

2022

Raport de control tematic

privind investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore

RAPORT privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore

Cuprins

I. OBIECTIVELE ȘI METODOLOGIA EFECTUĂRII CONTROLULUI	7
1. Modalitatea de stabilire a controlului, obiectivele și echipa de control	7
2. Metodologia aplicată de inspectorii de la Direcția de inspecție pentru procurori.....	8
3. Metodologia aplicată de inspectorii de la Direcția de inspecție pentru judecători	9
II. INSTRUMENTAREA ȘI SOLUȚIONAREA CAUZELOR CE FORMEAZĂ OBIECTUL CONTROLULUI. CADRU NORMATIV. JURISPRUDENȚĂ. DOCTRINĂ. METODOLOGII DE LUCRU.	11
1. Aspecte introductive privind cadrul legal incident în materie	11
1.1 Referințe istorice	12
1.2 Evoluția cadrului legal aplicabil în materie.....	12
2. Documente internaționale în materia drepturilor copilului.....	15
2.1. Convenția asupra Drepturilor Copilului adoptată de Organizația Națiunilor Unite.....	15
2.2. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale adoptată la Lanzarote - 25 octombrie 2007.....	16
2.3. Tratatul de la Lisabona din 2007.....	16
2.4. Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene.....	16
2.5. Recomandări ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei.....	16
3. Deciziile în interesul legii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și deciziile Curții Constituționale aplicabile.	16
4. Jurisprudența europeană relevantă	17

4.1. Jurisprudența relevantă la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului . 17	
4.1.1. Cauza M.G.C. împotriva României (nr. 61495/11) - 15 iunie 2016 ... 17	
4.1.2. Cauza I.C. împotriva României (nr. 36934/08) - 24 mai 2016 19	
4.1.3. Cauza M.C. împotriva Bulgariei (nr. 39272/98) - 4 decembrie 2003.. 20	
4.1.4. Cauza C.A.S. și C.S. împotriva României (nr. 26692/05) - 20 martie 2012 21	
4.1.5. Cauza G.U. împotriva Turciei (nr. 16143/10) - 18 octombrie 2016... 21	
4.2. Curtea de Justiție a Uniunii Europene..... 22	
5. Dispoziții legale referitoare la audierea victimelor 22	
6. Elemente de drept comparat..... 24	
7. Metodologii de lucru 29	
7.1. Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței, adoptat în luna aprilie 2017 în cadrul unui proiect co-finanțat printr-un grant din partea Elveției..... 29	
7.2 Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare..... 31	
7.3. Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni prevăzute de art. 218 - 223 Cod penal comise asupra minorilor – Parchetul de pe lângă Tribunalul București 31	
7.4. Protocolul privind educația juridică în școli, încheiat în anul 2017, între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Public..... 33	
8. Pregătirea profesională organizată de către Institutul Național al Magistraturii 33	
III. SINTEZA DATELOR COLECTATE 36	
1. Sinteza datelor colectate de Direcția de inspecție pentru procurori 36	
2. Sinteza datelor colectate de Direcția de inspecție pentru judecători 41	
2.1. Cauzele soluționate definitiv, având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate la curțile de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020 41	
2.2 Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore înregistrate la curțile de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020, soluționate ca urmare a admiterii unui acord de recunoaștere a vinovăției: 55	

2.3. Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020, soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării. 63

2.4. Hotărâri judecătorești în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privitoare la viața sexuală. 66

IV. EVALUAREA PRACTICII PARCHETELOR 74

1. Modul în care parchetele apreciază valabilitatea consimțământului victimei minore prin raportare la vârsta acesteia..... 74

2. Standardele de probațiune care conduc la dispunerea soluțiilor 84

3. Respectarea dispozițiilor legale referitoare modul de audiere a victimelor minore 90

3.1 Persoanele prezente la audierea victimei minore..... 90

3.2 Locul în care se realizează audierea și înregistrarea audio-video a declarației victimei minore 92

3.3 Reaudierea victimei minore 94

3.4 Dificultăți în audierea victimelor minore 95

4. Situații de practică neunitară 95

V. EVALUAREA PRACTICII INSTANȚELOR DE JUDECATĂ 99

1. Înregistrarea cauzelor în materia care formează obiectul controlului; constituirea completelor specializate 99

2. Modul de audiere a persoanei vătămate minore..... 117

2.1. Dificultăți ivite în practică privind audierea persoanei vătămate minore 151

3. Standardul de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore..... 157

4. Criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora 168

5. Practică neunitară 265

6. Întrebări preliminare adresate Curții Europene de Justiție 267

7. Propuneri *de lege ferenda* formulate de către instanțe 267

VI. CONCLUZII 273

1. Concluzii cu privire la practica parchetelor 273

1.1 Modul în care parchetele apreciază valabilitatea consimțământului victimei minore, prin raportare la vârsta acesteia 274

1.2 Standardele de probațiune care conduc la dispunerea soluțiilor	278
1.3 Respectarea dispozițiilor legale referitoare la modul de audiere a victimei minore	282
1.3.1 Persoanele prezente la audierea victimei minore	282
1.3.2 Locul în care se realizează audierea și înregistrarea audio-video a declarației victimei minore	283
1.3.3 Reaudierea victimei minore	284
1.3.4 Dificultăți în audierea victimelor minore	284
1.4 Situații de practică neunitară	285
2. Concluzii cu privire la practica instanțelor de judecată	286
2.1 Cauzele soluționate definitiv având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020	286
2.2 Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore înregistrate la curțile de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, soluționate ca urmare a admiterii unui acord de recunoaștere a vinovăției	288
2.3 Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării	289
2.4 Evaluarea practicii instanțelor de judecată	289
2.4.1 Specializarea completurilor de judecată care soluționează cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore	290
2.4.2 Modul de audiere a persoanei vătămate minore	291
2.4.3 Dificultăți în audierea persoanelor vătămate minore	293
2.4.4 Standardul de probațiune în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore	297
2.4.5 Aspecte privind procedura acordului de recunoaștere a vinovăției conform art. 478 Cod de procedură penală și judecata în procedura simplificată conform art. 374 alin. (4) Cod de procedură penală raportat la art. 396 alin. (10) Cod de procedură penală în cauzele care formează obiectul controlului	297

2.4.6 Criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora	301
3. Metodologii de lucru.....	315
VII. PROPUNERI.....	316

OBIECTIVELE ȘI METODOLOGIA EFECTUĂRII CONTROLULUI

1. Modalitatea de stabilire a controlului, obiectivele și echipa de control

Prin Ordinul nr. din 29 iulie 2020 al Inspectorului șef al Inspecției Judiciare s-a dispus efectuarea unui control tematic privind practica instanțelor de judecată și a parchetelor de pe lângă acestea în investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, în perioada 1 septembrie - 15 octombrie 2020, urmând ca Raportul de control să fie predat în vederea avizării la data de 15 noiembrie 2020.

Pentru efectuarea controlului au fost desemnate două echipe de inspectori, după cum urmează:

pentru verificările vizând activitatea instanțelor de judecată -, coordonator, și

- pentru verificările vizând activitatea parchetelor -, coordonator, și

Obiectivele controlului au fost următoarele:

- evaluarea modului în care instanțele de judecată și parchetele de pe lângă acestea apreciază valabilitatea consimțământului victimei minore prin raportare la vârsta acesteia;
- identificarea standardelor de probațiune;
- evaluarea respectării dispozițiilor legale cu privire la modalitatea de audiere a părților vătămate minore;
- identificarea cauzelor ce au determinat eventuale situații de practică neunitară;
- identificarea măsurilor necesare în vederea remedierii.

Prin același ordin s-a stabilit ca, în vederea îndeplinirii obiectivelor controlului, echipele de control să solicite instanțelor și parchetelor lista cauzelor/dosarelor având ca obiect infracțiunile privitoare la viața sexuală implicând victime minore, precum și hotărârile judecătorești și soluțiile de netrimitere în judecată care pun în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privitoare la viața sexuală, urmând ca verificările să vizeze un eșantion de 5% dintre cauzele din prima categorie, respectiv 20% dintre cauzele din cea de-a doua categorie.

Prin Ordinul nr. din 6 noiembrie 2020 al inspectorului șef al Inspecției Judiciare s-a dispus modificarea și completarea Ordinului nr., perioada efectuării controlului urmând a fi 1 septembrie 2020 - 15 ianuarie 2021, iar data predării Raportului în vederea avizării - 15 februarie 2021.

Prin Ordinul nr. din 3 decembrie 2020 al inspectorului șef al Inspecției Judiciare a fost modificată componența echipei de inspectori desemnate pentru efectuarea verificărilor vizând activitatea parchetelor, în locul domnului, eliberat din funcție prin pensionare, fiind desemnat domnul inspector judiciar

Prin Ordinul nr. din 5 ianuarie 2021 al inspectorului șef al Inspecției Judiciare a fost ajustată mărimea eșantioanelor cauzelor în cazul verificărilor privind activitatea parchetelor, în sensul reducerii eșantionului privind cauzele având ca obiect infracțiunile privitoare la viața sexuală implicând victime minore de la 5% la cel puțin 2,5% și a celui privind hotărârile judecătorești și soluțiile de netrimitere în judecată care pun în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privitoare la viața sexuală de la 20% la cel puțin 10%.

Prin Ordinul nr. din 11 februarie 2021 al inspectorului-șef al Inspecției Judiciare, articolul 4 al Ordinului nr. a fost modificat în privința datei de predare a Raportului de control, noul termen fiind fixat până la data de 1 martie 2021, inclusiv.

2. Metodologia aplicată de inspectorii de la Direcția de inspecție pentru procurori

Inspectorii judiciari de la Direcția de inspecție pentru procurori au solicitat, prin intermediul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, o situație sub formă tabelară a dosarelor penale soluționate definitiv de fiecare parchet de pe lângă curțile de apel, respectiv Secția de Investigare a Infracțiunilor din Justiție, Direcția de Investigare a infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Secția de urmărire penală și Criminalistică și Secția parchetelor militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în perioada 1 februarie 2014 - 27 iulie 2020, în care sesizarea a fost formulată după data de 1 februarie 2014 cu privire la infracțiuni la viața sexuală comise asupra unor victime minore. Dosarele vizate au fost acelea în care s-au dispus soluții de clasare (inclusiv cele dispuse prin rechizitoriu) cu privire la care au fost respinse plângerile împotriva soluțiilor procurorului sau cu privire la care s-a împlinit termenul în care putea fi formulată o astfel de plângere (la prim-procuror și/sau judecător de cameră preliminară), precum și cele în care procurorul a dispus soluții de renunțare la urmărirea penală, confirmate de judecătorul de cameră preliminară.

De asemenea, s-a solicitat ca soluțiile de netrimitere în judecată care pun în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor la viața sexuală să fie evidențiate distinct, într-o situație tabelară, pentru fiecare dintre parchetele menționate anterior.

Totodată, s-a solicitat să se comunice situațiile de practică neunitară identificate cu privire la aplicarea dispozițiilor legale în cauzele ce fac obiectul controlului, măsuri dispuse pentru unificarea practicii și, nu în ultimul rând, eventuale căi de atac promovate în interesul legii.

După comunicarea datelor solicitate, s-a procedat la distribuirea volumului de activitate pe parchetele curților de apel, s-a stabilit eșantionul cauzelor ce urmează a fi verificate, la stabilirea acestora avându-se în vedere ponderea pe care cauzele

vizate de control au avut-o în activitatea parchetelor, astfel încât numărul acestora să poată genera o practică, precum și includerea în eșantion a unei diversități de cauze, prin raportare la infracțiunea reclamată, temeiul juridic al soluțiilor, precum și prin raportare la elementele ce au condus la schimbarea încadrării juridice a faptei sesizate inițial.

3. Metodologia aplicată de inspectorii de la Direcția de inspecție pentru judecători

A. Inspectorii au solicitat conducerilor judiciare ale Curților de Apel și Înaltei Curți de Casație și Justiție date și informații privind situația existentă la nivelul curților de apel și a instanțelor arondate acestora cu privire la următoarele aspecte:

- cauzele soluționate definitiv având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate la curtea de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29.07.2020, defalcat pe fiecare instanță, cu menționarea, pentru fiecare dosar în parte, a numărului unic de dosar, încadrării juridice dată prin rechizitoriu, soluției definitive pronunțată în cauză cu menționarea distinctă a încadrării juridice și vârstei victimei;

- cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore înregistrate la curtea de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29.07.2020, defalcat pe fiecare instanță, soluționate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției, soluții definitive, cu menționarea, pentru fiecare dosar în parte, a numărului unic de dosar, încadrării juridice și vârstei victimei;

- cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore înregistrate la curtea de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29.07.2020, defalcat pe fiecare instanță, soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării, soluții definitive, cu menționarea, pentru fiecare dosar în parte, a numărului unic de dosar, încadrării juridice și vârstei victimei.

- pentru aceeași perioadă, dintre cauzele identificate anterior, hotărârile judecătorești în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privitoare la viața sexuală, cu menționarea dosarelor în care au fost pronunțate;

- modul de aplicare la nivelul curții de apel și al instanțelor arondate a dispozițiilor referitoare la înregistrarea și repartizarea cauzelor menționate, cu evidențierea practicilor administrative neunitare dacă este cazul, în ceea ce privește constituirea completelor specializate în materia care formează obiectul controlului;

- practica judiciară constituită la nivelul curții de apel și al instanțelor din circumscripția acesteia privind următoarele aspecte specifice infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale:

a) modul de audiere a persoanei vătămate minore, respectiv aplicarea dispozițiilor art. 380 Cod procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 Cod procedură penală;

b) dificultățile ivite în practica instanțelor în vederea aplicării dispozițiilor mai sus menționate;

c) dacă în practica instanțelor sau ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor a fost identificat un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore;

d) dacă în practica instanțelor sau ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora;

d) evidențierea problemelor de drept care au generat o practică neunitară în materie și măsurile concrete luate pentru unificarea practicii judiciare; măsurile luate pentru soluționarea unitară la nivelul curților de apel și al instanțelor din circumscripția acestora și evidențierea situațiilor care și la acest moment cunosc o rezolvare neunitară, dacă este cazul;

e) dacă instanțele au adresat întrebări preliminare Curții de Justiție a Uniunii Europene în materie, cu menționarea cauzelor în care au fost formulate în perioada analizată astfel de întrebări și a soluțiilor adoptate;

- propuneri concrete pentru modificări ale normelor regulamentare și ale dispozițiilor legale aplicabile în vederea asigurării unei practici judiciare și administrative unitare în această materie, în măsura în care se apreciază ca fiind necesare, în vederea inițierii unor demersuri în acest sens.

B. De la Institutul Național al Magistraturii s-a solicitat comunicarea metodologiilor elaborate în materie sub egida acestei instituții, a proiectelor europene în materie, inclusiv cele interdisciplinare, precum și a concluziilor întâlnirilor, seminariilor, formelor de pregătire profesională organizate în perioada 1 februarie 2014 - la zi, sau a oricăror date sau informații relevante, inclusiv în ceea ce privește:

- modul de audiere al persoanei vătămate minore, respectiv aplicarea dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 din codul de procedură penală;

- dificultăți ivite în practica instanțelor în vederea aplicării dispozițiilor mai sus menționate;

- dacă a fost identificat un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore;

- dacă au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

C. Prin Referatul comun din data de 6.10.2020, coordonatorii echipelor de control au solicitat, în conformitate cu dispozițiile art. 19 lit a) și e) din Ordinul nr.

...../2018 al Inspectorului-șef privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Inspecției Judiciare, desemnarea unei persoane din cadrul Biroului documentare care să sprijine echipa de inspectori judiciari în identificarea deciziilor în interesul legii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție relevante pentru obiectul controlului, deciziilor Curții Constituționale aplicabile, jurisprudenței europene relevante, proiectelor europene în materie, inclusiv cele interdisciplinare și alte asemenea, precum și, potrivit competențelor sale, în orice altă activitate necesară realizării obiectivelor controlului, fiind desemnată pentru desfășurarea acestor activități doamna consilier

D. După comunicarea datelor solicitate, inspectorii au procedat la distribuirea volumului de activitate pe curți de apel, au stabilit eșantionul cauzelor ce urmează a fi verificate, astfel încât numărul acestora să poată genera o practică, precum și includerea în eșantion a unei diversități de cauze, prin raportare la infracțiunea reclamată, temeiul juridic al soluțiilor pronunțate, datele care au determinat schimbarea încadrării juridice a faptei pe parcursul procedurilor judiciare.

Având în vedere dispozițiile art. 2 alin. 2 și 3 din Ordinul nr. /2020 al Inspectorului șef cu precum și împrejurarea că pe toată durata verificărilor efectuate în prezenta lucrare contextul epidemiologic național generat de Covid 19 a impus limitarea contactului cu alte persoane în scopul evitării răspândirii virusului, echipa de inspectori judiciari nu a efectuat și verificări directe, controlul fiind efectuat în baza analizei datelor comunicate de conducerile judiciare ale instanțelor și la cele care se regăsesc în legătură cu fiecare dosar verificat în sistemul informatic ECRIS.

În aceste circumstanțe este posibil ca în ipoteza efectuării unor verificări directe să fi rezultat și alte aspecte care nu au putut fi surprinse în această modalitate de efectuare a controlului.

II. INSTRUMENTAREA ȘI SOLUȚIONAREA CAUZELOR CE FORMEAZĂ OBIECTUL CONTROLULUI. CADRU NORMATIV. JURISPRUDENȚĂ. DOCTRINĂ. METODOLOGII DE LUCRU.

1. Aspecte introductive privind cadrul legal incident în materie

Viața sexuală a unei persoane reprezintă un aspect intim al vieții private¹, Curtea Europeană a Drepturilor Omului recunoscând dreptul fiecărei persoane de a avea o viață sexuală la alegerea sa, în conformitate cu identitatea sa profundă².

¹ R. Chirița, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii și explicații, Vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 44

² C. Bîrsan, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, Vol. I. - Drepturi și libertăți, Ed. All Beck, București, 2005, pp. 600 și 610. A se vedea și CEDO, decizia

1.1 Referințe istorice

Încă din cele mai vechi timpuri, relațiile sexuale cu minori au fost considerate ca *nelegiuiri*, fiind aspru sancționate de colectivitățile umane.

În dreptul feudal, vechile legiuiri, numite pravile, stipulează că orice persoană care a avut relații sexuale cu o fată mai mică de 12 ani, chiar dacă ea a consimțit, va fi pedepsită, pedeapsa fiind lăsată la alegerea judecătorului.

În cuprinsul *Pravilei lui Matei Basarab* se menționa că *oricine va face silă la fată micșoară, încă să nu fie de 12 ani, acela se va certa mai rău de când ar fi fost fată mare de vîrstă*³.

Codul penal din 1864⁴ reglementează infracțiunea de *act sexual cu un minor* în cuprinsul art. 263, sub denumirea de *Atentat la pudoare fără violență: Orice atentat în contra pudorii, îndeplinit sau cercat, fără violență asupra persoanei unui copil, de sex bărbătesc sau femeesc, de vîrstă mai mică de 14 ani, se va pedepsi cu închisoare dela doi pînă la trei ani*.

Codul penal maghiar (Legea V din 1879, cu privire la crime și delict), aplicabil și în Transilvania, a prevăzut infracțiunea de *Ofensă indecentă* în cuprinsul art. 236, aceasta fiind definită ca *o coabitare cu o fată sinceră, cu vîrsta de pînă în 14 ani*⁵.

Codul penal din 1936⁶ incrimina, tot sub titulatura de *Atentat la pudoare fără violență*, în cuprinsul art. 421, că: (1) *Bărbatul care are raport sexual cu o fată mai mică de 14 ani comite delictul de atentat la pudoare fără violență și se pedepsește cu închisoare corecțională dela unu la 3 ani. (2) Dacă victima a rămas gravidă sau dacă infractorul i-a transmis o boală venerică, pedeapsa este închisoarea corecțională dela 3 la 5 ani și interdicția corecțională dela unu la 5 ani*.

1.2 Evoluția cadrului legal aplicabil în materie

În ceea ce privește **Codul penal de la 1968**⁷, acesta a incriminat inițial infracțiunea de *act sexual cu un minor* sub denumirea marginală *raport sexual cu o*

Mata Estevez c. Spania, Hotărârea din data de 10 mai 2001, Recueil 2001-VI, p. 309 (http://www.echr.coe.int/Documents/Reports_Recueil_2001-VI.pdf)

³ Îndreptarea Legii 1652, Ed. Academiei Republicii Populare Române, București, 1962, p. 253.

⁴ Codul penal din anul 1864 a fost promulgat și publicat la 30 octombrie 1864 și pus în aplicare la 1 mai 1865. Înaintea acestui cod, în Moldova se aplica Codul penal din anul 1826, denumit "Legiuirea lui Sturza", iar în Muntenia Condica Criminală, denumită "Legiuirea lui Barbu Știrbei". Disponibil on-line la adresa web: <http://lege5.ro/en/Gratuit/g42tamju/codul-penal-din-1864>

⁵ M.N. Radu, *The incrimination of sexual intercourse with a minor along time*, în Valahia University Law Study, Vol. XX, nr. 2/2012, p. 45.

⁶ Publicat în M. Of. nr. 65 din 18 martie 1936, cu rectificările din M. Of. nr. 83 din 8 aprilie 1936, precum și cele din M. Of. nr. 298 din 22 decembrie 1936.

⁷ Legea nr. 15/1968 privind Codul penal al României - publicată în B. Of. nr. 79-79 bis din 21 ianuarie 1968 și republicată în M. Of. nr. 55 din 23 aprilie 1973 și nr. 65 din 16 aprilie 1997. Legea nr. 15/1968 privind Codul penal a fost abrogată prin art. 250 din Legea nr. 187/2012

minoră, stipulând în cuprinsul art. 198 că *raportul sexual cu o persoană de sex feminin care nu a împlinit vârsta de 14 ani sau cu vârsta între 14 și 18 ani dacă a fost comisă de tutore, curator ori de către supraveghetor, îngrijitor, medic curant, profesor sau educator folosind calitatea sa, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani*. Fapta era mai gravă și se sancționa cu închisoarea de la 3 la 10 ani în situația în care *minora se afla în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului ori dacă s-a cauzat victimei o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății*. Dacă fapta a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa era închisoarea de la 7 la 15 ani.

Prin **Legea nr. 197/2000**, pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal⁸, legiuitorul penal român a corectat textul art. 198, care excludea nejustificat minorul de sex masculin de sub protecția penală acordată libertății și inviolabilității sale sexuale. Astfel, Codul penal s-a raliat codurilor penale europene care nu fac distincția din punct de vedere sexual în cazul protecției acordate persoanelor nevârstnice, fie ele fete ori băieți⁹.

Ulterior, prin **Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 143/2002**, pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal și unele legi speciale, în vederea ocrotirii minorilor împotriva abuzurilor sexuale¹⁰, legiuitorul a redefinit conținutul normativ al infracțiunii, ca fiind *actul sexual, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de același sex, care nu a împlinit vârsta de 15 ani*, introducând și noi modalități agravate, majorându-se și limitele de pedeapsă.

Prin **Legea nr. 286/2009**, privind Codul penal¹¹ forma în vigoare la data adoptării, la art. 220 a fost reglementat *actul sexual cu un minor, respectiv raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice acte de penetrare vaginală sau anală comise cu un minor cu vârsta între 13 și 15 ani*, legiuitorul redefinind actul sexual cu un minor în acord cu noua definiție a violului (art. 218¹²).

De observat că în forma inițială, noul Cod penal a renunțat la agravarea infracțiunii atunci când actul sexual a fost determinat de oferirea sau darea de bani

pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012.

⁸ Publicată în M. Of. nr. 568 din 15 noiembrie 2000.

⁹ Pentru o analiză detaliată, a se vedea I. VasIU, Drept penal. Partea specială, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2001, pp. 166 și urm.

¹⁰ Publicată în M. Of. nr. 804 din 5 noiembrie 2002.

¹¹ Publicată în M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009; în vigoare de la 1 februarie 2014 potrivit art. 246 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M. Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012, rectificată în M. Of. nr. 515 din 14 august 2013).

¹² Alin. (1) al art. 218 NCP are următorul conținut: "Raportul sexual, actul sexual oral sau anal cu o persoană, săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de această stare, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi".

ori alte foloase victimei de către făptuitor, direct sau indirect, ori a cauzat vătămarea integrității fizice a minorului, precum și atunci când fapta a avut ca urmare moartea ori sinuciderea victimei.

Așa cum s-a învederat și în literatura de specialitate¹³, caracterul socialmente periculos al acestei fapte rezultă atât din împrejurarea că raportul sexual, actul sexual sau actul de penetrare vaginală sau anală are loc cu un minor aflat la o vârstă fragedă, la care practicarea actelor sexuale poate avea urmări nefaste pentru dezvoltarea fizică și psihică a acestuia, cât și datorită atingerii pe care o aduce relațiilor sociale privind desfășurarea vieții sexuale, pentru că făptuitorul profită de lipsa de experiență a minorului care este mai ușor de convins decât un major și realizează cu acesta un raport sexual, un act sexual sau un act de penetrare vaginală sau anală.

De menționat este și că incriminarea faptei de *act sexual cu un minor* este impusă de ratificarea de către România a *Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale* semnată în data de 25 octombrie 2007, la Lanzarote¹⁴.

În conformitate cu dispozițiile art. 18 alin. (1) din Convenție, *fiecare parte va lua măsurile necesare, fie ele legislative sau de altă natură, pentru a se asigura de incriminarea următoarelor fapte comise cu intenție: activitățile sexuale cu un copil care, potrivit prevederilor în vigoare ale dreptului național, nu a împlinit vârsta legală pentru viața sexuală, activități sexuale cu un copil dacă se folosește constrângerea, forța sau amenințările ori se abuzează de o poziție recunoscută ca fiind de încredere, de autoritate sau de influență asupra copilului, inclusiv în cadrul familiei, ori se abuzează de o situație de vulnerabilitate deosebită a copilului, mai ales datorită unui handicap psihic sau fizic sau datorită unei situații de dependență.*

Prin **Legea nr. 217/2020**, pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și pentru modificarea art. 223 alin. (2) din Legea nr. 135/2010, privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 1012 din data de 30 octombrie 2020, legiuitorul a operat modificări asupra infracțiunilor privitoare la viața sexuală, reconsiderându-și inclusiv poziția asupra vârstei victimei precum și necesitatea sancționării tentativei.

¹³ D.I. Lămășanu, Comentarii (la art. 220), în G. Antoniu (coord.), C. Duvac, D.I. Lămășanu, I. Pascu, C. Sima, T. Toader, I. Vasii, Explicații preliminare ale noului Cod penal. Vol. III (art. 188-256), Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 216.

¹⁴ România a ratificat Convenția de la Lanzarote prin Legea nr. 252/2010 privind ratificarea Convenției Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, adoptată la Lanzarote la 25 octombrie 2007 și semnată de România la Lanzarote la 25 octombrie 2007, publicată în M. Of. nr. 885 din 29 decembrie 2010.

În esență, modificările aduse de noul Cod penal privitoare la infracțiunile asupra vieții sexuale, în referire inclusiv la situația victimei minore, au vizat redefinirea actului de executare a infracțiunii, și anume: raportul sexual, actul sexual oral sau anal, precum și orice alte acte de penetrare vaginală sau anală, aceste fiind enumerate limitativ în actuala reglementare și diferențiate din punct de vedere sancționator între minorul care nu a împlinit 14 ani și minorul între 14 și 16 ani (modificare survenită prin Legea nr. 217/2020).

Spre deosebire de infracțiunile de *viol* (art. 218 Cod penal) și *agresiune sexuală* (art. 219 Cod penal), care sunt săvârșite fără consimțământul victimei (*prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința ori profitând de această stare*), *actul sexual cu un minor* a fost reglementat ca fiind actul săvârșit cu consimțământul minorului, consimțământ considerat de către legiuitor ca fiind viciat datorită vârstei fragede a victimei.

2. Documente internaționale în materia drepturilor copilului

Necesitatea identificării, recunoașterii, afirmării și ocrotirii drepturilor copilului a reprezentat o preocupare constantă, de-a lungul timpului, a Organizației Națiunilor Unite, a Uniunii Europene, a statelor, acestea elaborând documente universale de importanță majoră, relevante pentru obiectul prezentului control fiind următoarele:

2.1. Convenția asupra Drepturilor Copilului adoptată de Organizația Națiunilor Unite, ratificată de România prin Legea nr. 18 din data 27.09.1990.

Prin această Convenție s-a procedat la consacrarea drepturilor copilului, respectiv a drepturilor civile și libertăților politice, dreptul la protecție și ocrotire în mediul familial, dreptul la asistență alternativă și protecția interesului superior al copilului, dreptul la asigurarea sănătății și bunăstării, dreptul la educație, timp liber și activități culturale, măsuri speciale de protecție a drepturilor copilului, care includ protecția copiilor supuși exploatării.

Întreaga reglementare este subordonată principiului fundamental al interesului superior al copilului care trebuie să guverneze toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative (art. 3).

Totodată, au fost definite obligațiile care incumbă statelor membre pentru asigurarea cadrului necesar respectării tuturor drepturilor recunoscute copilului.

Ulterior adoptării, în lunile mai 2000 și decembrie 2011, au fost emise trei Protocoale Opționale adiționale. Primul Protocol interzice implicarea copiilor în conflicte militare, cel de-al doilea interzice vânzarea acestora, prostituția și pornografia infantilă, iar cel de-al treilea Protocol Opțional privește procedura comunicărilor, permițându-se copiilor sau reprezentanților acestora să depună plângeri individuale pentru încălcarea drepturilor copiilor.

2.2. Convenția Consiliului Europei pentru protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale adoptată la Lanzarote - 25 octombrie 2007 reprezintă un instrument internațional care are drept principale scopuri prevenirea și combaterea exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor, protejarea drepturilor copiilor care sunt victime ale exploatării sexuale și ale abuzurilor sexuale, promovarea cooperării la nivel național și internațional împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale comise asupra copiilor.

Pentru a asigura punerea în aplicare eficientă a prevederilor de către părți, Convenția a instituit un mecanism special de monitorizare (Cap. I art. 1).

Convenția conține un pachet de măsuri de prevenire, măsuri de protecție și asistență pentru victime, programe și măsuri de intervenție, traiectorii privind dreptul penal material referitoare, între altele, la abuzuri sexuale precum și privind cercetarea, urmărirea și dreptul procedural în situațiile în care minorii cad victime ale abuzurilor.

2.3. **Tratatul de la Lisabona din 2007**, semnat de toate statele membre ale Uniunii Europene, promovează în mod explicit protecția drepturilor copilului (art. 2), constituindu-se, astfel, într-un instrument nou pentru a răspunde cât mai prompt și eficient așteptărilor statelor membre și cetățenilor acestora.

2.4. **Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene**, în art. 24, denumit *Drepturile copilului*, consacră următoarele drepturi fundamentale ale copiilor: *Copiii au dreptul la protecția și îngrijirile necesare pentru asigurarea bunăstării lor. Ei își pot exprima în mod liber opinia. Aceasta se ia în considerare în problemele care îi privesc, în funcție de vârsta și gradul lor de maturitate. În toate acțiunile referitoare la copii, indiferent dacă sunt realizate de autorități publice sau de instituții private, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial. Orice copil are dreptul de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția cazului în care acestea sunt contrare interesului său.*

16

2.5. **Recomandări ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei**

Recomandarea R (85)11 privind poziția victimei în cadrul dreptului penal și procedurii penale, Recomandarea R (85)4 asupra violenței în cadrul familiei, Recomandarea R (91)11 referitoare la exploatarea sexuală, pornografie și prostituție precum și la traficul de copii și tineri adulți, Recomandarea (2001)16 privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale.

3. **Deciziile în interesul legii ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și deciziile Curții Constituționale aplicabile.**

La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu au fost identificate spețe relevante sau recursuri în interesul legii pronunțate pe aspectele supuse analizei, în

acest sens fiind consultat Buletinul jurisprudenței (2014 - 2020) și Centralizatorul deciziilor pronunțate de instanța supremă în interesul legii.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în perioada 2014-2020, nu a sesizat instanța supremă cu privire la aplicarea neunitară a legii în materia infracțiunilor privitoare la viața sexuală având victime minore.

La nivelul Curții Constituționale a României au fost identificate Deciziile nr. din data de 29 noiembrie 2016 și nr. din data de 15 iulie 2017, prin care s-a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 221 alin. (1) Codul penal.

Considerentele acestor decizii au făcut referire la *noțiunea de act de natură sexuală, altul decât cele prevăzute de art. 218 Cod penal*, apreciindu-se că prin aceasta se înțelege orice act prin care se tinde la obținerea excitației sexuale ori a satisfacției sexuale prin alte procedee decât acțiunea de penetrare. Este vorba despre actele de natură sexuală prevăzute în dispozițiile art. 219 Cod penal, care reglementează *coruperea sexuală*, dar, spre deosebire de această infracțiune, în cazul coruperii sexuale a minorilor, actele respective se comit cu acordul minorului.

4. Jurisprudența europeană relevantă

4.1. Jurisprudența relevantă la nivelul Curții Europene a Drepturilor Omului

4.1.1. Cauza M.G.C. împotriva României (nr. 61495/11) - 15 iunie 2016

La data de 13 iulie 2013, Curtea Europeană a Drepturilor Omului comunică Guvernului României că M.G.C. a depus o cerere împotriva statului român.

Reclamanta a susținut, în special, că autoritățile române și-au încălcat obligațiile pozitive de a o proteja împotriva tratamentelor inumane și degradante și de a-i proteja dreptul la respectarea vieții sale private, așa cum sunt garantate prin art. 3 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

La momentul faptelor, reclamanta avea 11 ani și locuia împreună cu familia într-un sat mic, aceasta obișnuia să meargă să se joace cu două fete ale unei familii învecinate, acasă la acestea. Familia vecină (familia B.) avea 10 copii și îl găzduia pe J.V., în vârstă de 52 de ani și rudă cu ei, care era șomer și locuia în grajdul gol al familiei.

Potrivit declarației făcute ulterior de reclamantă la poliție, în luna august 2008 și în luna decembrie 2008, J.V. a luat-o cu forța pe când se juca cu prietenele ei în casa vecinilor, a dus-o într-o încăpere goală din casă sau în hambar și a violat-o, ținând-o imobilizată și ținându-i gura acoperită cu mâna ca să nu poată țipa.

Reclamanta a mai declarat la poliție că în perioada august 2008 - februarie 2009 a mai fost violată, în împrejurări similare, de patru dintre băieții vecinilor și de prietenul lor G.I.

La data de 10 martie 2009, mama reclamantei a observat că aceasta nu mai are menstruație și a discutat cu ea. Aceasta i-a spus mamei sale că a fost agresată sexual de J.V. și ceilalți băieți.

A mai spus că i-a fost rușine să vorbească despre cele întâmplate și că i-a fost teamă să le spună părinților mai devreme deoarece J.V. a amenințat-o că o bate dacă spune cuiva.

În urma agresiunii sexuale, reclamanta a rămas însărcinată și, cu consimțământul părinților, a făcut întrerupere de sarcină.

Instanța de fond a refuzat schimbarea încadrării în infracțiunea de *viol* pentru că M.G.C. a continuat să meargă, după primul contact sexual, în curtea vecină, în loc să evite întâlnirile cu inculpatul, despre care știa că va fi acolo.

În plus, s-a reținut și că victima nu a spus nimic părinților. *Or, dacă raportul sexual ar fi avut loc prin constrângere sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra sau de a-și exprima voința, cu siguranță partea civilă nu ar fi continuat aceleași obiceiuri anterioare.*

În apel, instanța a decis schimbarea încadrării în infracțiunea de *viol* și l-a condamnat pe inculpat la patru ani de închisoare, tribunalul reținând că *în dreptul român se prezumă lipsa totală a discernământului până la 14 ani, drept urmare, până la 14 ani minorul nu poate exprima un consimțământ valabil, persoana vătămată fiind în imposibilitatea de a-și exprima voința.*

Situația juridică a cazului a fost însă modificată din nou de instanța de recurs, Curtea de Apel Alba Iulia - Secția pentru cauze cu minori și familie considerând că *prezumția lipsei discernământului se aplică doar în cazul în care minorii care nu au împlinit 14 ani comit fapte penale, în speță minora nefiind făptuitor, ci persoană vătămată.*

De asemenea, s-a mai apreciat și că inițiativa raporturilor sexuale ar fi fost de multe ori a minorei de 11 ani, care venea sumar îmbrăcată, motiv pentru care inculpatul a fost condamnat la trei ani de închisoare pentru infracțiunea de *act sexual cu un minor*.

Pe rolul instanței europene s-a observat că în judecarea cauzei în care M.G.C. a fost persoană vătămată, instanțelor le-au lipsit probele directe și nu au luat în calcul evaluarea psihiatrică a reclamantei, care arăta că minora avea dificultăți la anticiparea consecințelor acțiunilor sale, urmare a vârstei sale fragede, astfel că nu avea suficient discernământ.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut în vedere că art. 197 Cod penal român (în vigoare la acea dată) nu menționează nicio cerință de rezistență fizică din partea victimei și definește *violul* într-un mod care nu diferă semnificativ de formularea existentă în legile altor state membre, așa cum le-a descris Curtea și în cauza M.C. împotriva Bulgariei.

În mod decisiv, s-au constatat nereguli privind sensul dat de organele de urmărire penală și de instanțele de judecată unor termeni precum *constrângere* și *imposibilitatea persoanei de a-și exprima voința* în cazurile în care victima nu a împlinit vârsta de 15 ani, vârsta legală de consimțământ la actul sexual.

Din exemplele de jurisprudență prezentate de părțile din cauză s-a conturat opinia comună că, în rândul instanțelor române, în privința victimei minore, consimțământul la un act sexual se stabilește de la caz la caz, însă cu toate acestea, problema s-ar fi aflat în practica instanțelor, constând în analiza existenței consimțământului și dificultățile lor la adoptarea unei abordări adaptate copilului în cadrul examinării faptelor din cauzele de pe rol.

Mai precis, s-a menționat că majoritatea condamnărilor pentru *viol* au fost adoptate în cauzele care implică violență, iar într-un număr semnificativ de cauze, consimțământul victimei la actele sexuale ar fi fost dedus din fapte care aveau mai mult de a face cu reacțiile specifice copiilor față de traume, cum ar fi faptul că victimele nu și-au informat părinții sau nu au țipat după ajutor.

În mai puțin de jumătate din exemple, judecătorii au dispus examinări psihiatrice sau psihologice ale victimelor pentru a verifica existența capacității lor de a-și exprima consimțământul valabil pentru actele sexuale și în foarte puține dintre cauzele prezentate ca exemple, respectiv doar în patru, instanțele au considerat că victimele nu ar fi putut exprima un consimțământ valabil din cauza vârstei lor foarte fragede, cuprinsă între 6 și 12 ani.

Astfel, nu s-a putut concluziona că instanțele naționale ar fi creat o jurisprudență consacrată și consecventă pentru a face o deosebire clară între cazurile de *viol* și cele de *act sexual cu un minor*.

În referire la faptele particulare ale cauzei reclamantei, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că autoritățile române s-au confruntat cu două versiuni contradictorii ale evenimentelor și cu puține probe directe.

4.1.2. Cauza I.C. împotriva României (nr. 36934/08) - 24 mai 2016

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza I.C. împotriva României (nr. 36934/08) privind plângerea unei investigații inadecvate a acuzării unui *viol* de către o fată de 14 ani, a hotărât că s-a produs o încălcare a art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Curtea a considerat că autoritățile române *au pus un accent nejustificat pe lipsa dovezilor reclamantei cum că a opus rezistență* în timpul incidentului și și-au bazat concluziile doar pe declarațiile acuzaților, aceștia spunând că fata și-ar fi dat acordul pentru întreținerea relației sexuale, împreună cu faptul că *nu existau urme de violență pe corpul ei*.

Mai mult, nici procurorii și nici judecătorii implicați în caz nu ar fi luat în considerare vârsta ei tânără și ușoara ei dizabilitate intelectuală.

În fapt, I.C. avea 14 ani când un grup de bărbați a luat-o cu forța de la un priveghi și au dus-o într-o grădină, unde unul dintre ei a întreținut relații sexuale cu ea și un al doilea a încercat. Cei doi au fost judecați pentru *act sexual cu un minor* și *tentativă de act sexual cu un minor*.

Instanța de fond i-a condamnat pe cei doi inculpați la un an și patru luni, respectiv un an, pedepse cu suspendare.

În esență, instanța de fond a reținut că în raportul medico - legal nu s-au constatat leziuni pe corpul victimei care ar fi putut indica că aceasta s-a opus actului sexual, în plus aceasta nici nu a strigat după ajutor când au luat-o inculpații.

Referitor la cauza I.C. împotriva României, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că prima instanța a reconstituit evenimentele din acea seară doar pe baza declarațiilor date de inculpați și bărbații care mai erau în grupul respectiv, fiind ignorată cererea persoanei vătămate de a cerceta fapta ca *viol*, precum și diagnosticul pus persoanei vătămate, respectiv ușoara dizabilitate intelectuală.

De asemenea, s-a observat că magistrații români nu au luat în considerare nici cele trei internări ale victimei la Spitalul de Neurologie și Psihiatrie Oradea, în urma cărora s-a stabilit diagnosticul *reacție anxioasă la un factor de stres important, tulburări emoționale în urma unui episod de agresiune fizică, dispoziție tristă, plâns facil, retragere socială*.

După analiza atentă a probelor administrate în cauză, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că autoritățile române nu au ținut cont de o serie de împrejurări care sporeau vulnerabilitatea victimei, concentrându-se mai mult pe lipsa dovezilor materiale cu privire la fapta de *viol* și ignorând vulnerabilitatea victimei datorate vârstei sau dizabilității intelectuale diagnosticate ulterior, de factori externi precum momentul și temperatura scăzută la care ar fi avut loc fapta (noaptea, luna ianuarie), precum nici de starea post - traumatică a victimei, în cauză neavând loc nicio expertiză psihologică a victimei sau administrarea vreunei probe cu martori - persoane din anturajul victimei (prieteni, profesori, vecini, etc).

Prin urmare, s-a apreciat că a avut loc o încălcare a art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

4.1.3. Cauza M.C. împotriva Bulgariei (nr. 39272/98) - 4 decembrie 2003

Reclamanta, în vârstă de 14 ani (vârsta de consimțământ cu privire la actul sexual în Bulgaria) a fost violată de doi bărbați. Aceasta a strigat în timpul și după ce a fost violată, ulterior fiind dusă la spital de către mama ei, unde s-a descoperit că himenul îi fusese rupt. Pentru că nu s-a putut stabili că aceasta a opus rezistență sau a strigat după ajutor, făptuitorii nu au fost trimiși în judecată.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 3 (*interzicerea tratamentelor inumane sau degradante*) și art. 8 (*dreptul la respectarea vieții private*) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, reținând, în special, tendința generală spre

recunoașterea lipsei consimțământului ca fiind elementul esențial în determinarea violului și a abuzului sexual.

Victimele abuzului sexual, în special fetele tinere, deseori nu au reușit să opună rezistență din motive psihologice (supunându-se pasiv sau disociindu-se de viol) sau din frică de alte agresiuni. Subliniind că statele aveau o obligație de a trimite în judecată orice act sexual neconsimțit, chiar și în cazul în care victima nu a opus rezistență fizic, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că atât investigația cazului cât și legislația bulgară erau defectuoase.

4.1.4. Cauza C.A.S. și C.S. împotriva României (nr. 26692/05) - 20 martie 2012

Această cauză se referă la plângerea unui copil de șapte ani și a tatălui lui că a durat cinci ani pentru ca autoritățile să investigheze *violul* comis în repetate rânduri asupra primului reclamant de către un bărbat, în cele din urmă achitat, care intrase cu forța în apartamentul familiei când băiatul se întorcea singur de la școală, în perioada ianuarie - aprilie 1998.

Curtea, constatând că autoritățile nu reușiseră să ducă la capăt o investigație efectivă cu privire la acuzațiile de abuz sexual violent ale primului reclamant și să asigure protecția adecvată a vieții lui private și de familie, a hotărât că a fost încălcat art. 3 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În această hotărâre judecătorească, Curtea a recunoscut în mod clar că statele au o obligație pozitivă în temeiul art. 3 și 8 din Convenție să asigure o anchetă penală efectivă a cazurilor de violență împotriva copiilor.

În plus, aceasta a făcut referire în mod special la obligațiile internaționale pe care România și le asumase pentru protecția copiilor împotriva oricărei forme de abuz, inclusiv ajutorul pentru recuperarea și reintegrarea socială a victimelor și regretă mai ales faptul că primul reclamant nu a primit niciodată consiliere și nu a fost însoțit de un psiholog calificat în timpul procedurilor referitoare la violul său, sau ulterior.

4.1.5. Cauza G.U. împotriva Turciei (nr. 16143/10) - 18 octombrie 2016

Cauza se referă la plângerea unei tinere (G.U.), minoră la data relevantă, care susține că a fost violată și agresată sexual de tatăl ei vitreg în vârstă de 62 de ani.

Reclamanta s-a plâns în special de lipsa unei proceduri efective, susținând că deși a fost victima unei infracțiuni care a rămas nepedepsită, a fost obligată să prezinte probe în ședință publică. De asemenea, a mai precizat și că raportul Institutului de Medicină Legală sugera că aceasta se poate să fi consimțit la actele pe care le reclama.

Curtea a hotărât că au fost încălcate art. 3 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și fără a se exprima o opinie cu privire la vinovăția tatălui vitreg, s-a constatat în special că autoritățile competente nu au explorat posibilitățile disponibile pentru a stabili toate circumstanțele și nu au luat în considerare

vulnerabilitatea deosebită și factorii psihologici speciali implicați în violul comis asupra minorilor, într-un cadru de familie.

Important de subliniat este faptul că la momentul desfășurării proceselor penale (în cauzele în care România a fost condamnată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului) erau în vigoare prevederile Codului de procedură penală din 1969, la acea dată nefiind reglementată în mod special situația persoanei vătămate, inclusiv din perspectiva victimei minore cu dizabilități, actul normativ fiind în multe privințe lacunar.

Dispozițiile existente se refereau preponderent la infractorii minori, iar cu privire la situația minorilor victime, vechiul Cod de procedură penală prevedea doar posibilitatea de exercitare a acțiunii civile din oficiu în cazul în care victima suferise o pagubă ca urmare a unei infracțiuni și obligativitatea susținerii acestei acțiuni în fața instanței, chiar în situația în care persoana vătămată minoră nu se constituise parte civilă (art. 17 și 18).

Cu privire la sesizarea organelor judiciare în cazul în care victima era minoră, reglementarea anterioară prevedea că minorul (cu capacitate de exercițiu restrânsă) poate să facă sesizarea, cu încuviințarea reprezentantului legal sau ca sesizarea să fie făcută prin reprezentant legal dacă minorul nu avea capacitate de exercițiu (art. 222 alin. 6).

De asemenea, existau dispoziții legate de obligativitatea instanței de judecată de a se pronunța cu privire la repararea pagubei suferite de o victimă minoră, chiar în lipsa constituirii sale ca parte civilă (art. 348 și art. 476).

Dacă procurorul susținea acțiunea civilă în interesul unui minor, atunci putea exercita și căile de atac (art. 362).

22

4.2. Curtea de Justiție a Uniunii Europene

La nivelul Curții de Justiție Europene prezintă relevanță Directiva 2011/92/UE din data de 13 decembrie 2011 a Parlamentului și a Consiliului European, privind combaterea abuzului sexual asupra copiilor, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei cadru 2004/68/JAI a Consiliului.

Conform acestei Directive, *vârsta consimțământului sexual înseamnă vârsta sub care este interzisă, în conformitate cu legislația națională, practicarea activităților sexuale cu un copil.*

5. Dispoziții legale referitoare la audierea victimelor

După intrarea în vigoare a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală, în anul 2014, statutul procesual al victimelor s-a schimbat, acestea dobândind noi drepturi procesuale, fiind introduse noi reglementări cu privire la drepturile și metodele de investigare a infracțiunilor în funcție de starea de

vulnerabilitatea a victimelor sau a persoanelor suspectate de săvârșirea unor infracțiuni.

De menționat că noul Cod de procedură penală prevede asistența juridică obligatorie în cazul în care victimele sunt minori, precum și noi reglementări în ceea ce privește probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii.

Au fost inserate reguli speciale privind ascultarea victimelor minore. Astfel, la art. 111 Cod procedură penală au fost introduse alin. (6) - (10) ce cuprind dispoziții speciale referitoare la audierea victimelor în incinte concepute sau adaptate scopului de a nu se aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor acestor persoane, audierea lor prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor sau a unei persoane indicate de acestea, astfel încât să se evite producerea oricărui efect negativ asupra stării psihice a acestora.

De asemenea, conform noilor reglementări, audierea victimelor, cât și eventuala lor reaudiere doar dacă acest lucru este strict necesar, se face de către aceeași persoană.

Dacă victimele sunt minore, înregistrarea audierii acestora prin mijloace tehnice audio sau audiovideo este obligatorie.

Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

Art. 113 Cod procedură penală privitor la protecția persoanei vătămate și a părții civile a fost de asemenea modificat, prevăzându-se că măsurile de protecție specială cuprinse în art. 125 - 130 cu privire la martori protejați pot fi aplicate și persoanei vătămate sau părții civile.

Astfel, dacă acestea nu au împlinit 14 ani, la audiere trebuie să fie prezent unul dintre părinți, tutorele sau curatorul sau dacă este un minor aflat în grija și educarea unei instituții, reprezentantul acelei instituții. Dacă aceste persoane nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană vătămată, parte civilă, parte responsabilă civilmente ori martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, audierea acestuia are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu, stabilite de organul judiciar.

Măsurile de protecție ce pot fi luate față de aceste victime vulnerabile sunt: supravegherea și paza locuinței sau asigurarea unei locuințe temporare, însoțirea și asigurarea protecției sale sau a membrilor de familie ai acestora în cursul deplasărilor, protecția datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care victima va semna declarația sa, audierea victimei fără ca aceasta să fie prezentă, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea distorsionate, atunci când celelalte măsuri nu sunt suficiente.

Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunii reglementează măsurile de informare, de sprijin și de protecție acordate victimelor infracțiunilor.

Potrivit acesteia, orice persoană victimă a unei infracțiuni are dreptul de a fi recunoscută ca atare din momentul identificării, de a fi tratată cu respect, profesionalism, de a beneficia de protecție și sprijin individualizate, de a obține compensații financiare și de a i se restabili drepturile. De aceleași drepturi beneficiază și membrii familiei acesteia.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului reglementează cadrul legal privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului.

În cuprinsul acesteia sunt reglementate măsuri speciale de protecție a copilului, categoriile de copii care beneficiază de acestea (copilul victimă a abuzului, neglijării, exploatării, traficului, migrației ilegale, răpirii, violenței, pornografiei prin internet, precum și a oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală și copilul care a săvârșit o faptă penală și care nu răspunde penal) și situațiile în care sunt dispuse astfel de măsuri.

Măsurile de protecție specială a copilului sunt: plasamentul, plasamentul în regim de urgență, supravegherea specializată.

6. Elemente de drept comparat

Vârsta consimțământului sexual este diferită în legislația statelor membre ale Uniunii Europene, după cum urmează: Austria - 14 ani, Belgia - 16 ani, Cipru - 17 ani, Republica Cehă - 15 ani, Danemarca - 15 ani, Germania - 14 ani, Estonia - 14 ani, Grecia - 15 ani, Finlanda - 16 ani, Franța - 15 ani, Ungaria - 14 ani, Irlanda - 17 ani, Italia - 14 ani, Letonia - 16 ani, Lituania - 16 ani, Luxemburg - 16 ani, Malta - 18 ani, Olanda - 16 ani, Polonia - 15 ani, Slovacia - 15 ani, Slovenia - 15 ani, Spania - 16 ani, Suedia - 15 ani, Regatul Unit al Marii Britanii - 16 ani.

Codul penal francez, în cuprinsul art. 227-25¹⁵, reglementează *atentatul sexual fără violență asupra unui minor mai mic de 15 ani*.

În conformitate cu teza a II-a a art. 227-25, fapta descrisă anterior se pedepsește cu închisoarea de cinci ani și cu amendă în cuantum de 75.000 euro¹³.

Legiuitorul francez dispune în mod expres, în cuprinsul art. 227-26, faptul că sancțiunea aplicată este dublată, respectiv închisoarea de 10 ani și o amendă în cuantum de 150.000 euro, în situația în care fapta descrisă de anterior este comisă:

(i) *de către un ascendent sau de orice altă persoană care are autoritate - de drept sau de fapt - asupra victimei;*

¹⁵ Codul penal francez, poate fi accesat on-line la adresa web: [Codex Penal - Codul penal al Republicii Franceze \(just.ro\)](http://www.just.ro).

- (ii) de către o persoană care abuzează de autoritatea conferită de funcțiile sale;
- (iii) de mai multe persoane acționând în calitate de autori sau complici;
- (iv) când minorul a fost pus în contact cu autorul faptelor grație utilizării, pentru difuzarea mesajelor având ca destinație persoane nedeterminate, a unei rețele de comunicare electronice;
- (v) de către o persoană în stare de ebrietate sau aflată sub influența stupefiantelor.

Potrivit art. 227-27, atunci când *abuzul sexual fără violență, constrângere, amenințare sau surprindere a fost săvârșit asupra unui minor ce a împlinit vârsta de 15 ani de către un ascendent sau de o persoană care are autoritate asupra victimei, ori atunci când este comisă de către o persoană care abuzează de autoritatea conferită de funcțiile sale, se pedepsește cu închisoarea de trei ani și o amendă în cuantum de 45000 euro.*

Codul penal francez prevede în mod expres că tentativa la infracțiunile descrise de art. 227-27 și 227-27 este sancționată cu aceleași pedepse (art. 227-27-2).

Codul penal italian,¹⁶ în cuprinsul art. 609-quater cu titulatura *Acte sexuale cu minori* (Cartea a II-a *Despre delictе în special*, Titlul al XII-lea *Delictе contra persoanei* Capitolul III *Despre delictе contra libertății individuale* Secțiunea II *Despre delictе contra libertății personale*) prevede faptul că *actul sexual cu o persoană care la momentul comiterii faptei nu avea vârsta de 14 ani împliniți sau avea sub 17 ani și a fost comisă de ascendenți, părinți adoptivi tutore sau de o altă persoană în grija, educarea, tratamentul căreia se află minorul sau dacă acesta locuiește împreună cu făptuitorul se pedepsește cu închisoare de la 3 la 6 ani.*

Și Codul penal italian, similar celui român, prevede, în cuprinsul alin. (3) al art. 609-quater, o cauză de nepedepsire, respectiv cazul minorului care, în afara cazurilor prevăzute de art. 609-bis, săvârșește acte sexuale cu un minor care a împlinit vârsta de 13 ani, în situația în care diferența de vârstă dintre aceștia nu este mai mare de trei ani.

Legiuitorul spaniol reglementează, în cuprinsul art. 182 Cod penal¹⁷, infracțiunea de *abuz sexual asupra unui minor* ca parte din Capitolul II *Abuzurile sexuale* din Titlul VIII *Delictе contra libertății și intimidării sexuale* al Cărții a II-a *Delictе și pedepse*. Potrivit textului de lege, *persoana care, prin amăgire, comite un abuz sexual asupra unei persoane mai mare de 13 ani și mai mică de 16 ani, va fi pedepsită cu pedeapsa închisorii de la 1 la 2 ani sau amendă de la 12 la 24 luni.*

¹⁶ Disponibil on-line la adresa web: [Codul Penal Italian - ID:5ccdf67664fe4 \(baixardoc.com\)](https://www.baixardoc.com/Codul-Penal-Italian-ID:5ccdf67664fe4)

¹⁷ Legea organică nr. 10/1995 din data de 23 noiembrie, privind Codul penal, publicată în B.O.E. (Buletinul Oficial Spaniol) nr. 241 din 24 noiembrie 2004. Disponibilă on-line, la adresa web: [https://BOE.es - Documento consolidado BOE-A-1995-25444](https://BOE.es-Documento-consolidado-BOE-A-1995-25444)

Conform tezei I a alin. (2) al aceluiași articol, *în situația în care actele săvârșite asupra minorului constau într-o penetrare vaginală, anală sau orală ori prin introducerea de părți ale corpului sau obiecte în cavitatea anală sau vaginală, pedeapsa va fi închisoarea între 2 și 6 ani.*

În situația în care între făptuitor și victimă există o relație de familie (spre exemplu, ascendent/descendent, frate/soră - natural/adoptiv) sau victima se află într-o stare de vulnerabilitate deosebită datorită vârstei, bolii sau invalidității, pedeapsa va fi majorată de la 4 la 6 ani închisoare.

Prin articolul 183, Codul penal spaniol a reglementat distinct situația în care *persoana comite acte împotriva integrității sexuale a unui copil mai mic de 13 ani, acesta fiind pasibil de o pedeapsă cu închisoare de la 2 la 6 ani.*

La alin. 2 s-a statuat că *atunci când agresiunea sexuală se comite prin acte de violență sau amenințare, autorul se pedepsește pentru infracțiunea de agresiune sexuală asupra copilului cu închisoare de la 5 la 10 ani, iar alin. (3) prevede că atunci când agresiunea constă în penetrarea vaginală, anală sau orală ori în introducerea de părți ale corpului sau de obiecte pe una din primele două căi, autorul se pedepsește cu închisoare de la 8 la 12 ani, în cazul prevăzut la punctul 1 și cu închisoare de la 12 la 15 ani în cazul prevăzut la punctul 2.*

Comportamentele prevăzute la primele trei puncte se pedepsesc cu pedeapsa închisorii corespunzătoare în jumătatea sa superioară atunci când există una din următoarele circumstanțe:

a) *dacă nivelul redus de dezvoltare intelectuală sau fizică a victimei a cauzat o situație de lipsire de apărare și, în orice caz, dacă victima are mai puțin de 4 ani;*

b) *dacă actele sunt comise prin acțiunea comună a două sau mai multe persoane;*

c) *dacă violența sau amenințarea sunt de natură deosebit de degradantă sau umilitoare;*

d) *dacă, pentru comiterea infracțiunii, autorul s-a folosit de o superioritate sau o relație, fiind ascendent, descendent sau frate, biologic, sau adoptat, sau prin afinitate al victimei;*

e) *dacă autorul a pus în pericol viața minorului;*

f) *dacă infracțiunea a fost comisă în cadrul unei organizații sau grup criminal înființate cu scopul de a comite aceste activități.*

În toate cazurile prevăzute la acest articol, *dacă autorul s-a folosit de statutul său de autoritate, funcționar sau agent public, se va aplica și pedeapsa de decădere absolută pentru o perioadă de la 6 la 12 ani.*

Prin art. 183 bis, Codul penal spaniol a reglementat situația în care persoana folosește internetul, telefonul sau altă tehnologie de informare și comunicare pentru a contacta o persoană mai mică de 13 ani și îi propune să se întâlnească pentru a comite una din infracțiunile descrise la art. 178 - 183 și art. 189, atâta

vreme cât solicitarea este însoțită de acte materiale ce urmăresc o astfel de abordare, aceasta faptă fiind pedepsită cu pedeapsa închisorii de la 1 la 3 ani sau cu amenda de la 12 la 24 luni, fără prejudicierea pedepselor corespunzătoare pentru infracțiunile comise. Pedepsele vor fi impuse în jumătatea superioară dacă abordarea este făcută prin constrângere, amenințare sau înșelăciune¹⁸.

Guvernul spaniol a anunțat încă din anul 2019 că intenționează să schimbe legea pentru a recunoaște sexul fără consimțământ ca fiind *viol*, răspuns la protestele pe scară largă declanșate în urma unui caz de *viol* în grup în care sistemul de justiție a eșuat lamentabil față de victime. Astfel, în cazul extrem de mediatizat din *La Manada (Wolfpack)*, cinci bărbați acuzați de viol au fost găsiți vinovați de infracțiunea mai ușoară de *abuz sexual*, deoarece, în opinia primei instanțe nu s-ar fi găsit dovezi de violență sau intimidare a victimei. Instanța de control judiciar a corectat această abordare și i-a condamnat pe bărbați pentru *viol*, însă cazul a stârnit proteste și a dezvăluit lacunele legislației penale spaniole, care nu considera sexul fără consimțământ ca fiind *viol*, decât dacă sunt prezente violențe fizice sau intimidări.

La începutul lunii martie 2020, Spania a anunțat un nou proiect de lege cu privire la reglementarea violenței sexuale, inclusiv reformarea definiției legale a *violului*, pentru a se alinia la legislația internațională privind drepturile omului și pentru a se concentra în principal asupra existenței consimțământului.

Codul penal al Portugaliei¹⁹, la capitolul *infracțiuni contra integrității sexuale*, reglementează, la articolul 171, *abuzul sexual al copiilor* ca fiind *cel care întreține relații sexuale cu un minor în vârstă de 14 ani sau mai mică sau îl determină pe acesta să întrețină astfel de relații cu un terț, se pedepsește cu închisoarea de la unu la opt ani*.

Dacă actul sexual constă în penetrare vaginală, anală sau orală sau în introducerea vaginală sau anală de părți ale corpului sau obiecte, autorul este pedepsit cu închisoarea de la trei la zece ani.

Totodată, cel care:

a) *hărțuiește un minor cu vârsta mai mică de 14 ani, prin săvârșirea faptei prevăzute la articolul 170 (n.n hărțuirea sexuală);*

b) *acționează asupra minorului cu vârsta mai mică de 14 ani, prin intermediul conversației, materialului scris, spectacolului sau obiectului pornografic;*

c) *atrage un minor cu vârsta mai mică de 14 ani în scopul de a asista la abuzuri sau activități sexuale, se pedepsește cu închisoarea de până la trei ani.*

Cel care comite faptele descrise la alineatul anterior în scop lucrativ se pedepsește cu închisoarea de la șase luni la cinci ani.

¹⁸ Disponibil on-line la adresa web <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Spania-RO.html>

¹⁹ Disponibil on-line la adresa web : <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Portugalia-RO.html>

Prin art. 172 s-a reglementat distinct *abuzul sexual al minorilor aflați în întreținere*, astfel:

1. *Cel care comite sau determină comiterea faptei descrise la alineatele 1 și 2 ale articolului anterior, în raport cu un minor cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani care i-a fost încredințat în vederea educării sau asistenței, se pedepsește cu închisoarea de la unu la opt ani;*

2. *Cel care săvârșește fapta descrisă la literele de la alineatul 3 al articolului anterior, în raport cu minorul menționat la alineatul anterior al acestui articol și în condițiile descrise acolo, se pedepsește cu închisoarea de până la un an;*

3. *Cel care comite faptele descrise la alineatul anterior în scop lucrativ se pedepsește cu închisoarea de până la 5 ani.*

În mod distinct, s-a avut în vedere și *actul sexual cu adolescenți*, articolul 173 statuând că:

1. *Cel care, major fiind, întreține relații sexuale cu minor cu vârsta cuprinsă între 14 și 16 ani sau face astfel încât minorul să întrețină relații sexuale cu un terț, abuzând de lipsa de experiență a acestuia, se pedepsește cu închisoarea de până la 2 ani;*

2. *Dacă actul sexual constă în penetrare vaginală, anală sau orală sau în introducerea vaginală sau anală de părți ale corpului sau obiecte, autorul este pedepsit cu închisoarea de până la trei ani.*

În toate situațiile, *tentativa se pedepsește.*

Guvernul grec a organizat o consultare publică pentru a se reglementa o definiție legală a *violului* și, prin urmare, în luna iulie 2019, a fost modificată legea în așa fel încât s-a redefinit infracțiunea de *viol*, la baza definiției punându-se lipsa consimțământului victimei și nu a urmelor de violență.

În anul 2018, respectiv în anul 2020, legiuitorii din **Suedia și Danemarca** au stabilit că sexul fără consimțământ este încadrat în infracțiunea de *viol*, noile legi ducând la o creștere semnificativă a condamnărilor și la declanșarea urmăririi penale în dosare care anterior nu erau considerate *viol*, respectiv situații când victima *îngheață sau luată prin surprindere* nu avea timp să reacționeze.

În **Islanda**, după mulți ani de campanii ale activistelor pentru drepturile femeilor, un proiect de lege a fost adoptat în unanimitate în Parlament, în luna martie 2018 incriminându-se relațiile sexuale cu o persoană în situația în care nu există consimțământul explicit. Conform legii, consimțământul trebuie exprimat în mod clar și voluntar.

În **Olanda**, în luna noiembrie 2020, ministrul justiției și securității a anunțat intenția guvernului de a modifica legislația privind violul, astfel încât orice manifestare sexuală fără consimțământ să fie definită ca *viol*, ținând cont de faptul că în actuala reglementare, lipsa unor dovezi de constrângere face ca această infracțiune să nu fie considerată *viol*.

După cum se observă, se consideră că importanța schimbării legilor care reglementează *abuzul sexual și violul*, deși nu va eradica acest fenomen, va trimite totuși un mesaj puternic, fiind un punct de plecare fundamental pentru schimbarea comportamentelor și atitudinilor manifestate în actuala societate, care trebuie însoțit și de eforturi concertate pentru a contracara miturile legate de aceste subiect precum și stereotipurile de gen.²⁰

7. Metodologii de lucru

În afara Codului de procedură penală și a celorlalte legi în materie, menționate deja în precedent și care oferă la nivel național cadrul general de lucru raportat la infracțiunile contra libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor, s-au mai identificat la nivel local ***Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței***, adoptat în luna aprilie 2017 în cadrul unui proiect co-finanțat printr-un grant din partea Elveției, prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă, în parteneriat cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, Fundația Terre des hommes în România Tdh, Fundația Internațională pentru Copil și Familie Dr. Alexandra Zugrăvescu și Asociația Femeilor Împotriva Violenței - ARTEMIS, ***Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare*** adoptat sub egida Institutului Național al Magistraturii cu sprijinul ONG Alternative Sociale, fiind elaborat de un colectiv de autori și publicat la Editura Hamangiu - 2009, precum și ***Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni prevăzute de art. 218 - 223 Cod penal comise asupra minorilor***, aprobat prin Ordinul nr. 1882/I-1/2020 al prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București.

7.1. Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței, adoptat în luna aprilie 2017 în cadrul unui proiect co-finanțat printr-un grant din partea Elveției²¹ are la bază Hotărârea de Guvern nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei - cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.

²⁰<https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2020/02/more-about-lets-talk-about-yes/>

²¹ Informațiile referitoare la *Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței* sunt preluate „ad litteram” din preambulul acestuia, astfel cum a fost publicat pe pagina de internet www.foncp.ro

Scopul asumat al Ghidului este să contribuie la îmbunătățirea condițiilor privind accesul și furnizarea serviciilor sociale adresate copiilor victime ale violenței în familie din România printr-un **model eficient de intervenție în echipă multidisciplinară și interinstituțională**, el fiind pilotat în județele Dolj și Cluj, cu mențiunea că, pe parcursul derulării, proiectul în cauză a fost susținut și de Parchetul de pe lângă Tribunalul București și de Direcția Generală de Poliție a Municipiului București.

Modelul de intervenție propus de proiect are ca priorități protecția și interesul superior al copilului, asumarea unor roluri și responsabilități clar definite printr-un Protocol de colaborare interinstituțională, elaborarea și aplicarea unui Protocol standard de interviu pentru audierea/evaluarea copiilor victime ale violenței, după un model internațional validat, testarea unei soluții inovative pentru eficientizarea managementului de caz în protecția copilului - audierea comună a copiilor de către binomul polițist și reprezentant DGASPC și furnizarea unui serviciu social de suport de tip terapie pentru copiii victime ale violenței, prin cooperarea furnizorilor publici și privați de servicii sociale.

Metodologia de audiere propusă de acest Ghid are la bază *Protocolul de interviu National Institute of Child Health and Human Development*. Acest Protocol este menit să încurajeze utilizarea întrebărilor deschise, susceptibile să ducă la obținerea de răspunsuri concrete, detaliate, sub forma unei relatări verbale, fiind adoptate astfel, ca linii directoare practice, recomandări susținute pe scară largă de cercetările în domeniu.

Astfel, procesul audierii victimelor este structurat, potrivit Ghidului, respectiv *Protocolului de interviu National Institute of Child Health and Human Development*, în trei etape: etapa pre-declarativă, etapa declarativă și etapa de încheiere.

Etapa pre-declarativă constă în a pregăti copilul, prin crearea unei legături de încredere, explicând regulile de comunicare, făcând un exercițiu prin care acesta să povestească despre un eveniment plăcut, petrecut recent, despre care i se va cere detalii de către anchetator/intervievator prin întrebări deschise.

Etapa declarativă este introdusă printr-o serie de întrebări deschise adresate copilului în scopul obținerii de declarației cu privire la relele tratamente pentru care a fost adus copilul spre audiere. De îndată ce declarația a fost făcută de către copil, aceasta va fi analizată în integralitatea ei, cu ajutorul unor întrebări directe numite *invitații*, a unor întrebări directive (*unde, când, cum, etc.*) și, numai dacă este necesar, întrebări specifice. După ce se va verifica cu cine altcineva a mai discutat copilul despre ce s-a întâmplat, se poate trece la etapa de încheiere prin care se urmărește să se obțină alte informații, în cazul în care copilul mai are ceva de spus și să se adreseze mulțumiri acestuia pentru tot efortul depus.

Scopul utilizării Ghidului este, așadar, de a reduce sugestibilitatea profesioniștilor care participă la procedura juridică de audiere a unui minor victimă,

de a permite acestora să-și adapteze întrebările în funcție de nivelul de dezvoltare a copilului, ajutând pe acesta din urmă, în același timp, să ofere o declarație cât mai detaliată și cât mai exactă raportat la faptele ce se constituie în obiect juridic al cercetărilor penale.

Ghidul prevede ca persoanele care efectuează audierea să cunoască, pe de o parte, dispozițiile legale generale, care reglementează audierea persoanelor vătămate și dispozițiile speciale aplicabile audierii minorilor, iar pe de altă parte, să aibă cunoștințe despre psihologia dezvoltării copilului și să stăpânească tehnicile speciale de audiere a copiilor victime ale infracțiunilor. Aceasta, pentru că efectuarea audierii de către o persoană insuficient pregătită sau în condiții improprii poate avea drept consecință obținerea unei declarații false sau incomplete și retraumatizarea copilului.

7.2 Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare

Ghidul reprezintă o aplicație practică a unui complex interdisciplinar de concepte și practici psihologice și de reguli juridice cu caracter național și internațional, toate având ca finalitate valorizarea și respectarea drepturilor copilului în raport cu ipostazele juridice în care acesta se află.

7.3. Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni prevăzute de art. 218 - 223 Cod penal comise asupra minorilor – Parchetul de pe lângă Tribunalul București

Prin Adresa nr. din 01.02.2021, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a comunicat Inspecției Judiciare metodologia aplicată de procurorii acestui parchet în investigarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, precum și măsurile dispuse de conducerea parchetului în scopul asigurării unui mod unitar de efectuare a urmăririi penale în cauzele având ca obiect acest tip de infracțiuni.

Astfel, prin Nota de serviciu nr. și Ordinul nr. ale prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București s-a dispus, între altele, ca procurorii din cadrul acestui parchet să preia de la parchetele subordonate ierarhic urmărirea sau supravegherea urmăririi penale a cauzelor înregistrate începând cu data de 1.02.2014, având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, dacă sunt comise în serie, infracțiuni de viol comise asupra unor persoane care nu au împlinit vârsta de 16 ani și infracțiuni de viol comise în concurs cu infracțiuni de tâlhărie.

În aceste cauze, urmărirea penală a cunoscut o abordare specifică, audierea victimelor minore realizându-se într-o cameră de audiere special amenajată în incinta sediului Parchetului de pe lângă Tribunalul București și, începând cu anul 2016, procurorii au folosit un instrument de audiere fundamentat științific,

respectiv *Protocolul de audiere National Institute of Child Health and Human Development*, menționat deja în precedent.

Pentru a asigura exercitarea efectivă de către victime a drepturilor prevăzute de Legea nr. 211/2004, au fost elaborate și folosite formulare speciale de informare a victimei și au fost stabilite relații directe de cooperare cu specialiști din cadrul direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului.

În anul 2019, Parchetul de pe lângă Tribunalul București a organizat o acțiune de formare în cadrul programului de formare continuă descentralizată, la care au participat 18 procurori din cadrul Parchetelor de pe lângă Judecătoriile Sectoarelor 1 - 6 București și 5 polițiști din cadrul Biroului de Agresiuni Sexuale, în cadrul căreia au fost prezentate tehnica de audiere folosită, camera de audiere, procedeele probatorii specifice.

În scopul consolidării capacității Parchetului de pe lângă Tribunalul București și a parchetelor din circumscripția acestuia de a instrumenta cauzele penale având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor și pentru a elimina practicile de natură a conduce la victimizarea secundară a copiilor, în anul 2020 s-au dispus o serie de măsuri și au fost inițiate demersuri în vederea elaborării unui protocol de colaborare și cu Institutul Național de Medicină Legală, urmărindu-se astfel inclusiv îmbunătățirea modalității de efectuare a expertizelor cu victime minore, în special a expertizei medico-legale psihiatrice.

Printre măsurile dispuse, se menționează desemnarea la nivelul fiecărui parchet de sector a câte 4 - 6 procurori care vor instrumenta aceste cauze, emiterea unei circulare către secțiile de poliție din municipiul București prin care s-a impus modul de gestionare a primului contact al copilului victimă cu organul de poliție și modul de audiere a acestuia și, nu în ultimul rând, elaborarea unui ghid de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în aceste cauze.

Astfel, prin Ordinul nr. al prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București, a fost adoptat *Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni prevăzute de art. 218-223 Cod penal comise asupra minorilor*.

Ghidul a fost diseminat atât în format electronic, cât și în format letric către procurori, organe de poliție judiciară, direcții de asistență socială și protecția copilului, constituindu-se într-un instrument de maximă utilitate pentru personalul implicat în activitatea de cercetare penală, cuprinzând măsuri imediate și activități urgente la momentul sesizării unei infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unui minor, modalitatea de audiere a victimei, persoanele prezente la audiere și locul unde aceasta se desfășoară, procedeele probatorii specifice, instituțiile cărora li se va comunica soluția procesuală adoptată la finalul anchetei penale.

7.4. Protocolul privind educația juridică în școli, încheiat în anul 2017, între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Public.

La încheierea acestui protocol s-a avut în vedere că minorii nu au cunoștințe sau dețin minime cunoștințe juridice, inclusiv în ce privește infracțiunile privind libertatea și integritatea sexuală, cu consecințe nu numai în săvârșirea de acțiuni infracționale privind viața sexuală, dar și a producerii unor avorturi intenționate sau spontane și a nașterii de copii de către minore cu vârste din ce în ce mai fragede.

În cadrul programului de educație juridică în școli, pe lângă partea teoretică, pe baza Protocolului s-au organizat vizite ale elevilor la Ministerul Justiției, la Ministerul Public, la sedii ale altor autorități și instituții publice cu relevanță pentru domeniul justiției, precum și la instanțe și parchete, iar magistrații s-au deplasat în unitățile școlare, diseminând expertiza juridică.

8. Pregătirea profesională organizată de către Institutul Național al Magistraturii

Potrivit relațiilor comunicate, în perioada de referință, Institutul Național al Magistraturii nu a desfășurat forme de pregătire profesională dedicate în mod exclusiv acestui subiect - **investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore**, dar a abordat teme referitoare la infracțiunile la viața sexuală cu victime minore pe parcursul a diferite activități de formare dedicate justiției pentru minori. Această abordare s-a realizat atât din perspectivă juridică, cât mai ales, din perspectivă psihologică.

Nu au fost elaborate metodologii specifice în materie, dar activitățile de formare profesionale au fost organizate urmărind câteva linii directoare:

- studiile de caz, spețele prezentate sau situațiile revelate au fost identificate sau construite respectând abordarea centrării pe victimă;
- audierea victimelor minore să se facă o singură dată, înregistrându-se declarația acestora prin mijloace tehnice de înregistrare audio-video, pentru a se evita revictimizarea;
- abordarea victimelor minore să se facă în funcție de particularitățile psihologice specifice categoriei de vârstă din care fac parte acestea, dar și în funcție de particularitățile individuale;
- În procedura audierii minorilor să se recurgă la sprijinul unui psiholog.

Formare continuă

La seminarul cu tema *Justiția pentru minori*, desfășurat la București, în perioada 11-12 mai 2015 și la cel cu tema *Audierea minorului*, desfășurat la București, în perioada 23- 24 iunie 2016, abuzul sexual a fost tratat ca formă de abuz parental, alături de cel fizic, psihologic/emoțional sau alte forme de neglijare a copilului. Așadar, în acest caz, adultul agresor sexual sau exploatator sexual este părintele, care profită de sentimentul de încredere al copilului. Abuzul sexual asupra copilului este asociat cu stresul post-traumatic și cu depresia, afecțiuni identificabile de

specialist. Drept consecințe ale abuzului sexual pe termen lung, la vârste mai mari, fetele capătă comportamente hipersexualizate, în timp ce băieții, mai degrabă, își expun organele genitale și hărțuiesc sexual (Adams et.al., 1995).

În cadrul acestor seminare au fost prezentate aspectele psihologice de care trebuie să se țină seama când se realizează o audiere a unui minor în cadrul procedurilor judiciare, precum și etapele și regulile care trebuie respectate pentru asigurarea unei audieri eficiente.

În perioada 2-3 iunie 2016, INM a organizat un seminar cu tema *Lucrul cu categoriile vulnerabile sau aflate în situații vulnerabile - copii, vârstnici, persoane cu dizabilități, persoane instituționalizate sau alte categorii de persoane* în cadrul căruia au fost prezentate teme referitoare la minorul cu dizabilități mintale lipsit de ocrotire părintească, caracteristicile psihosociale ale copiilor, ca persoane vulnerabile, particularitățile psihologice în audierea/ascultarea copiilor în procedurile judiciare.

În anul 2017, în cadrul seminarului cu tema *Audierea minorilor și interacțiunea cu aceștia în cursul procedurilor judiciare* ce s-a desfășurat în perioada 26-27 iunie, a fost abordat subiectul ascultării copilului în cursul procesului penal după un anumit protocol.

În cadrul seminarului *Metodologia actului de justiție. Comunicare în mediul profesional* desfășurat în perioada 10-11 octombrie 2019 la București, a fost abordată tema investigării infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra copiilor și a unor procedee probatorii specifice.

Necesitatea audierii minorilor după un protocol clar și eficient în decursul procedurilor judiciare s-a conturat tot mai mult în strategia didactică a formării profesionale continue a INM. Având acest aspect în minte, INM a solicitat ca în cadrul proiectelor europene sau a celor pe fonduri structurale care urmau a fi implementate să fie introduse seminare care să abordeze tehnicile de audiere în general, și a minorilor, în special, știut fiind faptul că succesul investigării și soluționării cauzelor privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore depinde în mare măsură de eficiența audierii victimei minore, ca mijloc probator.

Astfel, INM implementează, începând cu anul 2018, Proiectul *„Justiția 2020: profesionalism și integritate”*, cod SIPOCA 453, cod MySMIS2014+ 118978, cofinanțat din Fondul Social European (FSE) prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA). Proiectul va fi implementat de INM pe o perioadă de 3 ani și își propune îmbunătățirea cunoștințelor și abilităților profesionale ale membrilor sistemului judiciar, necesare desfășurării activității în cadrul instanțelor și parchetelor. În cadrul acestui proiect, a fost prevăzută organizarea a 12 seminare dedicate temei *Tehnici de audiere în procesul penal*, dintre care 5 seminare cu specificitate în cazul audierii persoanelor vulnerabile, fiind prevăzuți aici și copiii.

De asemenea, Consiliul Superior al Magistraturii, în parteneriat cu Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri și Administrația Instanțelor din Norvegia, implementează proiectul predefinit „*Formarea profesională și consolidarea capacității la nivelul sistemului judiciar*”, finanțat în cadrul Mecanismului Financiar Norvegian (MFN) 2014-2021. În cadrul acestui proiect este prevăzută desfășurarea a 15 seminare dedicate temei *Tehnici de audiere a minorilor*, cu accent pe specificul populației de etnie romă, precum și redactarea unui ghid în aceeași materie. Pentru susținerea acestor seminare, INM a selectat o echipă de 6 experți, 3 magistrați și 3 psihologi, care vor lucra în mod interdisciplinar.

Obiectivele acestor seminare, stabilite la întâlnirea preliminară a tuturor experților care vor susține cele 15 seminare, desfășurată pentru această materie la data de 8 noiembrie 2019, sunt următoarele:

- Să promoveze o justiție prietenoasă cu copiii, ca preocupare preponderentă a sistemului judiciar român, prin asimilarea unor tehnici de intervievare a copiilor și prin familiarizarea cu metodologia și sistemele utilizate în Norvegia în tratarea cazurilor judiciare care implică minori;

- Să asimileze tehnici de audiere a minorilor, atât în cauze civile, cât și penale, prin cunoașterea și aplicarea unor aspecte din domeniul psihologiei copiilor, acordând o atenție deosebită acelor care aparțin etniei romă, inclusiv prin înțelegerea consecințelor asupra comportamentului copiilor a mediului social în care trăiesc, dar și a relațiilor sociale și psihologice cu membrii familiei lor, mai ales din perspectiva dificultăților generate de executarea deciziilor judecătorești privind minorii;

- Să utilizeze tehnici specifice de audiere a copiilor, indiferent de calitatea lor procesuală, cu acordarea unei atenții speciale informațiilor obținute în urma audierii în cadrul întregului material probator.

Plecând de la aceste obiective, în cadrul acestei întâlniri, experții selectați au elaborat tematica și un proiect de agendă comună pentru cele 15 seminare ce vor fi organizate în cadrul proiectului în domeniul Tehnici de audiere a minorilor, cu accent pe specificul populației de etnie romă. În urma prezentării Protocolului de interviu NTCHD - National Institute of Child Health and Human Development, s-a decis să fie prezentat în detaliu, în cadrul celor 15 seminare, acest protocol, pentru crearea unei specializări unitare a participanților. Proiectul de agendă al seminarelor a fost grefat pe etapele acestui protocol, urmând ca fiecare aspect juridic să fie prezentat în tandem cu elementele psihologice specifice.

De asemenea, grupul țintă al acestor seminare va reuni atât magistrați, cât și alți profesioniști din afara sistemului judiciar, spre exemplu psihologi sau asistenți sociali, asigurându-se astfel bazele pentru realizarea unor echipe pluridisciplinare, prin crearea unor situații propice unor interacțiuni inter-profesionale, care să aibă

în vedere aplicarea unor metode unitare de audiere, având ca scop final ocrotirea minorilor.

Toate aspectele discutate pe parcursul seminarelor vor fi reluate într-un ghid de bune practici pe care INM îl va pune la dispoziția instanțelor și parchetelor, cu scopul de a crea practici unitare.

Formare inițială

În cadrul formării inițiale, la disciplina Drept procesual penal soluționarea cauzelor cu minori constituie tema unui seminar separat, în cadrul căruia se abordează aspecte procesuale privind atât infractorii minori, cât și victimele minore. În plus, încă din anul 2014, în contextul analizării problemelor privind administrarea probatoriului, sunt discutate, pe baza unui studiu de caz, aspectele privind audierea victimei minore a unui abuz sexual, precum și aspectele specifice ce țin de aprecierea credibilității declarațiilor celor implicați în comiterea unor infracțiuni de acest gen. Recomandările formulate de formatori sunt și în această situație în sensul celor menționate anterior, la capitolul vizând formarea continuă.

III. SINTEZA DATELOR COLECTATE

1. Sinteza datelor colectate de Direcția de inspecție pentru procurori

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a transmis Inspecției Judiciare, în etapa premergătoare dispunerii controlului, datele statistice privind dosarele soluționate care au avut ca obiect infracțiunile prevăzute de art. 218 - 222 Cod penal, săvârșite în perioada 2014 - 2019 și primul semestru al anului 2020.

Distribuția acestora pe unități de parchet, în funcție de tipul de infracțiune, se prezintă după cum urmează:

Art. 218 din Codul penal

Localitatea	Numărul sesizări	Numărul chemărilor	Numărul ordurilor de arestare preventivă	Numărul ordurilor de arestare la domiciliu	Numărul ordurilor de arestare în condiții de libertate condiționată	Numărul ordurilor de arestare în condiții de libertate condiționată
A Alba Iulia	280	4				5
A Pitești	280	53	0	0	0	227
A Bacău	371	108	0	0	0	263
A Oradea	151	38	0	1	1	112
A Suceava	269	65	0	0	0	204
A Brașov	211	67	0	1	1	143
A București	657	160	1	1	1	495
A Cluj	353	119	0	0	0	234
A Constanța	291	46	0	6	6	239
A Craiova	517	80	0	1	1	436
A Galați	382	96	0	1	1	285
A Iași	442	128	0	0	0	314
A Tg. Mureș	145	49	1	1	1	94

A Ploiești	355	75	0	1	279
A Timișoara	346	108	0	2	236
CJ- SUPC	5	2	0	0	3
CJ – SIIJ	0	0	0	0	0
Militare	13	1	0	0	12
A	0	0	0	0	0
COT	138	75	2	1	60
TAL	5206	1344	4	16	3842

Art. 219 din Codul penal

itate	tal sesizări	chizitorii	orduri de seizură prevențivă	de nunțarea la sări	la nădirea penală
A Alba Iulia	61	14	0	0	47
A Pitești	58	21	2	0	35
A Bacău	91	23	0	0	68
A Oradea	23	7	0	0	16
A Suceava	71	18	0	0	53
A Brașov	51	21	0	1	29
A București	207	55	1	0	151
A Cluj	105	29	0	0	76
A Constanța	121	25	0	0	96
A Craiova	83	16	0	1	66
A Galați	91	27	0	1	63
A Iași	132	28	0	0	104
ATg. Mureș	32	6	0	1	25
A Ploiești	90	21	0	0	69
A Timișoara	76	28	1	0	47
CJ- SUPC	2	1	0	0	1
CJ – SIIJ	0	0	0	0	0
Militare	9	2	0	0	7
A	0	0	0	0	5
COT	13	8	0	0	4
TAL	1316	350	4	4	958

Art. 220 din Codul penal

itate	tal sesizări	chizitorii	orduri de seizură prevențivă	de nunțarea la sări	la nădirea penală
A Alba Iulia	579	65	14	112	388
A Pitești	574	108	19	91	356
A Bacău	546	153	0	68	325
A Oradea	600	74	1	270	255
A Suceava	327	77	4	56	190
A Brașov	785	83	2	221	479
A București	1493	182	16	310	985
A Cluj	617	149	0	170	298
A Constanța	534	85	3	78	368
A Craiova	698	90	9	110	489

A Galați	996	120	2	258	616
A Iași	1093	138	18	86	851
ATg. Mureș	430	50	2	175	203
A Ploiești	940	148	10	160	622
A Timișoara	373	76	18	47	232
CJ- SUPC	2	0	0	0	2
CJ – SIIJ	0	0	0	0	0
Militare	11	0	0	0	11
A	0	0	0	0	0
COT	24	14	14	0	6
TAL	10622	1612	122	2212	6676

Art. 221 din Codul penal

itate	tal sesizări	chizitorii	orduri de nuoastere a ovăției	de a nărire	nunțarea la penală	la sări
A Alba Iulia	95	10	1		1	83
A Pitești	58	8	1		2	47
A Bacău	70	10	0		4	56
A Oradea	56	9	0		3	44
A Suceava	66	9	0		3	54
A Brașov	42	9	0		3	30
A București	259	35	0		4	220
A Cluj	102	25	0		10	67
A Constanța	75	4	0		2	69
A Craiova	53	10	0		2	41
A Galați	64	10	2		0	52
A Iași	116	11	1		2	102
ATg. Mureș	23	3	0		1	19
A Ploiești	98	6	0		3	89
A Timișoara	86	20	2		2	62
CJ- SUPC	0	0	0		0	0
CJ – SIIJ	0	0	0		0	0
Militare	8	0	0		0	1
A	0	0	0		0	0
COT	2	1	0		0	1
TAL	1273	181	7		42	1043

Art. 222 din Codul penal

itate	tal sesizări	chizitorii	orduri de nuoastere a ovăției	de a nărire	nunțarea la penală	la sări
A Alba Iulia	12	0	0		1	11
A Pitești	10	2	0		0	8
A Bacău	15	1	0		0	14
A Oradea	2	0	0		1	1
A Suceava	4	0	0		0	4
A Brașov	4	2	0		0	2
A București	20	1	0		2	17
A Cluj	14	2	1		0	11

AConstanța	1	0	0	0	1
A Craiova	8	1	0	0	7
A Galați	9	0	0	0	9
A Iași	8	0	0	0	8
ATg. Mureș	5	0	0	1	4
A Ploiești	10	0	0	0	10
A Timișoara	10	0	0	0	10
CJ- SUPC	0	0	0	0	0
CJ – SIIJ	0	0	0	0	0
Militare	0	0	0	0	0
A	0	0	0	0	0
COT	0	0	0	0	0
TAL	132	9	1	5	117

La nivel național, numărul total de cauze a fost 18.549, din care: 3.496 au fost finalizate prin rechizitorii; 138 prin acorduri de recunoaștere a vinovăției; 2.279 prin soluții de renunțare la urmărirea penală; 12.636 prin adoptarea unor soluții de clasare.

În cadrul controlului au fost comunicate, sub formă de tabel, dosarele în care s-au dispus soluții de clasare (inclusiv cele dispuse prin rechizitoriu) cu privire la care au fost respinse plângerile împotriva soluțiilor procurorului sau cu privire la care s-a împlinit termenul în care putea fi formulată o astfel de plângere (la prim-procuror și/sau judecător de cameră preliminară), precum și cele în care procurorul a dispus soluții de renunțare la urmărirea penală, confirmate de judecătorul de cameră preliminară.

Distinct față de acestea, s-a comunicat situația dosarelor penale în care soluțiile dispuse pun în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privitoare la viața sexuală (s-a dispus o schimbare de încadrare juridică urmare aprecierii ca valabil a consimțământului victimei sau consimțământul victimei, valabil exprimat, constituie cauză de impunitate).

În ceea ce privește cauzele comunicate de DIICOT, se impune precizarea că în situațiile transmise au fost incluse și dosarele având ca obiect juridic exclusiv infracțiuni cu victime minore, altele decât cele prevăzute la art. 218 - 223 Cod penal și că, în selectarea eșantionului de dosare ce au fost verificate prin sondaj au fost avute în vedere doar dosarele având ca obiect infracțiunile prevăzute de art. 218 - 223 Cod penal, chiar și în situația în care acestea intrau în concurs cu alte infracțiuni ce atrag competența specializată a DIICOT (total 188 dosare).

Situația dosarelor din categoriile de mai sus se prezintă astfel:

crt.	Parchetul	total dosare	sare în care soluțiile în discuție abilitatea consimțământului victimei
	Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia	729	26

Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău	608	15
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov	636	27
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel București	1465	43
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj	738	15
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța	600	37
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova	912	29
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Galați	1367	42
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Iași	1313	36
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Oradea	539	8
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Pitești	609	34
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești	966	49
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Suceava	520	11
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Tg-Mureș	440	1
Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Timișoara	441	14
Parquetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel	29	0
Parquetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – SUPC	5	0
Procurătura Parchetelor Militare	1	0
Procurătura pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție	0	0
COT	1314 (188)	10 (0)
Total	13232 (12.106)	397 (387)

În total, au fost verificate un număr de **576** cauze având ca obiect infracțiuni referitoare la viața sexuală implicând victime minore, dintre care **497** fiind dosare în care s-au dispus soluții de clasare sau de renunțare la urmărirea penală și **79** fiind dosare în care soluțiile dispuse pun în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor.

Tabelele privind cauzele verificate efectiv se regăsesc în Anexele la prezentul Raport, respectiv Anexa I - DIP și Anexa II - DIP.

Numărul total de dosare verificate din fiecare categorie, respectiv procentele raportate la numărul total de dosare soluționate se prezintă astfel:

crt.	Parchetul	Anexa I nr. dosare verificate/ procent din numărul dosarelor soluționate	Anexa II nr. dosare verificate/ procent din numărul dosarelor soluționate
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia	21 / 2,88 %	4 / 15,38%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Bacău	17 / 2,79%	3 / 20%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Brașov	38 / 5,97%	10 / 37%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel București	69 / 4,70%	9 / 20,93%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Cluj	41 / 5,55 %	4 / 26,66 %
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Constanța	16 / 2,66%	5 / 13,51%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova	39 / 4,27%	4 / 13,79%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Galați	66 / 4,82%	9 / 21,42%
	Parquetul de pe lângă Curtea de Apel Iași	39 / 2,97%	8 / 22,22%

Curtea de pe lângă Curtea de Apel Oradea	17 / 3,15%	2 / 25%
Curtea de pe lângă Curtea de Apel Pitești	29 / 4,76%	7 / 20,58%
Curtea de pe lângă Curtea de Apel Ploiești	25 / 2,58%	8 / 16,32%
Curtea de pe lângă Curtea de Apel Suceava	14 / 2,69%	3 / 27,27%
Curtea de pe lângă Curtea de Apel Tg-Mureș	13 / 2,95%	1 / 100%
Curtea de pe lângă Curtea de Apel Timișoara	10 / 2,26%	2 / 14,28%
Curtea Militară de pe lângă Curtea Militară de Apel	2 / 6,89%	0
Curtea de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – SUPC	2 / 40%	0
Curtea Parchetelor Militare	1 / 100%	0
Curtea pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție	0	0
COT	38 / 20,21%	0
Total	497 / 4,10%	79 / 20,41%

2. Sinteza datelor colectate de Direcția de inspecție pentru judecători

2.1. Cauzele soluționate definitiv, având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate la curțile de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020

➤ Curtea de Apel Alba Iulia

În circumscripția Curții de Apel Alba Iulia, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **139 cauze** cu obiectul menționat, din care: viol - 64 cauze; act sexual cu un minor - 64 cauze; agresiune sexuală - 5 cauze; corupere sexuală - 6 cauze.

Tribunalul Alba a comunicat o singură cauză, având ca obiect secundar act sexual cu un minor.

Judecătoria Sebeș a comunicat un număr de 2 cauze, ambele fiind violuri.

Judecătoria Câmpeni a comunicat un număr de 3 cauze, din care 2 acte sexuale cu minori și o agresiune sexuală.

Judecătoria Blaj a comunicat un număr de 5 cauze, din care 3 violuri și 2 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Alba Iulia a comunicat un număr de 18 cauze, din care 4 violuri, 9 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală, 4 corupere sexuală.

Judecătoria Aiud a comunicat un număr de 12 cauze, din care 6 violuri, 5 acte sexuale cu minori, 1 corupere sexuală.

Tribunalul Hunedoara a comunicat un număr de 5 cauze, toate fiind acte sexuale cu minori, competența în fond a Tribunalului fiind dată de săvârșirea și a unor infracțiuni care au atras competența acestei instanțe.

Judecătoria Brad a comunicat un număr de 2 cauze, din care un viol și un act sexual cu minori.

Judecătoria Petroșani a comunicat un număr de 14 cauze, din care 10 violuri, 4 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Orăștie a comunicat un număr de 7 cauze, din care 3 violuri, 3 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Hunedoara a comunicat 11 cauze, din care 5 violuri, 5 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Hațeg a comunicat 3 cauze, toate violuri.

Judecătoria Deva a comunicat 11 cauze, din care 7 violuri, 3 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Tribunalul Sibiu a comunicat un număr de 8 cauze, din care 2 violuri și 6 acte sexuale cu minori, competența în fond a Tribunalului fiind dată de săvârșirea și a unor infracțiuni care au atras competența acestei instanțe.

Judecătoria Avrig a comunicat 7 cauze, din care 1 viol, 5 acte sexuale cu minori, 1 corupere sexuală.

Judecătoria Agnita a comunicat un număr de 5 cauze, din care 1 viol, 4 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Sibiu a comunicat un număr de 15 cauze, din care 8 violuri, 7 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Mediaș a comunicat un număr de 6 cauze, toate violuri.

Judecătoria Săliște a comunicat un număr de 4 cauze, din care 2 violuri, 2 acte sexuale cu minori.

Nu au fost înregistrate, în fond, astfel de cauze pe rolul Curții de Apel Alba Iulia.

➤ **Curtea de Apel Bacău**

În circumscripția Curții de Apel Bacău, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **225 cauze** cu obiectul menționat, din care: viol - 92 cauze; act sexual cu un minor - 112 cauze; agresiune sexuală - 13 cauze; corupere sexuală - 8 cauze.

Tribunalul Bacău a comunicat 9 cauze din care 3 violuri, 3 acte sexuale cu minori, 2 agresiuni sexuale și 1 corupere de minori. Competența în fond a Tribunalului fiind dată de săvârșirea și a unor infracțiuni care au atras competența acestei instanțe.

Judecătoria Moinești a comunicat un număr de 13 cauze din care 8 violuri, 4 acte sexuale cu minori și 1 corupere de minori.

Judecătoria Onești a comunicat un număr de 25 cauze din care 7 violuri, 16 acte sexuale cu minori, 1 corupere sexuală și 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Buhuși a comunicat un număr de 4 cauze din care 1 violuri, 3 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Podu Turcului a comunicat un număr de 3 cauze din care 2 violuri, și 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Bacău a comunicat un număr de 41 cauze din care 25 violuri, 14 acte sexuale cu minori și 2 de agresiune sexuală.

Judecătoria Târgu Neamț a un număr de 7 cauze din care 3 violuri, 3 acte sexuale cu minori și 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Bicaz a un număr de 15 cauze din care 6 violuri, 8 acte sexuale cu minori și 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Piatra Neamț a un număr de 66 cauze din care 28 violuri, 31 acte sexuale cu minori, 2 corupere sexuală și 5 agresiune sexuală.

Judecătoria Roman a un număr de 38 cauze din care 8 violuri, 29 acte sexuale cu minori, 1 corupere sexuală.

Tribunalul Neamț a comunicat un număr de 4 cauze care fac obiectul prezentului control, din care 1 violuri, 1 act sexual cu minor, 2 corupere sexuală.

Nu au fost înregistrate, în fond, astfel de cauze pe rolul Curții de Apel Alba Bacău.

➤ **Curtea de Apel Brașov**

Potrivit relațiilor comunicate, Curtea de Apel Brașov nu a soluționat asemenea pricini în judecata în primă instanță, ci doar în calea de atac a apelului (89 de cauze).

În circumscripția Curții de Apel Brașov, rezultă că în perioada de referință au fost soluționate definitiv următoarele cauze cu obiectul menționat, respectiv:

Tribunalul pentru minori și familie Brașov: 4 cauze, din care: viol - 3 cauze; corupere sexuală - 1 cauză;

Judecătoria Brașov: 94 cauze, din care: viol - 27 cauze; agresiune sexuală - 16 cauze; act sexual cu un minor - 45 cauze; corupere sexuală - 6 cauze;

Judecătoria Făgăraș: 12 cauze, din care: viol - 2 cauze; agresiune sexuală - 1 cauză; act sexual cu un minor - 9 cauze;

Judecătoria Zărnești: 15 cauze, din care: viol - 6 cauze, agresiune sexuală - 5 cauze; act sexual cu un minor - 3 cauze; corupere sexuală - 1 cauză;

Judecătoria Rupea: 15 cauze, din care: viol- 10 cauze; act sexual cu un minor - 5 cauze;

Tribunalul Covasna: 3 cauze, din care viol - 2 cauze; act sexual cu un minor - 1 cauză;

Judecătoria Sfântu Gheorghe: act sexual cu un minor - 7 cauze;

Judecătoria Târgu Secuiesc: 6 cauze, din care: viol - 2 cauze; agresiune sexuală - 1 cauză; act sexual cu un minor - 3 cauze;

Judecătoria Întorsura Buzăului: act sexual cu un minor - 1 cauză.

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel Brașov, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de 157 de cauze cu obiectul menționat, respectiv: viol - 52 cauze; agresiune sexuală - 23 cauze; act sexual cu un minor - 74 cauze; corupere sexuală - 8 cauze.

➤ **Curtea de Apel București**

Potrivit relațiilor comunicate, Curtea de Apel București (prin cele două secții Secția I penală și Secția a II-a Penală) nu a soluționat asemenea pricini în judecata în primă instanță, ci doar în calea de atac a apelului.

În circumscripția Curții de Apel București, rezultă că în perioada de referință au fost soluționate următoarele cauze cu obiectul menționat, respectiv:

Tribunalul București - Secția I penală: 57 cauze, din care: viol - 26 cauze; agresiune sexuală – 3 cauze; act sexual cu un minor – 25 cauze; corupere sexuală a minorilor – 3 cauze;

Judecătoria Sectorului 1 - Secția penală: 15 cauze, din care: 5 cauze – viol; 4 cauze – agresiune sexuală; 6 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Sectorului 2 - Secția penală: 20 cauze, din care: 11 cauze – viol; 7 cauze – agresiune sexuală; 1 cauză – act sexual cu un minor; 1 cauză – corupere sexuală;

Judecătoria Sectorului 3 - Secția penală: 18 cauze, din care: viol - 7 cauze, agresiune sexuală – 6 cauze; act sexual cu un minor – 4 cauze; corupere sexuală – 1 cauză;

Judecătoria Sectorului 4 - Secția penală: 19 cauze, din care: 7 cauze – viol; 2 cauze – agresiune sexuală; 6 cauze – act sexual cu un minor; 4 cauze – corupere sexuală;

Judecătoria Sectorului 5 - Secția penală: 18 cauze, din care: 10 cauze – viol; 2 cauze – agresiune sexuală; 2 cauze – act sexual cu un minor; 4 cauze – corupere sexuală;

Judecătoria Sectorului 6 - Secția penală: 13 cauze, din care: 6 cauze – viol; 4 cauze – agresiune sexuală; 2 cauze – act sexual cu un minor; 1 cauză – corupere sexuală a minorilor;

Tribunalul Călărași - Secția penală: 6 cauze, din care: 4 cauze – viol; 2 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Călărași: 49 cauze, din care: 20 cauze – viol; 29 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Lehliu Gară: 15 cauze, din care: 6 cauze - viol; 1 cauză – agresiune sexuală; 7 cauze – act sexual cu un minor; 1 cauză – corupere sexuală;

Judecătoria Oltenița: 11 cauze, din care: 6 cauze – viol; 5 cauze – act sexual cu un minor;

Tribunalul Giurgiu - Secția penală: 5 cauze, din care: 2 cauze – viol; 3 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Giurgiu: 27 cauze, din care: 9 cauze - viol; 18 cauze- act sexual cu un minor;

Judecătoria Bolintin-Vale: 18 cauze, din care: 8 cauze – viol; 10 cauze – act sexual cu un minor;

Tribunalul Ialomița - Secția penală: 1 cauză – act sexual cu un minor

Judecătoria Slobozia: 13 cauze, din care: 5 cauze – viol; 1 cauză – agresiune sexuală; 4 cauze - act sexual cu un minor; 3 cauze – corupere sexuală;

Judecătoria Fetești: 8 cauze, din care: 1 cauză – viol; 6 cauze – act sexual cu un minor ; 1 cauză – corupere sexuală

Judecătoria Urziceni: 23 cauze, din care: 4 cauze – viol; 1 cauză – agresiune sexuală; 18 cauze – act sexual cu un minor

Tribunalul Ilfov - Secția penală: 1 cauză - viol

Judecătoria Buftea: 16 cauze, din care: 5 cauze - viol; 1 cauză – agresiune sexuală; 9 cauze – act sexual cu un minor; 1 cauză - corupere sexuală;

Judecătoria Cornetu: 15 cauze, din care: 8 cauze – viol; 7 cauze – act sexual cu un minor;

Tribunalul Teleorman - Secția penală: 1 cauză – act sexual cu un minor;

Judecătoria Alexandria: 14 cauze, din care: 7 cauze – viol; 7 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Roșiori de Vede: 10 cauze, din care: 2 cauze – viol; 2 cauze – agresiune sexuală; 6 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Turnu Măgurele: 1 cauză – viol;

Judecătoria Videle: 6 cauze, din care 3 cauze – viol; 3 cauze – act sexual cu un minor;

Judecătoria Zimnicea: 5 cauze, din care: 4 cauze – viol; 1 cauză – agresiune sexuală.

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel București au fost soluționate definitiv un număr de 405 cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, respectiv: viol- 168 cauze; agresiune sexuală - 35 cauze; act sexual cu un minor – 182 cauze; corupere sexuală a minorilor - 20 cauze.

➤ **Curtea de Apel Cluj**

În circumscripția Curții de Apel Cluj, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de 244 cauze cu obiectul menționat, respectiv:

Judecătoria Bistrița Năsăud: 29 cauze, din care: viol - 8 cauze; act sexual cu un minor - 14 cauze; corupere sexuală - 7 cauze;

Judecătoria Năsăud: 7 cauze, din care: viol-6 cauze; act sexual cu un minor - 1 cauză;

Judecătoria Beclean: 7 cauze, din care: viol-2 cauze; act sexual cu un minor – 5 cauze;

Judecătoria Cluj: 15 cauze, din care act sexual cu minor – 7 cauze; agresiune sexuală – 4 cauze; corupere sexuală minor – 4 cauze;

Judecătoria Gherla: 5 cauze, din care: viol – 2 cauze; act sexual cu un minor – 3 cauze;

Judecătoria Huedin: 18 cauze, din care: viol – 6 cauze; act sexual 10 cauze; agresiune sexuală – 2 cauze;

Judecătoria Turda: 35 cauze, din care: act sexual cu un minor – 18 cauze; viol- 11 cauze; corupere sexuală – 4 cauze; agresiune sexuală – 2 cauze;

Tribunalul Maramureș: viol – 3 cauze;

Judecătoria Baia Mare: 31 cauze, din care: act sexual cu un minor – 9 cauze; viol-15 cauze; agresiune sexuală – 7 cauze;

Judecătoria Sighetul Marmăției: 16 cauze, din care: viol - 4 cauze; act sexual cu un minor - 9 cauze; corupere sexuală: 2 cauze; racolare minori în scopuri sexuale: 1 cauză;

Judecătoria Vișeu de Sus: 5 cauze, din care: viol - 2 cauze; act sexual cu un minor - 3 cauze;

Judecătoria Dragomirești: 4 cauze, din care: viol- 3 cauze, act sexual cu un minor - 1 cauză;

Judecătoria Târgu Lăpuș: 7 dosare, din care: viol - 1 cauză; act sexual cu un minor - 4 cauze; agresiune sexuală – 1 cauză; corupere sexuală – 1 cauză;

Tribunalul Sălaj: 3 dosare, din care: act sexual cu un minor - 2 cauze; agresiune sexuală –1 cauză;

Judecătoria Zalău: 6 cauze, din care: act sexual cu un minor - 5 cauze; corupere sexuală – 1 cauză;

Judecătoria Șimleul Silvaniei: 11 cauze, din care: viol – 3 cauze; act sexual cu un minor - 6 cauze; corupere sexuală – 1 cauză; agresiune sexuală –1cauză;

Judecătoria Jibou: 16 cauze, din care: viol-3 cauze; act sexual cu un minor- 12 cauze; corupere sexuală – 1 cauză;

Judecătoria Dej: 27 cauze, din care: viol - 6 cauze; act sexual cu un minor - 19 cauze; corupere sexuală – 2 cauze.

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel Cluj au fost soluționate definitiv un număr de 244 cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, respectiv: viol-74 cauze; agresiune sexuală-18 cauze; act sexual cu un minor - 128 cauze; corupere sexuală -23 cauze; racolare minori în scopuri sexuale-1 cauză.

➤ **Curtea de Apel Constanța:**

În circumscripția Curții de Apel Constanța, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **118 cauze** cu obiectul menționat, respectiv:

Tribunalul Constanța: 1 cauză, act sexual cu un minor;

Judecătoria Constanța - 51 cauze, din care: 23- viol, 24- act sexual cu minor, 1- corupere sexuală, 3- agresiune sexuală.

Judecătoria Mangalia: 7 cauze, din care: 4-viol, 2-act sexual cu minori, 1 agresiune sexuală

Judecătoria Hârșova: 11 cauze, din care: 5-viol, 4 -act sexual cu minori, 1 corupere sexuală, 1 agresiune sexuală;

Judecătoria Medgidia; 21 cauze, din care: 15-viol, 4 act sexual cu minori, 1 agresiune sexuală, 1 corupere sexuală

Judecătoria Tulcea: 16 cauze, din care: 7-viol, 5-act sexual cu minor, 4- agresiune sexuală;

Judecătoria Babadag: 6 cauze, din care: 2-viol, 4-act sexual cu minor;

Judecătoria Măcin: 5 cauze -act sexual cu un minor.

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel Constanța au fost soluționate definitiv un număr de 118 cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, respectiv: viol: 56 cauze; agresiune sexuală: 10 cauze; act sexual cu un minor: 49 cauze; corupere sexuală: 3 cauze.

➤ **Curtea de Apel Craiova**

În circumscripția Curții de Apel Craiova, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **168 cauze** cu obiectul menționat, din care: viol: 73 cauze; act sexual cu un minor: 79 cauze; agresiune sexuală: 8 cauze; corupere sexuală: 8 cauze.

Tribunalul Dolj a comunicat un număr de 11 cauze, din care 4 violuri și 7 acte sexuale cu minori, competența în fond a tribunalului fiind dată de săvârșirea și a uno infracțiuni care au atras competența acestei instanțe.

Judecătoria Craiova a comunicat un număr de 18 cauze, din care 12 violuri, 2 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală, 3 corupere sexuală

Judecătoria Băilești a comunicat un număr de 7 cauze, din care 5 violuri, 2 agresiune sexuală;

Judecătoria Calafat a comunicat un număr de 7 cauze, din care 6 violuri, 1 acte sexuale cu minori,

Judecătoria Filiași a comunicat un număr de 6 cauze, din care 2 violuri, 3 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală

Judecătoria Segarcea a comunicat un număr de 6 cauze, din care 2 violuri, 3 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală

Tribunalul Olt a comunicat un număr de 3 cauze, din care 1 violuri și 2 acte sexuale cu minori.

47

Judecătoria Slatina a comunicat un număr de 19 cauze, din care 5 violuri, 11 acte sexuale cu minori, 2 agresiune sexuală, 1 corupere sexuală

Judecătoria Caracal a comunicat un număr de 7 cauze, din care 3 violuri, 4 acte sexuale cu minori,

Judecătoria Balș a comunicat un număr de 5 cauze, din care 4 violuri, 1 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Corabia a comunicat o cauză, respectiv un act sexual cu minori,

Tribunalul Mehedinți a comunicat un număr de 2 cauze, din care un viol și un act sexual cu minori.

Judecătoria Baia de Aramă a comunicat o cauză, respectiv act sexual cu minori.

Judecătoria Drobeta Turnu Severin a comunicat un număr de 9 cauze, din care 4 violuri, 5 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Vânju Mare a comunicat un număr de 11 cauze, din care 6 violuri, 5 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Strehaia a comunicat o cauză, respectiv un viol.

Judecătoria Motru a comunicat un număr de 5 cauze, din care 4 acte sexuale cu minori, 1 corupere sexuală.

Judecătoria Novaci a comunicat un număr de 5 cauze, din care 5 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Târgu Jiu a comunicat un număr de 30 cauze, din care 11 violuri, 15 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală, 3 corupere sexuală.

Judecătoria Târgu Cărbunești a comunicat un număr de 14 cauze, din care 6 violuri, 8 acte sexuale cu minori.

Nu au fost înregistrate, în fond, astfel de cauze pe rolul Curții de Apel Craiova și Tribunalul Gorj.

➤ Curtea de Apel Galați

Potrivit datelor comunicate, în circumscripția Curții de Apel Galați, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **168 cauze** cu obiectul menționat, din care: viol- 69 cauze; act sexual cu un minor -87 cauze; agresiune sexuală - 9 cauze; corupere sexuală- 3 cauze.

Tribunalul Brăila a comunicat un număr de 4 cauze, din care 3 acte sexuale cu minori și un viol.

Judecătoria Făurei a comunicat un număr de 20 cauze, din care 7 violuri și 13 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Brăila a comunicat un număr de 32 cauze, din care 13 violuri, 15 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală, 3 corupere sexuală

Judecătoria Focșani a comunicat un număr de 39 cauze, din care 10 violuri, 26 acte sexuale cu minori, 3 agresiune sexuală.

Judecătoria Adjud a comunicat un număr de 4 cauze, din care 1 violuri, 3 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Panciu a comunicat un număr de 12 cauze, din care 1 violuri, 11 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Tecuci a comunicat un număr de 12 cauze, din care 5 violuri, 5 acte sexuale cu minori, 2 agresiune sexuală.

Tribunalul Galați a comunicat un număr de 2 cauze, ambele având obiect viol.

Judecătoria Tg Bujor a comunicat un număr de 13 cauze, din care 8 violuri, 4 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Liești a comunicat un număr de 6 cauze, din care 3 violuri, 2 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Galați a comunicat un număr de 23 cauze, din care 18 violuri, 5 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Nu au fost înregistrate, în fond, astfel de cauze pe rolul Curții de Apel Galați și Tribunalului Vrancea.

➤ **Curtea de Apel Iași**

Potrivit relațiilor comunicate, Curtea de Apel Iași nu a soluționat asemenea pricini în judecata în primă instanță, ci doar în calea de atac a apelului.

În circumscripția Curții de Apel Iași, rezultă că în perioada de referință au fost soluționate următoarele cauze cu obiectul menționat, respectiv:

Tribunalul Iași: 21 cauze, din care: viol - 13 cauze; act sexual cu un minor- 6 cauze; corupere sexuală- 1 cauză; racolare minori în scopuri sexuale – 1 cauză;

Tribunalul Vaslui: 6 cauze, din care: viol: 3-cauze; act sexual cu un minor – 2 cauze; racolare minori în scopuri sexuale – 1 cauză;

Judecătoria Iași: 42 cauze, din care: viol – 23 cauze; agresiune sexuală – 4 cauze; act sexual cu un minor-12 cauze; corupere sexuală – 3 cauze;

Judecătoria Pașcani: 29 cauze, din care: viol – 13 cauze; act sexual cu un minor – 14 cauze; 2 cauze- agresiune sexuală;

Judecătoria Hârlău: 38 cauze, din care: viol – 22 cauze; agresiune sexuală – 3 cauze; act sexual cu un minor – 13 cauze;

Judecătoria Răducăneni: 18 cauze, din care: viol – 6 cauze; agresiune sexuală- 1 cauză; act sexual cu un minor – 9 cauze; corupere sexuală – 2 cauze;

Judecătoria Vaslui: 49 cauze, din care: viol – 16 cauze; agresiune sexuală – 2 cauze; act sexual cu un minor – 30 cauze; corupere sexuală – 1 cauză;

Judecătoria Bârlad: 34 cauze, din care: viol – 17 cauze; agresiune sexuală – 3 cauze; act sexual cu un minor – 13 cauze; corupere sexuală – 1 cauză;

Judecătoria Huși: 20 cauze, din care: viol – 8 cauze; agresiune sexuală – 3 cauze; act sexual cu un minor – 7 cauze; corupere sexuală- 2 cauze.

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel Iași au fost soluționate definitiv un număr de 257 cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, respectiv: viol - 121 cauze; act sexual cu un minor- 106 cauze; agresiune sexuală - 18 cauze; corupere sexuală - 10 cauze; racolare minori în scopuri sexuale – 2 cauze.

➤ **Curtea de Apel Oradea**

În circumscripția Curții de Apel Oradea, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **108 cauze** cu obiectul menționat, respectiv: viol: 34 cauze; act sexual cu un minor: 61 cauze; agresiune sexuală: 5 cauze; corupere sexuală: 8 cauze.

Defalcăt pe fiecare instanță, situația se prezintă astfel:

Tribunalul Bihor: 8 cauze, din care 7- act sexual cu un minor; 1 corupere sexuală;

Judecătoria Oradea: 24 cauze, din care: 12 –viol; 10- act sexual cu un minor; 2 - agresiune sexuală;

Judecătoria Beiuș: 8 cauze, din care: 3 -viol, 4 -act sexual cu un minor, 1 corupere sexuală;

Judecătoria Salonta: 3 cauze, din care: 1- viol; 2- act sexual cu un minor;

Judecătoria Aleșd: 15 cauze, din care: 14 - act sexual cu un minor; 1 corupere sexuală;

Judecătoria Marghita: 6 cauze, din care: 3- viol, 3 -act sexual cu un minor;

Judecătoria Satu Mare: 23 cauze, din care: 8- viol, 9 -act sexual cu un minor, 4- corupere sexuală, 2- agresiune sexuală;

Judecătoria Carei:16 cauze, din care 5 viol, 9 act sexual cu un minor, 1 corupere sexuală, 1 agresiune sexuală;

Judecătoria Negrești Oaș: 5 cauze, din care 2 viol, 3 act sexual cu un minor.

➤ **Curtea de Apel Pitești**

În circumscripția Curții de Apel Pitești, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **159 cauze** cu obiectul menționat, din care: viol - 42 cauze; act sexual cu un minor - 89 cauze; agresiune sexuală - 22 cauze; corupere sexuală - 4 cauze; racolare minori - 2 cauze.

Judecătoria Pitești a comunicat un număr de 39 cauze din care 6 violuri, 18 acte sexuale cu minori, 13 agresiune sexuală, 1 racolare minori,1 corupere sexuală.

Judecătoria Costești a comunicat un număr de 8 cauze din care 4 violuri, 4 acte sexuale cu minori.

Judecătoria Curtea de Argeș a comunicat un număr de 24 cauze din care 22 acte sexuale cu minori, 2 agresiune sexuală.

Judecătoria Campulung a comunicat un număr de 10 cauze din care 3 violuri, 6 acte sexuale cu minori, 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Topoloveni a comunicat un număr de 18 cauze din care 2 violuri, 15 acte sexuale cu minori, 1 racolare minori.

Tribunalul Vâlcea a comunicat un număr de 5 cauze din care 1 viol, 4 act sexual cu minori. Toate au și pornografie infantilă.

Judecătoria Rm. Vâlcea a comunicat un număr de 19 cauze din care 11 violuri, 1 act sexual cu minori, 3 corupere sexuală, 4 Agresiune sexuală.

Judecătoria Bălcești a comunicat un număr de 13 cauze din care 5 -viol, 7 act sexual cu minori, 1 agresiune sexuală.

Judecătoria Brezoi a comunicat un număr de 4 cauze din care 2-viol, 2 act sexual cu minori.

Judecătoria Drăgășani a comunicat un număr de 6 cauze din care 3 violuri, 3 act sexual cu minori.

Judecătoria Horezu a comunicat un număr de 13 cauze din care 5- violuri, 7 act sexual cu minori, 1 agresiune sexuală.

Nu au fost înregistrate, în fond, astfel de cauze pe rolul Curții de Apel Pitești și Tribunalului Argeș.

➤ **Curtea de Apel Ploiești**

Potrivit relațiilor comunicate, Curtea de Apel Ploiești nu a soluționat asemenea pricini în judecata în primă instanță, ci doar în calea de atac a apelului. La Curtea de Apel Ploiești au fost soluționate astfel un număr de 96 de cauze, din care în 47 de cauze a fost admisă calea de atac a apelului.

În circumscripția Curții de Apel Ploiești, rezultă că, în perioada de referință, au fost soluționate următoarele cauze cu obiectul menționat, respectiv:

- Tribunalul Prahova: 3 cauze, din care 2 cauze - act sexual cu un minor și 1 cauză – corupere sexuală;

- Judecătoria Ploiești: 22 cauze, din care: 4 cauze - act sexual cu un minor; 18 cauze – viol;

- Judecătoria Câmpina: 12 cauze, din care: 5 cauze – act sexual cu un minor; 5 cauze – viol; 2 cauze – agresiune sexuală;

- Judecătoria Sinaia : 2 cauze – act sexual cu un minor;

- Judecătoria Vălenii de Munte: 10 cauze, din care: 5 cauze - act sexual cu un minor; 3 cauze-viol; 2 cauze – agresiune sexuală;

- La Judecătoria Mizil nu au fost identificate asemenea cauze.

- Judecătoria Pogoanele: 23 cauze, din care: 16 cauze – act sexual cu un minor; 6 cauze – viol; 1 cauză – agresiune sexuală;

- Judecătoria Râmnicu Sărat: 21 cauze, din care: 17 cauze- act sexual cu un minor; 4 cauze – viol;

- Judecătoria Pătârlagele: 4 cauze, din care: 2 cauze - act sexual cu un minor; 2 cauze – viol;

- Judecătoria Buzău: 50 de cauze, din care: 9 cauze- viol; 4 cauze – agresiune sexuală; 35 cauze – act sexual cu un minor; 2 cauze – corupere sexuală a minorilor;

- Judecătoria Târgoviște: 18 cauze, din care: 10 cauze – viol; 1 cauză – agresiune sexuală; 6 cauze – act sexual cu un minor; 1 cauză – corupere sexuală a minorilor;

- Judecătoria Găești: 8 cauze, din care: 4 cauze – viol; 1 cauză – agresiune sexuală; 3 cauze – act sexual cu un minor;

- Judecătoria Moreni: 3 cauze – act sexual cu un minor;

- Judecătoria Pucioasa: 26 cauze, din care: 1 cauză – viol; 25 cauze – act sexual cu un minor;

- Judecătoria Răcari: 5 cauze, din care: 1 cauză – viol; 2 cauze – agresiune sexuală; 2 cauze – act sexual cu un minor

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel Ploiești au fost soluționate definitiv un număr de 207 cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, respectiv: viol - 63 cauze; agresiune sexuală - 13 cauze; act sexual cu un minor - 127 cauze; corupere sexuală a minorilor - 4 cauze.

52

➤ **Curtea de Apel Suceava**

➤ Potrivit relațiilor comunicate, Curtea de Apel Suceava nu a soluționat asemenea pricini în judecata în primă instanță, ci doar în calea de atac a apelului.

În circumscripția Curții de Apel Suceava, rezultă că în perioada de referință au fost soluționate următoarele cauze cu obiectul menționat, respectiv:

Tribunalul Suceava: 5 cauze, din care: viol – 3 cauze; agresiune sexuală – 2 cauze;

Tribunalul Botoșani: 2 cauze – viol;

Judecătoria Suceava: 26 cauze, din care: viol – 12 cauze; agresiune sexuală – 2 cauze; act sexual cu un minor – 12 cauze;

Judecătoria Rădăuți: 19 cauze, din care: viol – 3 cauze; agresiune sexuală- 2 cauze; act sexual cu un minor – 14 cauze;

Judecătoria Fălticeni: 6 cauze, din care: viol – 3 cauze; act sexual cu un minor – 3 cauze;

Judecătoria Gura Humorului: 6 cauze, din care: viol – 2 cauze; act sexual cu un minor – 4 cauze;

Judecătoria Câmpulung Moldovenesc: 11 cauze, din care: viol – 4 cauze; agresiune sexuală – 1 cauză; act sexual cu un minor – 6 cauze;

Judecătoria Vatra Dornei: 7 cauze, din care: viol – 5 cauze; act sexual cu un minor – 2 cauze;

Judecătoria Botoșani: 29 cauze, din care: viol – 11 cauze; agresiune sexuală – 6 cauze; act sexual cu un minor – 7 cauze; corupere sexuală - 5 cauze;

Judecătoria Dorohoi: 10 cauze, din care: viol – 5 cauze; agresiune sexuală – 1 cauză; act sexual cu un minor – 4 cauze;

Judecătoria Săveni: 7 cauze, din care: viol – 1 cauză; act sexual cu un minor: 5 cauze; corupere sexuală – 1 cauză;

Judecătoria Darabani: 8 cauze, din care: viol – 4 cauze; agresiune sexuală – 1 cauză; act sexual cu un minor – 3 cauze.

Centralizat, rezultă că în circumscripția Curții de Apel Suceava, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de 136 cauze cu obiectul menționat, respectiv: viol - 55 cauze; agresiune sexuală - 15 cauze; act sexual cu un minor - 60 cauze; corupere sexuală -6 cauze.

➤ **Curtea de Apel Târgu Mureș**

În perioada 1.02.2014–29.07.2020, nu au fost înregistrate în primă instanță dosare la Curtea de Apel Târgu Mureș, însă au fost înregistrate dosare la toate celelalte instanțe din circumscripție.

În circumscripția Curții de Apel Târgu Mureș, în perioada de referință, **au fost soluționate definitiv un număr de 91 cauze cu obiectul menționat**, respectiv: viol - 45 cauze; act sexual cu un minor - 38 cauze; agresiune sexuală -5 cauze; corupere sexuală -3 cauze.

Defalcăt, situația pe instanțe se prezintă în felul următor:

Tribunalul Mureș - total 7 cauze, din care viol-3; act sexual cu un minor- 3; corupere sexuală- 1;

Judecătoria Reghin 8 cauze, din care: viol-5, act sexual cu minori-2, agresiune sexuală-1;

Tribunalul Harghita a raportat 3 cauze, însă numai una dintre acestea corespunde criteriilor menționate, respectiv o cauză - corupere sexuală;

Judecătoria Târgu Mureș 21 cauze, din care: viol - 14, act sexual cu minori - 4, agresiune sexuală- 3;

Judecătoria Luduș 14 cauze din care: viol – 5, act sexual cu minori- 8, agresiune sexuală – 1;

Judecătoria Sighișoara 19 cauze, din care: viol – 9, act sexual cu minori – 10;

Judecătoria Gheorghieni o cauză având ca obiect corupere sexuală;

Judecătoria Târnăveni 4 cauze, toate violuri;

Judecătoria Toplița 3 cauze, toate act sexual cu minori;

Judecătoria Miercurea Ciuc: 10 cauze, din care: viol - 3, act sexual cu minori -5 cauze;

Judecătoria Odorheiul Secuiesc 3 cauze, din care: viol – 2, 1 act sexual cu minori.

➤ **Curtea de Apel Timișoara**

În circumscripția Curții de Apel Timișoara, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de **142 cauze** cu obiectul menționat, respectiv: viol -72 cauze; act sexual cu un minor - 39 cauze; agresiune sexuală - 14 cauze; corupere sexuală - 17 cauze.

Defalcăt, situația pe instanțe se prezintă în felul următor:

Judecătoria Timișoara - 53 cauze din care: 31 viol; 8 act sexual cu un minor; 3 corupere sexuală; 11 agresiune sexuală;

Judecătoria Deta-14 cauze din care: viol - 8; act sexual cu un minor - 4; corupere sexuală - 1; agresiune sexuală - 1;

Judecătoria Sânnicolau Mare - 19 cauze: din care viol- 12, act sexual cu un minor – 7;

Judecătoria Lugoj-5 cauze, din care: viol – 2; act sexual cu un minor – 2; corupere sexuală – 1;

Judecătoria Făget - 5 cauze din care: 1 viol; act sexual cu un minor – 4;

Tribunalul Caraș-Severin- 6 cauze din care: 1 viol; act sexual cu un minor 5

Judecătoria Reșița - 16 cauze din care: viol - 4; act sexual cu un minor- 11; 1 - agresiune sexuală;

Judecătoria Caransebeș- 13 cauze, din care: viol – 4; act sexual cu un minor -8; 1 agresiune sexuală;

Judecătoria Oravița- 7 cauze- din care: viol – 5; act sexual cu un minor – 2;

Judecătoria Moldova Noua- 3 cauze, din care: viol – 2; 1 act sexual cu un minor;

Judecătoria Arad 39 cauze, din care: viol – 19; act sexual cu un minor – 12; corupere sexuală – 5; agresiune sexuală – 3.

Judecătoria Lipova -7 cauze, din care viol - 3; act sexual cu un minor – 4;

Judecătoria Ineu - 6 cauze, din care: viol – 2; act sexual cu un minor - 4

Judecătoria Chișineu Criș - 10 cauze, din care: viol – 3; act sexual cu un minor- 3; corupere sexuală – 1; agresiune sexuală- 3

Judecătoria Gurahonț a comunicat că în perioada supusă verificărilor nu au fost identificate cauze având obiectul menționat.

➤ **Curtea Militară de Apel**

În perioada 1.02.2014 – 29.07.2020 nu au fost înregistrate în primă instanță dosare la Tribunalul Militar Timișoara și Curtea Militară de Apel, fiind înregistrate dosare la Tribunalul Militar București, Tribunalul Militar Cluj, Tribunalul Militar Iași.

În circumscripția Curții Militare de Apel, în perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de 8 cauze cu obiectul menționat, respectiv: viol -1

cauză; act sexual cu un minor - 1 cauză; agresiune sexuală -3 cauze; corupere sexuală - 3 cauze.

Defalcăt pe instanțe, situația se prezintă astfel:

Tribunalul Militar București: 4 cauze, din care: 2 - agresiune sexuală: 1 -act sexual cu minor, 1 -corupere sexuală;

Tribunalul Militar Cluj: 3 cauze, din care: 1-agresiune sexuală, 2-corupere sexuală;

Tribunalul Militar Iași: 1 cauză – viol.

➤ **Înalta Curte de Casație și Justiție**

Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că în perioada 1.02.2014 – 29.07.2020 nu au fost înregistrate în primă instanță asemenea dosare, fiind înregistrat dosarul nr. în stadiul procesual al apelului, nesoluționat la data comunicării relațiilor. Totodată, în perioada supusă verificărilor, au fost înregistrate 5 cauze care să corespundă criteriilor menționate pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție în stadiul procesual al recursului.

2.2 Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore înregistrate la curțile de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020, soluționate ca urmare a admiterii unui acord de recunoaștere a vinovăției:

55

Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate au comunicat un număr de 14 situații, după cum urmează:

1. Dosar nr. al Tribunalului Alba: corupere sexuală; vârsta victimei 7 ani; pedeapsă principală: 2 ani închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de pornografie infantilă, 1 an și 6 luni închisoare pentru săvârșirea infracțiunii de corupere sexuală a minorilor, inculpatul execută pedeapsa rezultantă de 2 ani și 6 luni închisoare și 2 ani, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

2. Dosarul nr. al Judecătoriei Blaj: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală: 1 an închisoare, amână aplicarea pedepsei de 1 an închisoare pe un termen de supraveghere de 2 ani.

3. Dosarul nr. al Judecătoriei Blaj: act sexual cu un minor; vârsta victimei 12 ani; pedeapsa principală: - 1 (un) an și 4 (patru) luni închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

4. Dosarul nr. al Judecătoriei Alba: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală: 1 an și 1 lună închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

5. Dosarul nr. al Judecătoriei Aiud: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: - 2 ani închisoare, s-a dispus amânarea aplicării pedepsei.

6. Dosarul nr. al Judecătoriei Aiud: act sexual cu un minor; vârsta victimei 15 ani; pedeapsa principală: pedeapsa de 1 an și 8 luni închisoare a cărei executare a fost amânată pe o durată de 2 ani.

7. Dosarul nr. al Judecătoriei Aiud: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală: - 1 an închisoare, s-a dispus amânarea aplicării pedepsei.

8. Dosarul nr. al Judecătoriei Brad: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 8(opt) luni închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

9. Dosarul nr. al Tribunalului Sibiu: viol; vârsta victimei 10 ani; pedeapsa principală: asistare zilnică pe o perioadă de 6 luni, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

10. Dosarul nr. al Judecătoriei Avrig: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 3 ani închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

11. Dosarul nr. al Judecătoriei Avrig: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 2 ani închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

12. Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 1 an și 2 luni închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

13. Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală: 1 an și 2 luni închisoare, s-a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

14. Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu: corupere sexuală; vârsta victimei 4 și 7 ani; pedeapsa principală: 1 an și 8 luni închisoare, s-a dispus amânarea aplicării pedepsei.

În circumscripția **Curții de Apel Bacău** a fost identificată o singură situație, respectiv :

1. Dosarul nr. al Tribunalului Bacău: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 2 ani și 6 luni închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

În circumscripția **Curții de Apel Brașov** și instanțele arondate, de regulă, nu au fost întâlnite asemenea cazuri, cu următoarea excepție (1 cauză):

- Dosar nr. Tribunalul pentru minori și familie Brașov: act sexual cu un minor și pornografie infantilă; vârsta victimei 14-15 ani; pedeapsă principală: 2 ani închisoare pentru act sexual cu un minor și 1 an și 9 luni închisoare pentru pornografie infantilă; pedeapsa finală de 2 ani și 7 luni închisoare, a cărei executare a fost suspendată sub supraveghere.

Pentru perioada de referință, în circumscripția **Curții de Apel București** și a instanțelor arondate a fost identificat un număr redus de asemenea situații, respectiv 13 cauze, după cum urmează:

1. Dosar nr. Judecătoria sectorului 3 București: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 1 an închisoare, a cărei executare a fost suspendată sub supraveghere;

2. Dosar nr. Judecătoria sectorului 4 București: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 2 ani și 6 luni închisoare, a cărei executare a fost suspendată sub supraveghere;

3. Dosar nr. Judecătoria sectorului 6 București: o infracțiune de act sexual cu un minor, prevăzută de art. art. 220 alin. 1 din Cp și 2 infracțiuni de ultraj contra bunelor moravuri, prevăzute de art. 375 Cp, toate cu aplicarea art. 38 alin. 1 din Codul penal; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală: condamnarea inculpatului la pedeapsa rezultantă de 2 ani și 6 luni închisoare, a cărei executare a fost suspendată sub supraveghere;

4. Dosar nr. Judecătoria Călărași: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală: 1 an închisoare, cu executare suspendată sub supraveghere;

5. Dosar nr. Judecătoria Oltenița: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală: 1 an închisoare, cu executare suspendată sub supraveghere;

6. Dosar nr. Judecătoria Bolintin Vale: instigare la „act sexual cu un minor”; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 1 an și 3 luni închisoare, cu executare suspendată sub supraveghere;

7. Dosar nr. Judecătoria Bolintin Vale: instigare la „act sexual cu un minor”; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 1 an și 3 luni închisoare, cu executare suspendată sub supraveghere;

8. Dosar nr. Judecătoria Bolintin Vale: instigare la „act sexual cu un minor”; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 1 an și 3 luni închisoare, cu executare suspendată sub supraveghere;

9. Dosar nr. Judecătoria Urziceni - act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală: măsura educativă a supravegherii pe o perioadă de 4 luni;

10. Dosar nr. Judecătoria Urziceni - act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 2 ani închisoare, cu executare suspendată sub supraveghere;

11. Dosar nr. Judecătoria Urziceni - act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 1 an închisoare, cu amânarea aplicării pedepsei, pe durata unui termen de supraveghere de 2 ani;

12. Dosar nr. Judecătoria Urziceni - act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: 1 an închisoare, cu amânarea aplicării pedepsei, pe durata unui termen de supraveghere de 2 ani;

13. Dosar nr. Judecătoria Roșiorii de Vede – viol; vârsta victimei 16 ani; pedeapsă principală: fiecare inculpat condamnat la pedeapsa de 2 ani și 3 luni închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

58

În circumscripția **Curții de Apel Cluj** a fost identificată o singură situație, respectiv:

- Dosar nr. Judecătoria Beclean - racolarea minorilor în scopuri sexuale ; vârsta victimei 12 ani ; soluția instanței: a fost respins acordul de recunoaștere a vinovăției, sens în care trimite dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale.

În circumscripția **Curții de Apel Constanța** a fost identificat un singur dosar care corespunde criteriilor, respectiv:

- dosar nr. Judecătoria Măcin - act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: condamnă pe inculpat la 1 (un) an închisoare cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

Curtea de Apel Craiova și instanțele arondate nu au comunicat astfel de situații.

Tribunalul Dolj a menționat astfel de situații, dar în urma verificărilor efectuate a rezultat că respectivele cauze nu au ca obiect infracțiuni care fac obiectul prezentului control.

Curtea de Apel Galați și instanțele arondate nu au comunicat astfel de situații, cu excepția Judecătoriei Tecuci și Tribunalului Brăila.

Judecătoria Tecuci a menționat un număr de 9 cauze, iar Tribunalul Brăila o cauză. În urma verificărilor efectuate, a rezultat că în realitate singura cauză care a fost soluționată prin acord de recunoaștere a vinovăției este cea comunicată de Tribunalul Brăila, respectiv dosarul nr., Judecătoria Tecuci menționând eronat cauzele ca fiind soluționate prin acord de recunoaștere.

- dosarul nr. al Tribunalului Brăila: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14, 15, 16 ani; pedeapsa principală rezultantă de 3 ani și 6 luni închisoare.

În circumscripția **Curții de Apel Iași** și instanțele arondate, de regulă, nu au fost întâlnite asemenea cazuri, cu următoarele excepții (6 cauze):

1. Dosar nr. Tribunalul Iași: act sexual cu un minor; vârsta victimei 12 ani; pedeapsă principală: 2 ani închisoare, executarea fiind suspendată sub supraveghere;

2. Dosar nr. Judecătoria Iași: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare, fiind amânată aplicarea pedepsei;

3. Dosar nr. Judecătoria Răducăneni: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare;

4. Dosar nr. Judecătoria Răducăneni: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare;

5. Dosar nr. Judecătoria Răducăneni: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare;

6. Dosar nr. Judecătoria Bârlad: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală: măsura educativă a asistării zilnice pe o durată de 6 luni.

La instanțele arondate **Curții de Apel Oradea** nu au fost identificate cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, soluționate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției, în perioada menționată.

La nivelul **Curții de Apel Pitești** și a instanțelor arondate au fost comunicate 11 cauze soluționate prin acord de recunoaștere:

1. Dosarul nr. al Judecătoriei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: renunțarea la aplicarea pedepsei față de inculpat și în consecință aplica acestuia avertisment.

2. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală: 1 (un) an și 6 (șase) luni închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

3. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 1 (un) an și 6 (șase) luni închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

4. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: 1 (un) an închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

5. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: renunțarea la aplicarea pedepsei față de inculpat, aplică inculpatului un avertisment.

6. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală: renunțarea la aplicare pedepsei față de inculpatul și aplică inculpatului avertisment.

7. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 11 ani; pedeapsa principală: 1(un) an și 6 (șase) luni închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

8. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung, cu obiect agresiune sexuală, soluționat prin sentința penală 10/06/2019 definită prin decizia penală nr. din data de 27 Noiembrie 2019 a Curții de Apel Pitești; vârsta victimei 16 ani; pedeapsa principală: măsura educativă neprivativă de libertate a asistării zilnice pe o durată de 3 luni.

9. Dosarul nr. al Judecătorei Câmpulung: act sexual cu un minor; vârsta victimei 12 ani; pedeapsa principală: 2 ani închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

10. Dosarul nr. al Judecătorei Horezu; act sexual cu un minor; vârsta victimei 12 ani; pedeapsa principală: 2 ani și 4 luni închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

11. Dosarul nr. al Judecătorei Brezoi; act sexual cu un minor; vârsta victimei 12 ani; pedeapsa principală: 1 an și 5 luni închisoare, s-a dispus suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei.

În circumscripția **Curții de Apel Ploiești** și instanțele arondate, de regulă, nu au fost întâlnite asemenea cazuri, cu următoarele excepții (5 cauze):

1. Dosar nr. Judecătoria Câmpina: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare, executarea fiind suspendată sub supraveghere;
2. Dosar nr. Judecătoria Vălenii de Munte: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare, fiind amânată aplicarea pedepsei;
3. Dosar nr. Judecătoria Vălenii de Munte: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare, fiind amânată aplicarea pedepsei;
4. Dosar nr. Judecătoria Vălenii de Munte: act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare, executarea fiind suspendată sub supraveghere;
5. Dosar nr. Judecătoria Pucioasa: act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsă principală 1 an închisoare, fiind amânată aplicarea pedepsei.

La instanțele arondate **Curții de Apel Suceava** nu au fost identificate cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, soluționate ca urmare a admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției, în perioada menționată.

În circumscripția **Curții de Apel Târgu Mureș**, în perioada de referință, au fost înregistrate în primă instanță următoarele dosare soluționate definitiv ca urmare a acordului de recunoaștere a vinovăției:

Tribunalul Harghita a comunicat dosarele nr.,, 63/96/2019 și, toate având ca obiect săvârșirea infracțiunilor de pornografie infantilă. Având în vedere obiectul menționat, aceste cauze sunt exceptate de la verificări potrivit obiectivelor prezentului control.

- dosar nr. Judecătoria Reghin - tentativă la viol; vârsta victimei; pedeapsa principală 2 ani închisoare cu suspendarea executării pedepsei principale sub supraveghere.

În circumscripția **Curții de Apel Timișoara** au fost comunicate 14 dosare care corespund criteriilor menționate, după cum urmează:

Judecătoria Caransebeș:

1. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală 1 (un) an închisoare cu amânarea aplicării pedepsei închisorii;
2. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală 1 (un) an închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

3. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală 1 (un) an închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

4. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală 1 (un) an închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

5. Dosar nr. - corupere sexuală a minorilor; vârsta victimei 7 ani; pedeapsa principală 2 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

6. Dosar nr. - corupere sexuală a minorilor; vârsta victimei 10 ani; pedeapsa principală 1 an și 6 luni închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

7. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală 1 an închisoare, cu amânarea aplicării pedepsei închisorii

8. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 13 ani; pedeapsa principală 8 luni închisoare cu amânarea aplicării pedepsei închisorii;

Judecătoria Arad:

9. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 11 ani; pedeapsa principală 4 (patru) ani închisoare executată în regim de detenție.

10. Dosar nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 15 ani; pedeapsa principală 2 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

11. Dosar nr. - agresiune sexuală în formă continuată; vârsta victimei 12 ani; pedeapsa principală 3 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere; în apel a fost respins acordul de recunoaștere a vinovăției și a fost trimis dosarul Parchetului de pe lângă Tribunalul Arad pentru continuarea urmăririi penale, pe considerentul că soluția cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și inculpat este nejustificat de blândă, rezultând, așadar, că dosarul nu trebuia comunicat, nefiind pronunțată o soluție definitivă în cauză.

12. Dosar nr. - agresiune sexuală; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală 2 ani închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere;

Judecătoria Chișineu Criș:

13. Dosarul nr. - act sexual cu un minor în formă continuată; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală 1 (un) an închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere

14. Dosarul nr. - act sexual cu un minor; vârsta victimei 14 ani; pedeapsa principală 1 (un) an închisoare, cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere.

În perioada 1.02.2014 – 29.07.2020, în circumscripția **Curții Militare de Apel** nu au fost înregistrate dosare soluționate definitiv ca urmare a acordului de recunoaștere a vinovăției.

În intervalul 1.02.2014 – 29.07.2020 pe rolul Secției Penale a **Înaltei Curți de Casație și Justiție** nu au fost înregistrate în primă instanță sau în apel cauze privind infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției.

2.3. Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020, soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării.

Curțile de apel și instanțele arondate au menționat că, în perioada de referință nu au fost identificate cauze soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării, cu următoarele 11 excepții:

Curtea de Apel București – 1 cauză;

Curtea de Apel Cluj – 1 cauză;

Curtea de Apel Iași – 3 cauze;

Curtea de Apel Ploiești – 1 cauză;

Curtea de Apel Târgu Mureș – 3 cauze;

Curtea de Apel Timișoara – 2 cauze.

Defalcăt, situația se prezintă astfel:

1. Dosar nr. Judecătoria Slobozia: obiect: act sexual cu un minor; vârsta victimei: 12 ani; soluție: Respinge cererea de confirmare renunțare la urmărire penală formulată de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Slobozia; În baza art. 318 alin. 15 lit. a Cpp, desființează soluția de renunțare la urmărire penală dispusă prin ordonanța nr. din 20.05.2020 a Parchetului de pe lângă Judecătoria Slobozia, privind infracțiunea de act sexual cu un minor, prev. de art. 220 alin. 1 și 2 Cod penal și trimite cauza Parchetului de pe lângă Judecătoria Slobozia pentru a completa urmărirea penală.

2. Dosarul nr. Judecătoria Târgu Lăpuș (vârsta victimei - 14 ani; 1 inculpat):

- încadrarea juridică dată prin rechizitoriu: confirmare renunțare urmărire penală pentru săvârșirea infracțiunilor de conducerea unui vehicul fără permis de conducere prevăzută de articolul 335 alineatul 1 Cod penal și act sexual cu un minor, prevăzută de articolul 220 alineatul 1 Cod penal;

- sentința penală nr.: desființează soluția de renunțare la urmărire penală și trimite cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală;

Judecătoria Cluj-Napoca a comunicat că, având în vedere că în perioada 01.02.2014-29.07.2020 au fost înregistrate un număr de 12.422 dosare având ca

obiect confirmare renunțare urmărire penală (art. 318 alin. 12 NCPP) – neexistând un obiect distinct în ceea ce privește renunțarea la urmărirea penală pentru cauzele ce vizează infracțiunile contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, s-a procedat la verificare prin consultarea judecătorilor din cadrul secției penale. În urma acestor verificări la nivelul Judecătoriei Cluj-Napoca nu s-a reușit identificarea unor astfel de cauze.

3. Dosar nr. Judecătoria Iași - obiect: act sexual cu un minor; vârsta persoanei vătămate 14 ani; soluția pronunțată: "În baza dispozițiilor art. 318 alin. 15 Cod procedură penală, respinge cererea de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărire penală din 06.09.2017, dată în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași. În temeiul art.318 alin.15 lit. a Cod procedură penală, desființează ordonanța de renunțare la urmărire penală dispusă de Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași la data de 26.04.2017, în dosarul nr., față de suspect, cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, prevăzută de art.220 alin.1 Cod penal. Trimite cauza la procuror pentru completarea urmăririi penale".

4. Dosar nr. Judecătoria Bârlad - obiect: act sexual cu un minor; vârsta persoanei vătămate 14 ani; soluția pronunțată: "Respinge cererea de confirmare renunțare la urmărirea penală formulată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Bârlad, soluție dispusă prin ordonanța nr. din data de 04.07.2018. În temeiul art. 318 alin. 14 și 15 alin. 1 lit. a Cod procedură penală, desființează soluția de renunțare la urmărirea penală și trimite cauza la procuror pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală începută în cauză prin ordonanța din 13.07.2016 și continuată prin ordonanța de efectuare în continuare a urmăririi penale din 17.10.2017, împotriva suspectului, pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, prev. de art. 220 alin.1 Cod penal".

5. Dosar nr. Judecătoria Bârlad - obiect: act sexual cu un minor; vârsta persoanei vătămate 14 ani; soluția pronunțată: "Respinge cererea de confirmare renunțare la urmărirea penală formulată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Bârlad, soluție dispusă prin ordonanța procurorului din 21.09.2018, dată în dosarul nr. În temeiul art. 318 alin.14 și 15 alin.1 lit.a Cod procedură penală, desființează soluția de renunțare la urmărirea penală și trimite cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală începută în cauză în rem prin ordonanța din 09.09.2016 și prin ordonanța din 24.11.2016 prin care s-a dispus efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect pentru infracțiunea de act sexual cu un minor, prev. de art. 220 alin. 1 Cod penal".

6. Dosar nr. Judecătoria Vălenii de Munte - obiect: act sexual cu un minor; vârsta persoanei vătămate 14 ani; soluția pronunțată: respinge cererea de confirmare a ordonanței de renunțare la urmărire penală; desființează soluția de

renunțare la urmărirea penală și trimite cauza la procuror pentru completarea urmăririi penale.

7. Dosarul nr. al Judecătoriei Sighișoara în care, prin Încheierea nr. din 28.03.2019, s-a respins cererea de confirmare, s-a desființat soluția de renunțare la urmărire penală dispusă prin Ordonanța din 28.01.2019 și s-a trimis cauza nr. 1022/P/2018 la procurorul de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Sighișoara pentru a pune în mișcare acțiunea penală împotriva numitului pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, faptă prevăzută și pedepsită de art. 220 alin. 1 C.p., cu aplicarea art. 38 alin. 1 C.p.

8. Dosar nr. Judecătoria Miercurea Ciuc – s-a desființat soluția de renunțare la urmărire penală dispusă prin Ordonana procurorului, fiind trimisă cauza la procuror pentru completarea urmăririi penale;

9. Dosar nr. Judecătoria Miercurea Ciuc – s-a desființat soluția de renunțare la urmărire penală dispusă prin Ordonana procurorului, fiind trimisă cauza la procuror pentru completarea urmăririi penale.

10. Dosarul nr. Judecătoria Reșița

Încadrarea juridică a parchetului: infracțiunea de act sexual cu un minor în formă continuată, prev. de art.220 al.1, cu aplicarea art.35 al.1 Cod penal.

Soluția instanței: În temeiul art. 318 alin. 15, lit.a cod de procedură penală respinge cererea formulată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Reșița, în dosarul nr. Desființează soluția de renunțare la urmărire penală dispusă prin Ordonanța din data de 19.06.2017 și dispune trimiterea cauzei la procuror pentru a completa urmărirea penală față de suspectul sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor în formă continuată, prev de art.220 al.1, cu aplicarea art.35 al.1 cod penal, în situația unei victime în vârstă de 13 ani.

11. Dosarul nr. Judecătoria Reșița

Încadrarea juridică a parchetului: infracțiunea de act sexual cu un minor, prev. de art. 220 alin. 1 cod penal.

Soluția instanței: In temeiul art. 318 alin. (15) Cod de procedură penală respinge cererea formulată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Reșița, în dosarul nr.

În temeiul art. 318 alin. 15 litera a) cod de procedură penală desființează soluția de renunțare la urmărirea penală dispusă prin Ordonanța din 10.02.2020 dată în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Reșița, față de inculpatul, privind săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 alin. 1 cod penal, și trimite cauza la procuror pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală, în situația unei victime de 14 ani.

Judecătoria Reghin a comunicat dosarele nr. și nr., însă din verificările efectuate a rezultat că acestea nu corespund criteriilor menționate, cauzele având ca obiect plângere împotriva soluției de clasare, fiind soluționate conform art. 341 alin. (6) lit. b) cod de procedură penală.

2.4. Hotărâri judecătorești în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privitoare la viața sexuală

➤ Curtea de Apel Alba Iulia

Prin relațiile comunicate, Curtea de Apel Alba Iulia menționează că au fost identificate în acest sens un număr de 2 cauze, respectiv:

- Dosarul nr. al Judecătoriei Blaj în care a fost pronunțată sentința penală nr. din 24.02.2020, definitivă prin decizia penală nr. din 30.07.2020 a Curții de Apel Alba Iulia.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Deva în care a fost pronunțată sentința penală nr. din 13.02.2020, definitivă prin decizia penală nr. din 06.07.2020 a Curții de Apel Alba Iulia.

Judecătoria Blaj a indicat 2 dosare, respectiv:

- dosarul nr. în care s-a pronunțat sentința penală nr. din 13.02.2020, hotărâre neapelată.

- dosarul nr. în care s-a pronunțat sentința penală nr. 24.02.2020, definitivă prin decizia penală nr. din 30.07.2020 a Curții de Apel Alba Iulia.

Judecătoria Sibiu a indicat un număr de 6 cauze, respectiv

- Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu în care a fost pronunțată sentința penală nr. din 10.04.2017, definitivă prin decizia penală nr. din 17.01.2018 a Curții de Apel Alba Iulia.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. din 01.10.2015 a Curții de Apel Alba Iulia.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu în care a fost pronunțată sentința penală nr. din data de 06.04.2016, definitivă prin decizia penală nr. din 15.06.2016 a Curții de Apel Alba Iulia.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu în care a fost pronunțată sentința penală nr. din 21.11.2016, definitivă prin decizia penală nr. din 08.02.2017 a Curții de Apel Alba Iulia.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu în care a fost pronunțată sentința penală nr. din 16.10.2017, sentință neapelată.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Sibiu în care a fost pronunțată sentința penală nr. definitivă prin decizia penală nr. din 21.07.2020 a Curții de Apel Alba Iulia.

În condițiile în care dosarul nr. al Judecătoriei Blaj a fost comunicat atât de Judecătoria Blaj cât și de Curtea de Apel Alba Iulia se poate concluziona că instanțele din cadrul acestei curți de apel au comunicat **un număr de 9 cauze în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore.**

➤ **Curtea de Apel Bacău**

Prin relațiile comunicate, Judecătoria Onești menționează că au fost identificate în acest sens un număr de 20 cauze, respectiv:

- Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

- Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. 8 al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriei Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriai Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Dosarul nr. al Judecătoriai Onești în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Judecătoria Bacău a menționat 2 cauze, respectiv:

- Dosarul nr. al Judecătoriai Bacău, cu obiect act sexual cu un minor, în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău.

- Dosarul nr. al Judecătoriai Bacău, cu obiect act sexual cu un minor, în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare.

Judecătoria Piatra Neamț a menționat 1 dosar, respectiv dosarul nr. nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr.

Judecătoria Bicăz a comunicat un număr de 6 cauze, respectiv: dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare; dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin neapelare; dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr. definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău; dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău; dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr. definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău; dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Bacău.

Astfel, Curtea de Apel Bacău și instanțele arondate au comunicat un număr de 29 cauze în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore.

➤ Din relațiile comunicate, rezultă că în circumscripția **Curții de Apel Brașov** au fost identificate în acest sens un număr de **30 cauze**, menționate în cele ce urmează (prin raportare la prima instanță):

- La Judecătoria Brașov, dosarele nr.:, nr., nr., nr., nr., nr. și nr. (7 cauze);

- La Judecătoria Făgăraș, dosarele nr., și nr. (3 cauze);

- La Judecătoria Zărnești, dosarele nr.:,, și nr. (5 cauze);

- La Judecătoria Rupea, dosarele nr. :, nr., nr., nr., nr., nr., nr., nr. și nr. (12 cauze);

- La Judecătoria Târgu Secuiesc, dosarele nr., nr. și nr. (3 cauze).

➤ Din relațiile comunicate de către instanțe rezultă că la nivelul circumscripției **Curții de Apel București** au fost identificate în acest sens un **număr de 71 cauze**, menționate în cele ce urmează (prin raportare la prima instanță):

- Tribunalul București – 3 cauze: dosarul nr., dosarul nr. și dosarul nr.;

- Judecătoria Sectorului 1 București – 2 cauze: dosarele nr. și nr.;

- Judecătoria sectorului 2 București - 2 cauze: dosarele nr.; nr.;

- Judecătoria sectorului 3 București: 1 cauză : dosarul nr.;

- Judecătoria Sectorului 4 București: 5 cauze: dosarele nr., nr., nr., nr. și nr.;

- Judecătoria Sectorului 5 București: 6 cauze: dosarele nr.; nr.; nr.; nr.; nr.; nr.;

- Judecătoria Sectorului 6 București - 2 cauze: dosarul nr. și nr.;

- Tribunalul Călărași: 1 cauză - dosarul nr.;

- Judecătoria Călărași: 31 cauze – dosarele nr.; și nr.;

- Judecătoria Lehliu-Gară – 1 cauză - dosar nr

- Judecătoria Oltenița: 1 cauză - dosar nr.;

- Judecătoria Giurgiu: 4 cauze - dosarele nr.; nr.; nr.; nr.;

- Judecătoria Bolintin Vale: 3 cauze: dosar nr., nr. și nr.;

- Judecătoria Slobozia: 3 cauze – dosarele nr.; nr. și nr.;

- Judecătoria Buftea: 3 cauze - dosarele nr.; nr.; nr.;

- Judecătoria Cornetu: 2 cauze - dosar nr.; dosar nr.

- Judecătoria Alexandria: 1 cauză - dosar nr.

➤ Din relațiile comunicate de către instanțe, rezultă că la nivelul circumscripției **Curții de Apel Cluj** au fost identificate un număr de **6 cauze**, respectiv:

- Sentința penală nr. pronunțată în dosarul nr.; Sentința penală nr. pronunțată în dosarul nr. și Sentința penală nr. pronunțată în dosarul nr. ale Judecătoriei Beclean;

- Sentința penală nr. pronunțată în dosar nr., definitivă prin Decizia penală nr. a Curții de Apel Cluj și sentința penală nr. pronunțată în doar nr., definitivă prin Decizia penală nr. a Curții de Apel Cluj ale Judecătoriei Huedin;

- dosarul nr. al Judecătoriei Baia Mare.

➤ Prin relațiile comunicate, **Curtea de Apel Constanța** precizează că

a fost identificat un singur dosar care corespunde criteriilor arătate, respectiv dosarul nr. al Judecătoriei Hârșova.

➤ Prin relațiile comunicate, **Curtea de Apel Craiova** menționează următoarele:

Au fost identificate în acest sens un număr de 6 cauze, respectiv: Dosarul nr. - decizia penală nr., a Curții de Apel Craiova; Dosarul nr. - sentința penală nr. a Judecătoriei Balș, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul nr. - sentința penală nr. a Judecătoriei Balș, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul nr. - sentința penală nr. a Judecătoriei Drobeta Turnu Severin, rămasă definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul nr. - sentința penală nr. a Judecătoriei Băilești, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul nr. - sentința penală nr. a Judecătoriei Slatina, definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova;

Tribunalul Dolj a comunicat un număr de 6 cauze, respectiv: Dosarul nr. soluționat prin sentința penală nr. a Tribunalului Dolj rămasă definitivă la data de prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul soluționat prin sentința penală nr. a Tribunalului Dolj, rămasă definitivă la data de prin neapelare; Dosarul soluționat prin sentința penală nr. a Tribunalului Dolj, rămasă definitivă la data de prin neapelare; Dosarul soluționat prin sentința penală nr. a Tribunalului Dolj, rămasă definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul soluționat prin sentința penală nr. a Tribunalului Dolj, rămasă definitivă la data de prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova; Dosarul soluționat prin sentința penală nr. a Tribunalului Dolj, rămasă definitivă la data de prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova.

Judecătoria Balș a comunicat următoarele 2 dosare: dosarul nr. în care s-a pronunțat sentința penală nr. 42 din 5.04.2016, definitivă prin neapelare; dosarul nr. în care s-a pronunțat sentința penală nr., definitivă prin decizia nr. a Curții de Apel Craiova.

Tribunalul Mehedinți a comunicat dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr., rămasă definitivă prin decizia penală nr. a Curții de apel Craiova.

Judecătoria Baia de Aramă a comunicat dosarul nr. în care s-a pronunțat sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Craiova.

În urma verificărilor efectuate a rezultat că o cauză au fost comunicată de două ori, respectiv dosarul nr. al Judecătoriei Balș.

Astfel, **Curtea de Apel Craiova și instanțele arondate au comunicat un număr**

de **15 cauze** în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore.

➤ În circumscripția **Curții de Apel Galați**:

Prin relațiile comunicate, Judecătoria Târgu Bujor menționează că au fost identificate în acest sens un număr de 2 cauze, respectiv:

- Dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr. definitivă prin decizia nr. a Curții de Apel Galați.
- Dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr. definitivă prin decizia nr. a Curții de Apel Galați.

Tribunalul Brăila menționează că au fost identificate în acest sens un număr de 4 cauze, respectiv,

- Dosarul nr. al Tribunalului Brăila în care a fost pronunțată sentința penală nr.
- Dosarul nr. al Tribunalului Brăila în care a fost pronunțată sentința penală nr.
- Dosarul nr. al Tribunalului Brăila în care a fost pronunțată sentința penală nr.
- Dosarul nr. al Tribunalului Brăila în care a fost pronunțată sentința penală nr.

Judecătoria Focșani a menționat o singură cauză, respectiv dosarul nr. în care a fost pronunțată sentința penală nr., rămasă definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Galați.

Astfel, **Curtea de Apel Galați și instanțele arondate au comunicat un număr de 7 cauze** în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore.

➤ Din relațiile comunicate de către instanțe, rezultă că la nivelul circumscripției **Curții de Apel Iași** au fost identificate în acest sens un număr de **43 cauze**, respectiv:

- La Tribunalul Iași, dosarele nr. și nr. (2 cauze);
- La Judecătoria Pașcani, dosarele nr.:,,,, (5 cauze);
- La Judecătoria Hârlău, dosarele nr.,, nr. (3 cauze);
- La Judecătoria Vaslui, dosarele nr.: (19 cauze)
- La Judecătoria Bârlad, dosarele nr.: (13 cauze), precum și dosarul nr. (soluționat ca urmare a unui acord de recunoaștere a vinovăției), în total 14 cauze la această instanță.

➤ Prin relațiile comunicate, instanțele din raza de circumscripție a **Curții de Apel Oradea** au comunicat că au fost identificate **5 cauze**, respectiv:

- Sentința penală nr., pronunțată în Dosarul nr. al Judecătoriei Oradea;

- Sentința penală nr., pronunțată în Dosarul nr. al Judecătoriei Oradea;

- Sentința penală nr., pronunțată în Dosarul nr. și Decizia penală nr., pronunțată de Curtea de Apel Oradea în Dosarul nr. al Judecătoriei Oradea;

- Sentința penală nr., pronunțată în Dosarul nr. al Judecătoriei Oradea;

- Sentința penală nr. pronunțată de Judecătoria Beiuș în Dosarul nr. în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimei minore a infracțiunii privitoare la viața sexuală. Această sentință a rămas definitivă la data de prin Decizia penală nr. a Curții de Apel Oradea.

➤ **Curtea de Apel Pitești** și instanțele arondate au identificat și comunicat următoarele cauze:

Judecătoria Câmpulung a menționat 2 dosare, respectiv și, iar Judecătoria Râmnicu Vâlcea a menționat dosarul nr.

Astfel, Curtea de Apel Pitești și instanțele arondate au comunicat un număr de **3 cauze în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore**.

➤ Din relațiile comunicate de către instanțe și verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, la nivelul circumscripției **Curții de Apel Ploiești** au fost identificate în acest sens un număr de **3 cauze**, respectiv:

- La Judecătoria Câmpina: dosarul nr.; dosarul nr. și dosarul nr.

➤ Din relațiile comunicate de către instanțe, rezultă că la nivelul circumscripției **Curții de Apel Suceava** au fost identificate în acest sens un număr de **4 cauze**, respectiv:

1. Dosarul nr. Judecătoria Suceava - sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Suceava;

2. Dosarul nr. Judecătoria Suceava - sentința penală nr., definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Suceava;

3. Dosarul nr. Judecătoria Suceava - sentința penală nr., desființată și rămasă definitivă prin decizia penală nr. a Curții de Apel Suceava;

4. Dosarul nr. - Judecătoria Darabani.

➤ În circumscripția **Curții de Apel Târgu Mureș**:

La Judecătoria Târgu Mureș au fost identificate 4 cauze în care s-a pus în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privind viața sexuală, în următoarele dosare:;; și

La Judecătoria Reghin au fost identificate 2 cauze în care s-a pus în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor privind viața sexuală, respectiv: dosar nr. și dosar nr.;

La Judecătoria Sighișoara au fost identificate 7 cauze, respectiv dosarele nr.,,,,, și

Judecătoria Târnăveni a comunicat că în dosarul nr., în apel, a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimei minore al infracțiunii privitoare la viața sexuală.

Au fost astfel identificate un număr **de 14 cauze** în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimei minore.

➤ Prin relațiile comunicate, **Curtea de Apel Timișoara** menționează că au fost identificate următoarele cauze, respectiv:

- dosarul nr. al Judecătoriei Deta; dosarele nr.; nr.; nr.; nr. și nr. ale Judecătoriei Timișoara; dosarele nr. și nr. ale Judecătoriei Chișinău Criș, dosarul nr. al Judecătoriei Ineu și dosarul nr. al Judecătoriei Arad.

Verificările efectuate au evidențiat că deși în datele comunicate dosarul nr. a fost menționat de 2 ori, acesta poate fi rezultatul unei erori materiale întrucât Judecătoria Timișoara a comunicat, între dosarele în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore, și dosarul nr. soluționat de Curtea de Apel Timișoara în calea de atac a apelului prin respingerea acestuia ca nefondat.

În relațiile comunicate de conducerea Judecătoriei Timișoara a fost menționat, pe lângă dosarele la care am făcut referire mai sus și dosarul nr. în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimei minore.

În relațiile comunicate de conducerea Judecătoriei Ineu au fost menționate, pe lângă dosarele la care am făcut referire mai sus, și dosarele nr. și în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimei minore.

Rezultă așadar că în raza teritorială a Curții de Apel Timișoara au fost identificate **12 hotărâri** care să corespundă criteriului menționat, respectiv în care a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore.

➤ **Curtea Militară de Apel** a comunicat că nu au fost identificate situații în care să se pună în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore la instanțele militare.

➤ **Înalta Curte de Casație** a comunicat că în cadrul cauzelor soluționate în recurs nu a fost pusă în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore ale infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale.

IV. EVALUAREA PRACTICII PARCHETELOR

1. Modul în care parchetele apreciază valabilitatea consimțământului victimei minore prin raportare la vârsta acesteia

Legiuitorul român a incriminat, în Capitolul VIII din Titlul I al Codului penal, șase fapte contra libertății și integrității sexuale, respectiv: *violul* (art. 218); *agresiunea sexuală* (art. 219); *actul sexual cu un minor* (art. 220); *coruperea sexuală a minorilor* (art. 221), *racolarea minorilor în scopuri sexuale* (art. 222) și *hărțuirea sexuală* (art. 223).

În timp ce infracțiunile prevăzute de art. 218, art. 219 și art. 223 din Codul penal se raportează la victime la modul general, acestea putând fi atât persoane majore, cât și persoane minore, infracțiunile prevăzute de art. 220, art. 221 și art. 222 din același act normativ se raportează, prin chiar denumirea lor, exclusiv la victime minore.

Indiferent însă de denumirea sau de încadrarea lor juridică, toate aceste infracțiuni au la bază constrângerea victimei, fizică sau psihică, punerea ei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de starea acesteia de a fi în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Per a contrario, în lipsa unor acțiuni de constrângere a victimei sau de punere a ei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de starea acesteia de a fi în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința, faptele nu se constituie în infracțiuni, soluțiile procesuale adoptate de organele de urmărire penală, de clasare, motivându-se tocmai pe lipsa acestor acțiuni, respectiv pe existența prealabilă a consimțământului victimei raportat la întreținerea relațiilor sexuale.

Totuși, legiuitorul penal a prevăzut și situații în care, în chiar prezența consimțământului, respectiv a exprimării acordului de voință în mod liber de către victimă cu privire la realizarea actului sexual, acesta nu înlătură caracterul penal al faptei. Este și cazul victimei minore, situație în care, de la caz la caz, organele de urmărire penală au obligația de a stabili dacă aceasta a înțeles sau nu semnificația actului sexual și a tuturor consecințelor pe care acesta le implică pentru persoana sa, evoluția ei fizică și emoțională, în funcție de vârsta victimei, fapta putând fi încadrată fie în infracțiunea de *violul* (art. 218), fie în infracțiunea de *act sexual cu un minor* (art. 220).

Dacă în doctrina și practica interbelică opinia specialiștilor în materie era că victima minoră putea să-și exprime valabil consimțământul la întreținerea unui act sexual odată ce a ajuns la pubertate, respectiv după prima menstruație, ulterior acest criteriu pur fiziologic a fost înlocuit cu cel al dezvoltării psihofizice, valabilitatea consimțământului exprimat de victima minoră urmând a fi apreciată de la caz la caz, în funcție de stadiul dezvoltării sale psihofizice, dar și de experiența de viață acumulată sau alte elemente care pot să rezulte din manifestările ei înainte sau după comiterea actului sexual. Aceasta, întrucât deși copiii manifestă comportamente sexuale de timpuriu, începerea activității sexuale propriu-zise trebuie decisă în mod liber și în așa fel încât să nu prejudicieze sau să nu pericliteze nicidecum dezvoltarea sa fizică sau psihică. De altfel, în doctrină se menționează *vârsta fragedă* a victimei ca o conjunctură în care aceasta este în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința, stare preexistentă și independentă de acțiunile făptuitorului în realizarea actului sexual, situație care se constituie în a treia modalitate de realizare a elementului material al infracțiunii de *viol*, fiind astfel justificată această din urmă încadrare juridică a faptei.

Raportat la rezultatul verificărilor efectuate în prezenta lucrare, se constată că valabilitatea consimțământului victimei minore a fost realizată de către organele de urmărire penală, de regulă, de la caz la caz, nu doar prin raportare exclusiv la vârsta acesteia ci, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea tuturor probelor administrate, respectiv: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză sau de constatare (de regulă medico-legale), rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (pentru relevarea existenței discernământului, a valabilității consimțământului sau a credibilității persoanei vătămate), înregistrări audio-video, fotografii sau postări de pe rețelele de socializare.

Astfel, din analiza efectuată a rezultat că, de regulă, **organele de urmărire penală, chiar și în cazul în care victimele minore au declarat că au consimțit liber la întreținerea actului sexual, nu au reținut valabilitatea acestuia, dispunând renunțarea la urmărire penală**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum **vârsta persoanei vătămate** (împrejurare care o împiedica pe aceasta să își exprime voința sau un consimțământ valabil în raport cu orice tip de acte de natură sexuală, întrucât gradul de dezvoltare psihologică inerent vârstei a împiedicat-o să conștientizeze pe deplin însemnătatea actului sexual în sine, **declarația persoanei vătămate** (însăși victima minoră a susținut lipsa consimțământului), **constituția fizică a persoanei vătămate** (o disproporție vădită cu cea a inculpatului), **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei** (schimbarea în comportamentul și atitudinea persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei, nemotivată concret în niciun fel), **conduita persoanei vătămate anterior săvârșirii faptei și conduita anterioară a autorului** (sub aspectul credibilității declarațiilor acestora), **raportul**

de evaluare psihologică/expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (din care rezultă indicii de traumă psiho-emoțională, simptome specifice de depresie, ideaii suicidare, sindrom de stres posttraumatic), **constrângerea morală a victimei de către autor/calitatea autorului** (ascendentul moral al autorului asupra victimei, cu precădere rudă a persoanei vătămate, concubinul mamei persoanei vătămate sau un vecin, dar și recidiva prezentată de acesta, agresivitatea lui cunoscută în comunitate), **declarații martori** (de regulă, martori cărora victima minoră le-a relatat faptele sau care observă victima imediat după săvârșirea faptei, percepând inclusiv leziunile fizice sau starea de șoc /emoțională degradată), **declarația de recunoaștere a autorului sau înregistrări ale convorbirilor telefonice sau ale mesajelor de pe rețelele de socializare.**

Tot astfel, din analiza efectuată a rezultat că, de regulă, **organele de urmărire penală au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore, dispunând, pe cale de consecință, soluții procesuale de clasare**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum **declarația persoanei vătămate** (a declarat că a consimțit pentru realizarea actului sexual), **conviețuirea persoanei vătămate cu autorul** (de cele mai multe ori rezultând deja unul sau doi copii de a căror creștere se ocupă amândoi), **declarații martori** (cărora persoana vătămată le-a relatat despre relația liber consimțită cu autorul), **relațiile anterioare sau ulterioare dintre părți** (relație de amiciție veche, continuată și după actul de sesizare, de cele mai multe ori din oficiu), **etnia sau așa zisa tradiție a victimei/autorului** (vârsta scăzută de la care, prin tradiție, minorii se *căsătoresc*), **rapoarte de evaluare psihologică, psihiatrică sau medico-legală ale persoanei vătămate** (care nu au pus în evidență prezența unei traume psihice și nici a leziunilor fizice).

Analizarea atât a soluțiilor procesuale adoptate de organele de urmărire penală, cât și a materialului probator administrat în cauzele reținute au relevat și anumite **dificultăți în aprecierea valabilității consimțământului victimei minore prin raportare la situația de fapt**, la forța probatorie pe care fiecare dintre probe o primește în ansamblul cauzei, situațiile de fapt relevate având consecințe asupra încadrării juridice a faptei. În acest context, a rezultat că unul din factorii care ridică dificultăți în practică raportat la încadrarea juridică a faptei îl reprezintă lipsa sau cunoștințele minime ale persoanei vătămate cu privire la viața sexuală. S-au identificat, astfel, situații în care victima nu a conștientizat situația în care se află, respectiv abuzul care se săvârșește asupra sa, sesizarea împotriva autorului realizându-se cu întârziere, de cele mai multe ori nu de către victimă, ci de terțe persoane, cu precădere de către unitățile spitalicești unde aceasta a dat naștere unui copil. Pe cale de consecință, organele de urmărire penală au administrat cu și mai mare dificultate probatoriul în cauză, trecerea unei perioade mari de timp de la data reclamată a săvârșirii faptei ducând la ștergerea urmelor infracționale, la

uitarea de către părți sau martori a unor chestiuni privind situația de fapt etc., toate acestea concurând inclusiv la îngreunarea încadrării juridice a faptei.

Așadar, din evaluarea probatoriului administrat în dosarele ce au fost incluse în eșantionul de dosare verificate a rezultat că, în general, existența constrângerii a fost raportată la capacitatea de rezistență a victimei în funcție de vârsta acesteia, constituție și natura relațiilor anterioare dintre autor și aceasta, precum și la autoritatea pe care o avea autorul asupra ei.

Din analiza soluțiilor procesuale de clasare a rezultat că victimele minore cu vârsta sub 12 ani nu pot exprima un consimțământ valabil în sensul întreținerii unui act sexual. În aceste situații, organele de urmărire penală au stabilit încadrarea juridică în infracțiunea de viol în forma agravată, prevăzută de art. 218 alin. 3 lit. c) Cod penal.

Au fost identificate cazuri izolate în practică în care organele de urmărire penală au încadrat juridic în prevederile art. 220 Cod penal și nu ale art. 218 Cod penal fapta de a întreține un act sexual cu un minor având vârstă foarte fragedă, după cum urmează:

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași au fost efectuate acte de urmărire penală *in rem* sub aspectul infracțiunii de act sexual cu un minor, în condițiile în care presupusa victimă avea vârsta de 8 ani.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Vaslui au fost efectuate acte de urmărire penală *in rem* sub aspectul infracțiunii de act sexual cu un minor, în condițiile în care presupusele victime aveau vârstele de 7 și respectiv 9 ani.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Roșiori de Vede s-a dispus efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor, în condițiile în care presupusa victimă avea vârsta de 7 ani.

Pe de altă parte, aprecierea ca valabil a consimțământului victimei prin raportare la starea de fapt rezultată din probatoriul administrat a condus la schimbarea încadrării juridice a faptelor pentru care s-a început urmărirea penală din infracțiunea de viol asupra unui minor în infracțiunea de act sexual cu un minor, pentru ca apoi să fie reținută incidența unui caz de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Caransebeș, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii prev. de art. 218 alin. (1) și (3) lit. a) și c) Cod penal, lipsa probelor directe cu privire la constrângere a condus la schimbarea încadrării juridice în infracțiunea prev. de art. 220 Cod penal și apoi la clasarea cauzei, întrucât fapta nu există, în condițiile în care autorul (concubinul mamei victimei) nu a recunoscut săvârșirea faptei, nici în varianta în care victima ar fi consimțit la întreținerea raporturilor sexuale.

Într-o altă situație, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București, în care victima, în vârstă de 14 ani, a fost declarată dispărută de către tatăl acesteia, fiind ulterior găsită de organele de poliție la domiciliul autorului în vârstă de 15 ani, a declarat că a întreținut raporturi sexuale consimțite cu acesta, dispunându-se clasarea cauzei pentru infracțiunea prev. de art. 220 alin. (1) Cod penal, în temeiul art. 16 lit. h) Cod procedură penală.

Au existat și situații când, deși din probele administrate a rezultat că victima suferă de afecțiuni care o împiedică să exprime un consimțământ valabil, aprecierea ca valabil a consimțământului victimei minore s-a raportat la percepția agresorului cu privire la atitudinea victimei față de raportul sexual, reținându-se că acesta nu ar fi putut să cunoască starea de sănătate mintală a victimei.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Ploiești s-a dispus schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a început urmărirea penală din infracțiunea prev. de art. 218 alin. (1) și (3) lit. c) în infracțiunea prev. de art. 220 alin. (1) Cod penal, iar ulterior s-a adoptat soluție procesuală de clasare întrucât diferența de vârstă dintre victimă și agresor era mai mică de trei ani, deși expertiza medico-legală a confirmat raportul sexual la data indicată în plângere și existența leziunilor de violență, iar victima, în vârstă de 15 ani la data săvârșirii infracțiunii, suferă de retard mintal, fiind încadrată în grad de handicap pentru acest considerent, întrucât nu s-a demonstrat că autorul cunoștea problemele de sănătate ale victimei.

De asemenea, organele de urmărire penală au apreciat valabilitatea consimțământului victimei doar prin raportare la percepția greșită a agresorului cu privire la vârsta victimei, ceea ce a condus la soluții de clasare întemeiate pe eroarea în care s-a aflat autorul când a săvârșit fapta.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Calafat, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, comisă asupra unei victime de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă în urma săvârșirii infracțiunii, s-a reținut aplicabilitatea art. 16 lit. b) Cod procedură penală – eroarea, întrucât agresorul nu a cunoscut vârsta victimei și s-a dispus clasarea. Implicit, s-a apreciat că victima în vârstă de 13 ani a exprimat un consimțământ valabil, prin raportare la faptul că agresorul a crezut că aceasta are o vârstă cu privire la care legiuitorul a apreciat că o persoană poate să-și exprime consimțământul în vederea întreținerii de raporturi sexuale.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Craiova s-a dispus, în temeiul art. 16 lit. a) Cod procedură penală, clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă ca urmare a infracțiunii, reținându-se că agresorul a fost în eroare cu privire la vârsta victimei, care i-ar fi spus că are 15 ani.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Oradea s-a dispus, în temeiul art.16 lit.d) Cod procedură penală, clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă ca urmare a infracțiunii, reținându-se că autorul a fost în eroare cu privire la vârsta victimei, care nu i-a spus vârsta reală și nici nu avea acte personale asupra sa.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Deva s-a dispus, în temeiul art.16 lit. b) Cod procedură penală, clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, reținându-se că autorul a fost în eroare cu privire la vârsta victimei, întrucât nu a purtat discuții cu privire la vârsta acesteia și avându-se în vedere și dezvoltarea fizică a persoanei vătămate.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului în care organele de urmărire penală s-au sesizat din oficiu, s-a dispus, în temeiul art. 16 lit. b) Cod procedură penală, clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 14 ani, care a rămas gravidă și a născut ca urmare a infracțiunii, reținându-se că autorul a fost în eroare cu privire la vârsta victimei.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul de Minori și Familie Brașov, în care organele de urmărire penală s-au sesizat din oficiu, s-a dispus, în temeiul art. 16 lit. b) Cod procedură penală, clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă și a născut ca urmare a infracțiunii, reținându-se că autorul a fost în eroare cu privire la vârsta victimei, care i-ar fi spus că are 18 ani.

În alte situații, aprecierea ca valabil a consimțământului victimei minore s-a făcut prin raportare la relațiile preexistente dintre victimă și autor, rezultate inclusiv din convorbirile telefonice sau de pe rețele de socializare sau prin raportare la declarațiile ulterioare ale victimei, care a revenit asupra modului în care a descris fapta în cuprinsul sesizării sau a declarației inițiale date în fața organelor de cercetare penală.

Astfel, în dosarele nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Alexandria și nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 3 București, în care analizarea conținutului mesajelor purtate de victime și presupușii autori ai infracțiunii de viol reclamate a condus la concluzia că victimele, în vârstă de 16 ani, respectiv în vârstă de 13 ani, au consimțit la întreținerea de relații sexuale în contextul unei relații preexistente, atitudinea acestora față de autor după formularea plângerilor penale oferind indicii de natură a aprecia că și-au dat un consimțământ valabil pentru întreținerea de raporturi sexuale.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Podu Turcului, în care victima în vârstă de 16 ani a reclamat săvârșirea infracțiunii de viol, s-a dispus clasarea cauzei în temeiul art. 16 lit. b) Cod procedură penală, întrucât victima a revenit asupra celor reclamate și a arătat că nu a fost constrânsă, ci a consimțit la întreținerea de raporturi sexuale.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Podu Turcului, victima în vârstă de 13 ani, care a reclamat săvârșirea infracțiunii de viol, a revenit asupra plângerii și a arătat că le-a spus făptuitorilor că are 16 ani și a consimțit la întreținerea de relații sexuale cu aceștia.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de viol, ulterior dispunându-se schimbarea încadrării juridice în infracțiunea de act sexual cu un minor, victima a revenit și a arătat că a întreținut raporturi sexuale consimțite și conviețuiește cu autorul, ambii fiind de etnie rromă, conform susținerilor lor.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Tecuci, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de viol, ulterior dispunându-se schimbarea încadrării juridice în infracțiunea de act sexual cu un minor, victima revenit și a arătat că a întreținut raporturi sexuale consimțite, conviețuind cu autorul, având, de altfel, un copil minor împreună cu acesta.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sibiu, în care victima în vârstă de 14 ani a reclamat săvârșirea infracțiunii de viol, s-a dispus clasarea cauzei întrucât victima a revenit asupra celor declarate inițial și a arătat că nu a fost constrânsă, ci a consimțit la întreținerea de raporturi sexuale.

O practică des întâlnită în cazuistica abuzului sexual asupra minorilor este aceea a tradiției căsătoriei la vârste fragede a copiilor, cu precădere în cadrul comunităților de rromi. Se constată astfel că *tradiția* unei etnii poate eluda dispozițiile legii, cu consecințe asupra interesului superior al minorului, care trebuie să prevaleze în orice situație, inclusiv în cazul unor astfel de cutume sau obiceiuri.

De subliniat, în context că, de regulă, relațiile dintre victima minoră și autor încep cu acordul familiilor acestora, iar actul/raportul sexual are loc în mod firesc, fără a exista constrângeri, cel puțin fizice din partea autorului. Fără doar și poate că, astfel prezentându-se situația, **organele de urmărire penală ar trebui să manifeste anume aplecare și asupra posibilelor acțiuni infracționale săvârșite de părinții adulți ai victimei și ai autorului.**

Această apreciere este întemeiată pe faptul că, elementele care demonstrează existența abuzului exercitat în primul rând de către familiile care ar trebui să protejeze victimele minore sunt interpretate în defavoarea acestora, dându-li-se mai mult valoarea unor circumstanțe care atenuează răspunderea penală a celor care au săvârșit infracțiunea, inducând ideea unei stări de normalitate, respectiv nu rezultă ca față de persoanele asupra cărora planează cel puțin bănuiala că au

participat în calitate de instigator sau complice la săvârșirea infracțiunilor să se fi exercitat acte de cercetare penală și să se fi dispus soluții procesuale.

În atare context, împrejurările în care s-au săvârșit infracțiunile, respectiv consimțirea sau încurajarea la întreținerea de relații intime cu minore de către familiile acestora, în urma cărora victimele dau naștere unor copii, sunt interpretate ca elemente de atenuare a răspunderii penale, minorele victime ale abuzului fiind lipsite astfel de orice fel de protecție.

Detaliind, arătăm că verificările cu privire la dosarele în care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor au relevat faptul că, de cele mai multe ori, aceste fapte ajung să fie cercetate datorită sesizărilor formulate de spitalele clinice unde persoane de sex feminin de vârste fragede, de cele mai multe ori sub 14 ani, se prezintă pentru a naște ori a face întreruperi de sarcină sau cu afecțiuni în sfera uro-genitală.

Fără a pune în discuție legalitatea acestor soluții, care sunt de cele mai multe ori motivate în interesul copilului minor rezultat din actul de abuz sexual asupra mamei minore sau prin raportare la declarațiile victimelor minore ori ale martorilor care îl descriu pe autor ca pe un tată de familie responsabil, aprecierea ca valabil a consimțământului dat în astfel de circumstanțe, care cel mai probabil le pun pe aceste victime în imposibilitatea de a se împotrivi în fața unei constrângeri care a devenit *tradiție* și a fost asimilată normalității, nu face decât să încurajeze astfel de practici care în mod greșit sunt calificate ca și *tradiții*, în condițiile în care, în general, cercetările penale nu se îndreaptă și asupra persoanelor majore care au generat o astfel de stare de fapt.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bolintin Vale s-a dispus renunțarea la urmărire penală cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, raportat la care organele judiciare s-au sesizat din oficiu, reținându-se că autorul și victima locuiesc de mai mult timp împreună, fără ca față de familiile acestora să fie efectuate cercetări penale, părinții acestora nefiind nici măcar audiați în cauză.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, reținându-se că persoana vătămată și autorul reclamat locuiesc împreună, cu acordul familiilor din care provin, din relația lor rezultând un copil.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Turnu Măgurele s-a dispus renunțarea la urmărire penală față de suspect sub aspectul săvârșirii infracțiunii de *act sexual cu un minor*, constând în aceea că în cursul anului 2014 a întreținut acte sexuale *consimțite* cu victima minoră, încă de când aceasta avea vârsta de 12 ani, iar în urma relației acestora, cu care părinții victimei și ai suspectului au fost de acord, datorită tradiției etniei rome, la vârsta de 13 ani,

victima a dat naștere unui copil. În cauză nu au fost efectuate cercetări față de părinții victimei și ai autorului.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea s-a dispus renunțarea la urmărire penală cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 12 ani, reținându-se că autorul și victima sunt logodiți, fără ca față de familiile acestora, care și-au dat acordul în acest din urmă sens, să fie efectuate cercetări penale.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Oradea s-a dispus renunțarea la urmărire penală față de suspect sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor constând în aceea că în decursul timpului a întreținut acte sexuale *consimțite* cu victima minoră încă de când aceasta avea vârsta de 10 ani, iar în urma relației acestora, cu care părinții victimei au fost de acord, victima a dat naștere, la vârsta de 14 ani, unui copil.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bistrița s-a dispus renunțarea la urmărirea penală cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă și a născut ca urmare a infracțiunii raportat la care organele de urmărire penală s-au sesizat din oficiu, reținându-se că autorul și victima locuiesc de mai mult timp împreună, în chiar locuința părinților victimei, fără ca față de aceștia din urmă să fie efectuate cercetări penale, ei nefiind nici măcar audiați în cauză.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Satu Mare s-a dispus renunțarea la urmărire penală față de suspect sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor, constând în aceea că în decursul timpului a întreținut acte sexuale *consimțite* cu victima minoră, încă de când aceasta avea vârsta de 12 ani, iar în urma relației acestora, cu care mama victimei a fost de acord, datorită tradiției etniei rrome, la vârsta de 13 ani, victima a dat naștere unui copil. În cauză nu au fost efectuate cercetări față de mama victimei.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Pucioasa, prin rechizitoriul prin care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpatului care a întreținut relații de concubinaj cu victima în vârstă de 12 ani, cu înlesnirea părinților săi și ai victimei, s-a dispus clasarea cauzei față de părinții inculpatului și ai victimei cu privire la săvârșirea infracțiunii de *complicitate la infracțiunea de act sexual cu un minor*, reținându-se că aceștia nu au realizat că prin acceptarea unei astfel de relații săvârșesc o infracțiune, având în vedere tradiția etniei rrome în care fetele se mărită de mici.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Gherla s-a dispus renunțarea la urmărire penală cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă și a născut ca urmare a infracțiunii raportat la care organele de

urmărire penală au fost sesizate de tatăl victimei, reținându-se că autorul și victima locuiesc de mai mult timp împreună, inclusiv părinții victimei punându-le la dispoziție o locuință alăturată locuinței lor, fără ca față de aceștia din urmă să fie efectuate cercetări penale, deși tatăl victimei este audiat în cauză și a recunoscut că a formulat sesizarea motivat de faptul că autorul ar fi plecat pentru o perioadă de la locul unde habita alături de victimă și de copilul rezultat din relația cu aceasta.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov s-a dispus clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, comisă asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 13 ani, care a rămas gravidă și a născut ca urmare a infracțiunii raportat la care organele de urmărire penală s-au sesizat din oficiu, reținându-se că autorul a fost în eroare cu privire la vârsta victimei, atât victima, cât și părinții acesteia spunându-i că are 18 ani. Victima și autorul locuiesc împreună cu minorul rezultat din relație, fără ca față de părinții victimei să fie efectuate cercetări penale, ei nefiind nici măcar audiați în cauză.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bălcești s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, întrucât diferența de vârstă dintre victimă și agresor nu depășește 3 ani, reținându-se totodată că, ambii provin din comunități rrome în care familiile încurajează astfel de relații, fără însă ca față de acestea, cu precădere față de părinții autorului, unde persoanele în cauză locuiesc alături de copilul rezultat din relația respectivă, să fie efectuate cercetări.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Drăgășani s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, raportat la care organele judiciare s-au sesizat din oficiu, întrucât diferența de vârstă dintre victimă și agresor nu depășește 3 ani, reținându-se totodată că aceștia locuiesc împreună, având acordul ambelor familii din care provin, fără însă ca față de acestea să fie efectuate cercetări, deși victima a suferit și un avort spontan.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Satu Mare s-a dispus renunțarea la urmărire penală față de suspect sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor, constând în aceea că în cursul anului 2019 a întreținut acte sexuale consimțite cu victima minoră în vârstă de 14 ani, iar în urma relației acestora, cu care părinții victimei au fost de acord, datorită tradiției etniei rrome, victima a dat naștere unui copil. În cauză nu au fost efectuate cercetări față de părinții victimei și ai autorului.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Oradea s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, întrucât diferența de vârstă dintre victimă și agresorul minor nu depășește 3 ani, reținându-se totodată că ambii provin din comunități rrome, care încurajează astfel

de relații, aspecte ce ar rezulta din declarațiile părinților victimelor și agresorilor, fără ca față de aceștia să fie efectuate cercetări.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buzău s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de *act sexual cu un minor*, întrucât diferența de vârstă dintre victimă și agresorul minor nu depășește 3 ani, reținându-se totodată că, ambii provin din comunități rrome, care încurajează astfel de relații, aspecte ce ar rezulta din declarațiile părinților victimelor și agresorilor, fără ca față de aceștia să fie efectuate cercetări.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Râmnicu Sărat s-a dispus clasarea cauzei având ca obiect săvârșirea infracțiunii de *act sexual cu un minor*, întrucât diferența de vârstă dintre victimă și agresorul minor nu depășește 3 ani, reținându-se totodată că ambii provin din comunități rrome, care încurajează astfel de relații, aspecte ce ar rezulta din declarațiile părinților victimelor și agresorilor, fără ca față de aceștia să fie efectuate cercetări.

2. Standardele de probațiune care conduc la dispunerea soluțiilor

Infracțiunile contra libertății și integrității sexuale sunt din categoria infracțiunilor pentru care urmărirea penală se efectuează de organele de urmărire penală, sub supravegherea procurorului din cadrul parchetului de pe lângă judecătoria, cu excepția infracțiunilor de *viol și raport sexual cu un minor* prevăzute de art. 218 alin. (4) și art. 220 alin. (3) Cod penal, în cazul cărora, datorită agravantei constând în moartea victimei urmare infracțiunii, competența de instrumentare a cauzelor revine, potrivit art. 56 alin. (3) lit. c) Cod procedură penală, în ancheta proprie a procurorului din cadrul parchetului de pe lângă tribunal.

Codul de procedură penală nu prevede mijloace de probă specifice pentru acest tip de infracțiuni.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 97 alin. (1) Cod procedură penală, constituie probă *orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.*

Obținerea probelor este, la rândul-i, una generală, conform dispozițiilor art. 97 alin. (2) Cod procedură penală, mijloacele prin care se realizează acestea fiind declarațiile suspectului sau ale inculpatului, declarațiile persoanei vătămate, declarațiile părții civile sau ale părții responsabile civilmente, declarațiile martorilor, înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă sau orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.

Organele de urmărire penală au obligația, potrivit art. 100 Cod procedură penală, de a strânge probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau

inculpatului, din oficiu sau la cerere, obiectul probațiunii privind, conform art. 98 din același act normativ: *existența infracțiunii și săvârșirea ei de către inculpat, faptele privitoare la răspunderea civilă, atunci când există parte civilă, faptele și împrejurările de fapt de care depinde aplicarea legii, precum și orice împrejurare necesară pentru justa soluționare a cauzei.*

Standardul de probațiune este, așadar, cel general în materie penală, cu aplicarea principiului *in dubio pro reo*, prevăzut de art. 4 Cod procedură penală, potrivit căruia, *după administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.*

Analiza obiectivelor controlului s-a bazat, astfel, pe identificarea modelului general de instrumentare a acestor cauze, a excepțiilor de la regula generală, a cauzelor care au determinat aceste excepții și a soluțiilor care se impun în vederea înlăturării, pe viitor, a disfuncționalităților în efectuarea urmăririi penale.

S-a constatat că, **specificitatea organizării Ministerului Public, ce derivă din modul de organizare ce are la bază controlul ierarhic, precum și modul centralizat de organizare a formării profesionale continue, a condus la adoptarea unui mod cvasiunitar de abordare a instrumentării infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, nefiind identificate situații de practică neunitară în acest context.**

Nu s-a identificat nicio cerere de probatoriu formulată de victimele minore, de reprezentanții lor legali sau avocații aleși sau din oficiu ale acestora care să fi fost respinsă nemotivat de organele de urmărire penală.

Totodată, s-a constatat că, din punct de vedere al administrării probatoriului, **cauzele având ca obiect infracțiuni împotriva libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor prezintă particularități specifice și dificultăți mai mari în comparație cu cauzele având ca obiect alte infracțiuni contra persoanei**, în condițiile în care, de cele mai multe ori, în cazul acestor infracțiuni nu sunt identificați martori oculari, nu sunt descoperite mijloace materiale de probă, examinarea medico-legală este nerelevantă atunci când, din cauza formulării cu întârziere a sesizării, se efectuează după o perioadă mare de timp de la data presupusului raport sexual sau a particularităților anatomice ale victimei, iar autorul reclamat nu recunoaște comiterea faptei.

Numărul mic al cauzelor în care s-a dispus trimiterea în judecată comparativ cu numărul sesizărilor de abuz sexual cu privire la care s-a dispus clasarea denotă o dată în plus dificultățile legate de administrarea probatoriului, din verificarea dosarelor care au făcut obiectul controlului reieșind că, principalele dificultăți derivă din dovedirea constrângerii, atât fizice, dar mai ales psihice asupra victimelor și a valabilității consimțământului exprimat de victimele minore, prin raportare la vârsta acestora.

Actele de constrângere fizică sunt demonstrate/infirmate prin coroborarea declarațiilor persoanei vătămate, suspectului/inculpatului și a martorilor cu rapoartele de expertiză medico-legale și planșe fotografice care ar putea evidenția eventuale urme ale agresiunii, urme ale opunerii fizice manifestate de victimă, urme ale raportului sexual consumat, starea de virginitate a victimei atunci când aceasta prezintă relevanță, dar și prin probe indirecte, referitoare la capacitatea de rezistență a victimei și la natura relațiilor anterioare dintre autor și victimă.

În vederea dovedirii abuzului psihic exercitat asupra victimelor minore sau a elementelor ce relevă indicii specifici abuzului sexual în comportamentul acestora au fost efectuate anchete sociale cu privire la condițiile de creștere și educare a victimei ori s-au efectuat expertize psihologice ale acestora, fiind administrate și alte probe cu privire la profilul psihic al victimei, mediul din care provine și modul de relaționare cu membrii familiei și persoanele din anturaj, nivelul de educație.

S-a constatat că, în cele mai multe dintre dosarele penale având ca obiect sesizări formulate după data pronunțării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza M.G.C. împotriva României, au fost dispuse și efectuate expertize psihologice asupra victimelor minore în vederea identificării indicilor de comportament al copilului abuzat. Rezultatul evaluării psihologice, chiar și în situațiile în care victima prezenta indicii ale abuzului sexual, a fost interpretat în contextul probator, neputând conduce, *per se*, la stabilirea vinovăției presupusului autor al faptei.

Exemplificăm în acest sens dosarele nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Alexandria, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu-Jiu, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu Cărbunești, nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul Olt, nr. 8 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Slatina, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu-Jiu, în care s-a efectuat evaluarea psihologică a victimei în vederea identificării indicilor specifici comportamentului copilului abuzat.

În cauzele verificate s-a constatat că, aproape invariabil, s-a procedat la audierea persoanei vătămate, cu atât mai mult cu cât victima furnizează o probă directă în cauză.

Organele de cercetare penală au dispus examinarea medico-legală a persoanei vătămate, în vederea constatării existenței unor leziuni traumatice pe corpul victimei sau consecințelor post-traumatice suportate de victima actelor sexuale normale sau anale.

În cazurile în care fapta a fost sesizată cu promptitudine de către persoana vătămată, iar organele de urmărire penală au considerat-o utilă cauzei, s-a efectuat cercetarea la fața locului (cu preponderență în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 218 Cod penal și art. 219 Codul penal).

În cazul infracțiunii prevăzute de art. 220 din Codul penal, atunci când victima și autorul au avut o relație de durată în urma căreia a rezultat un copil, probatoriul a constat în audierea victimei și a autorului, administrarea probei cu înscrisuri, respectiv certificatul de naștere al copilului rezultat în urma relației și, eventual, declarații de martori.

Invariabil, organele de urmărire penală au procedat la audierea autorului infracțiunii, declarația acestuia constituindu-se în probă directă în cauză.

În unele cauze au fost efectuate constatări tehnico-științifice privind detecția comportamentului simulat al autorului infracțiunii, această probă coroborându-se în mod obligatoriu cu alte probe administrate anterior sau ulterior în cadrul dosarelor.

În cauzele în care au existat martori oculari, organele de urmărire penală au procedat la audierea acestora, ca furnizori de probe imediate, iar în alte cauze au audiat martori indirecti, ca furnizori de probe mediate.

Întrucât probele nu au o valoare *a priori* stabilită de legiuitor, consecutiv analizei ansamblului materialului probator administrat în fiecare cauză, organele de urmărire penală au apreciat în mod liber atât valoarea fiecărei probe administrate, cât și credibilitatea lor.

În situația în care autorul infracțiunii a fost un minor între 14 și 18 ani sau atunci când organele de urmărire penală au avut îndoieli asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului raportat la momentul săvârșirii infracțiunii ce face obiectul acuzației penale, s-a dispus efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice.

În dosarele penale în care nu au putut fi administrate probe directe datorită duratei de timp scurse de la data la care se reclama că ar fi fost săvârșită fapta, sau când probele administrate erau contradictorii, organele de urmărire penală au dispus efectuarea unei constatări criminalistice având ca obiect detecția comportamentului simulat al făptuitorului.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 5 București, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de *viol* asupra unei persoane de sex feminin în vârstă de 12 ani, întrucât plângerea a fost formulată după 2 ani de la data indicată ca fiind data săvârșirii acesteia, în lipsa probelor directe, s-a efectuat testarea poligraf a făptuitorului, concluziile raportului de expertiză criminalistică fiind în sensul că acesta nu a prezentat indicii comportamentului simulat, ulterior fiind adoptată soluție de clasare.

Din evaluarea actelor de cercetare administrate în dosarele supuse verificărilor, precum și din analiza motivelor reținute în actele prin care s-au dispus soluțiile procesuale au fost identificate unele cazuri când nu au rezultat, de fiecare dată, criteriile avute în vedere de organele de cercetare penală sau de procuror pentru a aprecia că a fost epuizat probatoriul și că probele administrate

conduc la reținerea stării de fapt descrise în referatul de terminare a urmăririi penale, respectiv în ordonanța de clasare.

Astfel, în dosarul nr al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 5 București s-a dispus clasarea cauzei privind săvârșirea infracțiunii de *viol*, reținându-se doar prin raportare la declarațiile suspectilor că victima, în vârstă de 15 ani, a consimțit la raporturile sexuale, deși raportul de expertiză medico-legală confirma urme de violență și prezența lichidului seminal în conținutul vaginal și anal, în cauză procedându-se și la confruntarea victimei cu agresorii.

În dosarul nr al Parchetului de pe lângă Judecătoria Măcin s-a dispus clasarea cu privire la infracțiunea de *viol* întrucât nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea, deși actul sexual anal neconsimțit a fost reclamat de victimă, confirmat de cei doi martori oculari și de făptuitor, nu a fost efectuată evaluarea psihologică a victimei, iar raportul de constatare medico-legală nu a exclus existența unei activități anale sexual sugestive recente.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Craiova, plângerea a fost formulată de tatăl victimei în vârstă de 13 ani și 11 luni, cu privire la săvârșirea infracțiunii de *viol* de către un autor în vârstă de 16 ani și 2 luni la data faptei; victima a fost audiată pentru prima dată la 3 luni de la data formulării plângerii, în prezența avocatului din oficiu și a părintelui, ocazie cu care a declarat că a fost răpită de mai multe persoane și constrânsă la raportul sexual, că s-a insistat asupra ei toată noaptea pentru a întreține raporturi sexuale cu unul dintre răpitori și a cedat după ce i s-a spus ca tatăl său a fost de acord cu o eventuală relație a sa cu autorul. După 2 ani se reaudiază victima în lipsa avocatului, în prezența tatălui cu privire la care existau indicii că ar fi consimțit ca relația dintre fiica sa și agresor să debuteze în maniera descrisă de victimă, iar aceasta declară că s-a căsătorit cu autorul faptei și este gravidă. S-a dispus schimbarea încadrării juridice din infracțiunea de *viol* în cea de act sexual cu un minor și s-a dispus clasarea cauzei, întrucât fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția cerută de lege, lipsind intenția. Anterior, tatăl solicitase urgentarea soluționării cauzei, înainte ca victima să fie audiată prima dată, iar aceste schimbări de poziție nu au fost lămurite de ancheta penală, fiind preluate ca atare pentru a motiva soluția dispusă.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul Dâmbovița, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de *act sexual cu un minor* asupra unei victime de 14 ani cu care agresorul ar fi întreținut raporturi sexuale orale, așa cum s-a indicat în plângere, soluția de clasare s-a motivat pe rezultatul expertizei medico-legale care a stabilit că victima era virgină la momentul examinării.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 2 București, în care s-a dispus clasarea cauzei pentru infracțiunea de *act sexual cu un minor* în temeiul dispozițiilor art. 16 lit. h) din Codul de procedură penală, nu există niciun înscris care să facă dovada vârstei agresorului.

Au fost constatate și situații în care imposibilitatea administrării unui probatoriu complet sau concludent s-a datorat formulării plângerii sau a sesizării după o perioadă mare de timp de la data săvârșirii faptelor.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Videle, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de *viol* în formă continuată, faptele au început să se petreacă cu 3 ani înainte de data sesizării, astfel că probatoriul administrat nu a putut conduce la demonstrarea vinovăției vreunei persoane, fiind dispusă soluție de clasare.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 4 București, plângerea penală cu privire la săvârșirea infracțiunii de *act sexual cu un minor* a fost formulată în anul 2017, cu mențiunea că aceasta s-ar fi comis în anul 2010, fiind dispusă clasarea cauzei.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Caransebeș, infracțiunea de *viol* a fost reclamată după 3 ani de la data săvârșirii, în urma infracțiunii victima dând naștere unui copil cu privire la care expertiza genetică ADN a stabilit că este al agresorului; lipsa probelor cu privire la constrângere a condus la schimbarea încadrării juridice în infracțiunea de *act sexual cu un minor*, după care s-a dispus clasarea în temeiul art. 16 lit. d) teza a II-a din Codul de procedură penală.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Onești, infracțiunea de *act sexual cu un minor* comisă asupra victimei la vârsta de 7 ani a fost reclamată de aceasta după 20 ani.

În cauzele în care au fost formulate plângeri cu privire la săvârșirea de către persoane care nu răspund penal a unor infracțiuni contra libertății și integrității sexuale (de exemplu, minori cu vârsta sub 14 ani), organele de urmărire penală nu au dispus soluțiile procesuale având la bază simpla sesizare sau recunoașterea din partea autorului, ci au administrat mijloace de probă necesare pentru a stabili condițiile în care au fost săvârșite faptele și autorii acestora.

Exemplificăm în acest sens următoarele dosare: nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Caracal, în care autori au fost doi minori de 12 și 8 ani; nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Caracal, în care autorul a fost un minor de 8 ani; nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 1 București în care s-a stabilit că autorul avea 12 ani; nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București în care s-a stabilit că autorul era un minor de 6 ani, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu Mureș în care s-a stabilit că autorul era un minor de 6 ani; nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sighișoara în care s-a stabilit că autorul era un minor de 11 ani.

De regulă, în dosarele în care s-au dispus soluții de clasare întrucât faptele au fost săvârșite de către minori care nu răspund penal, au fost sesizate Direcțiile de Asistență și Protecție a Copilului pentru a se lua față de aceștia măsurile care se impun.

3. Respectarea dispozițiilor legale referitoare modul de audiere a victimelor minore

Victimele minore sunt prezumate, potrivit art. 113 Cod procedură penală, ca fiind vulnerabile, motiv pentru care acestea beneficiază de anumite garanții pentru respectarea drepturilor procesuale.

Modul de audiere a persoanei vătămate, inclusiv a victimelor minore, este prevăzut în detaliu de legiuitorul penal prin dispozițiile art. 111 - 113 Cod procedură penală. Potrivit acestora, în cursul urmăririi penale, ***audierea persoanei vătămate minore se înregistrează obligatoriu prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, iar când înregistrarea nu este posibilă, despre acest lucru trebuie a se consemna în declarația persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.*** Totodată, în cazul persoanelor vătămate pentru care a fost stabilită în condițiile legii existența unor nevoi specifice de protecție, organul judiciar poate dispune ***audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop, prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor, în timp ce eventuala lor reaudiere trebuie realizată de aceeași persoană, dacă acest lucru este posibil și dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.*** Mai mult, legiuitorul penal a prevăzut expres că, ***audierea de către organele de cercetare penală a persoanelor vătămate care au fost victime ale infracțiunilor de viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor, corupere sexuală a minorilor și de hărțuire sexuală, se efectuează numai de către o persoană de același sex cu persoana vătămată, la cererea acesteia, cu excepția cazului când organul judiciar apreciază că aceasta aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.*** *Audierea persoanei vătămate de către organul judiciar care a înregistrat o plângere cu privire la săvârșirea unei infracțiuni se desfășoară de îndată, iar dacă acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plângerii, fără întârzieri nejustificate.*

90

Din verificarea dosarelor penale supuse controlului, au rezultat următoarele:

3.1 Persoanele prezente la audierea victimei minore

S-a constatat că, de regulă, organele de urmărire penală respectă dispozițiile art. 93 alin. (4) Cod procedură penală, care prevăd că *asistența juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă.*

Au fost însă identificate și situații în care persoanele vătămate minore au fost audiate în lipsa unui apărător ales sau desemnat *ex officio.*

Astfel, în dosarele nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Mangalia, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Vaslui, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Alba Iulia, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Avrig, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Petroșani, nr

..... al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția Urmărire penală și Criminalistică, nr. al DIICOT - Structura Centrală, nr. al PJ Bolintin Vale, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea, nr. al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Pitești, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Râmnicu Vâlcea, nr. și nr. ale PJ Drăgășani, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Câmpulung, nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov, nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul Galați, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Liești, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bistrița, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Însurăței, victimele, deși minore, nu au beneficiat de asistență juridică la momentele audierii.

De regulă, victimele minore sunt audiate imediat după formularea sesizării de către organul de cercetare penală, uneori doar în prezența părintelui care a formulat plângerea sau care l-a însoțit pe minor când acesta a formulat plângerea penală.

Au fost constatate cazuri izolate în care organele de urmărire penală au audiat reprezentantul legal al victimei minore în calitate de persoană vătămată, fără a mai proceda și la audierea victimei minore (dosarele nr. al Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar Cluj, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Însurăței, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Galați, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Brașov, nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul Galați, dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Răducăneni nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași, nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Tecuci, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Liești, nr. și nr. ale Parchetului de pe lângă Judecătoria Brăila, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Rupea).

În aceste situații, s-a evitat victimizarea secundară a victimei minore prin audiere, în condițiile în care din cuprinsul actului de sesizare rezulta incidența unui caz care împiedica punerea în mișcare a acțiunii penale (de ex., minoritatea făptuitorului).

De subliniat faptul că, în situația în care la audierea victimelor sunt prezenți unul sau ambii părinți ai victimei, nu rezultă, totuși, să se fi efectuat o evaluare a oportunității prezenței acestor persoane, a modului în care declarația victimei poate fi/a fost influențată de prezența acestora, având în vedere faptul că, uneori, părinții sunt cei care au girat sau facilitat existența stării de fapt.

A fost constatată o situație în care autorul a fost prezent la audierea victimei, într-o cauză având ca obiect infracțiunea de *viol*, în care s-a dispus schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a început urmărirea penală în infracțiunea

de *act sexual cu un minor*, respectiv dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea, precum și o situație în care la audierea victimei a fost prezentă mama autorului faptei sesizate, respectiv dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de *act sexual cu un minor*, victima având vârsta de 16 ani.

Într-un alt dosar, respectiv nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Segarcea, în care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală față de un inculpat în vârstă de 30 ani care a întreținut raporturi sexuale cu o minoră de 13 ani, victima a fost audiată în prezența bunicii victimei, care a consimțit ca minora să întrețină o astfel de relație.

S-a identificat o cauză penală în care la audierea victimei minore s-a menționat că a fost prezent un martor asistent, fără a se menționa însă dacă între acesta din urmă și victimă există vreo legătură de rudenie, respectiv dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Liești, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor.

Într-o altă cauză penală, respectiv în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Turda, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, la audierea victimei în vârstă de 15 ani a participat doar un consilier juridic din cadrul SPAS Turda, nerezultând ca acesta să fie specializat în domeniu.

În dosarele nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Videle, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Timișoara, nr. Parchetului de pe lângă Judecătoria Întorsura Buzăului, la audierea victimei nu au fost prezente alte persoane.

92

3.2 Locul în care se realizează audierea și înregistrarea audio-video a declarației victimei minore

Raportat la rezultatul verificărilor, de menționat că declarațiile luate de organele de cercetare penală victimelor minore nu conțin mențiuni cu privire la audierea acestora în incinte adaptate sau concepute special, nici mențiuni cu privire la lipsa acestora, victimele fiind audiate fie la sediul organului de cercetare penală, fie, după caz, la sediul parchetului.

Tot din cuprinsul declarațiilor luate de organele de cercetare penală victimelor minore rezultă că niciuna dintre acestea nu a fost înregistrată audio-video, motivația reținută vizând lipsa mijloacelor tehnice.

În cazurile în care audierea persoanei vătămate minore a fost realizată de procuror, s-a procedat, de regulă, la înregistrarea prin mijloace tehnice audio sau audio-video a audierii.

Se are în vedere faptul că, de la momentul sesizării până la momentul unei eventuale hotărâri de condamnare a agresorului, victima și familia acesteia sunt supuse unui adevărat calvar. Pe de-o parte este vorba de trauma suferită și amplificată, iar pe de altă parte, de interacțiunea copilului cu mediul judiciar, în

urma unui proces psihologic care poate fi traumatizant în sine și anume hotărârea de a dezvălui abuzul sexual la care a fost supus.

Primul contact al copilului cu autoritățile judiciare îl pun pe acesta într-o situație pentru care nu este pregătit și, de cele mai multe ori, în interacțiune cu un funcționar care nu a beneficiat, în toate cazurile, de o pregătire specifică pentru abordarea adecvată a acestuia.

Ajungând în momentul în care va trebui să relateze ceea ce i s-a întâmplat, copilul întâmpină dificultăți datorate nivelului de dezvoltare specific vârstei, lipsei cunoștințelor necesare pentru a înțelege termeni specifici urmăririi penale, încadrării juridice a faptelor și, nu în ultimul rând lipsei educației sexuale, ceea ce nu-i permite să explice cu ușurință sau în termeni adecvați ceea ce i s-a întâmplat. Toate acestea, dacă se suprapun cu lipsa de experiență practică a persoanei care efectuează audierea, cu emoția generată de mediile neprietenoase în care are loc aceasta, va conduce la obținerea unei declarații ghidate, cel mult, de normele de procedură penală, în care se trece peste etape absolut necesare unei audieri de calitate și eficiente, precum stabilirea unei relații cu copilul și etapa relatării libere, declarația copilului fiind obținută cu ajutorul unor întrebări de cele mai multe ori închise, repetitive ale anchetatorului și care ar putea fi calificate ca sugestive.

Din perspectiva obiectivului aflării adevărului, efectuarea în această manieră a audierii copilului nu va aduce rezultate semnificative, obținându-se cel mult, ca mijloc de probă, o declarație în care relatarea copilului este filtrată și reformulată, astfel încât, prin parcurgerea ulterioară a declarației scrise nu se va putea decela care afirmații și formulări aparțin copilului și care anchetatorului.

Analiza eventualei înregistrări audio-video a declarației ar putea pune în evidență dacă maniera de audiere a fost ghidată sau nu de anchetator prin întrebări adecvate sau care pot fi calificate ca sugestive.

Nu în ultimul rând, trebuie avut în vedere faptul că, după audiere, copilul va fi nevoit să parcurgă și alte etape dificile ale urmăririi penale, precum deplasarea la serviciul de medicină legală și supunerea la o examinare fizică, efectuarea unei evaluări/expertize psihologice sau chiar efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, fiind pus din nou în fața provocării de a relata abuzul sexual.

În contextul înregistrării audio-video a audierii victimei minore, trebuie ca organele de cercetare penală să conștientizeze faptul că memoria copilului, în funcție și de vârsta sa, se poate șterge cu timpul; să aibă în vedere presiunea exercitată uneori chiar de persoanele din familie ca victima minoră să retracteze cele declarate inițial; să ia în calcul că înregistrarea audio-video reduce numărul audierilor și, pe cale de consecință, a retraumatizării victimei minore și, nu în ultimul rând că, respectivele înregistrări pot fi folosite inclusiv de instanțele de judecată.

3.3 Reaudierea victimei minore

S-au identificat cauze în care victimele minore au fost audiate în mod repetat de organele de cercetare penală, în prezența sau în lipsa unui avocat și a unui psiholog sau reprezentant al DGASPC, fără ca pregătirea acestuia din urmă să fie de fiecare dată indicată, iar ulterior și de procuror, în fața acestuia din urmă victimele minore fiind asistate de avocat și psiholog.

Practica reaudierii repetate a victimei a generat, uneori, declarații fluctuante ale acesteia, inadvertențele dintre diferitele versiuni ale victimei nefiind de fiecare dată lămurite ulterior în cadrul anchetei.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Craiova, plângerea a fost formulată de tatăl victimei în vârstă de 13 ani și 11 luni, cu privire la săvârșirea infracțiunii de *viol* de către un autor în vârstă de 16 ani și 2 luni la data faptei; victima a fost audiată pentru prima dată la 3 luni de la data formulării plângerii, în prezența avocatului din oficiu și a părintelui, ocazie cu care a declarat că a fost răpită de mai multe persoane și constrânsă la raportul sexual, că s-a insistat asupra ei toată noaptea pentru a întreține raporturi sexuale cu unul dintre răpitori și a cedat după ce i s-a spus ca tatăl său a fost de acord cu o eventuală relație a sa cu autorul. După 2 ani se reaudiază victima în lipsa avocatului, în prezența tatălui cu privire la care existau indicii că ar fi consimțit ca relația dintre fiica sa și agresor să debuteze în maniera descrisă de victimă, iar aceasta declară că s-a căsătorit cu autorul faptei și este gravidă. S-a dispus schimbarea încadrării juridice din infracțiunea de *viol* în infracțiunea de *act sexual cu un minor* și s-a dispus clasarea cauzei, întrucât fapta nu a fost săvârșită cu vinovăția cerută de lege, lipsind intenția. Anterior, tatăl solicitase urgentarea soluționării cauzei, înainte ca victima să fie audiată prima dată, iar aceste schimbări de poziție nu au fost lămurite de ancheta penală, fiind preluate ca atare pentru a motiva soluția dispusă.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Baia de Aramă, în care s-a formulat plângere cu privire la infracțiunea de *viol* asupra unei victime de 12 ani și 10 luni, victima a fost inițial audiată în prezența mamei, apoi a fost reaudiată de 5 ori, în prezența mamei și a avocatului de oficiu, aceasta prezentând variante diferite la fiecare dintre audieri.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Corabia, mama victimei în vârstă de 16 ani a formulat plângere cu privire la infracțiunea de *viol*, iar victima a fost inițial audiată doar în prezența mamei, ulterior fiind reaudiată în prezența avocatului din oficiu.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Buftea, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de *viol*, ulterior dispunându-se schimbarea încadrării juridice în infracțiunea de *act sexual cu un minor*, victima a fost audiată de 4 ori și s-a dispus testarea poligraf a acesteia, însă nu s-a mai efectuat, în

condițiile în care raportul de evaluare psihologică releva faptul că aceasta prezintă tablou simptomatic comportamental al persoanei abuzate sexual.

3.4 Dificultăți în audierea victimelor minore

După cum am menționat și în precedent, cauzele penale având ca obiect infracțiuni împotriva libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor prezintă particularități specifice și dificultăți mai mari în comparație cu dosarele având ca obiect alte infracțiuni contra persoanei, în condițiile în care, de cele mai multe ori, în cazul acestor infracțiuni nu sunt identificați martori oculari, nu sunt descoperite mijloace materiale de probă, examinarea medico-legală este nerelevantă atunci când, din cauza formulării cu întârziere a sesizării, se efectuează după o perioadă mare de timp de la data presupusului raport sexual sau a particularităților anatomice ale victimei, iar autorul reclamat nu recunoaște comiterea faptei.

Astfel, din analiza dosarelor penale supuse controlului, au fost identificate următoarele dificultăți:

- inexistența sau insuficiența unor spații special concepute sau adaptate pentru audierea copiilor, situație în care nu poate fi controlat nici fluxul de persoane cu care aceștia intră în contact în momentele în care sunt aduși pentru respectiva activitate procesuală;

- refuzul victimei minore de a se prezenta și a da declarație în fața organelor de cercetare penală, cu precădere în cauzele penale în care sesizarea s-a realizat din oficiu sau de către terțe persoane;

- dificultăți de relaționare cu persoanele vătămate minore în contextul procedurilor derulate, generate de sentimentele de teamă și anxietate, coroborate și cu specializarea uneori insuficientă în domeniu a organelor de cercetare penală;

- revenirea victimei minore asupra declarației inițiale, ca urmare a trecerii timpului ori presiunii realizate de autor sau chiar de familia victimei în intervalul dintre audieri;

- lipsa unor echipe multidisciplinare și interinstituționale de intervenție în cazul unor astfel de situații, intervenții care să aibă la bază și elaborarea prealabilă a unor ghiduri în materie, care să se constituie în instrumente de maximă utilitate în anchetarea acestui gen de infracțiuni.

4. Situații de practică neunitară

În cadrul verificărilor desfășurate de inspectorii judiciari din cadrul Direcției de inspecție pentru procurori s-a solicitat Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul procurorului general, să comunice Inspecției Judiciare aspectele de practică neunitară constatate la nivelul parchetelor din subordine cu privire la infracțiunile privind viața sexuală comise asupra victimelor

minore și analizele întocmite cu privire la acestea de către compartimentele de specialitate.

Prin Adresa nr. din data de a Serviciului de Îndrumare și Control din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a comunicat Inspecției Judiciare că nu au fost înregistrate aspecte de practică neunitară, cu excepția celei comunicate Avocatului Poporului la data de, sub nr., referitoare la oportunitatea modificării Codului penal în ce privește exprimarea unui consimțământ valabil al victimelor infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale.

În cuprinsul Adresei indicate s-a comunicat Avocatului Poporului că *exprimarea unui consimțământ valabil echivalează cu existența discernământului persoanei care l-a exprimat și, implicit, conduce la concluzia că nu este necesară o prevedere specială care să impună stabilirea discernământului victimei minore care a consimțit la întreținerea unui raport/act sexual, deoarece această cerință se desprinde pe cale de interpretare din analiza incriminărilor care reglementează infracțiunile contra libertății sexuale comise asupra minorilor. Stabilirea valabilității consimțământului se face pe baza probatoriului administrat în cauză, adică în condițiile Codului de procedură penală.*

În acest sens s-a arătat că, prin incriminarea prevăzută de art. 220 Cod penal, legiuitorul a instituit o protecție specială a minorilor, stabilind, în primul rând, limita de vârstă (15 ani - la acel moment) la care se poate accepta că o persoană minoră poate exprima un consimțământ valabil la întreținerea unui act sexual și, pe de altă parte, și în condițiile existenței unui astfel de consimțământ consecințele răspunderii penale nu sunt înlăturate, faptele comise asupra acestora fiind doar sancționate în limite mai blânde.

Pentru aceste motive s-a apreciat că nu se impune modificarea Codului de procedură penală în sensul introducerii obligativității efectuării expertizei medico-legale psihiatrice a victimei minore, în vederea stabilirii discernământului acesteia, arătându-se că, actuala reglementare oferă suficiente posibilități și garanții pentru stabilirea consimțământului victimei minore a unei infracțiuni, inclusiv privind libertatea și integritatea sexuală.

Serviciul de Îndrumare și Control din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a mai comunicat că, în lucrarea nr., vizând problema de drept *modalități de interpretare a art. 218 alin. 1 și 2 din Codul penal: absorbția actelor de agresiune sexuală doar în situația infracțiunii de viol în forma consumată a infracțiunii sau și în situația violului rămas în forma tentativei*, după verificarea jurisprudenței naționale s-a stabilit că încadrările juridice diferite au fost determinate de situațiile de fapt care configurau respectivele rezoluții infracționale.

În legătură cu aceeași problemă practică de aplicare a legii, în cadrul controlului s-a constatat că în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Filași, în

care s-a dispus începerea urmăririi penale cu privire la săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, comisă de un agresor de 14 ani și 6 luni asupra unei victime de 8 ani; în cauză s-a dispus clasarea în temeiul art. 16 lit. b) Cod procedură penală, reținându-se că fapta a rămas în forma tentativei imperfecte, care nu este incriminată, întrucât autorul nu a reușit să penetreze victima și, după câteva minute în care a încercat dar nu a reușit, a renunțat. Apreciem că, având în vedere actele de executare comise de agresor, chiar dacă s-a considerat că infracțiunea de viol a rămas în faza tentativei imperfecte, o analiză cu privire la schimbarea încadrării juridice a faptei în infracțiunea de corupere sexuală a minorilor, prev. de art. 221 Cod penal, era necesară.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Târgu-Jiu, în care s-a reclamat faptul că victima în vârstă de 8 ani a fost agresată în scara blocului de o persoană de sex masculin, care a urmărit-o și a pipăit-o pe sâni, iar în timp ce a încerca să-i dea pantalonii jos a fost observat de o vecină a victimei, astfel că a renunțat, s-a dispus clasarea cu privire la săvârșirea infracțiunii de viol, întrucât ar lipsi intenția agresorului de a întreține raport sexual cu victima. Nu s-a analizat dacă se impunea schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a început urmărirea penală în infracțiunea de *agresiune sexuală*, în condițiile în care raportul de evaluare psihologică a victimei a relevat că aceasta prezintă indicii abuzului emoțional, iar vecina care l-a surprins pe agresor a intervenit pentru că ar fi observat, privind pe geam, că victima a fost urmărită de autor la intrarea în bloc.

97

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Craiova s-a dispus clasarea cauzei cu privire la săvârșirea infracțiunii de viol întrucât a fost retrasă plângerea prealabilă, în condițiile în care retragerea plângerii nu produce consecințe cu privire la răspunderea penală dacă a fost reclamată săvârșirea faptei de către două sau mai multe persoane împreună, iar din probele administrate nu a rezultat că ar fi fost săvârșită de o singură persoană.

Verificările au mai relevat și faptul că, în unele dosare în care autorii sunt minori care nu răspund penal, au fost sesizate organele abilitate pentru a se lua măsuri față de aceștia, iar în altele nu au fost sesizate.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Vânu Mare, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de viol de către 3 minori cu vârste cuprinse între 10 și 11 ani, asupra unei victime de 6 ani, prin ordonanța de clasare a cauzei procurorul a sesizat Comisia pentru protecția copilului pentru a se lua măsura prevăzută de art. 55 lit. a) și c) din Legea nr. 272/2004 față de autorii care nu răspund penal.

În dosarele nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași și nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Roșiori de Vede s-a reclamat săvârșirea infracțiunilor de *agresiune sexuală*, respectiv viol de către minori cu vârste sub 14

ani; prin ordonanțele de clasare a cauzelor procurorii au dispus și sesizarea Comisiei pentru protecția copilului în temeiul dispozițiilor Legii nr. 272/2004.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Ploiești, în care s-a dispus clasarea cauzei privind săvârșirea infracțiunii de *viol* asupra unui minor în vârstă de 8 ani de către un minor care nu răspunde penal, nu a fost sesizată Comisia pentru protecția copilului pentru a se lua măsuri față de minorul autor al faptei.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Răducăneni și dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Carei s-a dispus clasarea privind săvârșirea infracțiunilor de *viol* și *agresiune sexuală* de către minori care nu răspundeau penal, fără a fi sesizată Comisia pentru protecția copilului pentru a se lua măsuri față de minorii agresori.

S-au mai identificat cauze penale în care procurorii fie au motivat soluția procesuală raportat la un anume temei juridic, dar au dispus-o în alt temei juridic, fie nu au reținut complet încadrarea juridică a faptelor și temeiul juridic în baza căruia au dispus soluțiile procesuale, fie nu s-au pronunțat asupra tuturor propunerilor de soluție procesuală formulate de organele de poliție judiciară.

Astfel, în dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bolintin Vale, în care cercetările penale s-au desfășurat raportat la infracțiunea de *viol*, s-a dispus soluție procesuală pe un alt temei juridic decât cel detaliat în cuprinsul Ordonanței, respectiv s-a dispus clasarea în temeiul art. 16 alin. (1) lit. c) Codul de procedură penală, deși procurorul de caz a motivat în cuprinsul Ordonanței de clasare raportat la decesul persoanei reclamate.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Zărnești, în care cercetările penale s-au desfășurat raportat la infracțiunea de *viol* prev. și ped. de art. 218 alin. (1) și (3) lit. a) și c) Cod penal, în dispozitivul soluției procesuale de clasare dispuse în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) Cod procedură penală, nu s-a mai menționat nici denumirea infracțiunii și nici încadrarea juridică a acesteia, aspectele respective reieșind doar din cuprinsul Ordonanței de clasare.

În dosarul nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Bistrița, în care cercetările penale s-au desfășurat raportat la infracțiunea de *act sexual cu un minor*, organele de poliție judiciară au propus, pe lângă soluția procesuală de clasare în temeiul art. 16 alin. (1) lit. c) Cod procedură penală și disjungerea în vederea identificării autorului, cu mențiunea că victima în vârstă de 14 ani a dat naștere unui copil. Procurorul de caz nu s-a pronunțat însă decât raportat la propunerea de clasare, nedispunând și cu privire la disjungere, deși din probatoriul administrat în cauză a rezultat că victima întreținuse raport sexual, dând naștere și unui copil.

În dosarele nr. al Parchetului de pe lângă Tribunalul Galați, nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Tecuci (făptuitor 11 ani), nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Cluj Napoca (făptuitor 10 ani), nr. al Parchetului de pe lângă Judecătoria Gherla (făptuitor 10 ani) și nr. al

Parchetului de pe lângă Judecătoria Brezoi (făptuitor 12 ani), deși persoanele reclamate erau minore, nu s-au reținut, alături de încadrarea juridică privind infracțiunile raportat la care au fost cercetate și prevederile art. 113 și art. 27 Cod penal.

V. EVALUAREA PRACTICII INSTANȚELOR DE JUDECATĂ

1. Înregistrarea cauzelor în materia care formează obiectul controlului; constituirea completelor specializate

Potrivit relațiilor comunicate de către instanțe și verificărilor efectuate prin sondaj, cu privire la modul de înregistrare a cauzelor în materia ce formează obiectul controlului, precum și cu referire la specializarea completurilor, rezultă următoarele:

➤ **Curtea de Apel Alba Iulia**

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Alba Iulia cu privire la modul de înregistrare și repartizare a cauzelor în materia ce formează obiectul controlului rezultă că aceste cauze se înregistrează în aplicația ECRIS cu respectarea dispozițiilor prev. de și nr., cu completările ulterioare și repartizate aleatoriu completelor specializate pentru soluționarea cauzelor cu minori.

Toate completele constituite la nivelul Secției penale din cadrul Curții de Apel Alba Iulia funcționează ca și complete specializate pentru cauze cu minori.

Potrivit datelor comunicate, completuri specialitate în materia care face obiectul controlului sunt constituite la Judecătoria Alba Iulia, Judecătoria Aiud, Tribunalul Hunedoara, Tribunalul Sibiu, Judecătoria Agnita, Judecătoria Mediaș, Judecătoria Săliște, Judecătoria Sibiu.

Tribunalul Alba a comunicat că, de regulă, aceste cauze se înregistrează ca și cauze confidențiale, iar repartizarea cauzelor se efectuează în mod aleatoriu, între completurile de judecată care judecă cauze în procedura de cameră preliminară și pentru judecata în primă instanță – stadiul procesual fond, care soluționează și cauze de minori și familie în materie penală

La nivelul Judecătoriei Câmpeni, nu s-au constituit complete specializate, toți judecătorii fiind competenți să judece toate tipurile de cauze penale.

Aceeași situație se regăsește și la Judecătoria Blaj, Judecătoria Brad, Judecătoria Petroșani, Judecătoria Hațeg, Judecătoria Hunedoara, Judecătoria Orăștie, Judecătoria Deva, Judecătoria Avrig.

Potrivit datelor comunicate cauzele care au ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, de regulă, se înregistrează în aplicația ECRIS și sunt repartizate aleatoriu.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Alba Iulia, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, iar când nu există completuri specialitate în materie, toate completurile din cadrul instanței soluționează astfel de cauze.

➤ **Curtea de Apel Bacău**

Potrivit datelor comunicate, completuri specializate în materia care face obiectul controlului sunt constituite la Judecătoria Moinești, Judecătoria Podu Turcului, Tribunalul Neamț, Judecătoria Piatra Neamț, Judecătoria Târgu Neamț, Judecătoria Bicăz.

La nivelul Tribunalului Bacău nu s-au constituit complete specializate, toți judecătorii fiind competenți să judece toate tipurile de cauze penale.

Aceeași situație se regăsește și la Judecătoria Onești, Judecătoria Buhuși, Judecătoria Bacău, Judecătoria Roman.

Potrivit datelor comunicate cauzele care au ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, de regulă, se înregistrează în aplicația ECRIS și sunt repartizate aleatoriu.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Bacău, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, iar când nu există completuri specialitate în materie, toate completurile din cadrul instanței soluționează astfel de cauze.

➤ **Curtea de Apel Brașov**

La Curtea de Apel Brașov, cauzele se repartizează aleatoriu tuturor completelor de apel; nu există completuri specializate (distincte) care să soluționeze doar cauze în materia care formează obiectul controlului.

La Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, toți judecătorii tribunalului specializat judecă cauze penale cu minori (inculpați și/sau persoane vătămate).

La Judecătoria Brașov, toți judecătorii din cadrul secției penale soluționează cauze penale cu minori (inculpați și/sau persoane vătămate).

La Judecătoria Făgăraș, cauzele penale cu minori se repartizează aleatoriu între două complete specializate.

La nivelul Judecătoriei Zărnești nu funcționează secții, dat fiind numărul redus al posturilor de judecători, însă au fost înființate două complete care soluționează cauzele în materie penală, cauzele fiind repartizate aleatoriu între aceste complete.

La Judecătoria Rupea repartizarea cauzelor se face aleatoriu, pe cele trei complete înființate.

La Tribunalul Covasna, în baza deciziilor emise de președintele instanței la începutul fiecărui an, cu privire la constituirea completelor de judecată, judecătorii secției penale au fost desemnați pentru judecarea cauzelor cu minori.

La Judecătoria Târgu Secuiesc, în baza deciziilor emise de președintele instanței la începutul fiecărui an, cu privire la constituirea completelor de judecată, fiecare dintre judecătorii definitivii din cadrul acestei instanțe a fost desemnat pentru judecarea cauzelor cu minori.

Judecătoria Întorsura Buzăului a comunicat că nu există o practică administrativă distinctă în ceea ce privește înregistrarea dosarelor, diferit de celelalte cauze.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Brașov și a instanțelor arondate, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, specializare aferentă, de regulă, tuturor completelor care judecă în materie penală. O specializare distinctă nu se regăsește la nivelul judecătoriilor cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii.

➤ **Curtea de Apel București**

La Curtea de Apel București, în cadrul Secției I Penale și a Secției a II-a penale, toate completurile de judecată constituite sunt specializate în judecarea cauzelor cu minori.

Tribunalul București - Secția I penală a comunicat că dosarele sunt repartizate aleatoriu prin intermediul sistemului ECRIS tuturor completelor specializate care funcționează în cadrul secției și că nu există practică neunitară în ceea ce privește constituirea completurilor specializate în materia care formează obiectul controlului.

Judecătoria Sectorului 1 București a comunicat că în cadrul Secției penale cauzele ce vizează infracțiunile ce fac obiectul analizei sunt repartizate în conformitate cu dispozițiile regulamentare incidente, toți judecătorii secției fiind specializați în această materie.

În cadrul Secțiilor Penale ale Judecătoriilor Sectoarelor 2 și 3 București, funcționează câte 9 completuri de judecată a cauzelor penale în fond, fiecare dintre ele fiind complet specializat în soluționarea cauzelor cu minori. Înregistrarea cauzelor în discuție se realizează potrivit regulilor comune, cu mențiunea că în aplicația ECRIS se aplică bifa de confidențialitate anterior repartizării.

La nivelul Judecătoriei Sector 4 București, toate completurile penale au specializare în judecarea cauzelor cu minori. Totodată, Judecătoria Sectorului 4 a comunicat că la nivelul Secției penale s-a stabilit începând cu data de 01.07.2019, ca la momentul înregistrării oricărui dosar privind minori să se aplice bifa confidențial (indiferent de calitatea procesuală a minorilor în vederea protejării

intereselor acestora), astfel că date privind astfel de dosare nu se regăsesc pe portalul destinat publicului. De asemenea, începând cu data de 26.06.2020 s-a stabilit ca pentru toate dosarele formate ca urmare a sesizării instanței cu rechizitoriu privind infracțiunile la viața sexuală să se aplice bifa confidențial la momentul înregistrării dosarului în sistemul informatic ECRIS, ținând cont de implicațiile negative pe care expunerea publică le poate atrage pentru persoana vătămată.

Judecătoria Sectorului 5 București a menționat că în cadrul secției penale cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore se înregistrează ca orice altă cauză penală, cu indicarea obiectului sau obiectelor cauzei și se repartizează aleatoriu unuia dintre cele trei complete specializate în judecarea cauzelor penale cu minori. Specializarea anumitor complete în judecarea cauzelor penale cu minori a fost propusă președintelui instanței de colegiul de conducere, iar președintele instanței a decis specializarea completelor respective, întotdeauna cu acordul judecătorului care prezidează completul.

Judecătoria Sectorului 6 București a comunicat că prin Hotărârea Colegiului de conducere nr., au fost înființate noi completuri de judecată de cameră preliminară și fond (5 completuri), specializate pentru soluționarea cauzelor penale cu inculpați minori, atât în stare de arest, cât și în stare de libertate, precum și cu persoane vătămate minore, iar cauzele penale având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore sunt înregistrate și repartizate aleatoriu între aceste completuri de judecată. S-a mai arătat că grefierii desemnați cu înregistrarea dosarelor nou intrate și cu repartizare aleatorie verifică obiectele și aplică bifa „confidențial” acestor dosare, indiferent dacă instanța a fost sesizată cu rechizitoriu sau cu un acord de recunoaștere a vinovăției.

La Tribunalul Călărași - Secția penală, toți judecătorii secției penale soluționează toate cauzele în materie penală.

La nivelul Judecătoriei Călărași nu sunt înființate secții, completurile de judecată înființate judecând atât în materie civilă cât și în materie penală, ședințele de judecată fiind mixte. În cadrul instanței au funcționat două complete specializate în materie de minori și de familie, C3, C3 Cameră de consiliu, C7 și C7 Cameră de consiliu în competența de soluționare a căroră intrau cauzele cu minori și cauzele cu arestați însă acestea au fost desființate prin Hotărârea Colegiului de conducere al Judecătoriei Călărași nr., cu excepția cauzelor cu inculpați arestați, ce au rămas în competența de soluționare doar a două complete.

La nivelul Judecătoriei Oltenița nu sunt constituite completuri specializate în materia supusă analizei.

La nivelul Judecătoriei Lehliu-Gară, toate completurile de judecată sunt completuri mixte, care soluționează cauze civile și penale, toate fiind completuri de minori și familie cu și fără arestați.

În cadrul Secției Penale a Tribunalului Giurgiu, cauzele se repartizează aleatoriu între toate completele de fonduri penale, judecătorii acestor completuri fiind desemnați să soluționeze cauzele supuse analizei.

Judecătoria Giurgiu a comunicat că, în materie, cauzele sunt repartizate aleatoriu între judecătorii desemnați prin decizie anuală a președintelui instanței.

La nivelul Judecătoriei Bolintin Vale, cauzele de referință sunt repartizate completurilor specializate în materia „minori și familie”.

La Tribunalul Ialomița, Secția penală, cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore primesc la înregistrare în sistemul ECRIS bifa „confidențial” și apoi se repartizează. În cadrul Secției penale a Tribunalului Ialomița nu au fost constituite complete specializate în materia care formează obiectul controlului.

În cadrul judecătoriei Slobozia, repartizarea cauzelor în discuție se realizează între completurile în materie penală, în aplicația ECRIS fiind aplicată bifa ”confidențial”.

Judecătoria Urziceni a comunicat că se aplică regulile de drept comun, completurile specializate fiind înființate prin hotărâre a colegiului de conducere.

La nivelul Judecătoriei Fetești, prin Hotărâre de Colegiu s-a decis ca toate completurile constituite pentru judecătorii definitivivi să fie specializate în soluționarea cauzelor penale cu minori, astfel că genul de cauze ce fac obiectul controlului sunt înregistrate și repartizate pe aceste completuri.

La nivelul Tribunalului Ilfov și al instanțelor arondate, cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore urmează circuitul normal de înregistrare și sunt repartizate aleatoriu prin sistemul ECRIS.

Conducerea Tribunalului Ilfov a comunicat că în circumscripția sa, din cauza numărului relativ mic de completuri constituite în fond, în cadrul secțiilor penale (în medie cinci completuri la Secția penală a Tribunalului Ilfov, 4 completuri constituite în fond la secția penală a Judecătoriei Buftea și 4 completuri la Judecătoria Cornetu), prin hotărâri ale Colegiilor de conducere s-a stabilit ca toate completurile de fond să judece cauze cu minori, având asociat în aplicația ECRIS ”cauze cu minori”.

La Tribunalul Teleorman, înregistrarea și repartizarea cauzelor în discuție se realizează aleatoriu către toate completele specializate (3 complete) din cadrul Secției penale.

În cadrul Judecătoriei Alexandria, toate completurile care judecă în materie penală sunt specializate în materia indicată.

Judecătoria Roșiori de Vede a comunicat că înregistrarea și repartizarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore se realizează conform dispozițiilor generale.

Judecătoria Turnu Măgurele a menționat că dosarele având obiectul vizat de control se repartizează între completurile de judecată desemnate prin hotărâre de colegiu a instanței să judece astfel de cauze, toate completurile care judecă în materie penală fiind specializate în materia indicată.

La Judecătoria Videle, toate completurile care judecă în materie penală sunt specializate în materia indicată.

În concluzie, în circumscripția Curții de Apel București, cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore se soluționează, de regulă, de completele de judecată specializate în materie penală, care, de regulă, au și specializare în soluționarea cauzelor cu minori. O specializare distinctă nu se regăsește însă la nivelul judecătoriilor cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii, sau chiar în toate materiile.

➤ **Curtea de Apel Cluj**

La Curtea de Apel Cluj, toate completele care funcționează în cadrul secției au aceleași specializări, astfel că toate sunt incluse la repartizarea aleatorie a dosarelor, neexistând reguli separate pentru distribuirea automată a acestora.

Tribunalul Bistrița-Năsăud a comunicat că înregistrarea și repartizarea cauzelor menționate se realizează cu respectarea strictă a dispozițiilor legale și normelor în vigoare, toate cele cinci complete de la nivelul secției penale fiind specializate în această materie.

La Judecătoria Bistrița înregistrarea și repartizarea cauzelor menționate se realizează cu respectarea strictă a dispozițiilor legale și normelor în vigoare, toate cele trei complete de la nivelul secției penale fiind specializate în această materie.

La nivelul Judecătoriei Beclean nu s-au constituit complete specializate în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra unei victime minore, deoarece în perioada de referință vizată Judecătoria Beclean a desfășurat activitate cu cel mult 4 judecători.

Aceste tipuri de cauze au fost înregistrate și repartizate ca orice alte dosare penale în care Judecătoria Beclean a fost sesizată cu rechizitoriu.

Referitor la repartizarea cauzelor la Judecătoria Cluj-Napoca, acestea sunt repartizate aleatoriu, neexistând complete specializate, toți judecătorii din cadrul secției penale având aceleași competențe în soluționarea cauzelor penale înregistrate pe rolul instanței.

La Judecătoria Gherla înregistrarea și repartizarea cauzelor având obiectul menționat s-a făcut în mod identic cu celelalte cauze penale, respectiv în mod

aleatoriu, prin programul ECRIS, celor două completuri care judecă în materie penală.

Judecătoria Huedin a comunicat că la nivelul instanței există 2 complete care judecă în materie penală.

Începând cu anul 2014 s-a constituit un complet specializat în cauze cu minori și arestați, respectiv Completul Penal 1 NCPP toate cauzele cu minori trebuind să fie repartizate acestuia, manual. Având în vedere că până la un moment dat s-a apreciat că repartizarea către completul specializat se referă doar la inculpați, până la acea dată cauzele au fost repartizate între Completele Penal 1 și Penal 2.

Înregistrarea cauzelor menționate la Tribunalul Maramureș se realizează potrivit dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară a instanțelor, repartizarea acestora făcându-se aleatoriu, completurilor de judecată desemnate prin hotărâre a Colegiului de conducere să soluționeze cauze privind minorii, la nivelul Secției Penale a Tribunalului Maramureș neexistând practici administrative neunitare din această perspectivă.

La nivelul Judecătoriei Baia Mare înregistrarea acestor cauze se realizează potrivit dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară a instanțelor, iar repartizarea este aleatorie între cele 4 completuri de penal fond existente. Nu există practică neunitară în ceea ce privește repartizarea acestor cauze, fiind respectate dispozițiile legale în materie.

Judecătoria Târnăveni a comunicat că la nivelul instanței completurile de judecată sunt specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

Înregistrarea cauzelor menționate se realizează potrivit dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară a instanțelor, repartizarea acestora făcându-se aleatoriu, toate cele patru completuri din cadrul Judecătoriei Sighetu Marmăției, acestea fiind desemnate, prin hotărâre a Colegiului de conducere, să soluționeze cauze privind minorii.

Înregistrarea acestor cauze se realizează potrivit dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară a instanțelor iar repartizarea este aleatorie celor 3 completuri de penal existente la nivelul Judecătoriei Vișeu de Sus.

Modul de aplicare la nivelul instanței a dispozițiilor referitoare la înregistrarea și repartizarea cauzelor menționate, se realizează potrivit Regulamentului de ordine interioară, în mod aleatoriu, la toate cele trei completuri din cadrul Judecătoriei Dragomirești.

Cauzele de această natură sunt repartizate la Judecătoria Târgu Lăpuș aleatoriu pe toate completele existente, neexistând practică neunitară din această perspectivă.

La nivelul Tribunalului Sălaj, înregistrarea cauzelor menționate se realizează potrivit dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară a instanțelor, repartizarea acestora făcându-se aleatoriu, toate cele trei completuri ale Secției penale din

cadrul Tribunalului Sălaj fiind desemnate, prin hotărâre a Colegiului de conducere, să soluționeze cauze privind minori.

La nivelul Judecătoriei Zalău cele două complete care judecă în materie penală (Penal 1 și Penal 2) sunt complete specializate în materiile minori și corupție, sens în care cauzele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore sunt înregistrate în aplicația ECRIS după transferarea rechizitoriului de la parchet și repartizate aleatoriu celor două complete.

La nivelul Judecătoriei Șimleu Silvaniei nu există complete specializate în materiile minori și corupție, sens în care cauzele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore sunt înregistrate în aplicația ECRIS după transferarea rechizitoriului de la parchet și repartizate aleatoriu completelor care funcționează în cadrul instanței.

La nivelul Judecătoriei Jibou completele de judecată sunt mixte judecând atât în materie penală cât și în materie civilă, sens în care cauzele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore sunt înregistrate în aplicația ECRIS după transferarea rechizitoriului de la parchet și repartizate aleatoriu celor două complete. Începând cu luna septembrie 2019, conform Deciziei nr. a Președintelui Judecătoriei Jibou, doar completele și au rămas să judece în materie penală, de la această dată cauzele penale fiind repartizate aleatoriu între cele două complete.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Cluj se constată că la unele instanțe din raza sa teritorială cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore sunt soluționate de completele de judecată care judecă în materie penală, aceste complete fiind, de regulă, specializate și în soluționarea cauzelor cu minori. La nivelul instanțelor cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii, nu există o specializare distinctă pentru soluționarea cauzelor cu minori.

10

➤ **Curtea de Apel Constanța**

La Curtea de Apel Constanța repartizarea cauzelor penale cu infractori minori sau victime minore se face aleatoriu între completurile specializate pentru judecarea cauzelor cu minori constituite la nivelul secției.

Judecătoria Medgidia a comunicat că repartizarea cauzelor care formează obiectul controlului se realizează între toate completurile de judecată, toate fiind specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

Tribunalul Constanța a comunicat că toate completele secției penale sunt specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

Judecătoriile Constanța, Hârșova, Mangalia, Tulcea și Babadag au comunicat că la nivelul acestor instanțe nu există completuri specializate în materie, dosarele fiind repartizate între toate completurile care judecă în materie penală.

Judecătoria Măcin a comunicat că la nivelul instanței completurile de judecată sunt mixte, activitatea instanței nefiind organizată pe secții, toate completurile de judecată soluționând atât cauze civile cât și penale.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Constanța și Tribunalului Constanța cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completuri de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, specializare atribuită tuturor completurilor care judecă în materie penală. La nivelul judecătoriilor, de regulă, nu există completuri specializate în materie, dosarele fiind repartizate între toate completurile care judecă în materie penală. La Judecătoria Măcin, activitatea instanței nefiind organizată pe secții, completurile de judecată sunt mixte, civile și penale, nefiind specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

➤ **Curtea de Apel Craiova**

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Craiova cu privire la modul de înregistrare și repartizare a cauzelor în materia ce formează obiectul controlului rezultă că în toate situațiile cauzele au fost judecate de completuri specializate, astfel cum au fost desemnate prin ordin de serviciu anual de președintele instanței.

Tribunalul Dolj a comunicat că la nivelul Secției penale și pentru cauze cu minori la începutul fiecărui an calendaristic s-au constituit complete specializate în soluționarea cauzelor cu minori avizate prin Hotărârea Colegiului de Conducere al Tribunalului Dolj, iar înregistrarea și repartizarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore repartizează aleatoriu între completele legal constituite cu mențiunea că în cazul acestor dosare se bifează viza "confidențial" încă de la momentul înregistrării lor, conform dispozițiilor Comisiei legislație și cooperare interinstituțională a CSM care, în ședința din, a solicitat adaptarea programului Ecris în sensul aplicării bifei menționate anterior.

În prezent dosarele având acest obiect primesc automat bifa "confidențial" ca urmare a implementării unui pachet de actualizare Ecris.

În același sens, al existenței completurilor specializate au comunicat relații și Judecătoria Calafat, Tribunalul Olt, judecătoria Slatina, Drobeta Turnu Severin, Judecătoria Târgu Cărbunești,

La nivelul Judecătoriei Craiova, dosarele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, sunt repartizate între toate completurile active la momentul înregistrării respectivului dosar. La nivelul Judecătoriei Craiova, nu s-au constituit complete specializate, toți judecătorii fiind competenți să judece toate tipurile de cauze penale.

Aceeași situație se regăsește și la Judecătoria Băilești, Filiași, Segarcea, Caracal, Balș, Corabia baia de Aramă, Orșova, Vânju Mare, Strehaia, Motru, novaci, Judecătoria Târgu Jiu.

Nu au fost comunicate de toate instanțele date cu privire la modul de repartizare a cauzelor, însă, în urma verificărilor efectuate prin sondaj nu au fost identificate situații din care să rezulte nerespectarea dispozițiilor legale referitoare la repartizarea acestor tipuri de cauze.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Craiova, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, iar când nu există completuri specialitate în materie, toate completurile din cadrul instanței soluționează astfel de cauze, iar repartizarea cauzelor se face în mod aleatoriu.

➤ **Curtea de Apel Galați**

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Galați cu privire la modul de înregistrare și repartizare a cauzelor în materia ce formează obiectul controlului rezultă că în toate situațiile cauzele au fost judecate de completuri specializate astfel cum au fost desemnate prin ordin de serviciu anual de președintele instanței.

Tribunalul Galați a comunicat că la nivelul Secției penale sunt respectate dispozițiile referitoare la înregistrarea și repartizarea cauzelor menționate, cu precizarea că la înregistrarea unor astfel de cauze, respectiv „cu minori” se bifează clauza corespunzătoare (cu minori) și implicit confidențial, ceea ce presupune imposibilitatea vizualizării lor pe portalul instanței.

Toate completurile penale de fond din cadrul secției penale sunt specializate pentru judecarea cauzelor cu minori.

În același sens, al existenței completurilor specializate au comunicat relații și Judecătoria Galați, Judecătoria Tecuci, Tribunalul Brăila, Judecătoria Brăila, Judecătoria Focșani, Judecătoria Adjud, Judecătoria Panciu.

La nivelul Judecătoriei Târgu Bujor, dosarele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, sunt repartizate între toate completurile active la momentul înregistrării respectivului dosar. La nivelul acestei instanțe, nu s-au constituit complete specializate, toți judecătorii fiind competenți să judece toate tipurile de cauze penale.

Aceeași situație se regăsește și la Judecătoria Liești și Judecătoria Făurei,

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Galați, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, iar când nu există completuri specialitate în materie, toate completurile din cadrul instanței soluționează astfel de cauze.

➤ Curtea de Apel Iași

La nivelul Curții de Apel Iași, Secția penală și pentru cauze cu minori este o secție specializată în soluționarea cauzelor penale cu minori; conform Hotărârii nr. a Consiliului Superior al Magistraturii-Secția pentru judecători, cu începere a fost desființată Secția pentru cauze cu minori și de familie din cadrul Curții de Apel Iași și a fost reorganizată Secția penală din cadrul Curții de Apel Iași, în sensul ca aceasta să funcționeze ca secție mixtă, cu modificarea corespunzătoare a denumirii. Se arată de către instanță că repartizarea cauzelor este făcută între toate completurile active raportat la stadiul procesual și că sunt bifate în sistemul informatic ECRIS opțiunile „minori” și „confidențial” la momentul înregistrării dosarului în calea de atac în situația infracțiunilor enumerate la art. 30 alin. (6) din Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. pentru aprobarea Ghidului de bune practici privind relația sistemului judiciar cu mass-media, în ipoteza în care bifarea acestei opțiuni nu a fost realizată de către instanța de fond.

Tribunalul Iași a comunicat că dosarele ce privesc victime minore la data săvârșirii infracțiunii sunt înregistrate în Secția penală, iar în fereastra ECRIS -> Informații generale dosar se bifează opțiunea „minori”, bifă ce asigură repartizarea dosarului pe unul dintre completurile specializate în soluționarea cauzelor cu minori (victime și/sau inculpați). La înregistrarea unui dosar ce privește persoane vătămate minore sau inculpați minori se setează în aplicația ECRIS dosarul ca fiind confidențial prin aplicarea bifei „dosar confidențial” în fereastra ECRIS ”Informații generale”. De asemenea, dacă infracțiunea/infracțiunile pentru care este/sunt trimis/trimiși în judecată inculpatul/inculpații este/sunt una/unele ce atrage/atrag competența completurilor specializate în soluționarea cauzelor cu minori, se selectează în ECRIS ca obiect principal (și celelalte ca obiecte secundare) una dintre acestea (de exemplu: „trafic de minori”, „pornografie infantilă” etc.).

La nivelul Judecătoriei Iași nu există complete specializate în materia analizată; cauzele având ca obiect infracțiuni asupra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore sunt repartizate completurilor de judecată ce ființează la nivelul Secției penale a instanței.

La nivelul Judecătoriei Pașcani sunt înființate două complete penale, iar repartizarea cauzelor având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se face aleatoriu, între cele două complete; se arată că nu pot fi constituite complete specializate doar în soluționarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, comise asupra unei victime minore.

La Judecătoria Hârlău nu sunt constituite complete specializate.

Judecătoria Răducăneni a comunicat că dosarele sunt înregistrate în departamentul Penal fond și cameră preliminară și repartizate aleatoriu între cele trei complete penale existente la nivelul instanței.

Tribunalul Vaslui a menționat că toate completele de fond din cadrul Secției Penale a Tribunalului Vaslui sunt specializate pentru a judeca cauze privind infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore.

La Judecătoria Vaslui sunt constituite trei complete specializate în materia care formează obiectul controlului.

La Judecătoria Bârlad, cauzele în materie sunt repartizate completurilor penale specializate pentru soluționarea cauzelor penale cu minori și familie.

La nivelul Judecătoriei Huși nu există, în prezent, complete specializate în materia care face obiectul controlului, din cauza numărului mic de judecători, toți judecătorii care activează la această instanță intrând atât în cauze civile, cât și în cele penale și în materia minori și familie.

În concluzie, rezultă că la nivelul Curții de Apel Iași și a instanțelor arondate, cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore se soluționează, de regulă, de completele de judecată care judecă în materie penală, completuri specializate în soluționarea cauzelor cu minori fiind înființate doar la puține instanțe. O specializare distinctă nu se regăsește la nivelul judecătoriilor cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii (sau chiar în toate materiile).

➤ **Curtea de Apel Oradea**

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Oradea și instanțele arondate, cu privire la modul de înregistrare a cauzelor în materia ce formează obiectul controlului rezultă următoarele:

La nivelul Curții de Apel Oradea în perioada de referință, la Secția penală și pentru cauze cu minori au funcționat inițial 3 complete de apel specializate pentru cauze cu minori, complete ce au fost înființate prin Hotărârea nr. a Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru judecători, iar ulterior au funcționat încă 3 complete de apel specializate pentru cauze cu minori, complete ce au fost înființate prin Hotărârile Colegiului de conducere a Curții de Apel Oradea nr., nr. și nr., în prezent funcționând un număr de 6 complete de apel specializate pentru cauze cu minori.

Tribunalul Bihor a comunicat că în cadrul Secției Penale greșierul șef de secție este persoana desemnată cu înregistrarea și repartizarea aleatorie a cauzelor, astfel că acesta procedează și la înregistrarea și repartizarea aleatorie a cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore conform dispozițiilor art. 102 alin. 6 și 7 Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, cu precizarea că dosarele astfel înregistrate au caracter confidențial.

La Judecătoria Oradea înregistrarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății sexuale comise asupra unor victime minore urmează circuitul obișnuit al unui dosar, cu mențiunea că în mod obligatoriu, în prezent, se aplică manual bifa „confidențial” pentru aceste dosare, în baza Hotărârii nr. a Colegiului de conducere al Judecătoriei Oradea.

Nu există complete specializate, dosarele fiind repartizate aleatoriu tuturor completurilor constituite la nivelul secției penale a Judecătoriei Oradea.

La Judecătoria Beiuș funcționează complete mixte care judecă și cauze penale și cauze civile, neexistând complete specializate în materia care formează obiectul controlului. Cauzele penale având ca obiect infracțiuni la viața sexuală sunt repartizate aleatoriu tuturor completelor existente.

La Judecătoriile Salonta, Aleșd, Marghita, Satu Mare și Negrești Oaș nu există complete specializate, cauzele fiind repartizate tuturor completelor care judecă în materie penală.

La Judecătoria Cărei, conform Hotărârii nr. a Secției pentru Judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, au fost înființate două complete specializate pentru soluționarea cauzelor cu minori și familie și două complete pentru soluționarea proceselor funciare.

Potrivit Hotărârii nr. a Colegiului de conducere și a art. 13 din Hotărârea nr. a Colegiului de conducere, s-a stabilit ca repartizarea cauzelor pe complete specializate într-o anumită materie, dacă judecătorii au devenit incompatibili, să se realizeze în mod aleatoriu între completele compatibile, conform art. 110 pct. 3 din R.O.I.I.J.

În concluzie, verificările efectuate au evidențiat două practici la nivelul Curții de Apel Oradea și instanțelor arondate, una în sensul ca dosarele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore să fie judecate de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, specializare specifică tuturor completelor care judecă în materie penală, iar cea de a doua, specifică preponderent instanțelor mici, în sensul inexistenței unei specializări a completelor de judecată.

➤ **Curtea de Apel Pitești**

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Pitești și instanțele arondate cu privire la modul de înregistrare a cauzelor în materia ce formează obiectul controlului rezultă că există completuri specializate la Curtea de Apel Pitești, Judecătoria Pitești, Judecătoria Judecătoria Câmpulung (începând cu 1.01.2017, anterior se repartizau tuturor completelor), Tribunalul Vâlcea, Judecătoria Rm. Vâlcea, Judecătoria Drăgășani, Judecătoria Horezu, Judecătoria Curtea de Argeș, Judecătoria Bălcești Judecătoria Brezoi, Judecătoria Pitești.

Nu s-au constituit complete specializate, însă toți judecătorii sunt competenți să judece toate tipurile de cauze penale la Judecătoria Topoloveni, Judecătoria Bălcești, Judecătoria Costești.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Pitești, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, iar când nu există completuri specialitate în materie, toate completurile din cadrul instanței soluționează astfel de cauze.

➤ **Curtea de Apel Ploiești**

La nivelul Curții de Apel Ploiești, Secția penală și pentru cauze cu minori și de familie, completurile sunt specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

La Tribunalul Prahova, cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore sunt repartizate completelor specializate în judecarea cauzelor cu minori și familie.

Judecătoria Ploiești a comunicat că la nivelul secției penale, toate completurile judecă astfel de cauze.

La Judecătoria Câmpina, asemenea cauze se repartizează completurilor specializate în materie penală.

Judecătoria Sinaia a menționat că toți judecătorii soluționează asemenea cauze.

La Judecătoria Vălenii de Munte, aceste cauze sunt repartizate completelor specializate în judecarea cauzelor cu minori și familie.

Judecătoria Mizil a comunicat că nu au existat asemenea cauze.

Judecătoria Pogoanele a menționat că la această instanță nu a fost cazul unor complete specializate.

Judecătoria Râmnicu Sărat a comunicat că asemenea cauze au fost repartizate aleatoriu.

Judecătoria Pătârlagele a menționat că asemenea cauze se repartizează tuturor completurilor care soluționează cauze penale.

Tribunalul Dâmbovița a comunicat că toate completele de judecată sunt specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

Judecătoria Târgoviște a menționat că există 4 completuri specializate în materie penală, cărora li se repartizează și cauzele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală.

Judecătoria Găești a comunicat că nu există completuri specializate, cauzele în discuție fiind repartizate completurilor care judecă în materie penală.

Judecătoria Pucioasa a menționat că nu există complete specializate, în contextul numărului redus de judecători, toți judecătorii participă la soluționarea tuturor cauzelor, inclusiv cauzele cu minori în materie penală.

Judecătoria Răcari a comunicat că la data de s-au desființat completurile specializate să judece în materie penală, iar ulterior cauzele în discuție s-au repartizat tuturor completurilor de judecată.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Ploiești și a instanțelor arondate, cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore se soluționează, de regulă, de completele de judecată specializate în materie penală, doar la anumite instanțe existând complete specializate în soluționarea cauzelor cu minori. O specializare distinctă nu se regăsește însă la nivelul judecătorilor cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii, sau chiar în toate materiile.

➤ **Curtea de Apel Suceava**

La nivelul Curții de Apel Suceava, Secția penală și pentru cauze cu minori, cu referire la înregistrarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, s-a comunicat că nu există practici derogatorii față de înregistrarea și repartizarea celorlalte cauze. La nivelul Curții de Apel Suceava, Secția penală este una specializată și în cauze cu minori, toate completurile de judecată fiind specializate în materia care formează obiectul controlului.

În cadrul secției penale a Tribunalului Suceava, toate completurile sunt specializate să judece cauze cu minori, astfel că toți judecătorii judecă astfel de infracțiuni.

Cu referire la Tribunalul Botoșani, s-a comunicat că înregistrarea și repartizarea cauzelor ce fac obiectul controlului se realizează potrivit hotărârilor colegiului de conducere, completurile constituite conform acestor hotărâri fiind specializate și pentru soluționarea cauzelor în cameră preliminară și în primă instanță privind infracțiunile săvârșite de inculpați minori și infracțiunile săvârșite asupra minorilor.

La Judecătoria Suceava, cauzele având ca obiect infracțiunile contra libertății și integrității sexuale se soluționează de completurile specializate în materie penală.

La Judecătoria Rădăuți, cauzele înregistrate se repartizează aleatoriu la cele trei completuri specializate în materie penală.

Judecătoria Fălticeni a comunicat că nu este organizată pe secții, dar toate completurile formate din judecători definitivți, dat fiind numărul redus al acestora, sunt specializate în soluționarea cauzelor cu minori și de familie.

Judecătoria Gura Humorului a comunicat că cererile vizând infracțiunile privitoare la viața sexuală se înregistrează cu mențiunile corespunzătoare păstrării caracterului confidențial și se repartizează în mod aleatoriu completelor de judecată stabilite prin decizie a președintelui instanței.

La Judecătoria Câmpulung Moldovenesc, toate completurile cu judecători definitivți sunt specializate în judecarea cauzelor cu minori și familie.

La Judecătoria Vatra Dornei, cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale se înregistrează în aplicația ECRIS la materia juridică penal și

se repartizează aleatoriu la completele de judecată existente, toate fiind complete specializate, întrucât la această instanță funcționează trei judecători, care judecă în toate materiile.

Judecătoria Botoșani a precizat că, la momentul înregistrării cauzelor în discuție, acestora li se aplică bifa "confidențial" și se repartizează completelor de judecată specializate cu soluționarea cauzelor cu minori constituite la nivelul secției; toți judecătorii ce își desfășoară activitatea la Secția penală sunt specializați în soluționarea unor astfel de cauze.

Judecătoria Dorohoi a menționat că nu este posibil a se crea complete specializate din cauza numărului redus de judecători.

La Judecătoria Darabani, potrivit relațiilor comunicate, asemenea cauze au fost repartizate aleatoriu completelor mixte (civil - penal) constituite în cadrul instanței.

Judecătoria Săveni a precizat că repartizarea cauzelor s-a realizat în mod aleatoriu, ținând seama de împrejurarea că în toată perioada vizată toate completele penale active au avut și specializare în materia cauzelor penale cu minori.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Suceava, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în materie penală, care, de regulă, au și specializare în soluționarea cauzelor cu minori. O specializare distinctă nu se regăsește însă la nivelul judecătoriilor cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii/toate materiile.

11

➤ **Curtea de Apel Târgu Mureș**

La Curtea de Apel Tg Mureș există 5 complete de apel și 5 complete de contestații la drepturi și libertăți și cameră preliminară specializate în soluționarea cauzelor cu minori.

La Tribunalul Mureș există complete specializate în soluționarea cauzelor cu minori, funcționând 6 astfel de complete, iar dosarele se repartizează aleatoriu între acestea.

La Tribunalul Harghita începând cu 2014 nu au existat complete specializate pentru judecarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, dar prin Hotărârea Colegiului de Conducere nr. au fost înființate complete specializate pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor săvârșite de inculpați minori.

La Judecătoria Târgu Mureș toți judecătorii fac parte din complete specializate în judecarea cauzelor în materia infracțiunilor săvârșite contra minorilor, astfel cum s-a stabilit anterior prin hotărâri ale Colegiului de Conducere.

La Judecătoria Sighișoara sunt aprobate prin Hotărâre a Colegiului de Conducere 5 complete specializate pentru judecarea infracțiunilor săvârșite de minori și a celor săvârșite asupra minorilor.

Nu există complete specializate la Judecătoria Reghin, Judecătoria Gheorghieni, Judecătoria Miercurea Ciuc, Judecătoria Toplița.

Rezultă așadar că la nivelul Curții de Apel Târgu Mureș, de regulă, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, specializare atribuită tuturor completelor care judecă în materie penală. La nivelul judecătoriilor cu un număr redus de judecători care judecă în toate materiile de competența primei instanțe nu există complete specializate.

➤ **Curtea de Apel Timișoara**

La nivelul Curții de Apel Timișoara cauzele care fac obiectul controlului au fost repartizate completelor constituite în conformitate cu prevederile art. 507 Cod de procedură penală.

La Judecătoria Timișoara cauzele au fost înregistrate și repartizate conform regulamentului de ordine interioară aplicabil la data înregistrării fiecărui dosar, fiind efectuată repartizarea aleatorie a dosarelor cu obiectele care formează obiect al controlului.

La Judecătoria Deta funcționează două completuri specializate pentru judecarea în fond a cauzelor în materie penală și două completuri specializate în judecarea cauzelor de minori și familie. Același judecător care intră în componența completelor penale soluționează și cauzele de minori și familie rezultând așadar că judecătorul care judecă în materie penală are specializare și în judecarea cauzelor civile de minori și familie.

La nivelul Judecătoriei Sânnicolau Mare cauzele având ca obiect infracțiuni contra integrității sexuale comise asupra victimelor minore au fost repartizate în mod aleatoriu la completurile mixte care au avut în competență și cauze în materie penală, cu mențiunea că la înregistrarea acestora a fost bifată mențiunea „confidențial”, cu mențiunea că la nivelul instanței nu există completuri specializate în materie.

La Judecătoriile Lugoj și Chișineu Criș cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore au fost repartizate aleatoriu între cele două completuri de judecată în materie penală, ambele având competență pentru judecarea cauzelor cu minori.

Judecătoria Făget a comunicat că în cadrul instanței sunt constituite completuri specializate de minori și familie, repartizarea cauzelor efectuându-se aleatoriu între aceste completuri.

La Tribunalul Caraș-Severin nu au fost constituite complete specializate având în vedere că în cadrul secției penale își desfășoară activitatea numai 3 judecători. Cauzele sunt repartizate aleatoriu iar în situația în care sunt părți minore, această împrejurare este evidențiată în aplicația informatică Ecris cu bifa „minori”.

Judecătoriile Reșița și Caransebeș au comunicat că dosarele cu părți minore sunt evidențiate în aplicația informatică Ecris cu bifa „minori” și se repartizează aleatoriu.

În perioada 01.02.2014 - 19.02.2019 în cadrul Judecătoriei Caransebeș au funcționat 2 complete specializate în materie familie-minori și penal cu minori în conformitate cu prevederile art. 39-40 din Legea 304/2004 privind organizarea judiciară.

Raportat la numărul mare de posturi vacante de judecător, dintr-o schemă de 8 posturi 4 posturi fiind vacante, Colegiul de Conducere a dispus prin Hotărârea nr. desființarea celor 2 complete specializate în soluționarea cauzelor cu minori, desființarea specializărilor și înființarea completelor mixte civil/penal/familie și minori.

La Judecătoria Oravița înregistrarea și repartizarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore se face cu respectarea dispozițiilor Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești, la nivel instanței nefiind constituite complete specializate în materia care formulează obiectul controlului, existând complete mixte care judecă în materie civilă și penală.

La nivelul Judecătoriei Arad, la propunerea Colegiului de Conducere, președintele instanței a dispus ca toate completurile care judecă în materie penală să dobândească și calitatea de completuri specializate pentru cauze cu minori, în sensul prevăzut de art. 507 Cod procedură penală. Astfel, cauzele în materia care formează obiectul controlului sunt repartizate aleatoriu în sistemul informatic Ecris. La înregistrarea acestui tip de cauze se aplică bifa „confidențial”, pentru protejarea vieții private și în considerarea interesului superior al minorului.

La Judecătoria Lipova, cauzele penale cu minori sunt repartizate aleatoriu și sunt soluționate de către cele două completuri specializate în materie penală, care sunt specializate și în soluționarea cauzelor cu minori.

Completurile de judecată penale din cadrul Judecătoriei Lipova judecă mixt, fiind specializate în materie civilă, minori și familie și drepturi și libertăți.

Judecătoria Moldova Nouă a comunicat că dosarele care formează obiect al controlului au fost înregistrate în aplicația ECRIS cu caracter confidențial și au fost repartizate aleatoriu. La nivelul instanței nu există complete specializate.

În concluzie, la nivelul Curții de Apel Timișoara, cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore se soluționează, de regulă, de completele de judecată specializate în soluționarea cauzelor cu minori, specializare aferentă

completurilor care judecă în materie penală. Nu există completuri specializate la unele judecătoria, unde completurile de judecată soluționează cauze în toate materiile.

➤ **Curtea Militară de Apel**

Din datele comunicate, a rezultat că la nivelul Tribunalului Militar Cluj toți judecătorii sunt specializați în soluționarea cauzelor cu minori.

S-a comunicat existența unui complet specializat la Tribunalul Militar Iași, Completul II fiind specializat în soluționarea cauzelor de minori și familie.

Nu sunt constituite completuri specializate, dosarele fiind repartizate tuturor judecătorilor, la Tribunalul Militar București, Tribunalul Militar Timișoara și Curtea Militară de Apel.

2. Modul de audiere a persoanei vătămate minore

Curtea de Apel Alba Iulia

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate, rezultă următoarele:

Curtea de Apel Alba Iulia și instanțele arondate, au menționat că s-au aplicat dispozițiile art. 380 Cod procedură penală raportat la art. 111 și 112 Cod procedură penală.

Sub acest aspect au fost făcute următoarele precizări:

Tribunalul Alba a comunicat faptul că în cauzele menționate la punctele I și II din prezentul raport nu au fost audiate persoanele vătămate minore, iar Judecătoria Hunedoara că au fost audiate doar în condițiile în care au fost contestate declarațiile date în faza de urmărire penală, iar atunci, audierea a avut loc astfel încât victima, în sala de judecată, să nu aibă contact vizual cu inculpatul.

Judecătoria Petroșani și Judecătoria Orăștie au precizat că în situația în care psihologul, a cărui prezență este asigurată în condițiile art. 111 alin. (5) lit. b) C.pr.pen., apreciază că audierea persoanei vătămate minore în prezența inculpatului nu este oportună fiind de natură să genereze traume suplimentare persoanei vătămate, iar instanța apreciază în același sens, audierea acesteia se face în camera de consiliu, în prezența psihologului, apărătorului inculpatului și cel al persoanei vătămate și, în baza art. 113 alin. (2) și alin. (4) C.pr.pen., la audiere participă și unul dintre părinți sau reprezentantul legal al persoanei vătămate. Declarația persoanei vătămate este înregistrată și este citită inculpatului care poate formula personal întrebări, instanța putând dispune reaudierea persoanei vătămate/părții civile minore.

În situația în care se apreciază că prezența inculpatului la audierea persoanei vătămate/părții civile minore, nu este de natură a afecta persoana

minorului, audierea se face în ședință care se va declara nepublică, în prezența persoanelor anterior menționate.

În ceea ce privește audierea persoanelor vătămate/părți civile de către persoane de același sex, o astfel de audiere nu s-a apreciat ca fiind necesară și nici nu a fost solicitată în niciuna dintre cauzele în materiile de referință, cu precizarea că doi dintre judecătorii care soluționează cauze penale în materie penală sunt de sex feminin și unul de sex masculin, iar dacă o astfel de audiere este apreciată ca fiind necesară și sunt realizate condițiile art. 112 alin. (7) C.pr.pen., audierea persoanei urmează a fi făcută de către un alt judecător.

Tribunalul Sibiu a precizat că modul de audiere al persoanelor vătămate minore, conform art. 380 C.p.p. rap. la art. 111 și 112 C.p.p. s-a făcut diferit în funcție de specificul cauzei respectiv prin videoconferință, persoana vătămată aflându-se într-o altă încăpere față de inculpat, în cameră de consiliu.

Judecătoria Sibiu a menționat că practica judiciară în ceea ce privește soluționarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra integrității sexuale comise asupra unor victime minore este constantă în sensul luării unor măsuri procesuale specifice, respectiv declararea ședinței de judecată nepublică în condițiile art. 335 alin. 3 Cod procedură penală. De asemenea, în cauzele penale având obiect infracțiuni contra integrității sexuale comise asupra unor victime minore, în mod constant, persoanele vătămate au fost asistate de un psiholog din cadrul DGASPC Sibiu, ori la ședințele de judecată a participat un reprezentant al Autorității Tutelare. Totodată, au fost puse în discuție și analizate cereri privind audierea persoanelor vătămate în condițiile art. 130 raportat la art. 127 Cod procedură penală.

11

➤ **Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

În majoritatea situațiilor, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală. Instanța declară, după punerea în discuția părților, ședința nepublică, de regulă pentru întreaga procedură, însă au existat și situații în care ședința a fost declarată nepublică doar pe parcursul audierii minorilor.

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea:**

De regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală), ci audierea are loc în sala de judecată, în care se declară, de regulă, ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales.

- audierea are loc, de regulă, în prezența inculpatului și a avocatului acestuia

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog, neexistând o regulă sub acest aspect.

- de regulă, la audierea victimei minore participă și reprezentantul legal al persoanei vătămate, însă sunt situații în care acestea nu se găsesc, nu se prezintă, sunt martori sau chiar inculpați, instanța dispunând citarea acestora.

Au fost constatate situații în care la momentul audierii persoanei vătămate reprezentanții legali au fost înlăturați din sală de instanță.

- În ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate**:

- de regulă, persoana vătămată este audiată de către instanță în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care aceasta nu se prezintă sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală). În apel, de regulă, nu sunt audiate părțile vătămate.

Curtea de Apel Bacău

Curtea de Apel Bacău și instanțele arondate au menționat că s-au aplicat dispozițiile art. 380 Cod procedură penală raportat la art. 111 și 112 Cod procedură penală.

Sub acest aspect au fost făcute următoarele precizări:

Tribunalul Bacău a comunicat faptul că în cauzele menționate audierea persoanei vătămate minore s-a efectuat în prezența reprezentantului legal și apărătorului desemnat din oficiu, după caz, în ședință nepublică.

Judecătoria Moinești a comunicat că audierea persoanei vătămate minore se face în prezența unui apărător din oficiu desemnat de către instanță, de asemenea se audiază în prezența unui psiholog și în general se evită audierea în ședința publică, dându-se eficiență prevederilor art.111 alin.6 lit.a, respectiv în Camera de Consiliu. Se evită pe cât posibil ca persoana vătămată să fie expusă emoțional față de întrebările puse conform art.380 alin.2 Cod penal. Li se aduce la cunoștință de către instanță victimelor minore drepturile prevăzute de art.111 -112 Cod proc. penală și cele mai multe ori se pune în vedere procurorului să exercite în numele acesteia acțiunea civilă, conform art.19 alin.3 Cod proc penală.

Judecătoria Onești a comunicat că persoanele vătămate minore, sunt audiate în prezența unui psiholog, a unui reprezentant DGASPC și a reprezentantului legal

Judecătoria Buhuși a precizat că persoanele vătămate minore sunt audiate în prezența reprezentanților legali, de regulă, în ședință nepublică.

Judecătoria Podu Turcului a precizat că la nivelul acestei instanțe nu au fost audiate persoane vătămate minore.

Judecătoria Bacău a precizat că persoana vătămată minoră este reaudiată de instanță numai dacă este absolut necesar și dacă vârsta, maturitatea psihică și contextul cauzei permit reaudierea acesteia și dacă instanța apreciază că reaudierea nu ar avea efecte negative asupra dezvoltării psihice a persoanei vătămate. Persoana vătămată este reaudiată în prezența reprezentanților legali și a unui psiholog, cu respectarea disp, art. 380 C.p.p., art. 111 C.p.p. și 112 C.p.p.

Tribunalul Neamț – Secția Penală, Judecătoria Roman și Judecătoria Bicăz au precizat că ședințele de judecată în cauzele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore nu sunt publice. La desfășurarea judecătii pot asista părțile, reprezentanții acestora, apărătorii, precum și alte persoane a căror prezență este considerată necesară de către instanță. Ascultarea minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se face în prezența unuia dintre părinți sau a tutorelui ori a persoanei căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare. În ceea ce privește modul de audiere, sunt aplicabile dispozițiile art. 380 Cod procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 Cod procedură penală. De asemenea, victimei minore i se asigură asistență juridică din oficiu.

Judecătoria Piatra Neamț și Judecătoria Târgu Neamț au menționat că audierea persoanei vătămate minore se face cu respectarea dispozițiilor art. 380 Cod procedură penală prin raportare la art. 111 și art. 112 din Codul de procedură penală, în ședință nepublică și în prezența unui reprezentant/psiholog din cadrul D.G.A.S.P.C. Totodată, victimele minore beneficiază de asistență juridică din oficiu.

12

➤ Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

- în majoritatea situațiilor, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, instanța după declararea ședinței nepublice dispunând eliberarea sălii de ședință, fiind păstrate doar părțile din respectiva cauză, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea:**

- audierea are loc în sala de judecată, după declararea ședinței nepublice, audierea persoanei vătămate minore nerealizându-se într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală);

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales.

- de regulă, audierea are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog neexistând o regulă în prezența unui psiholog la audierea părților vătămate;

- de regulă, la audierea victimei minore participă reprezentantul legal al persoanei vătămate, lipsa acestora fiind determinată de cauze ce țin de persoana acestora (plecați în străinătate la muncă, sunt chiar agresorii, sunt morți sau în penitenciare), instanța dispunând citarea reprezentanților legali.

- în ceea ce privește **audierea persoanei vătămate**:

- de regulă, persoana vătămată este audiată de către instanță în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care aceasta nu se prezintă sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală).

- nu există o regulă prestabilită în ceea ce privește reaudierea persoanei vătămate minore. Reaudierea are loc în funcție de aprecierea făcută de instanța de judecată cu privire la necesitatea reaudierii, de regulă reaudierea dispunându-se atunci când în declarațiile anterioare luate persoanei vătămate au existat contradicții sau atunci când era nevoie de lămuriri cu privire la situația de fapt.

- de regulă reaudierea persoanei vătămate nu are loc cu ocazia judecării apelului.

Curtea de Apel Brașov

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Brașov și instanțele arondate, rezultă următoarele:

La Curtea de Apel Brașov, în procedura de audiere a persoanelor vătămate minore sunt aplicabile dispozițiile art. 380, art. 111, art. 112 Cod procedură penală.

La nivelul Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, audierea persoanelor vătămate minore, pentru infracțiuni la viața sexuală s-a realizat în condițiile art. 113, raportat la art. 129 Cod procedură penală, prin intermediul mijloacelor audio-video, fără ca persoana vătămată să fie prezentă fizic la locul unde se află organul judiciar.

Judecătoria Brașov a menționat că audierea persoanelor vătămate minore s-a realizat preponderent în condițiile art. 111 alin. 6 și art. 113, corelate cu art. 129 Cod procedură penală, prin intermediul mijloacelor audio-video, fără ca persoana vătămată să fie prezentă fizic în sala de judecată; în unele cazuri, când nu s-a solicitat audierea în incinte separate, luându-se în considerare vârsta persoanelor

vătămate și opțiunea judecătorului de a avea un contact direct cu acestea cu prilejul ascultării, s-a procedat la ascultare cu respectarea regulilor procedurale de drept comun, respectiv, direct în sala de judecată.

Judecătoria Făgăraș a comunicat că audierea persoanelor vătămate minore, pentru infracțiuni la viața sexuală, s-a realizat în condițiile art. 111-112, atunci când inculpatul nu a urmat procedura simplificată în cauză.

Judecătoria Zărnești a menționat că audierea persoanelor vătămate s-a realizat în prezența psihologului, prin videoconferință, acesta adresând persoanei vătămate întrebările. S-a utilizat fie modalitatea în care persoana vătămată și psihologul se aflau într-o incintă separată, fie modalitatea în care judecătorul se afla cu persoana vătămată și cu psihologul, iar părțile și avocații se aflau în spatele sălii, fiind evitat contactul cu persoana vătămată, înaintând președintelui completului întrebările de adresat. De asemenea, modalitatea concretă de audiere a fost stabilită și luându-se în calcul opinia specialistului psiholog.

La nivelul Judecătoriei Rupea s-a arătat că se procedează la audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente potrivit dispozițiilor art. 111 și 112 Cod procedură penală, după ascultarea inculpatului și, după caz, coinculpaților; în situația în care s-a impus (declarația fiind contestată de inculpat) s-a procedat la efectuarea unei adrese la Direcția Generală Pentru Protecția Copilului, pentru desemnarea unui psiholog; ședințele au fost declarate nepublice.

Tribunalul Covasna a menționat că ședințele de judecată în aceste cauze au fost declarate nepublice, potrivit art. 352 alin. 3 Cod procedură penală și au fost înregistrate potrivit dispozițiilor art. 111 alin. 8 Cod procedură penală. În cadrul acestor proceduri judiciare, persoanele vătămate minore au fost audiate în conformitate cu prevederile art. 380 Cod procedură penală, rap. la art. 111 și art. 112 Cod procedură penală, au fost asistate de către reprezentanții lor legali, precum și de apărători desemnați din oficiu. Nu au existat situații în care față de aceste persoane vătămate minore să se dispusă măsurile de protecție reglementate de art. 124 – 130 Cod procedură penală.

Judecătoria Sfântu Gheorghe a comunicat că practica judecătoriei este unitară: în acest sens, în situațiile în care persoana vătămată este minoră, audierea acesteia se face în prezența reprezentantului legal (părinți, tutore, curator), precum și în prezența apărătorului acesteia, ales sau desemnat din oficiu, având în vedere faptul că asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie.

Judecătoria Târgu Secuiesc a precizat că au fost respectate dispozițiile referitoare la modul de audiere a persoanei vătămate, părții civile și a părții responsabile civilmente; având în vedere obiectul acestor cauze, precum și faptul că persoanele vătămate au fost minore, în temeiul art. 352 alin. 3 Cod procedură penală ședințele de judecată au fost declarate nepublice; părțile vătămate au fost asistate de către reprezentanții lor legali, precum și de către un avocat desemnat

din oficiu; ședințele de judecată au fost înregistrate; nu au existat situații în care persoanei vătămate să i se fi stabilit, în condițiile legii, existența unor nevoi specifice de protecție.

Judecătoria Întorsura Buzăului a comunicat că nu a fost cazul audierii persoanei vătămate, în unicul dosar având acest obiect judecata desfășurându-se conform art. 396 alin. (10) Cod procedură penală.

➤ Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, **cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; prin excepție, în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales (de exemplu, dosar nr. Judecătoria Brașov; dosar nr. Judecătoria Zărnești – în apel);

- de regulă, audierea persoanei vătămate minore are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia; doar în unele cauze s-a procedat la audierea separată a persoanei vătămate minore, fără prezența inculpatului (de exemplu, dosar nr. Judecătoria Brașov - viol);

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog (de exemplu, dosar nr. Tribunalul pentru minori și familie Brașov; dosar nr. Judecătoria Brașov);

- deseori, la audierea victimei minore participă reprezentantul legal al persoanei vătămate

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

De regulă, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea:**

- de regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală), ci audierea are loc în sala de judecată, în care deseori se declară ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală. Audierea persoanei vătămate într-o incintă distinctă/prin intermediul mijloacelor audio-video, fără ca persoana vătămată să fie prezentă fizic în sala de judecată se realizează la Tribunalul pentru minori și familie; o asemenea modalitate de audiere este întâlnită deseori și la Judecătoria Brașov (de ex., dosarele nr. și nr.).

- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- de regulă, persoana vătămată este reaudiată de către instanță în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care aceasta nu se prezintă sau judecata are loc

în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală);

- uneori, persoana vătămată este reaudiată de către instanță și în judecata în primă instanță, și în apel, fiind pusă în discuție valabilitatea consimțământului exprimat de către persoana vătămată (de ex., dosarul nr. Judecătoria Brașov);

- au fost identificate situații în care s-a apreciat că nu se mai impune audierea și în primă instanță a persoanei vătămate, audiate în faza de urmărire penală (de ex., dosar nr. Judecătoria Zărnești – s-a apreciat că audierea ar fi prea intruzivă și nu ar fi proporțională în raport cu rezultatul ce s-ar putea obține prin audiere);

- au fost identificate situații în care s-a respins cererea de reaudiere a persoanei vătămate și în calea de atac a apelului (de ex., dosar nr. Judecătoria Brașov);

- au fost identificate cazuri în care instanța a emis adresă către psiholog cu privire la procedura de urmat în cazul audierii persoanei vătămate (de ex., dosarul nr. Judecătoria Zărnești);

Curtea de Apel București

Curtea de Apel București, Secția I Penală a comunicat că modul de audiere al persoanei vătămate minore se realizează în prezența unui avocat desemnat din oficiu, asistența juridică a unei asemenea persoane vătămate fiind obligatorie conform art. 93 alin. (4) din Codul de procedură penală. De asemenea, în funcție de particularitățile cauzei, persoana vătămată este audiată în prezența părinților/reprezentanților legali, precum și în prezența unui psiholog din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului din cadrul Municipiului București. Totodată, în funcție de particularitățile fiecărei cauze, persoanele vătămate minore pot fi audiate într-o încăpere special amenajată, în care vocea și imaginea să fie distorsionată, iar persoana vătămată minoră să nu aibă contact video și nici audio cu inculpatul acuzat de săvârșirea unei infracțiuni contra libertății sexuale a acestei persoane.

Curtea de Apel București, Secția a II-a Penală, a comunicat că, în cazurile în care s-a apreciat necesar de către judecători, s-a făcut aplicarea dispozițiilor art. 111 alin. 6 Cod procedură penală, la care trimit art. 380 și 112 Cod procedură penală. În privința art. 111 alin. 7 Cod procedură penală, se arată că nu au fost identificate solicitări formulate de persoanele vătămate sau părțile civile în vederea audierii de către persoane de același sex.

Secția I Penală a Tribunalului București a menționat că modul de audiere a persoanei vătămate minore este stabilit de președintele completului de judecată, cu respectarea dispozițiilor procesual penale în materie (art. 380, art. 111 și 112 Cod procedură penală).

Judecătoria Sectorului 1 București a arătat că din analiza practicii judiciare, se constată că judecătorii cauzelor au respins majoritatea cererilor inculpaților de a se proceda la audierea persoanelor vătămate, fiind avute în vedere Orientările

Comitetului de Miniștri ai Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului, potrivit cărora numărul de interogatorii ar trebui să fie cât mai redus cu putință, iar durata acestora ar trebui adaptată la vârsta și capacitatea de atenție a copilului, motivându-se și în sensul că audierea repetată ar avea un efect nociv asupra psihicului incomplet dezvoltat al unui copil și asupra dezvoltării lui ulterioare, interpelările repetate putând însemna pentru minor că declarațiile sale sunt puse sub semnul întrebării, determinându-l la răspunsuri dezirabile. S-a arătat că au fost identificate și cauze în care s-a procedat la audierea persoanelor vătămate minore în ședință nepublică, toate întrebările fiind adresate prin intermediul președintelui de complet.

Judecătorii Sectoarelor 2 și 3 București au comunicat că audierea persoanelor vătămate minore se face, conform art. 352 alin.3 Cod procedură penală la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, în ședință nepublică, dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justiției, făcându-se aplicarea dispozițiilor art.380 prin raportare la ale art.111 și 112 Cod procedură penală. S-a precizat că audierea persoanelor vătămate minore în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală se realizează numai atunci când instanța apreciază că este necesar, audierea realizându-se în prezența reprezentantului legal și a unui avocat, iar atunci când instanța apreciază că se impune și prezența unui psiholog care să-l asiste pe minor la audiere, se procedează în acest sens. În cauzele în care, persoana vătămată minoră a fost audiată în cursul urmăririi penale, iar instanța a apreciat că o nouă audiere ar putea aduce atingere intereselor minorului, nu s-a mai procedat la audierea acesteia.

În ceea ce privește modul de audiere a persoanelor vătămate minore, Judecătoria Sectorului 4 București a arătat că, în aplicarea art. 380 rap. la art.111 și art. 112 Cod procedură penală, în practica instanței s-a avut în vedere gradul de vulnerabilitate al acestor victime, astfel cum se precizează în mod expres la art. 113 alin.2 din același cod. Astfel, s-a menționat că reaudierea acestor persoane vătămate s-a realizat doar dacă acest lucru a fost strict necesar pentru desfășurarea procesului penal; audierile s-au realizat în ședință nepublică, în prezența avocatului persoanei vătămate (ales sau din oficiu), a unui reprezentant legal sau a ambilor părinți, iar, acolo unde situația a impus-o (prin raportare la vârstele fragede ale minorilor și la circumstanțele faptice ale fiecărui caz) a fost prezent și un psiholog. Totodată, au fost și situații în care audierea minorilor nu s-a realizat în prezența inculpatului, având în vedere gradul vădit de vulnerabilitate al victimelor, însă au existat suficiente elemente de contrabalansare a acestei situații (prezența avocatului inculpatului la audiere – acesta putând pune întrebări, citirea declarațiilor date, discutarea ulterioară în contradictoriu a declarațiilor date de victime).

În cazul în care judecătorul a apreciat că față de vârsta victimelor minore nu se poate realiza o nouă audiere, în scopul evitării unor noi traume psihice, s-a procedat la vizionarea în ședința de judecată a declarațiilor înregistrate ale victimelor, date în cursul urmăririi penale, în prezența avocaților părților, a inculpatului, a reprezentanților legali ai minorilor și a unui psiholog (existând suficiente elemente de contrabalansare din perspectiva art. 6 CEDO în ceea ce privește administrarea probatoriului solicitat de inculpat).

Judecătoria Sectorului 5 București a comunicat că audierea persoanei vătămate minore se realizează în ședință nepublică, iar persoana respectivă este întrebata dacă dorește sau nu să fie asistată la audiere de reprezentantul său legal. În unele situații, în cazul persoanelor vătămate minore cu vârstă mai mică de 14 ani, participă la audiere și un psiholog de la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului. De asemenea, în unele situații, în funcție de aprecierea judecătorului, persoanei vătămate minore, de obicei celei care nu a împlinit vârsta de 14 ani, i se acordă statut de persoană vătămată vulnerabilă, motiv pentru care participă la ședința de judecată prin videoconferință. În ceea ce privește dispozițiile art. 111 alin.(5) Cod procedură penală, conform cărora persoanei vătămate i se aduce la cunoștință cu ocazia primei audieri faptul că, în cazul în care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsă privativă de libertate, poate să fie informată cu privire la punerea în libertate în orice mod sau evadarea acestuia, s-a constatat în practică faptul că aceste informații sunt aduse la cunoștința persoanei vătămate minore încă din faza de urmărire penală, motiv pentru care, ca regulă, nu mai procedează și instanța la aducerea la cunoștință a aceluiași informații

Judecătoria Sectorului 6 București a comunicat că audierea persoanei vătămate minore s-a realizat în conformitate cu dispozițiile art. 380 raportat la art.111 și 112 Cod procedură penală, făcându-se aplicarea inclusiv a dispozițiilor art.111 alin. (5) (spre exemplu, dosarele nr., nr., nr., nr.). La audierea persoanei vătămate minore se citează și părinții acesteia, iar în mai multe cauze a fost solicitată și prezența unui psiholog (care a discutat anterior cu victima minoră) și s-a dispus, anterior audierii, efectuarea unui raport de evaluare psihologică, pentru a analiza starea emoțională a minorului și dacă aceasta permite audierea sa, fără retraumatizare (spre exemplu, dosarele nr., nr.).

Tribunalul Călărași a menționat că în toate cauzele cu obiectele în discuție victimele minore au fost audiate în prezența reprezentanților legali și/sau ai părinților și a apărătorilor.

În cadrul dosarelor înregistrate pe rolul Judecătoriei Călărași, s-a arătat că audierea victimelor minore s-a făcut cu respectarea dispozițiilor legale, în prezența avocatului din oficiu/ales și a reprezentanților legali, în ședința camerei de consiliu, însă au fost și situații când nu s-a procedat la audierea acestora, fiind apreciate ca

pertinente și relevante concluziile rapoartelor de evaluare psihologică a victimelor minore întocmite de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, declarațiile date de acestea în faza de urmărire penală, ținându-se cont de impactul negativ pe care audierea repetată cu privire la infracțiune l-ar putea avea asupra recuperării psihice a acestora.

Judecătoria Lehliu-Gară a comunicat că în cauzele în care președintele de complet a apreciat necesară audierea persoanei vătămate minore, aceasta s-a realizat în prezența apărătorului desemnat din oficiu, în prezența reprezentantului legal și a unui psiholog din cadrul DGASPC Călărași, în ședință nepublică (de ex., dosarul nr.)

Tribunalul Ialomița, referitor la modul de audiere a persoanei vătămate minore, a menționat că practica instanței este de a declara ședință nepublică atunci când se soluționează o cauză având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore. S-a precizat că nu au existat situații de ascultare a persoanei vătămate prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea și imaginea distorsionate, sau de dispunere a celorlalte măsuri de protecție prev. de art. 127 Cod procedură penală.

Referitor la modul de audiere a persoanei vătămate minore, s-a arătat că la nivelul Judecătoriei Slobozia persoana vătămată minoră cu vârsta de până în 14 ani se audiază în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori reprezentantului instituției căruia îi este încredințat minorul spre creștere și educare; dacă aceste persoane nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoană responsabilă civilmente ori martor în cauză ori există suspiciunea rezonabilă că pot influența declarația minorului, audierea acestuia are loc în prezența unui reprezentant al autorității tutelare sau a unei rude cu capacitate deplină de exercițiu; la cerere sau din oficiu, instanța dispune ca la audierea persoanei vătămate minore să asiste un psiholog.

Tribunalul Ilfov și judecătorii arondate au comunicat că audierea persoanei vătămate se realizează în ședință nepublică și în conformitate cu dispozițiile art. 380 raportat la art. 111 și 112 Cod procedură penală. Judecătoria Buftea a mai menționat că audierea persoanelor vătămate minore s-a realizat în prezența reprezentantului legal (cu excepția situațiilor în care acesta nu s-a prezentat), precum și a unui reprezentat DGASPC/psiholog, de către judecătorul cauzei. Judecătoria Cornetu a mai arătat că în unele situații audierea persoanelor vătămate a avut loc și în prezența unui psiholog.

Tribunalul Teleorman și instanțele arondate au comunicat că audierea persoanei vătămate minore a fost realizată prin aplicarea dispozițiilor art.380 prin raportare la art.111 și art.112 Cod procedură penală.

Judecătoria Alexandria, Judecătoria Roșiori de Vede și Judecătoria Turnu Măgurele au precizat că audierea persoanei vătămate minore se realizează în

ședință nepublică, în prezența reprezentantului legal, cu asigurarea asistenței juridice.

➤ Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, **cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

• În ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; prin excepție, în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București);

- în marea majoritate a cazurilor, în etapa judecătii, audierea persoanei vătămate minore are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia;

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă și un psiholog (de ex., dosarele nr. .../.../...* Judecătoria sectorului 1 București, nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București, nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București, nr. .../.../... Judecătoria Alexandria, nr. .../.../... Judecătoria Lehliu Gară, nr. .../.../... Judecătoria Buftea);

- de regulă, la audierea victimei minore participă reprezentantul legal al acesteia;

• din perspectiva **locului în care se realizează audierea persoanei vătămate minore:**

- de regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală); în faza de judecată, audierea are loc în sala de judecată, în care, de regulă, se declară ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- a fost identificată și situația în care, în judecata în primă instanță, s-a procedat la audierea persoanei vătămate minore la sediul DGASPC Ialomița, asistată de către psihologul instituției, în prezența avocatului ales al inculpatului, a apărătorului desemnat din oficiu pentru persoana vătămată și a consilierului juridic al DGASPC Ialomița (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Slobozia).

• din perspectiva **publicității ședinței de judecată:** se constată că, de regulă, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

• în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- persoana vătămată este audiată în faza de urmărire penală, de regulă de mai multe ori;

- în cursul judecătii, de regulă, persoana vătămată este audiată și de către instanță, cu excepția situațiilor în care persoana vătămată nu se prezintă sau

judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală);

- în judecata în primă instanță au fost identificate și situații, în număr redus, în care instanța a apreciat că nu este necesară reaudierea persoanei vătămate (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București; dosarul nr. .../.../... Judecătoria sectorului 5 București – avocatului inculpatului i-a fost pusă la dispoziție înregistrarea video a declarației persoanei vătămate din faza de urmărire penală; dosarul nr. .../.../... Judecătoria sectorului 5 București);

- în judecata în primă instanță, uneori, persoana vătămată este audiată și reaudiată de către instanță (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria sectorului 1 București, dosarul nr. .../.../... Judecătoria Zimnicea);

- uneori, persoana vătămată este audiată de către instanță și în judecata în primă instanță și în apel (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București, dosarul nr. .../.../... Judecătoria Călărași, dosarul nr. .../.../... Judecătoria Călărași);

- au fost identificate și situații în care s-a apreciat că nu se mai impune reaudierea persoanei vătămate și în judecata în apel (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București; dosarul nr. .../.../... Judecătoria Bolintin Vale).

Curtea de Apel Cluj

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Cluj și instanțele arondate și verificărilor efectuate prin sondaj au rezultat următoarele:

La Curtea de Apel Cluj persoanele vătămate sunt audiate în prezența unui psiholog din cadrul Direcției de Asistență Socială. De asemenea, cel puțin într-un dosar s-a apreciat oportună ascultarea înregistrării audio-video a audierii victimei din faza de urmărire penală, în vederea evitării traumatizării repetate a persoanei vătămate minore.

Tribunalul Bistrița-Năsăud și Judecătoria Bistrița au comunicat că persoanele vătămate minore au fost audiate potrivit dispozițiilor art. 380 rap. la art.111, 112 Cod procedură penală, în prezența reprezentanților legali și a unui psiholog (de regulă reprezentant al instituției de ocrotire a copilului, punându-se în discuție întotdeauna ca element prealabil și prioritar, anterior audierii, starea psihico-fizică a victimei (pentru evitarea creării sau amplificării unui disconfort), capacitatea sa de a face față unei audieri în care îi vor fi puse întrebări cu privire la evenimentul traumatizant, ca și audierea sa în condiții în care inculpatul să nu fie prezent, pentru aceleași considerente.

Judecătoria Gherla a comunicat că persoanele vătămate au fost audiate potrivit legii și li s-au adus la cunoștință drepturile și obligațiile pe care le au în proces (uneori în formă scrisă) iar audierea a fost înregistrată.

12

Audierea a avut loc în condiții obișnuite, în sala de judecată. Nu s-a considerat necesară prezența unui psiholog la audiere.

Judecătoria Huedin a comunicat că toate cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore se judecă în ședință nepublică. De obicei s-a evitat audierea persoanelor vătămate în fața instanței, instanța având la dispozițiile rapoartele psihologilor și transcrierile audierii minorilor de către psihologi din cadrul DGASPC, efectuate în cursul urmăririi penale. În situațiile în care s-a impus reaudierea acestora, persoanele vătămate au fost audiate prin intermediul psihologului de la Curtea de Apel Cluj.

Tribunalul Maramureș a comunicat că în cazul în care se apreciază necesar sau a fost solicitată audierea, după aducerea la cunoștință a drepturilor/măsurilor de protecție de care poate beneficia persoana vătămată minoră, aceasta este audiată în prezența unui avocat ales sau desemnat din oficiu în ședință nepublică sau prin mijloace specifice audio și video, nefiind prezentă în sala de judecată, declarația fiind consemnată în proces-verbal separat în prezența consilierului de probațiune din cadrul Serviciului de probațiune de pe lângă Tribunalul Maramureș.

Judecătoria Baia Mare a comunicat că modul de audiere a persoanei vătămate minore s-a realizat în funcție de particularitățile speței, ținând cont și de vârsta acesteia. Astfel, audierea a avut loc fie în sala de judecată, fie prin video-conferință, persoana vătămată aflându-se în camera de consiliu, și, după caz, la audiere a fost prezent un consilier de probațiune și/sau un psiholog.

Judecătoria Sighetu Marmăției a comunicat că audierea persoanelor vătămate s-a făcut în ședință nepublică și în prezența unui avocat ales sau desemnat din oficiu, persoana vătămată minoră a fost audiată în prezența unui psiholog din cadrul DGASPC și i s-au adus la cunoștință persoanei vătămate măsurile de protecție ce pot fi luate.

Judecătoria Vișeu de Sus a comunicat următoarele:

- audierea persoanelor vătămate s-a făcut în ședință nepublică și în prezența unui avocat ales sau desemnat din oficiu;
- persoana vătămată minoră a fost audiată în prezența unui psiholog din cadrul DGASPC și după ce în prealabil psihologul a avut o întrevedere cu ea;
- s-a evitat contactul vizual dintre persoana vătămată și agresor/inculpat (s-a asigurat dreptul inculpatului de a auzi declarația persoanei vătămate fără ca acesta să fie prezent fizic în sala de judecată);
- i s-a adus la cunoștință persoanei vătămate dispozițiile Legii nr. 211/2004 atunci când organele de urmărire penală au omis acest aspect;
- i s-a adus la cunoștință măsurile de protecție ce pot fi luate, conținutul acestora și posibilitatea de a renunța la acestea;

Judecătoria Dragomirești, cu privire la modul de audiere al persoanei vătămate minore, a comunicat că s-a realizat cu aplicarea dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 Cod de procedură penală;

- audierea persoanelor vătămate minore se face în ședință nepublică;
- au existat întrevederi ale acestora cu un medic psiholog;

Judecătoria Târgu Lăpuș a comunicat că în procedurile judiciare analizate persoanele vătămate minore au fost audiate conform dispozițiilor art. 380 Cod procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 Cod procedură penală.

Tribunalul Sălaj și instanțele arondate acestuia au comunicat că, de regulă, s-au luat măsuri de protecție prev. de art. 127 lit. d cod de procedură penală, respectiv ascultarea persoanelor vătămate fără ca acestea să fie prezente în sala de judecată, prin intermediul mijloacelor audio-video de transmitere, fie persoanele vătămate minore nu au fost audiate de instanță, avându-se în vedere prevederile art. 113 al. 2 și 4 C.p.p. și apreciindu-se că nu este necesară reaudierea pentru buna desfășurare a procesului penal.

Judecătoria Dej a comunicat că procedura audierii persoanelor vătămate minore aceasta s-a defășurat, în funcție de particularitățile cauzei, în prezența unui reprezentant/psiholog din cadrul direcției județene pentru protecția copilului și a reprezentantului legal al minorului, declarația fiind înregistrată cu ajutorul mijloacelor tehnice de înregistrare audio. Judecătorul de caz a decis îndepărtarea publicului din sală, la nevoie.

13

Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, rezultă următoarele:

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată**: audierea persoanelor vătămate minore are loc, de regulă, în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea**:

La unele instanțe audierea se realizează prin mijloace specifice audio și video, victima nefiind prezentă în sala de judecată (de exemplu Curtea de Apel Cluj, Tribunalul Sălaj) în timp ce la alte instanțe audierea persoanelor vătămate s-a făcut în ședința de judecată nepublică, cu respectarea dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 Cod de procedură penală (de exemplu Judecătoria Dragomirești, Judecătoria Sighetu Marmăției). Au existat și instanțe care au comunicat că decizia de a proceda la audierea persoanei vătămate în sala de judecată, în ședință nepublică sau într-o încăpere distinctă a aparținut completului de judecată, în funcție de particularitățile speței (de exemplu Judecătoria Baia Mare, Tribunalul Maramureș).

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore**:
 - audierea are loc în prezența avocatului ales sau desemnat din oficiu;

- de regulă, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog (de desemnat de către DGASP) ori psihologul Curții de Apel;
- de regulă, cu ocazia audierii victimei minore este prezent și reprezentantul legal al persoanei vătămate
- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate**:
 - atunci când se impune, persoana vătămată este reaudiată de către instanță în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care aceasta nu se prezintă, judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală) sau dacă din particularitățile cauzei ar rezulta că audierea victimei i-ar putea produce noi traume, situație în care s-a procedat la ascultarea înregistrării audio-video a audierii victimei din faza de urmărire penală.

Curtea de Apel Constanța

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Constanța și instanțele arondate, au rezultat următoarele:

Tribunalul Constanța procedează la audierea victimelor minore cu respectarea dispozițiilor art. 113, 127, 129, 130 cod de procedură penală coroborate cu art. 111 și 112 cod de procedură penală.

Judecătoria Constanța procedează la audierea victimelor minore în ședință nepublică, fără prezența inculpatului ci doar a avocatului său, apărătorul având posibilitatea de a pune întrebări persoanei vătămate. Declarația luată în aceste condiții este prezentată inculpatului pentru a fi citită și pentru a formula eventuale întrebări.

La Judecătoriile Mangalia, Medgidia, Hârșova și Babadag audierea s-a realizat, de regulă, cu respectarea dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 cod de procedură penală.

Judecătoria Tulcea a comunicat că s-a asigurat apărare din oficiu persoanelor vătămate minore și că în cauzele menționate nu au fost formulate cereri în sensul audierii victimelor de către persoane de același sex cu victima.

Totodată, s-a apreciat că minorul de 10 ani nu poate da un consimțământ cu relevanță juridică, indiferent cât de dezvoltat ar fi din punct de vedere fizic. Responsabilitatea aparține adultului care se prezumă a fi conștient, cu experiență și responsabil de evoluția lucrurilor din societate. Mărirea vârstei de la care se prezumă existența consimțământului reprezintă o necesitate pentru toate infracțiunile contra libertății și integrității sexuale contra victimelor minore.

Judecătoria Măcin a comunicat că audierea minorului s-a făcut conform art. 380 cod de procedură penală prin rap la 111 și 112 cod de procedură penală, în prezența persoanei responsabile civilmente și a apărătorului din oficiu, dar în absența unui psiholog sau specialist în consultarea victimelor.

➤ **Verificările efectuate prin sondaj** au evidențiat următoarele aspecte:

- **cu privire la publicitatea ședinței de judecată:**

Pe baza verificărilor efectuate se poate concluziona că regula este audierea persoanei vătămate minore în ședință nepublică, sau după declararea ședinței de judecată, în scopul audierii acesteia, ca nepublică;

- **în ceea ce privește locul audierii:** de regulă audierea se desfășoară în sala de judecată;

- **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

Audierea se realizează, de regulă, în prezența apărătorului și reprezentantului legal; au fost identificate situații în care audierea s-a desfășurat și în prezența inculpatului și apărătorului acestuia precum și situații în care cu ocazia audierii persoanei vătămate minore a participat și un psiholog (desemnat de către DGASP).

- **cu privire la audierea persoanei vătămate în fața instanței de judecată:**

Regula este aceea a audierii sale în cursul judecății, în afara situațiilor în care aceasta nu se prezintă, sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală).

Curtea de Apel Craiova

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Craiova și instanțele arondate, rezultă următoarele:

La Curtea de Apel Craiova, s-au aplicat dispozițiile art. 380 Cod procedură penală raportat la art. 111 alin. 6, alin.8 Cod procedură penală, respectiv audierea victimelor minore s-a realizat în prezența unui psiholog din cadrul Direcției de Protecție a Drepturilor Copilului, audierea și, respectiv, reaudierea în fața instanței de apel a fost încuviințată numai în situația în care s-a considerat că este necesar față de situația concretă din speță; în toate cazurile a fost înregistrată audierea persoanei vătămate cu mijloace tehnice audio la nivelul instanțelor; în majoritatea cazurilor audierea persoanelor vătămate minore s-a realizat în ședință nepublică, aplicându-se corespunzător prevederile art. 352 alin.3 Cod pr.penală.

Tribunalul Dolj și instanțele arondate, Tribunalul Olt și instanțele arondate au comunicat că modul de audiere al persoanei vătămate minore se realizează potrivit dispozițiilor art. 380 C.p.p. prin raportare la art. 111 și 112 c.p.p.

Tribunalul Mehedinți și instanțele arondate au comunicat că nu a fost cazul de aplicare a dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. III și 112 cod de procedură penală.

Tribunalul Gorj și instanțele arondate au comunicat că în dosarele penale având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, audierea persoanei vătămate minore a fost efectuată cu respectarea dispozițiilor art. 380 Cod de procedură penală prin raportare la art. 111

și 112 Cod de procedură penală, fiindu-i asigurată totodată asistența juridică prin avocat ales sau desemnat din oficiu, conform art.93 Cod de procedură penală.

➤ **Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată**: regula o constituie audierea persoanelor vătămate minore în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea**:

De regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală), ci audierea are loc în sala de judecată, instanța declarând, de regulă, anterior, ședința nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore**:

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales;

- în majoritatea situațiilor audierea are loc și în prezența inculpatului și a avocatului acestuia, fiind de excepție situațiile în care inculpatul a fost îndepărtat din sala de judecată (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Craiova).

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog.

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă asistenții maternali și/sau reprezentantul DGASPC

- în majoritatea situațiilor, la audierea victimei minore participă și reprezentantul legal al persoanei vătămate;

- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate**:

- de regulă persoana vătămată nu este reaudiată de către instanță în cursul judecării, decât în situațiile în care se impune acest lucru, raportat la necesitatea lămuririi unor aspecte ce țin de declarația persoanei vătămate.

Persoana vătămată nu este audiată și deseori nu se prezintă în instanță în cazurile în care judecarea cauzei are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală).

Curtea de Apel Galați

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Galați, în apel, audierea persoanei vătămate minore se face foarte rar. Atunci când se impune totuși o audiere a persoanei vătămate minore, aceasta se efectuează, de regulă, în ședință nepublică, în condițiile art.352 Cod procedură penală, cu respectarea art.380, art.111, art.112 Cod procedură penală, asigurarea asistenței juridice obligatorii,

potrivit art. 93 alin. 4 Cod procedură penală. Audierea se realizează în prezența anumitor persoane în timpul ascultării minorului care nu a împlinit 14 ani, și anume a părinților, a unui psiholog, respectiv a unui reprezentant al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului (similar dispozițiilor din Legea 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane). La ascultarea minorilor se ține seama de caracteristicile lor psihice și fizice, iar particularitățile tactice de ascultare a minorilor diferă în funcție de vârsta la care sunt ascultați și de stadiul dezvoltării acestora, modalitatea de abordare a unui minor persoană vătămată realizându-se în funcție de caracteristicile vârstei acestuia. Referitor la etapele ascultării, ca și în cazul majorului, ascultarea minorului trebuie să parcurgă următorii pași: pregătirea ascultării; identificarea persoanei ce urmează a fi audiată; ascultarea propriu-zisă, respectiv relatarea liberă urmată de întrebări și răspunsuri.

Judecătoria Galați a comunicat că nu a fost cazul de aplicare a dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 cod de procedură penală, nu s-a impus audierea persoanelor vătămate minore (în unele cauze inculpații s-au prevalat de procedura simplificată de judecată, iar în celelalte cauze nu s-a apreciat ca fiind utilă audierea persoanelor vătămate minore în faza de judecată.)

Judecătoria Tecuci și Judecătoria Târgu Bujor au menționat că persoanele vătămate minore sunt ascultate în camera de consiliu, în prezența anumitor persoane în timpul ascultării minorului care nu a împlinit 14 ani, și anume a părinților, a unui psiholog, respectiv a unui reprezentant al Direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

Judecătoria Liești și Judecătoria Panciu au comunicat că audierea minorilor se realizează potrivit dispozițiilor art. art. 380 cod de procedură penală prin raportare la art. 111 și 112 cod de procedură penală.

Tribunalul Brăila a comunicat că audierea persoanelor vătămate/părților civile se efectuează în conformitate cu dispozițiile art. 111 și art. 112 Cod procedură penală, dar și a dispozițiilor art. 130 raportat la art. 126 Cod procedură penală, care se aplică în mod corespunzător, prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor – agent de probațiune, de față fiind și apărătorul ales ori desemnat din oficiu al victimei minore, într-o altă cameră separată de sala de ședință, în ședință nepublică, prin intermediul mijloacelor audio-video de transmitere fără voce distorsionată, dar uneori cu imagine distorsionată, după cum victima nu dorește să i se vadă chipul, atâta timp cât nu este anonimă (adică i se cunosc datele de identitate din dosar).

Judecătoria Brăila a menționat că audierea persoanei vătămate minore se face în prezența psihologului, a unui avocat desemnat din oficiu și cu înregistrarea declarației prin mijloace audio, în ședință nepublică.

Judecătoria Făurei a comunicat că audierea persoanei vătămate minore se realizează în ședință nepublică în prezența reprezentanților legali și a apărătorului ales sau din oficiu.

Judecătoria Focșani a precizat că modul de audiere a persoanei vătămate minore în cauzele având ca obiect infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore, este unitar, sunt respectate dispozițiile art. 380 Cpp raportat la art. 111 alin. 1,2,3,5, 6 și 8 Cpp, declarațiile persoanelor vătămate minore fiind consemnate și depuse la dosar, după citire și semnare.

În dosarul nr. .../.../... audierea persoanei vătămate minore s-a realizat cu asistență de specialitate, respectiv în prezența psihologului, iar în dosarul nr. .../.../... instanța a procedat la audierea persoanei vătămate minore potrivit dispozițiilor legale prev. de art. 380 Cpp raportat la art. 111 alin. 1,2,3,5, 6 și 8 Cpp, însă într-o altă încăpere, în prezența apărătorului ales al inculpaților și al apărătorului desemnat din oficiu pentru persoana vătămată, a reprezentantului Ministerului Public și a grefierului, având în vedere obiectul infracțiunii și oscilațiile declarațiilor din cursul urmăririi penale.

Judecătoria Adjud a menționat că practica instanței, privind modul de audiere a persoanei vătămate minore, respectiv aplicarea disp.art.380 cod procedură prin raportare la art. 111 si 112 Cod procedură penală, este în sensul ca aceasta se face în prezenta reprezentantului legal al minorului si a apărătorului ales sau din oficiu, în prezenta unui psiholog.

➤ **În ceea ce privește modul de audiere a persoanei vătămate minore, din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj (analiza dosarelor din Anexele nr. 1 și 2), rezultă următoarele:**

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

Regula constă în audierea persoanelor vătămate minore în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală; Instanța declară ședința nepublică, după ascultarea părților prezente, iar în sala de ședință nu sunt admise în decât părțile, reprezentantul Parchetului, persoana vătămată, reprezentanții acestora, avocații și celelalte persoane a căror prezență este autorizată de instanță.

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea:**

De regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală), ci audierea are loc în sala de judecată, în care se declară, de regulă, ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

În dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Brăila, instanța a acordat victimei statutul de martor vulnerabil, având în vedere traumele prin care a trecut aceasta în urma presupuselor fapte ale inculpatului, în temeiul art. 130 alin. 1 lit. a) Cod procedură penală și a decis audierea acesteia, separat de inculpat, în loc special amenajat, fără

a fi prezent în sala de ședință, în ședință nepublică, prin intermediul mijloacelor audio-video de transmitere, cu imagine distorsionată, fără voce distorsionată, în temeiul art. 127 alin. 1 lit. c), d) și art. 130 alin. 2 Cod procedură penală.

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- audierea are loc în prezența unui avocat ales sau desemnat din oficiu,

- în majoritatea situațiilor la audierea persoanei vătămate a fost prezent și reprezentantul legal, acesta lipsind în situațiile în care reprezentantul legal a avut calitatea de martor în respectiva cauză (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Brăila) sau minora avea sentimente de rușine și teamă față de acesta (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Târgu Bujor).

- în majoritatea situațiilor, audierea are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia.

- în rare ocazii, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog.

- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate,**

De regulă, persoana vătămată nu este reaudiată de către instanță în cursul judecății, în cele mai multe situații din cauză că persoana vătămată nu se prezintă sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală). În apel, de regulă, nu au fost reaudiate părțile vătămate.

Curtea de Apel Iași

Curtea de Apel Iași a comunicat că în calea ordinară de atac a apelului, audierea/reaudierea persoanei vătămate minore, victimă a unei infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, are loc cu titlu de excepție, raportat la specificul căii de atac și la dispozițiile art. 113 alin. 4 C.p.p.

În acest sens, au fost identificate ca și situații premisă: pronunțarea unei soluții de achitare de către instanța de fond: lipsa audierii persoanei vătămate minore de către instanța de fond și/sau lipsa înregistrării audio-video a declarației persoanei vătămate minore din cursul urmăririi penale. În situațiile premisă menționate, reaudierea victimei minore nu a avut loc însă în mod automat fiind avute în vedere consecințele negative care s-ar produce asupra persoanei vătămate minore în caz de reaudiere (pentru ca victima să nu fie supusă unui nou șoc emoțional) și dacă inculpatul a avut sau nu posibilitatea de a îi adresa întrebări pe parcursul derulării procedurilor judiciare.

Ca și demersuri concrete întreprinse de către judecătorii secției, s-au menționat: desemnarea unui apărător din oficiu, în ipoteza în care victima minoră nu are încheiat un contract de asistență juridică cu un apărător ales; aducerea la cunoștință a drepturilor procesuale specifice; efectuarea unei adrese către un psiholog (de regulă, același care a întocmit referatul de evaluare/raportul de expertiză psihologică) pentru pregătirea persoanei vătămate minore în vederea

audierii; prezența psihologului la audierea persoanei vătămate minore; audierea persoanei vătămate minore fie în sala de ședință, fie într-o încăpere distinctă din cadrul instanței, fără ca inculpatul să fie prezent fizic în aceeași încăpere; limitarea audierii persoanei vătămate minore la aspectele strict necesare soluționării cauzei; lipsa publicității ședinței de judecată, în condițiile art. 352 alin. 3 Cod procedură penală.

Tribunalul Iași, relativ la modul de audiere a persoanei vătămate minore, a arătat că, prin raportare la dispozițiile art. 111 alin. 6 și alin. 7 C.p.p., tacticile de ascultare a minorilor diferă în funcție de vârsta la care sunt ascultați și de stadiul dezvoltării acestora; audierea victimei minore se realizează, de regulă, în prezența unui psiholog, împreună cu reprezentantul legal, instanța urmărind ca prin modalitatea concretă de luare a declarațiilor să asigure un context apt să determine victima minoră să expună în mod liber, în lipsa oricăror constrângeri, într-un mediu care să evite cauzarea unei noi experiențe traumatizante, abuzurile la care a fost supus. Cel mai frecvent, audierea s-a făcut fără ca persoana vătămată minoră să fie prezentă fizic în sala de judecată, prin intermediul sistemelor audio-video, urmare a instituirii măsurilor de protecție prev. de art. 127 lit. d) Cod procedură penală. De asemenea, în unele cazuri, audierea victimelor minore s-a făcut în ședință nepublică, declarată pe parcursul audierii victimei, ori în sala de ședință fără prezența inculpatului.

În ceea ce privește modul de audiere a persoanei vătămate minore, prin raportare la dispozițiile art. 111 alin. 6 și alin. 7 C.p.p., în privința particularităților tactice de ascultare a minorilor, Judecătoria Iași arată că ele diferă în funcție de vârsta la care sunt ascultați și de stadiul dezvoltării acestora. Audierea victimei minore se realizează, de regulă, în prezența unui psiholog, împreună cu reprezentantul legal, instanța urmărind ca prin modalitatea concretă de luare a declarațiilor să asigure un context apt să determine victima minoră să expună în mod liber, în lipsa oricăror constrângeri, într-un mediu care să evite cauzarea unei noi experiențe traumatizante, abuzurile la care a fost supus. Așadar, organul judiciar trebuie să-și construiască modalitatea de abordare a persoanei vătămate minore în funcție de caracteristicile vârstei acestuia. Referitor la etapele ascultării, ca și în cazul majorului, ascultarea minorului trebuie să parcurgă următorii pași: pregătirea ascultării, identificarea persoanei ce urmează a fi audiată, ascultarea propriu-zisă, respectiv relatarea liberă urmată de întrebări și răspunsuri.

Judecătoria Pașcani a precizat că se evită, pe cât posibil, audierea victimei minore pentru a evita traumatizarea acesteia. Audierea minorilor în cauzele cu minori, victime ale infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, se face totuși în mod excepțional, în situațiile în care: instanța are nelămuriri privind existența faptei, a modului în care fapta a avut loc, probele în acest sens fiind nefiind suficiente sau irelevante sau în situația în care inculpatul nu recunoaște săvârșirea

faptei și se insistă în audierea minorului-victimă, cu intenția de a folosi declarația acestuia în apărare. Audierea se face în condițiile art. 111 din C.p.p., în ședință nepublică, fie prin videoconferință, în prezența unui psiholog, a unui asistent social și a părinților victimei minore, fie în mod direct, în fața judecătorului, care nu poartă robă, în prezența aceluiași persoane anterior menționate, inițial având loc un dialog prealabil care să pregătească minorul, cu întrebări scurte, care nu au legătură cu cauza. În cursul audierii sunt admise întrebările scurte, precise, care să nu conducă la traumatizarea victimei, iar în momentul în care aceasta refuză să răspundă, se întrerupe audierea sa. O alternativă pertinentă și preferabilă audierii victimei minore este efectuarea unei expertize psihologice în cadrul căreia specialiștii pot aprecia dacă aceasta a fost abuzată în cadrul unei infracțiuni sexuale sau suferă de mitomanie.

Judecătoria Hârlău a comunicat că persoanele vătămate minore au fost audiate în cameră de consiliu, în prezența unui psiholog desemnat de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului Iași.

La nivelul Judecătoriei Răducăneni, s-a menționat că audierea persoanei vătămate minore se realizează în prezența unui psiholog, în prezența reprezentantului legal al persoanei vătămate minore, în ședință nepublică.

Tribunalul Vaslui a comunicat că audierea persoanelor vătămate minore se realizează în camera de consiliu, prin intermediul sistemelor de videoconferință, precum și în prezența unui psiholog sau specialist în consilierea victimelor.

Judecătoria Vaslui a menționat că audierea persoanelor vătămate minore s-a efectuat în conformitate cu dispozițiile art. 111 și 112 Cod procedură penală, în prezența reprezentantului legal al minorului și în cele mai multe cazuri, în prezența unui psiholog.

Judecătoria Bârlad a arătat că persoana vătămată minoră este audiată cu respectarea dispozițiilor art. 380 prin raportare la art. 111 și 112 Cod procedură penală, cu aducerea la cunoștință a drepturilor și obligațiilor, în prezența reprezentantului legal, a avocatului desemnat din oficiu, precum și a psihologului.

Judecătoria Huși a menționat că victimele minore sunt audiate în prezența unui părinte ori a reprezentantului legal, a apărătorului din oficiu și, când este necesar, în prezența unui psiholog; la audierea persoanei vătămate minore nu participă alte persoane decât părțile și avocații din cauza respectivă, ședința nefiind publică.

➤ Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, **cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

- În ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; prin excepție, în foarte puține

cauze, persoana vătămată are avocat ales (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad);

- în etapa judecătii, audierea persoanei vătămate minore are loc, deseori, în prezența inculpatului și/sau a avocatului acestuia (de ex., dosar nr. .../.../...Judecătoria Iași, dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani, dosar nr. .../.../... Judecătoria Răducăneni, dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad); au fost identificate și situații în care s-a dispus îndepărtarea din sală a inculpatului în timpul audierii victimei minore (de ex., dosar nr. .../.../...* Judecătoria Hârlău; dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui);

- la nivelul Curții de Apel Iași și a instanțelor arondate acesteia, verificările prin sondaj arată că, de regulă, la audierea persoanei vătămate minore participă reprezentantul legal al acesteia, iar în cele mai multe cazuri, instanța a considerat că se impune audierea victimei minore și în prezența unui psiholog (de ex., dosar nr. .../.../..., dosar nr. .../.../... și dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui; dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad; dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău).

• din perspectiva **locului în care se realizează audierea persoanei vătămate minore:**

- de regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală); în faza de judecată, audierea are loc în sala de judecată, în care, de regulă, se declară ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- a fost identificată și situația în care, în faza de urmărire penală, s-a procedat la audierea persoanei vătămate minore la sediul DGASPC, în prezența mamei, a psihologului și a avocatului din oficiu (de ex., dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Răducăneni);

- în unele cazuri, persoana vătămată a fost audiată prin videoconferință, fără bruij video sau audio (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași);

• din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

- se constată că, de regulă, cu foarte puține excepții, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- au fost identificate și situații în care instanța a respins cererea de judecare a cauzei în ședință nepublică (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași)

• în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- persoana vătămată este audiată în faza de urmărire penală;

- în cursul judecătii, de regulă, persoana vătămată este audiată și de către instanță, cu excepția situațiilor în care persoana vătămată nu se prezintă sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală);

- în judecata în primă instanță au fost identificate și situații, în număr redus, în care instanța a apreciat că nu este necesară reaudierea persoanei vătămate; de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol (având în vedere starea psihică de agitație a persoanelor vătămate, manifestată atât înaintea începerii ședinței de judecată, cât și în timpul acesteia, instanța de judecată a apreciat că nu se impune reascultarea persoanelor vătămate); dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – agresiune sexuală (în primă instanță, s-a respins cererea de reaudiere a persoanei vătămate, raportat la vârsta persoanei vătămate – 6 ani - și la calitatea sa de persoană vulnerabilă față de inculpat prin prisma relațiilor similare unor relații de familie – inculpatul fiind concubinul bunicii persoanei vătămate);

- în judecata în primă instanță, uneori, persoana vătămată este audiată și reaudiată de către instanță; de exemplu, dosarul nr..../.../... Judecătoria Bârlad – viol (persoana vătămată a fost reaudiată după schimbarea completului de judecată);

- au fost identificate și situații în care s-a apreciat că nu se mai impune reaudierea persoanei vătămate și în judecata în apel (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași);

Curtea de Apel Oradea

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Oradea și instanțele arondate, au rezultat următoarele:

La soluționarea cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, audierea persoanei vătămate minore se realizează cu respectarea dispozițiilor art. 380 Cod procedură penală, conform art. 111 - 112 Cod procedură penală și cu aplicarea dispozițiilor art. 352 alin. (3) Cod procedură penală, privind declararea ședinței de judecată nepublice, în cazurile justificate prin necesitatea ocrotirii intereselor victimei minore.

Audierea minorilor se realizează în prezența reprezentanților legali ai acestora sau, după caz, în prezența unui reprezentant al autorității tutelare și a unui psiholog. Judecătoria Oradea a menționat, în plus, că audierea s-a realizat, în anumite cauze, în prezența unui psiholog sau într-o încăpere special concepută în acest sens.

Totodată, Curtea de Apel a comunicat că la nivelul acestei instanțe persoanele vătămate minore au fost audiate, atunci când a fost cazul (respectiv atunci când inculpatul nu a solicitat judecarea cauzei în procedura simplificată, doar în baza probelor administrate în faza de urmărire penală), conform art. 380 Cod procedură penală, art. 111 și 112 Cod procedură penală, în ședință nepublică, în prezența reprezentanților legali ai minorilor, fiind prezent și psihologul Curții de Apel Oradea.

➤ **Din verificările efectuate prin sondaj au rezultat următoarele particularități:**

- **din perspectiva publicității ședinței de judecată:**

Regula o constituie audierea persoanelor vătămate minore în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală, fiind declarată ședință nepublică fie pe întreaga perioadă a derulării procesului, fie numai în vederea audierii persoanei vătămate.

- **din perspectiva locului în care se realizează audierea:**

verificările efectuate au evidențiat că audierea persoanei vătămate minore s-a realizat fie într-o încăpere separată, fie în sala de judecată, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- **în ceea ce privește persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- regula a fost aceea a prezenței apărătorului și reprezentantului legal al persoanei vătămate minore - s-au constatat situații în care audierea a avut loc în prezența celorlalte părți, inclusiv a inculpatului și a avocatului acestuia.

- la audierea persoanei vătămate minore participă, de regulă, un psiholog, reprezentantul DGASPC și reprezentantul legal al persoanei vătămate

- **în ceea ce privește reaudierea persoanei vătămate:**

- se procedează la audierea persoanei vătămate în cursul judecății, excepție făcând cazurile în care judecarea cauzei se desfășoară în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală).

- de regulă, nu s-a procedat la audierea minorilor cu ocazia soluționării apelului.

Curtea de Apel Pitești

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Pitești și instanțele arondate, rezultă următoarele:

Curtea de Apel Pitești a comunicat faptul că audierea are loc doar în prezența avocatului persoanei vătămate, putând fi incidente și art. 113 cpp. De asemenea a comunicat că în cauză se citează reprezentantul legal, iar dacă acesta este prezent, audierea minorului se efectuează în prezența reprezentantului legal.

Judecătoriile Costești, Topoloveni și Tribunalul Vâlcea au comunicat faptul că audierea persoanelor vătămate se realizează cu respectarea dispozițiilor respectat art. 380, 111, 112 din Codul de procedură penală.

Judecătoriile Curtea de Argeș, și Câmpulung au arătat că audierea persoanelor vătămate minore se realizează în prezența avocatului ales sau din oficiu, în cauză se citează reprezentantul legal, iar dacă acesta se prezintă în instanță, se audiază minorul în prezența reprezentantului legal. De asemenea se aduce la cunoștința părților vătămate că pot solicita să fie soluționată cauza în ședință nepublică.

Judecătoriile Rm. Vâlcea, Bălcești și Horezu au precizat că audierea persoanelor vătămate minore se realizează în prezența avocatului ales sau din oficiu, a reprezentantului legal și uneori a psihologului, în aceeași sala de judecată în care se soluționează toate cauzele, în ședință nepublică.

Judecătoriile Bălcești și Brezoi au comunicat că în cauzele aflate pe rolul lor nu au fost audiati minorii, iar inculpatii au recunoscut săvârșirea faptelor.

Judecătoria Drăgășani a menționat că uneori au fost audiate părțile vătămate minore, alteori nu, atunci când inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor.

➤ **Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

Regula o constituie audierea persoanelor vătămate minore în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală; În majoritatea situațiilor a fost declarată ședință nepublică pe întreaga perioadă a derulării procesului, însă au fost constatate și cauze în care a fost declarată ședință nepublică doar pe parcursul audierii persoanei vătămate.

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea:**

De regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală), ci audierea are loc în sala de judecată, instanța declarând, de regulă, anterior, ședința nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales.

- de regulă, audierea are loc și în prezența celorlalte părți, inclusiv a inculpatului și a avocatului acestuia.

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog, neexistând o regulă în audierea doar în prezența acestuia.

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă asistenții maternali și/sau reprezentantul DGASPC .

- în majoritatea situațiilor, la audierea victimei minore participă și reprezentantul legal al persoanei vătămate, existând și situații în care aceștia nu sunt prezenți, fiind plecați din localitate.

- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- de regulă, în fond, persoana vătămată este audiată de către instanță în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care judecarea cauzei are loc în procedura

simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală) sau când persoana vătămată nu se prezintă.

- reaudierea minorilor, se realizează cu titlu de excepție în situațiile în care se impune acest lucru raportat la necesitatea lămuririi unor aspecte care țin de declarația persoanei vătămate.

- de regulă, nu se realizează reaudierea minorilor cu ocazia soluționării apelului.

Curtea de Apel Ploiești

Curtea de Apel Ploiești și instanțele din circumscripția acesteia au menționat că audierea persoanei vătămate minore s-a realizat cu respectarea dispozițiilor legale, respectiv art. 380 rap. la art. 111 și 112 Cod procedură penală. Suplimentar, Judecătoria Pogoanele a precizat că audierea persoanelor vătămate minore s-a realizat și în prezența psihologului. Judecătoria Pucioasa a menționat că într-un singur dosar (.../.../...) s-au aplicat dispozițiile art. 113 alin. (4) Cod procedură penală și nu s-a apreciat necesară reaudierea persoanei vătămate; în celelalte dosare s-a aplicat procedura simplificată și nu s-a impus readministrarea probelor.

➤ Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, **în ceea ce privește modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în majoritatea cauzelor (prin excepție, în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales);

- deseori, în etapa judecătii, audierea persoanei vătămate minore are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia; se identifică puține cazuri în care inculpatul este îndepărtat din sală (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Câmpina);

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă un psiholog;

- de regulă, la audierea victimei minore participă reprezentantul legal al acesteia;

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea persoanei vătămate minore:**

- de regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală); în faza de judecată, audierea are loc în sala de judecată, în care deseori se declară ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:** deseori, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- persoana vătămată este audiată în faza de urmărire penală; de regulă, persoana vătămată este audiată de către instanță și în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care aceasta nu se prezintă sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală);

- uneori, persoana vătămată este audiată de către instanță și în judecata în primă instanță și în apel (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Ploiești; dosarul nr. .../.../... Judecătoria Buzău);

- au fost identificate situații în care s-a apreciat că nu se mai impune reaudierea persoanei vătămate și în judecata în apel (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Râmnicu Sărat; dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște).

Curtea de Apel Suceava

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Suceava și instanțele arondate, rezultă următoarele:

La Curtea de Apel Suceava, audierea persoanei vătămate minore, în fața instanței de judecată în calea de atac a apelului, la nivelul Secției penale și pentru cauze cu minori, se desfășoară potrivit dispozițiilor art. 380 și art. 111-112 din Codul de procedură penală. S-a menționat că în unele cauze, se face și aplicarea dispozițiilor art. 352 alin. (3) Cod de procedură penală înainte de audiere, în sensul că atunci când judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere vieții intime ori intereselor persoanei vătămate minore, completul de judecată declară ședința nepublică.

Tribunalul Suceava a precizat că audierea persoanei vătămate se face separat, în ședință nepublică, iar instanța **dispune ca la ședința de judecată să participe un reprezentant al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, având calitatea de psiholog.**

Tribunalul Botoșani a comunicat, cu referire la dosarele identificate, următoarele: în dosarul nr..../.../..., audierea persoanei vătămate minore a avut loc în ședința publică, în prezența unui psiholog și a unui apărător desemnat din oficiu; în dosarul nr..../.../..., audierea persoanei vătămate minore a avut loc în ședința nepublică, doar în prezența apărătorului desemnat din oficiu și a mamei persoanei vătămate.

Judecătoria Suceava a menționat că audierea persoanelor vătămate minore se face în conformitate cu dispozițiile art. 380 Cod procedură penală rap. la art. 111 și art. 112 Cod procedură penală, de regulă, în ședință nepublică, în prezența unui psiholog din cadrul DGASPC Suceava și, uneori, în absența inculpatului. S-a arătat că, precum în cazul persoanelor vătămate majore, în ascultarea persoanelor vătămate minore se parcurg următorii pași: pregătirea ascultării, identificarea persoanei ce urmează a fi audiată, ascultarea propriu-zisă, respectiv relatarea

liberă urmată de întrebări și răspunsuri. Relativ la particularitățile tactice de ascultare a persoanelor vătămate minore, s-a menționat că acestea diferă în funcție de vârsta la care sunt ascultate și de stadiul dezvoltării acestora.

Judecătoria Rădăuți a comunicat că persoanele vătămate minore au fost audiate de regulă în ședințe declarate nepublice și doar atunci când s-a considerat necesar acest lucru.

Judecătoria Fălticeni a comunicat că nu s-a constituit o practică în acest sens.

Judecătoria Gura Humorului a precizat că audierea persoanei vătămate minore se realizează conform dispozițiilor legale.

La Judecătoria Câmpulung Moldovenesc, în funcție de situația concretă, au fost cazuri în care audierea persoanei vătămate minore s-a făcut în condițiile prevăzute de art. 111, 112, 113 Cod procedură penală, în sensul că s-a acordat statutul de persoană vulnerabilă persoanei vătămate și s-a dispus ca măsură de protecție nepublicitatea ședinței de judecată pe durata ascultării persoanei vătămate (în acest sens s-a indicat dosarul nr..../.../... al Judecătoriei Câmpulung Moldovenesc).

La Judecătoria Vatra Dornei, dacă instanța a apreciat că este necesară audierea persoanei vătămate minore, audierea s-a făcut în camera de consiliu, în prezența unui psiholog, potrivit dispozițiilor art.380, raportat la art. 111 alin. (6) Cod procedură penală.

Judecătoria Botoșani a menționat că, în ceea ce privește audierea persoanelor vătămate minore, activitatea se realizează în conformitate cu dispozițiile procedurale în materie, în prezența reprezentantului legal și al apărătorului desemnat din oficiu sau ales.

Judecătoria Dorohoi a comunicat că audierea persoanelor vătămate minore se face cu respectarea art. 380 și potrivit art. 111 și 112 Cod procedură penală, de regulă în prezența unui psiholog, fără participarea inculpatului și a publicului.

Judecătoria Darabani a precizat că nu au fost sesizate aspecte deosebite

Judecătoria Săveni a comunicat că audierea persoanelor vătămate minore se realizează cu respectarea dispozițiilor art. 111, 112 și 380 Cod procedură penală.

➤ Din verificările efectuate de către inspectorii judiciari prin sondaj, **cu referire la modul de audiere a persoanei vătămate minore, rezultă următoarele:**

• în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; prin excepție, în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava);

- în marea majoritate a cazurilor, în etapa judecătii, audierea persoanei vătămate minore are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia; doar în

unele cauze s-a procedat la audierea separată a persoanei vătămate minore, fără prezența inculpatului (de exemplu, dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani - viol);

- uneori, la audierea victimei minore participă reprezentantul legal al persoanei vătămate (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Rădăuți; dosar nr. .../.../... Judecătoria Gura Humorului);

- uneori, la audierea persoanei vătămate minore participă și un psiholog (de exemplu, dosar nr. .../.../... Tribunalul Suceava, dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava);

• din perspectiva **locului în care se realizează audierea persoanei vătămate minore:**

- de regulă, nu rezultă ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop (astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală), ci audierea are loc în sala de judecată, în care deseori se declară ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

• din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

- deseori, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală;

• în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- persoana vătămată este audiată în faza de urmărire penală;

- de regulă, persoana vătămată este reaudiată de către instanță în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care aceasta nu se prezintă sau judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii;

- în judecata în apel au fost identificate situații în care persoana vătămată nu a fost reaudiată (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Gura Humorului; dosar nr. .../.../... Judecătoria Botoșani – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava - viol); au fost identificate și situații în care persoana vătămată a fost reaudiată și în apel (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Darabani – viol);

- au fost identificate și cazuri în care s-a dispus emiterea unui mandat de aducere pentru persoana vătămată (aceasta nu s-a prezentat însă în instanță pentru a fi audiată, nici în aceste condiții – dosar nr. .../.../... Judecătoria Botoșani-act sexual cu un minor).

Curtea de Apel Târgu Mureș

La Tribunalul Mureș, potrivit datelor comunicate, audierea persoanelor vătămate minore s-a realizat atât în ședință publică cât și în ședință nepublică.

La Tribunalul Harghita, conform celor comunicate, persoana vătămată minoră a fost audiată cu respectarea art. 111 și 112 cod de procedură penală.

la Judecătoria Târgu Mureș, persoanele vătămate minore au fost ascultate cu respectarea prevederilor art.380 cod de procedură penală rap. la art.111 și art.112

cod de procedură penală în sensul că ședințele au fost declarate nepublice și declarațiile au fost înregistrate.

În perioada de referință nu au fost identificate cazuri în care instanțele de judecată să dispună măsuri prevăzute de art.111 alin.6 lit. a, b sau c cod de procedură penală.

În cadrul Judecătoriai Reghin, în cauzele în care s-a procedat la audierea persoanelor vătămate minore, audierea s-a realizat în ședințe nepublice.

Defalcăt pe dosare, modul de audiere al persoanei vătămate minore se prezintă astfel: în dosarul nr. .../.../... persoana vătămată minoră a fost audiată în prezența avocatului, reprezentantului legal și psihologului desemnat în cauză; în dosarul nr. .../.../... nu au fost audiate persoanele vătămate în vârstă de 5, respectiv 6 ani; în dosarul .../.../... persoana vătămată minoră a fost audiată în prezența avocatului, a reprezentantului legal și a reprezentantului autorității tutelare; în dosarul nr. .../.../... persoana vătămată minoră a fost audiată în prezența avocatului și a reprezentantului legal;

În dosarele nr. .../.../..., nr. .../.../..., nr. .../.../... și nr. .../.../... – nu s-a procedat la audierea persoanelor vătămate minore, deoarece cauzele au fost soluționate prin procedura simplificată a recunoașterii vinovăției.

La Judecătoria Luduș - au fost respectate și aplicate dispozițiile art.380 cod procedură penală prin raportate la art.111 și 112 cod procedură penală.

Persoanei vătămate i s-au adus la cunoștință drepturile și obligațiile, dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu, dreptul de a apela la un mediator, dreptul de a propune administrarea de probe, dreptul de a fi încunoștințată cu privire la desfășurarea procedurii, dreptul de a formula plângere prealabilă, precum și dreptul de a se constitui parte civilă, obligația de a se prezenta la chemările organelor judiciare, obligația de a comunica orice schimbare de adresă.

S-a procedat la audierea persoanei vătămate, potrivit dispozițiilor art. 111 și 112 Cod procedură penală, după ascultarea inculpatului și, după caz, a coînculpaților.

Judecătoria Miercurea Ciuc a comunicat că persoanele vătămate au fost audiate în majoritatea dosarelor în ședință publică, în prezența reprezentantului legal.

În dosarul nr. .../.../... instanța apreciată că se impune respingerea cererii privind audierea persoanei vătămate având în vedere și practica judiciară a Curții Europene a Drepturilor Omului, în sensul că victimele unor infracțiuni de natură sexuală sunt extrem de reticente în a fi confruntate cu acuzatul deoarece s-ar supune unor traume emoționale dacă ar trebui să retrăiască momentul săvârșirii infracțiuni.

În cadrul Judecătoriai Toplița persoana vătămată minoră a fost audiată în cursul judecării doar în cadrul dosarului nr. .../.../..., pe când în celelalte dosare, având în vedere că inculpații au recunoscut săvârșirea faptei, pentru evitarea revictimizării persoanei vătămate nu s-a mai procedat la audierea acesteia. În cadrul dosarului în

care a fost audiată persoana vătămată minoră, au fost respectate dispozițiile legale prevăzute de art. 380 rap. la art. 111 și 112 cod de procedură penală, respectiv după audierea inculpatului s-a procedat la audierea persoanei vătămate minore, fiindu-i citite în prealabil drepturile și obligațiile ce îi revin. Audierea persoanei vătămate minoră a fost înregistrată prin mijloace audio tehnice având în vedere că întreaga ședință de judecată este înregistrată. Nu au fost dispuse măsuri specifice de protecție specială.

La Judecătoria Sighișoara conform art. 380 cod de procedură penală și în majoritatea cazurilor a fost desemnat un apărător din oficiu pentru persoana vătămată și au fost audiați și-n prezența apărătorului din oficiu.

La Judecătoriile Gheorghieni, Târnăveni și Odorheiul Secuiesc au fost respectate și aplicate dispozițiile art.380 cod procedură penală prin raportate la art.111 și 112 cod procedură penală.

➤ **Verificările efectuate prin sondaj** au evidențiat următoarele aspecte:

- **publicitatea ședinței de judecată:** pe baza verificărilor efectuate se poate concluziona că regula este audierea persoanei vătămate minore în ședință nepublică, sau după declararea ședinței de judecată, în scopul audierii acesteia, ca nepublică;

- **locul audierii:** de regulă audierea se desfășoară în sala de judecată;

- **persoanele prezente la audierea victimei minore:** audierea se realizează, de regulă, în prezența apărătorului și reprezentantului legal; au fost identificate situații în care audierea s-a desfășurat și în prezența inculpatului și apărătorului acestuia;

- **audierea persoanei vătămate în fața instanței de judecată:** regula este aceea a audierii sale în cursul judecății, în afara situațiilor în care aceasta nu se prezintă, judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală) sau s-a apreciat că audierea ar putea constitui o nouă o traumă pentru victimă.

Curtea de Apel Timișoara

Potrivit relațiilor comunicate de către Curtea de Apel Timișoara și instanțele arondate, au rezultat următoarele:

De regulă, nu au existat dosare în care să nu se fi aplicat sau în care să fi existat dificultăți în aplicarea prevederilor art. 380 cod de procedură penală cu aplicarea art. 111, 112 și 113 Cod procedură penală, în măsura în care a fost necesară audierea persoanei vătămate în cursul procesului (în cauzele în care inculpații nu au uzitat de procedura recunoașterii).

La Judecătoria Deta s-a pus în discuția părților dacă dezbaterile vor avea loc în ședință publică sau în ședință nepublică, toate părțile și procurorul optând pentru ședința nepublică. În cauzele în care inculpații au optat pentru procedura de

judecată în baza recunoașterii vinovăției, nu au fost audiate persoanele vătămate. În situațiile în care judecata a urmat procedura de drept comun, persoanele vătămate au fost audiate cu respectarea dispozițiilor art. 380 și ale art. 111 și 112 cod de procedură penală. Cu ocazia audierii s-a ținut seama de vârsta și de situația particulară a fiecărei persoane vătămate. Când s-a considerat că este necesar, la audierea persoanelor vătămate a participat și a asistat un psiholog din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș, care s-a ocupat, în prealabil, și de consilierea minorului cu privire la audiere (de exemplu în dosarul nr. .../.../...).

La Judecătoria Lugoj, din datele comunicate a rezultat că în faza de judecată nu s-a procedat la audierea persoanelor vătămate minore.

La nivelul Judecătoriei Arad, practica judiciară în materie este în sensul că ședințele de judecată nu sunt publice, sunt fixate la ore diferite de celelalte cauze aflate pe rolul completului, audierea minorilor se realizează cu respectarea dispozițiilor legale care reglementează măsurile specifice de protecție; de regulă, la audierea minorilor cu vârste mici este chemat și expertul psiholog care a efectuat expertiza în cauză și care cunoaște situația victimei sau un alt psiholog.

Judecătoria Lipova a comunicat că persoanele vătămate minore au fost audiate de instanța de judecată în următoarele dosare: nr. .../.../... (la Curtea de Apel Timișoara, în faza apelului), nr. .../.../... și nr. .../.../...(conexat la dosar nr. .../.../...), în ședință nepublică, în prezența reprezentanților legali (dosar nr. .../.../... și nr. .../.../...), precum și a apărătorului din oficiu (în toate cele trei dosare), înregistrarea audierilor fiind efectuată prin mijloace tehnice audio.

În dosarele nr. .../.../... și .../.../... persoanele vătămate minore nu au dorit să dea declarații în fața instanței de judecată, în dosarul nr. .../.../... persoana vătămată minoră nu a fost prezentă în fața instanței de judecată, iar în dosarul nr. .../.../... instanța nu a audiat persoana vătămată minoră, deoarece a apreciat că interesul minorului este superior, constatând cu propriile simțuri că luarea declarației acesteia îi poate cauza urmări în plan psihologic.

Datorită faptului că în dosarele nr. .../.../... (conexat la dosar nr. .../.../...), nr. .../.../..., nr. .../.../..., nr. .../.../... și nr. .../.../...inculpații au urmat procedura simplificată de recunoaștere a vinovăției, pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale, s-a considerat că reaudierea persoanelor vătămate minore ar constitui încă o traumă pentru acestea și că nici nu ar fi relevante, instanța ținând seama de declarațiile date în cursul urmăririi penale, la momentul deliberării.

La Judecătoria Moldova Nouă audierea persoanei minore s-a realizat în ședință nepublică, în prezența reprezentantului legal și a apărătorului din oficiu.

- **Din verificările efectuate prin sondaj, rezultă următoarele:**
- **publicitatea ședinței de judecată:**

Pe baza verificărilor efectuate se poate concluziona că regula este audierea persoanei vătămate minore în ședință nepublică, sau după declararea ședinței de judecată, în scopul audierii acesteia, ca nepublică;

- **locul audierii:** de regulă audierea se desfășoară în sala de judecată;
- **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

Audierea se realizează, de regulă, în prezența apărătorului și reprezentantului legal; au existat situații în care audierea s-a desfășurat și în prezența inculpatului și apărătorului acestuia precum și situații în care cu ocazia audierii persoanei vătămate minore a participat și un psiholog.

- **audierea persoanei vătămate în fața instanței de judecată:**

Regula este aceea a audierii sale în cursul judecății, cu excepția situațiilor în care judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii (în condițiile art. 374 alin. 4 și art. 375 Cod procedură penală), victima nu se prezintă, sau s-a apreciat că audierea nu este în interesul superior al minorului sau că reaudierea persoanelor vătămate minore ar constitui încă o traumă pentru acestea.

Curtea Militară de Apel

Tribunalul Militar Cluj a comunicat că victima minoră a fost audiată în ședință secretă, în prezența unui consilier superior psiholog al AGASPC Cluj și în prezența reprezentantului său legal.

Tribunalul Militar Iași a comunicat că audierea s-a realizat conform dispozițiilor art. 380 cod de procedură penală prin raportare la dispozițiile art. 111-112 cod de procedură penală.

15

2.1. Dificultăți ivite în practică privind audierea persoanei vătămate minore

În general, instanțele au comunicat că în practică nu au fost identificate dificultăți privind audierea persoanei vătămate minore. Asemenea dificultăți au fost învederate de către anumite instanțe, respectiv:

Judecătoria Moinești a comunicat că în practica instanței au apărut dificultăți în vederea aplicării dispozițiilor legale deoarece nu există un spațiu fizic adecvat audierii. De asemenea, nu se poate garanta de către instanță că psihologul care este prezent are capacitatea profesională de a concura la audierea în bune condiții a minorului.

Tribunalul pentru Minori și Familie Brașov, Judecătoria Brașov și Judecătoria Făgăraș au menționat că s-au înregistrat dificultăți de relaționare cu persoanele vătămate minore în contextul procedurilor derulate, generate de sentimentele de teamă și anxietate, ceea ce ar impune pregătirea prealabilă a persoanelor vătămate de un psiholog și asistarea de către acesta pe întreaga perioadă a audierii.

În circumscripția **Curții de Apel București**, s-au subliniat anumite dificultăți în audierea victimelor minore generate de: lipsa unor incinte special concepute sau

adaptate pentru audiere (Judecătoria sector 1 București, Judecătoria sector 5 București, Judecătoria Giurgiu); prezentarea persoanei vătămate la instanță fără reprezentantul legal, al cărui domiciliu nu poate fi identificat și nici persoana minoră nu cunoaște cum poate fi contactat reprezentantul legal, fiind vorba în special despre minori aflați într-o situație familială și socială dificilă (Judecătoria sector 5 București); nedesemnarea reprezentantului legal al persoanei vătămate minore, care provine din familii dezorganizate (Tribunalul Giurgiu și instanțele arondate); starea emoțională deteriorată a persoanelor vătămate la momentul prezentării în fața instanței, existând situații în care persoanele vătămate nu au vrut să dea declarații (de ex., dosar nr. .../.../...).

Curtea de Apel Cluj a menționat, în ce privește dificultățile practice întâmpinate, că acestea au apărut în anumite cauze în care au fost necesare și s-a impus aplicarea măsurilor de protecție a persoanelor vătămate vulnerabile cum sunt definite de art. 113 cod de procedură penală, în condițiile în care reprezentanții legali ai persoanelor vătămate minore, uneori inculpați în cauză, au posibilitatea de a renunța la acestea. Această problemă a fost semnalată și de Tribunalul Maramureș și instanțele arondate.

Judecătoria Huedin a comunicat că în multe dintre cauze persoanele vătămate nu s-au prezentat, fiind vorba de persoane de etnie romă care între timp s-au implicat în alte relații, iar inculpații și-au recunoscut faptele. Au existat situații în care între timp persoanele vătămate s-au căsătorit cu inculpatul trimis în judecată pentru infracțiunea de act sexual cu minor.

Tribunalul Sălaj a comunicat că într-o cauză a fost necesară efectuarea de demersuri pentru audierea persoanei vătămate minore fără a fi prezentă în sala de judecată, dar chiar și în aceste condiții s-a remarcat starea de temere sau de îngrijorare a acesteia în momentul audierii.

Tribunalul Constanța a menționat, în ce privește dificultățile practice întâmpinate, că acestea constau în lipsa unei camere speciale, eventual cu echipament de videoconferință, de audiere a minorului fără prezența altor persoane care l-ar putea influența sau intimida.

Curtea de Apel Galați a comunicat că reprezintă o dificultate faptul că nu există reglementată o modalitate procedurală distinctă de audiere a minorilor victimă și nici nu există instituții apte să le ocrotească, în mod specific, interesele.

Faptul că, în prezent un copil trebuie să compare în mod succesiv în fața mai multor persoane pe care nu le cunoaște și care lucrează în instituții austere, nu-l face decât să-l streseze suplimentar și să-i adâncească suferințele psihice. Ideal ar fi ca minorul să fie audiat de cât mai puține dați.

În prezent, datorită inexistenței unor dispoziții speciale referitoare la cazurile părților vătămate minore, sunt aplicabile în integralitatea lor dispozițiile privind ascultarea persoanei vătămate majore. Așadar, pe lângă faptul că minorul este

ascultat inițial de familie sau de persoanele ce-l au în grijă în legătură cu întâmplarea vătămătoare, el este audiat apoi de polițistul care înregistrează plângerea, de procuror în faza de urmărire penală, iar în faza de cercetare judecătorească, la prima instanță și uneori de instanța de control judiciar, în apel. În toate aceste etape procesuale minorul intră în contact cu persoane față de care poate resimți senzații de jenă sau rușine iar numărul mare al audierilor se constituie a fi o experiență foarte traumatizantă.

În practica judiciară s-a observat că în mod obișnuit, părțile vătămăte minore, după ce au fost audiate în faza de urmărire penală, refuză a se mai prezenta pentru depunerea declarațiilor în faza de judecată. Mai mult decât atât, ele recurg de cele mai multe ori la schimbarea domiciliului, pentru a nu fi ușor de citat de către instanță. Această atitudine este pe de o parte, de înțeles, întrucât persoana vătămată minoră tinde să se protejeze de trauma numeroaselor relatări a infracțiunii suferite, și prin aceasta de o nouă victimizare.

Tribunalul Brăila a comunicat că în general nu au existat dificultăți în aplicarea dispozițiilor legale, cu excepția unui spațiu adecvat și echipat pentru audiere a minorilor care în prezent nu există, din lipsă de spațiu în instanță, în sensul că este folosită aceeași încăpere care este întrebuințată și pentru audierea martorilor anonimi și vulnerabili, iar dacă nu se impune audierea separată a persoanei vătămăte minore, în materie penală, audierea se poate face în sala de ședință, în ședință nepublică.

Judecătoria Brăila a comunicat că principala problemă constatată în practică o reprezintă lipsa unui spațiu adecvat și destinat acestui scop.

Tribunalul Iași a comunicat că au fost identificate o serie de dificultăți în aplicarea dispozițiilor art. 380 raportat la art. 111, art. 112 Cod procedură penală, respectiv:

- persoana vătămată nu indică în cerere suficiente motive pentru instituirea măsurilor de protecție prev. de art. 127 lit. d) din Cod procedură penală ori motivele nu sunt dovedite;
- audierea prin sistem audio-video se realizează cu dificultate, în condițiile în care acesta nu funcționează corespunzător;
- lipsa contactului direct cu victima conduce la imposibilitatea de realizare a conexiunii psihologice dintre judecător și victimă;
- schimbarea declarațiilor victimei, ca urmare a reaudierii acesteia (în faza de urmărire penală/faza cercetării judecătorești), ca urmare a trecerii timpului ori presiunii realizate de inculpați în intervalul dintre cele două audieri;
- procedurile judiciare trebuie adaptate situației audierii unui copil. Acesta, indiferent de calitatea deținută în proces (victimă sau inculpat), trebuie pregătit pentru audiere și trebuie să cunoască modul de derulare a procedurilor. Condițiile

generale de desfășurare a ședinței de judecată nu asigură confortul psihic și fizic al copiilor;

- atât lipsa unor fluxuri bine delimitate - fluxul de intrare (drumul parcurs până la sala de judecată) și fluxul de ieșire (drumul parcurs după ieșirea din sala de judecată) - de menționat că această situație este întâlnită la instanțele arondate Tribunalului Iași - cât și lipsa spațiilor destinate exclusiv audierii copiilor, indiferent de calitatea pe care ar avea-o într-un proces, conduc la adevărate atacuri de panică, traume și blocaje în comunicare. În cazul în care instanța apreciază că o victimă juvenilă poate fi audiată în sala de ședință, elementele de siguranță trebuie să fie asigurate și verificate în prealabil. Astfel, trebuie afișate de la intrare indicatoare cu completele de judecată, sala să fie ușor de identificat, să fie curată, să creeze un sentiment de intimitate și nu formalism, să ofere condiții decente, să aibă o temperatură optimă, să aibă sisteme puternice de ventilație pentru fluxul mare de persoane din cursul unei ședințe de judecată, să aibă, pe cât posibil, lumină naturală. Fiecare sală să aibă căi de acces subterane pentru deținuți, fără a exista riscul întâlnirii cu aceștia pe holuri. Tribunalul Iași, prin noua clădire, asigură acest standard, dar abordarea trebuie să fie unitară, la toate nivelurile;

- de asemenea, timpul de interacțiune a victimei juvenile cu organele judiciare trebuie să fie suficient cât să asigure eficiența, dar redus la maxim. Este foarte important ca victima juvenilă să fie chemată la audiere la o oră fixată anterior și care să fie respectată. Ora trebuie anunțată avocaților, grefierului revenindu-i sarcina de a-i contacta și de a se asigura de prezența lor la termenul stabilit. Este necesar ca așteptarea, până la strigarea cauzei, să nu fie de lungă durată, să nu se facă în sală, ci într-un spațiu separat, delimitat de orice alți justițiabili, care să destindă copilul. Apa potabilă trebuie să fie asigurată;

- dincolo de aspectele spațiale și temporale, o atenție deosebită trebuie acordată și actorilor sociali prezenți în sală pe parcursul ședinței. Un actor social deosebit de important este psihologul care ar trebui să se întâlnească, înaintea înfățișării în fața judecătorului, cu victima juvenilă și să-i explice ce se va întâmpla, să o asigure de sprijinul lui, să fie împreună la audiere, să o pregătească, în concret, pentru audiere;

- caracteristicile spațiului, timpului și ale actorilor sociali implicați au o influență semnificativă asupra copilului. Influența acestor factori este eclipsată de atitudinea judecătorului care conduce ședința. Atitudinea judecătorului este cea care își pune amprenta asupra întregii interacțiuni. Este de nedorit o adoptare preponderentă a unui comportament formal, rece, distant, circumscris în totalitate normelor procedurale. Audierea copiilor trebuie desfășurată de către profesioniști nu numai specializați în domeniul de referință, dar și cu abilități în a comunica cu copiii, atât verbal, cât și non-verbal. Judecătorul este obligat să creeze o atmosferă propice comunicării, ascultării copilului. De asemenea, judecătorul trebuie să

stabilească o legătură cu copilul. Poate face asta întâi prin prezentarea fiecărui actor social din sală și a rolului lui. Apoi, poate vorbi despre subiecte plăcute copilului, pe care le deduce din fișa de examinare psihologică, dintr-o discuție anterioară, chiar telefonică, cu psihologul, sau le poate scoate din context. Totul este să aibă abilități în acest sens. Este de preferat ca judecătorul să nu întrerupă copilul în timpul audierii pentru a-i dicta greșierului cele povestite sau pentru consemnarea fiecărei întrebări adresate. De asemenea, limbajul folosit nu poate fi decât unul adaptat nivelului de înțelegere al copilului, folosirea chiar a cuvintelor pronunțate de acesta pentru a indica diferite părți ale corpului. Formalismul trebuie atenuat. Este suficient ca întrebările să fie formulate și răspunsurile să fie date fără a mai fi nevoie ca actorii sociali să se ridice în picioare. Interesul superior al copilului primează. Judecătorul trebuie să-i explice copilului și rolul lui în aflarea adevărului, să-i explice că are posibilitatea de a-l ajuta în această direcție și că are un drept de a declara;

- pe de altă parte, nu este necesar să fii doar avocat desemnat pentru a compărea într-o cauză cu victime juvenile. Mai este necesară și existența unei specializări în domeniu și prezența de abilități în lucrul cu copiii implicați în proceduri judiciare. Rolul unui avocat (chiar desemnat din oficiu) nu este acela de a face act de prezență și de a da răspunsuri dezirabile completului, ci de a ajuta la restabilirea echilibrului emoțional al unui copil, la salvarea lui, în cele din urmă;

- în ceea ce-i privește pe reprezentanții legali ai victimelor juvenile, acestora trebuie să li se aducă la cunoștință dreptul de a beneficia de consiliere psihologică, urmare a traumei suferite de copilul lor, tocmai pentru a evita momente de neînțelegere între ei, pentru a înțelege stările pe care copilul lor le parcurge, întrebările ce îi pot fi adresate, sprijinul pe care trebuie să i-l dea necondiționat;

- pe lângă efectul traumatizant suferit în urma victimizării, victima juvenilă este posibil să experimenteze și neîncrederea oamenilor legii și presiunea exercitată de întregul set de aspecte determinate de procedura de audiere (caracteristici temporale, spațiale, ale actorilor sociali prezenți în sala de judecată, caracteristicile generale ale interacțiunii, ale limbajului verbal și non-verbal), astfel că, victima juvenilă se poate percepe ca fiind considerată vinovată de producerea infracțiunii, cu efecte asupra modului de desfășurare a audierii și asupra conținutului declarației;

- calitatea procedurilor desfășurate, modalitatea de interpretare a normelor juridice, identificarea, în domeniul de referință, a modului concret de protecție a interesului superior al copilului sunt foarte importante și conturează imaginea socială a ceea ce justiția reprezintă. Eșecul profesioniștilor în adaptarea procedurilor în funcție de nivelul de înțelegere al copilului, indiferent de calitatea lui procesuală, în funcție de maturitatea lui intelectuală, de eventualele dificultăți în exprimare, induc minorului și reprezentanților legali ai acestuia ideea că ei sunt

văzuți doar ca surse de informații și declarații, necesare soluționării cauzei, și nu ca subiecți cu drepturi depline. Insatisfacția față de sistemul de justiție se poate traduce ulterior prin nesesizarea faptelor penale sau prin ignorarea normelor de drept;

- o altă situație, considerată a fi una din cauzele minimizării sau chiar a anihilării sentimentului de siguranță al copilului implicat în proceduri judiciare, cu efecte asupra calității informațiilor furnizate de acesta, este lipsa de spații special destinate audierii victimelor juvenile. Amenajarea unor astfel de locații ar asigura și posibilitatea manifestării depline a unei posibile echipe multidisciplinare, încă de la momentul declanșării procedurilor, cu efecte nu numai asupra perioadei interacțiunii, prin reducerea acesteia, dar și asupra celerității soluționării unor astfel de cauze;

- pe de altă parte, copiii martori beneficiază din partea specialiștilor de o slabă considerație, care, de multe ori, ajunge până la o abordare identică cu cea a martorilor adulți. Amenințările sau frica de infractor (mai ales când acesta este un membru de familie), autoculpabilizarea, rușinea, precum și alte efecte psihologice sunt elemente care ar trebui să-i determine pe profesioniști la o abordare adaptată, sensibilă și față de copiii martori, tot victime, la rândul lor.

Tribunalul Vaslui a precizat că în audierea victimelor minore au fost întâmpinate dificultăți precum:

- refuzul de a se prezenta și a da declarație în fața instanței;
- imposibilitatea audierii motivat de plecarea din țară;
- modificarea declarațiilor ca urmare a presiunilor exercitate de membrii familiei sau de către inculpați.

Judecătoria Suceava a precizat, referitor la asemenea dificultăți ivite în practica instanței, că acestea sunt legate de senzațiile de jenă sau rușine resimțite de persoana vătămată minoră, audierea acesteia constituind de cele mai multe ori o experiență foarte traumatizantă. În mod obișnuit, persoanele vătămate minore, după ce au fost audiate în faza de urmărire penală refuză să se mai prezinte în faza de judecată pentru a da declarații, aspect de natură a conduce la tergiversarea procesului penal, în contextul în care, judecătorul, de cele mai multe ori, nu trece la pronunțarea unei hotărâri până ce nu a audiat persoanele vătămate minore.

Judecătoria Oradea a menționat că la audierea persoanei vătămate minore s-a constatat lipsa abilității acesteia de a relata în mod coerent și fidel modul de comitere a faptei.

Judecătoria Câmpulung apreciază că o dificultate în audierea persoanelor vătămate minore o reprezintă imposibilitatea ca aceasta să fie audiată de un judecător de același sex cu persoana vătămată și lipsa tehnicii în vederea înregistrării audierii și video nu numai audio.

Tribunalul Harghita a comunicat că principala dificultate identificată este aceea că nu există o cameră specială de audiere a minorilor, aceasta realizându-se în sala de judecată, în ședință nepublică.

În concluzie, din relațiile comunicate de către instanțe și analiza cauzelor verificate de către inspectorii judiciari rezultă existența mai multor dificultăți în audierea persoanelor vătămate minore (în egală măsură în audierea oricărui minor, indiferent de calitatea sa procesuală), victime ale unor infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, precum:

- lipsa unor incinte special concepute sau adaptate pentru audierea copiilor și lipsa unor fluxuri bine delimitate (de intrare și ieșire) până la/de la sala de judecată;

- existența unor dificultăți în crearea unei atmosfere propice comunicării cu un minor, într-un limbaj adaptat nivelului de înțelegere al acestuia, prin raportare la dotările materiale existente în instanțe, atmosfera specifică ședinței de judecată, numărul semnificativ al participanților și caracterul solemn al procedurii judiciare;

- prezentarea persoanei vătămate la instanță fără reprezentantul legal sau dificultăți în identificarea reprezentantului legal, al cărui domiciliu nu poate fi identificat și nici persoana minoră nu cunoaște cum poate fi contactat acesta, fiind vorba în special despre minori aflați într-o situație familială și socială dificilă; nedesemnarea reprezentantului legal al persoanei vătămate minore, care provine din familii dezorganizate;

- în cazul audierii persoanei vătămate prin intermediul mijloacelor audio-video, caracterul neprietenos al acestei modalități și dificila realizare a conexiunii psihologice dintre judecător și victimă;

- refuzul persoanei vătămate de a se prezenta și a da declarație în fața instanței;

- dificultăți de relaționare cu persoanele vătămate minore în contextul procedurilor derulate, generate de sentimentele de teamă și anxietate;

- starea emoțională deteriorată a persoanelor vătămate la momentul prezentării în fața instanței;

- sentimentele de jenă, rușine sau frică resimțite de persoana vătămată minoră, audierea acesteia constituind de cele mai multe ori o experiență foarte traumatizantă;

- schimbarea declarațiilor victimei, ca urmare a trecerii timpului ori presiunii realizate de inculpat/chiar familia victimei în intervalul dintre audieri.

3. Standardul de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore

Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Alba și instanțele arondate (cu excepția Judecătoria Blaj), Tribunalul Hunedoara și instanțele arondate (cu excepția Judecătoria Petroșani și Judecătoria Orăștie) Tribunalul Sibiu și instanțele arondate

(cu excepția Judecătoriei Sibiu) au comunicat faptul că nu a fost identificat în practica instanței un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Judecătoria Blaj a menționat că la întâlnirile profesionale ale judecătorilor din cadrul judecătoriei, s-a concluzionat necesitatea efectuării unor expertize psihiatrice pentru a se stabili dacă victima putea exprima un consimțământ valabil.

Judecătoria Petroșani și Judecătoria Orăștie au precizat că se apreciază că standardul de probațiune se impune a fi același în toate cauzele, probațiunea administrată în cauzele penale urmărind să lămurească toate elementele necesare soluționării cauzei. În ce privește evaluarea acestui probatoriu în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, s-a apreciat necesar a se acorda o atenție deosebită împrejurărilor cauzei și persoanei victimei sub aspectele care caracterizează dezvoltarea psiho-fizică a acesteia.

Judecătoria Sibiu a menționat că s-a dispus în unele cazuri efectuarea unor rapoarte de expertiză medico legală psihiatrică având ca obiectiv stabilirea dacă persoanele vătămate minore erau în măsură să își exprime consimțământul pentru a întreține raporturi sexuale.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că, în analiza materialului probator, pentru stabilirea consimțământului persoanelor vătămate minore în cauzele în discuție, instanțele au avut în vedere, de regulă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate, uneori și percheziții domiciliare, corporale, informatice, expertize psihiatrice ale inculpatului.

15

Curtea de Apel Bacău și instanțele arondate au comunicat faptul că nu a fost identificat în practica instanței un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că, în analiza materialului probator, pentru stabilirea consimțământului persoanelor vătămate minore în cauzele în discuție, instanțele au avut în vedere, de regulă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate, percheziție domiciliară, planșă fotografică, percheziție informatică, convorbirilor telefonice sau transcrieri ale unor discuții pe facebook sau alte rețele de socializare, raport de constatare criminalistică (tip poligraf).

Potrivit relațiilor comunicate, în practica **Curții de Apel Brașov** și a instanțelor din circumscripția acesteia, precum și în urma întâlnirilor profesionale ale

judecătorilor nu a fost identificat un standard de probațiune aplicabil doar cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Din relațiile comunicate de către instanțe și din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că nu se identifică un standard de probațiune specific și general aplicabil în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Se constată că la nivelul Curții de Apel Brașov și a instanțelor arondate de regulă, sunt administrate următoarele mijloace de probă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, uneori declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, iar uneori rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate.

Curtea de Apel București, Secția I Penală a comunicat că nu a fost identificat în practica judiciară la nivelul Secției I Penale un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, fiecare caz în parte urmând propriul tipar în administrarea și interpretarea probelor care au format convingerea judecătorilor că inculpatul se face vinovat de săvârșirea unor infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore. De asemenea, acest aspect nu a format obiectul întâlnirilor profesionale ale judecătorilor la nivelul Secției I Penale.

Curtea de Apel București, Secția a II-a Penală a arătat că, în cadrul secției, cu ocazia întâlnirilor profesionale organizate, s-a analizat standardul stabilit în practica Curții EDO în grupul de cauze MGC împotriva României și în cauza EB împotriva României.

Judecătoria sectorului 1 București a menționat că judecătorii au avut în vedere jurisprudența Curții EDO (cu titlu de exemplu Cauza M.C. c. Bulgariei, Cauza M.G.C. c. României, I.C. împotriva României).

Judecătoriile sectoarelor 2 și 3 au arătat că în practică se identifică aplicabil standardul de probațiune prevăzut de dispozițiile legale, respectiv audierea inculpatului sau coinculpaților, persoanei vătămate/părții civile, martorilor, efectuarea anchetelor sociale, dar și a expertizelor medico-legale psihiatrice. De asemenea, instanța poate dispune administrarea oricărui alt mijloc de probă pe care îl apreciază pertinent, concludent și util în justa soluționare a cauzei.

Judecătoria Sectorului 4 București a precizat că judecătorii au avut în vedere, pe lângă prezumțiile legale în referire la discernământul minorului (în ceea ce privește valabilitatea consimțământului), rapoartele de expertiză medico – legale psihiatrice privind victimele minore (inclusiv cu referire la valabilitatea consimțământului), dar și rapoartele psihologice întocmite în cauză. Astfel, standardul de probațiune aplicat și criteriile de apreciere a valabilității consimțământului sunt în acord cu cele reținute în judecătorii Curții Europene a

Drepturilor Omului în cauze precum: M.C. împotriva Bulgariei sau Cauza M.G.C. împotriva României (Cererea nr. .../..., definitivă la .../.../...) – ultima cauză făcând, de altfel, și obiectul unei întâlniri profesionale a judecătorilor în cadrul planului de formare profesională continuă din cursul anului 2018.

La nivelul Judecătoriei Sectorului 5 București, s-a arătat că nu a fost stabilit un anumit standard de probațiune, deoarece fiecare cauză are specificul său, însă: judecătorii specializați au în vedere, cu ocazia soluționării unor asemenea cauze, că infracțiunile la viața sexuală se comit, ca regulă, în lipsa vreunui martor; judecătorii investiți cu asemenea cauze nu apreciază necesară depunerea unui certificat medico-legal din care să reiasă existența unor leziuni pe corpul victimei; cu ocazia soluționării cauzei, se are în vedere vârsta victimei; în situația în care persoana vătămată minoră își schimbă declarația dată în faza urmăririi penale, aprecierea schimbării declarației nu se face ca în cazul majorilor, ci se are în vedere starea de minoritate a victimei, stare care poate influența schimbarea declarației din cauza temerii, ca urmare a influenței exercitate de alte persoane ori alte asemenea motive; în multe cauze se solicită întocmirea unui referat de evaluare psihologică a victimei, de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, din care să reiasă dacă victima prezintă stres posttraumatic; ca regulă, audierea nemijlocită a victimei este evitată; judecătorii investiți cu soluționarea acestor cauze vizionează cu ocazia deliberării înregistrarea video a declarației victimei, realizată la poliție și/sau la parchet.

În practica Judecătoriei Sectorului 6 București nu a fost identificat un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, aprecierea credibilității declarațiilor inculpatului și ale persoanei vătămate făcându-se de la caz la caz, în funcție de toate probele administrate în cauză, inclusiv rapoartele de evaluare psihologică, dacă acestea au fost dispuse

Tribunalul Ialomița a menționat că aprecierea valabilității consimțământului victimelor minore se face în funcție de cauza concretă dedusă judecății și criteriile constau în principal în următoarele aspecte: nivelul de dezvoltare psihică a persoanei astfel cum acesta este perceput de către magistrat, nivelul de instrucție școlară, mediul social din care provine victima, etc.

Tribunalul Ilfov, Tribunalul Călărași și judecătorii arondate au comunicat că nu a fost identificat un standard de probațiune.

Din relațiile comunicate de către instanțe și din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că nu se identifică un standard de probațiune specific și general aplicabil în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore. Se constată însă că în aceste cauze, la nivelul Curții de Apel București și instanțele arondate, de regulă, sunt administrate următoarele mijloace de probă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor; în unele cazuri, rapoarte de expertiză sau de constatare (de regulă

medico-legale), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate.

Potrivit relațiilor comunicate de **Curtea de Apel Cluj** și instanțele arondate, nu a fost identificat un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore.

Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat însă administrarea tuturor categoriilor de probe, respectiv declarații ale persoanelor implicate, ale martorilor, reprezentanților legali, expertize medico-legale, cercetarea la fata locului și planșe foto, expertize medico-legale psihiatrice privind persoana vătămată, rapoarte de evaluare psihologică, rapoarte de constatare criminalistică, testare poligraf, percheziții, referate de evaluare a inculpaților.

S-a remarcat că un accent deosebit a fost pus pe modul de audiere a victimei minore, aceasta realizându-se preponderent într-o încăpere separată, în condiții care să-i asigure o protecție adecvată.

Potrivit relațiilor comunicate de **Curtea de Apel Constanța** și instanțele arondate, nu a fost identificat un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore, apreciindu-se necesară administrarea tuturor probelor care pot conduce la dezlegarea pricinii.

Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat administrarea tuturor categoriilor de probe, respectiv declarații ale persoanelor implicate, ale martorilor, reprezentanților legali, expertize medico-legale, cercetarea la fata locului și planșe foto, expertize medico-legale psihiatrice privind persoana vătămată, rapoarte de evaluare psihologică, rapoarte de constatare criminalistică, sau orice alte probe care au avut aptitudinea de a contribui la aflarea adevărului în cauză.

16

Curtea de Apel Craiova a comunicat faptul că în cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore probațiunea s-a concretizat în: expertize medico-legale; rapoarte de evaluare psihologice și/sau expertize psihiatrice; probe testimoniale; declarații ale persoanei vătămate și inculpaților; rapoarte criminalistice de detectare a comportamentului simulat; alte probe obținute prin metode speciale de supraveghere – interceptări convorbiri telefonice sau alte comunica; acces la un sistem informatic și percheziții în regim informatic;

Tribunalul Dolj și instanțele arondate au comunicat că standardul de probațiune aplicabil acestora cauze include declarațiile persoanelor vătămate, certificatele medico legale, declarațiile de martori și chiar declarațiile inculpaților.

Tribunalul Olt și instanțele arondate, Tribunalul Mehedinți și instanțele arondate, Tribunalul Gorj și instanțele arondate au comunicat că nu a fost

identificat în practica instanței un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că, în analiza materialului probator, pentru stabilirea consimțământului persoanelor vătămate minore în cauzele în discuție, instanțele au avut în vedere, de regulă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate/inculpat, rapoarte criminalistice de detectare a comportamentului simulat.

Curtea de Apel Galați a comunicat faptul că se au în vedere criteriile stabilite de CEDO, un eventual consimțământ la un act sexual stabilindu-se de la caz la caz (vârsta victimei și vulnerabilitatea sa, aspectele psihologice, constatările examenului psihiatric care pot evidenția semne de stres posttraumatic precum și faptul că minorul nu avea capacitatea de a anticipa consecințele actelor sale, diferența de vârstă dintre victimă și inculpat sau diferența de forță fizică dintre ei, trebuie analizate deopotrivă probele indirecte și nu doar cele directe, în concret, trebuie să se pronunțe o decizie bazată pe evaluarea tuturor circumstanțelor specifice).

Judecătoria Brăila a precizat că, în general, în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, se procedează la audierea inculpatului, persoanei vătămate asistate de părinți, se solicită efectuarea raportului de evaluare psiho-socială.

Tribunalul Galați, Judecătoria Galați, Judecătoria Tecuci, Judecătoria Târgu Bujor, Judecătoria Liești Tribunalul Brăila, Judecătoria Făurei, Judecătoria Focșani, Judecătoria Adjud, Judecătoria Panciu au comunicat că nu a fost identificat în practica instanței un standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Potrivit datelor comunicate și verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că, în analiza materialului probator, pentru stabilirea consimțământului persoanelor vătămate minore în cauzele în discuție, nu a fost identificat un standard de probațiune, însă instanțele au avut în vedere, de regulă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate.

Curtea de Apel Iași și instanțele arondate au comunicat că standardul de probațiune este cel general în materie penală, respectiv standardul probei dincolo de orice dubiu rezonabil, impunându-se aplicarea principiului *in dubio pro reo*; probatoriul ce se administrează în aceste tipuri de cauze se apreciază de judecător

în fiecare speță în parte, în funcție de atitudinea inculpatului de recunoaștere sau negare a comiterii faptei, dar și de circumstanțele comiterii faptei.

Curtea de Apel Iași a mai comunicat că în judecarea unor asemenea cauze, în practica secției penale și pentru cauze cu minori, au fost avute în vedere: declarațiile persoanei vătămate minore; concluziile referatelor de evaluare/rapoartelor de expertiză psihologică întocmite în cursul urmăririi penale și/sau cercetării judecătorești; aspectele reliefate de rapoartele de expertiză medico-legală, cu mențiunea că lipsa leziunilor traumatice specifice infracțiunilor analizate nu a condus la concluzia inexistenței faptei/faptelor cercetate, fiind avut în vedere întregul material probator administrat în cauză; declarațiile inculpatului (posibilitatea înrăutățirii situației prin declarațiile date de către inculpat este relevantă și în cazul infracțiunilor de natură sexuală, atunci când acuzatul folosește audierea în fața organului judiciar pentru a compromite imaginea persoanei vătămate și relatarea unor presupuse fapte fără legătură cu acuzațiile formulate, deseori din trecutul victimei, prin care se încearcă să se arate că persoana vătămată este o persoană de moravuri ușoare).

S-a arătat că o utilitate deosebită o prezintă și înregistrarea audio-video a declarației persoanei vătămate minore din cursul urmăririi penale, ceea ce permite o aplicare adecvată a dispozițiilor art. 113 alin. 4 C.p.p. („reaudierea persoanei vătămate se face numai dacă acest lucru este strict necesar pentru desfășurarea procesului penal”). De multe ori, prima declarație a persoanei vătămate este și cea mai detaliată și permite organelor judiciare să realizeze o analiză aprofundată prin raportare la declarațiile subsecvente (dacă există), precum și celelalte mijloace de probă administrate. S-a apreciat că o bună practică ar putea fi ca organul de urmărire penală să asigure prezența apărătorului inculpatului la audierea din cursul urmăririi penale, precum și dreptul apărătorului inculpatului de a pune întrebări încă din timpul urmăririi penale.

Tribunalul Iași a subliniat că, legat de fiecare interacțiune a copilului cu actorii instituționali, sunt de menționat o serie de elemente comune ce se pot constitui în adevărați factori de protecție la momentul derulării procedurilor judiciare, respectiv:

- necesitatea de a fi aplicată apartenența de gen a celor implicați în dialog cu copilul (în faza de urmărire penală, de la această regulă fiind excluși judecătorul și procurorul);
- necesitatea organizării spațiilor de așteptare, special amenajate pentru copiii implicați în proceduri judiciare, a sălilor de audiere destinate exclusiv acestei categorii;
- înregistrarea audio-video a audierilor copiilor victime și martori și, implicit, folosirea acestora în instanță pentru a limita numărul de interacțiuni;

- prezenta (aceluiși) asistent social sau psiholog, (aceluiși) avocat pe parcursul audierilor efectuate de polițiști, procurori, judecători;
- explicarea fiecărei proceduri în curs de derulare, informarea asupra stadiului procesului cu fiecare etapă depășită, folosindu-se un limbaj accesibil și adaptat gradului de înțelegere al fiecărui copil în parte;
- evitarea, în orice fază, a interacțiunii copiilor victime și martori cu agresorul sau cu apropiați ai acestuia;
- aducerea la cunoștința copilului a hotărârilor pronunțate în cauza în care este implicat și explicarea dispozițiilor acestora pe înțelesul lui.

La toate acestea, instanța a subliniat prin relațiile comunicate că se poate adăuga și necesitatea ca victimele juvenile să fie compensate într-un timp cât mai scurt, calculat de la momentul comiterii faptelor asupra lor, dintr-un fond creat special cu această destinație, în acord cu Directiva 29/UE/2012.

Sălile de judecată ar trebui adaptate și destinate exclusiv audierilor copiilor. Televiziunea cu circuit închis (CCTV) trebuie implementată în cadrul tuturor organismelor judiciare care, prin destinație sau urmare a exercitării unor atribuții, interacționează într-un asemenea scop cu copiii. Însă, și acest spațiu ar trebui să fie adaptat, să fie primitiv, confortabil, aerisit, suficient de mare cât să nu declanșeze manifestări claustrofobe.

Înregistrarea audio-video a declarațiilor luate copiilor care au fost victime și/sau martori ai acestor infracțiuni este necesar a fi exploatată întrucât poate conduce la micșorarea stresului la care este supus copilul, evitarea contactului vizual cu infractorul, reducerea probabilității de a apărea inadvertențe în declarații, goluri de memorie, reducerea numărului de audieri la care un copil este supus și, implicit, la accelerarea procesului de refacere psihologică. Depunerea mărturiei este un eveniment traumatizant pentru copil, iar repetarea acestei proceduri poate mări această traumă.

Audierile, chiar și înregistrate, trebuie să se desfășoare în prezența și cu sprijinul sau, chiar, de către un specialist, care a stabilit deja cu copilul o legătură de încredere reciprocă, întrebările urmează a fi adresate prin intermediul acestei persoane, care le va adapta la limbajul și gradul de înțelegere al copilului.

Sistemul penal ar trebui să fie cu adevărat orientat spre copii atunci când profesioniștii, spre exemplu, procedează la luarea declarațiilor acestora. Modalitatea de abordare din partea lor trebuie să garanteze starea de bine a copiilor chemați să depună mărturie în procedurile judiciare.

Din relațiile comunicate de către instanțe și din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că nu se identifică un standard de probațiune specific și general aplicabil în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Se constată că în aceste cauze, la nivelul Curții de Apel Iași și instanțele arondate, de regulă, sunt administrate următoarele mijloace de probă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor; în unele cazuri, rapoarte de expertiză sau de constatare (de regulă medico-legale), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate.

În circumscripția **Curții de Apel Oradea** s-a comunicat că nici în practica instanțelor și nici ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore.

Tribunalul Bihor a precizat că standardele de probațiune, în acord cu standardele internaționale în domeniul justiției juvenile, au constat în asigurarea în orice situație a intereselor copilului, prin dreptul la un tratament conform cu simțul demnității și al valorii personale, care să țină seama de vârsta sa, de asigurarea asistenței juridice și asistenței unui psiholog în cadrul procesului penal, evitarea tergiversării soluționării cauzei, dar și de circumstanțele concrete ale acesteia.

Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat administrarea, de regulă, a unui probatoriu amplu și divers, adaptat specificului cauzelor și tezelor probatorii, respectiv declarații ale persoanelor implicate, ale martorilor, reprezentanților legali, expertize medico-legale, cercetarea la fata locului și planșe foto, expertize medico-legale psihiatrice privind persoana vătămată, rapoarte de evaluare psihologică, rapoarte de constatare criminalistică.

16

Curtea de Apel Pitești și instanțele arondate au menționat că nu au fost identificate standarde de probațiune. Judecătoria Câmpulung a făcut în acest sens referire la cauza CEDO MGC contra României.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că, în analiza materialului probator, pentru stabilirea consimțământului persoanelor vătămate minore în cauzele în discuție, instanțele au avut în vedere, de regulă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate/inculpat, rapoarte criminalistice de detectare a comportamentului simulat, percheziții domiciliare, informatice, corporale, anchete sociale.

Curtea de Apel Ploiești și instanțele din circumscripția acesteia au comunicat că nu a fost identificat un standard de probațiune în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Din relațiile comunicate de către instanțe și din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că nu se identifică un standard de probațiune specific și general aplicabil în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală

cu victime minore. Se constată însă că în aceste cauze, la nivelul Curții de Apel Ploiești și a instanțelor arondate, de regulă, sunt administrate următoarele mijloace de probă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor; în unele cazuri, rapoarte de expertiză sau de constatare (de regulă medico-legale), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate.

Potrivit relațiilor comunicate, în practica **Curții de Apel Suceava** și a instanțelor din circumscripția acesteia, precum și în urma întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu a fost identificat un standard de probațiune aplicabil doar cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore. Tribunalul Suceava menționează conturarea în cadrul secției penale a unei practici referitoare la audierea victimelor minore în cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore, respectiv: audierea acestora se face separat, în cameră de consiliu, în prezența unui psiholog desemnat din cadrul *Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului*.

Din relațiile comunicate de către instanțe și din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că nu se identifică un standard de probațiune specific și general aplicabil în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore. *Se constată că la nivelul Curții de Apel Suceava și a instanțelor arondate* de regulă, sunt administrate următoarele mijloace de probă: *declarația persoanei vătămate; declarația inculpatului; uneori: declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate.*

16

La nivelul **Curții de Apel Târgu Mureș** s-a comunicat că în practică, cât și ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor, nu a fost identificat un standard de probațiune aplicabil cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, fiecare cauză înregistrată având particularități diferite.

Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat administrarea tuturor categoriilor de probe, respectiv declarații ale persoanelor implicate, ale martorilor, reprezentanților legali, expertize medico-legale, cercetarea la fata locului și planșe foto, expertize medico-legale psihiatrice privind persoana vătămată, rapoarte de evaluare psihologică, rapoarte de constatare criminalistică, percheziții, referate de evaluare a inculpaților, constatare criminalistică privind comportamentul simulat, proces-verbal de ascultare înregistrări.

Potrivit relațiilor comunicate de **Curtea de Apel Timișoara**, la Judecătoria Timișoara, standardul de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore a fost cel al probării infracțiunilor dincolo de orice dubiu rezonabil, conform Codului de procedură penală, fără a fi stabilite la nivelul

întâlnirilor profesionale ale judecătorilor, criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

La Judecătoria Arad, hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului M.G.C. împotriva României și I.C. împotriva României au fost analizate în cadrul întâlnirilor de învățământ profesional ale judecătorilor, concluzionându-se că diferențele între infracțiunile de act sexual cu un minor și viol comis asupra unui minor trebuie analizate de la caz la caz în urma evaluării persoanei minorului și mai ales în urma efectuării unei evaluări psihologice de specialitate;

La Judecătoria Moldova Nouă, ca standarde de probațiune au fost menționate următoarele: audierea inculpatului, a persoanei vătămate, a reprezentantului legal, audierea martorilor, acolo unde a fost cazul, raport de constatare medico-legală, expertiza psihologică pentru a se determina dacă victima prezintă traume psihologice specifice abuzului sexual, și a fost solicitată fișa de cazier judiciar.

Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat că la soluționarea cauzelor cu acest obiect a fost administrat un material probator divers și adaptat specificului cauzelor, respectiv declarații ale persoanelor implicate, ale martorilor, reprezentanților legali, expertize medico-legale, cercetarea la fata locului și planșe foto, expertize medico-legale psihiatrice privind persoana vătămată, rapoarte de evaluare psihologică, rapoarte de constatare criminalistică și orice alte probe apreciate drept relevante pentru deslușirea corectă a situației de fapt și a informațiilor despre făptuitori și persoanele vătămate.

Curtea Militară de Apel a comunicat că nu a fost identificat un standard de probațiune aplicabil cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, cauzele fiind soluționate în funcție de particularitățile fiecăreia.

Verificările efectuate au evidențiat administrarea tuturor categoriilor de probe, respectiv declarații ale persoanelor implicate, ale martorilor, reprezentanților legali, probe științifice constând în expertiză medico-legală, raport de evaluare psihologică, raport de evaluare în context psiho-social al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, înregistrări video, testarea inculpatului cu aparatul poligraf.

Înalta Curte de Casație și Justiție

Ținând seama de precizările anterioare, referitoare la competența de judecată în primă instanță și în apel a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a condus la nepronunțarea de către instanța supremă a unor hotărâri judecătorești în primă instanță sau în apel în cauze privind infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore, în intervalul de referință, în practica Înaltei Curți de Casație și Justiție și în cadrul ședințelor judecătorilor Secției penale nu a putut fi identificat un standard de probațiune aplicabil în cauzele referitoare la infracțiunile contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore.

În cauzele înregistrate după 1 februarie 2014 în recurs, ca a doua cale ordinară de atac - cauze soluționate potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală anterior, în forma modificată prin Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă -, având în vedere modalitatea de reglementare a recursului, nu a fost posibilă stabilirea unui standard de probațiune în recursurile privind infracțiunile contra libertății și integrității sexuale săvârșite asupra victimelor minore.

De asemenea, în cadrul recursului în casație, care constituie o cale extraordinară de atac limitată la verificarea legalității hotărârii atacate, exclusiv prin prisma cazurilor expres prevăzute în art. 438 alin. (1) cod de procedură penală nu a putut fi identificat un standard de probațiune aplicabil în cauzele referitoare la infracțiunile contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore, în calea extraordinară de atac a recursului în casație neputând fi analizată problematica probațiunii.

4. Criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora

Curtea de Apel Alba Iulia

Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Alba și instanțele arondate (cu excepția Judecătoriei Blaj) au comunicat, Tribunalul Hunedoara și instanțele arondate (cu excepția Judecătoriei Petroșani și Judecătoria Orăștie), Tribunalul Sibiu și instanțele arondate că nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Judecătoria Blaj a comunicat că La întâlnirile profesionale ale judecătorilor din cadrul judecătoriei, s-a concluzionat necesitatea efectuării unor expertize psihiatrice pentru a se stabili dacă victima putea exprima un consimțământ valabil.

Judecătoria Petroșani și Judecătoria Orăștie au menționat că în cadrul întâlnirilor profesionale la nivelul instanței s-a discutat necesitatea evaluării prudente, prin raportare la vârsta victimei și eventual solicitarea unei opinii din partea unor profesioniști a poziției psihice a victimei minore în ce privește actul infracțional, însă se apreciază că nu pot fi stabilite criterii standard de apreciere, revenind fiecărui judecător ca, la soluționarea cauzei, să aprecieze prin prisma întregului material probator administrat în cauză și a convingerii sale intime, formată în urma administrării probațiunii. Desigur că, în situația unei victime nevârștice (dar și în alte situații în care există dubii datorate capacității psiho-fizice a victimei minore sau astfel de dubii rezultă din împrejurările comiterii presupusei fapte infracționale), în cazurile în care se pune problema a stabili validitatea unui aparent consimțământ, s-a apreciat necesar recurgerea la proba constând în

efectuarea unui raport de expertiză medico-legală psihiatrică a victimei, pentru a se stabili gradul de dezvoltare psiho-morală a acesteia la data presupuselor fapte infracționale și, alături de elementele de fapt rezultate din probe, stabilirea existenței sau inexistenței unui consimțământ valabil (diferențierea între infracțiunea prev. de art. 218 C.pen. de cea prev. de art. 220 C.pen.).

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore,** având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

-persoana vătămată a arătat că a strigat către martor că este violată și să intre să rupă ușa, dar martorul nu a putut pătrunde în interior, întrucât ușa era încuiată de către inculpat (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Mediaș).

- **declarația inculpatului**

-inculpatul a afirmat că "...ea a început să plângă...S-a oprit din plâns la scurt timp și eu apoi i-am propus să ne mutăm pe bancheta din spate, avertizând-o că dacă nu vine cu mine în spate o las acolo și plec9pe un câmp afară din localitate). Ne-am mutat amândoi în spate și mi-a spus textual că nu vrea să facă sex cu mine” și “Fata nu a fost de acord să întreținem relații sexuale pentru că este virgină..... În ciuda insistențelor mele, fata îmi spunea că nu vrea să facă sex cu mine... Ea a continuat să spună că nu este de acord. În acel moment, eu i-am spus că dacă nu se mută pe bancheta din spate și nu vrea să întrețină relații sexuale cu mine, eu o voi lăsa singură acolo, iar eu voi pleca” (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

-inculpatul a recunoscut săvârșirea infracțiunii reținute în sarcina sa, arătând că avea cunoștință despre faptul că persoana vătămată are doar 12 ani, că era virgină, întrucât a întrebat-o acest lucru în acea seară, că minora s-a împotrivit în momentul în care a încercat să îi dea jos pantalonii, că apoi l-a rugat și în timpul raporturilor sexuale normale și anele să o lase în pace, dar a prins-o de încheieturile brațelor și a imobilizat-o, iar după aproximativ 10 minute a observat că persoana vătămată sângera. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

-inculpatul a recunoscut săvârșirea faptei. Astfel, acesta a susținut că, într-o după-amiază, în timp ce se afla în locuința sa l-a văzut pe minor că trece prin fața casei împreună cu alți colegi de școală și l-a chemat în curte spunându-i că o să îi dea ceva după care au intrat împreună în locuință și i-a solicitat minorului să-și dea pantalonii jos. Întrucât, susține inculpatul, persoana vătămată avea mânuși pe

mâini, a ajutat-o să-și dea pantalonii jos după care s-a pus în genunchi în fața persoanei vătămate și a întreținut un act sexual oral cu aceasta. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sibiu).

-inculpatul a recunoscut fapta (dosarul nr. .../.../... al judecătorei Aiud). (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Mediaș).

-inculpatul a recunoscut în fața mamei minorei, faptul că a întreținut cu minora acte sexuale orale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Deva).

-inculpatul a recunoscut că se face vinovat de infracțiunea comisă solicitând ca judecarea sa se realizeze potrivit procedurii simplificate. (Dosarul nr. .../.../... al judecătorei Avrig).

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

-potrivit Certificatul medico-legal minora prezintă o echimoză la nivelul brațului stâng care s-ar fi putut produce prin contenție cu mâna, pe fata mediala bratului stang, 1/3 proximala, echimoza violaceu albastra de 1/0 cm; leziunile himenului necesita un număr de 2-3 zile îngrijiri medical; Conform fisei UPU diagnosticul la preluarea pacientului este: "Metroragie postpoitum. Leziune himenal sângerânda activ. Afirmativ agresiune sexuala". Biletul de ieșire din spital menționează la diagnosticul victimei sindromul de Metrorație Abundenta, contuzie. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Blaj).

-potrivit fișei de constatări preliminare s-a reținut că minora prezintă leziuni traumatice corporale recente (echimoze la nivelul toracelui) care s-au putut produce prin lovire cu sau de un corp dur. De asemenea, din punct de vedere genital minora prezintă o deflorare recentă, iar la examenul anal s-au constatat leziuni traumatice sub acțiunea unui factor traumatic mecanic, posibil inclusiv în cadrul unui raport sexual anal, necesitând 7-8 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare. S-a reținut prezența spermei în conținutul vaginal (testare imunochimică pozitivă) care atestă consumarea unui/unor raporturi sexuale vaginale complete. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sibiu).

-potrivit concluziilor certificatului medico-legal susmenționat, persoana vătămată prezenta leziuni traumatice care s-au putut produce prin acțiune mecanică locală, posibil inclusiv în cadrul supunerii minorului la un raport sexual oral. Leziunile constatate au necesitat 1-2 zile de îngrijiri medicale pentru vindecare. (Dosarul nr..../.../... al Judecătorei Sibiu).

-raportul de expertiză medico-legală confirmă împrejurarea că raportul sexual dintre persoana vătămată și inculpat s-a realizat prin constrângere, evidențiind mai multe urme ale agresiunii la nivelul brațului drept, antebrațului stâng și a coapsei stângi, leziuni care relevă existența unei imobilizări a victimei. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Mediaș).

- **calitatea inculpatului**

- persoana vătămată s-a aflat într-o poziție de vădită vulnerabilitate față de inculpat, prin prisma faptului că avea o vârstă fragedă, că se afla sub autoritatea acestuia, fiind soțul mamei sale, că raporturile sexuale au fost întreținute când erau singuri acasă și că se afla într-o situație de inferioritate față de inculpat din cauza disproporției fizice, apreciindu-se că inculpatul a întreținut raporturile sexuale cu persoana vătămată cunoscând și profitând de vădita stare de vulnerabilitate a acesteia, care a pus-o în imposibilitatea de a se apăra și de a-și exprima voința (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Avrig).

- inculpatul era concubinul mamei (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Aiud).

- **vârsta persoanei vătămate**

- dată fiind vârsta victimei la data consumării actelor sexuale, anterior împlinirii vârstei de unsprezece ani, persoana vătămată nu era suficient de dezvoltată psihomoral, nu era capabilă să înțeleagă la data consumării actelor sexuale consecințele unor astfel de acțiuni și nu avea capacitatea de a exprima un consimțământ valabil în acest sens. deși manifestările de voință ale minorei ar putea fi, cel puțin aparent, considerate un consimțământ pur formal, în lipsa unui consimțământ exprimat de către aceasta în deplină cunoștință de cauză cu privire la ceea ce presupune un raport sexual sub toate aspectele, fapta inculpatului constituie infracțiunea de viol comis în lipsa consimțământului persoanei vătămate (Dosarul nr. .../.../...* al Judecătoriai Deva).

- față de poziția victimei care i-ar fi spus în timpul actului sexual inculpatului faptul că nu dorește să aibă contact sexual întrucât îi este frică, manifestând opoziție, în condițiile în care la momentul comiterii faptei minora avea 13 ani, și prin raportare la diferența de vârstă dintre victimă și inculpat, s-a concluzionat că victima nu putea manifesta un consimțământ valabil;

- potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală psihiatrică minorul nu prezintă tulburări psihopatologice și, având în vedere vârsta acestuia, la data comiterii faptei, nu avea capacitatea psihică necesară pentru a-și da acordul să întrețină un act sexual (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Sibiu).

- potrivit concluziilor raportului de expertiză medico-legală psihiatrică minorul nu prezintă tulburări psihopatologice și, având în vedere vârsta acestuia, la data comiterii faptei, nu avea capacitatea psihică necesară pentru a-și da acordul să întrețină un act sexual (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Sibiu).

- chiar dacă nu se poate reține existența unei constrângeri, instanța a apreciat că, dată fiind vârsta minorei, starea de dezvoltare a acesteia și concluziile lucrărilor de expertiză medico-legală efectuate în cauză, minora nu a avut capacitatea de a exprima un consimțământ valabil pentru întreținerea raporturilor sexuale, ceea ce a și determinat schimbarea încadrării juridice din fapta de act sexual cu un minor, prevăzută de art. 220 alin.1 și 2 C.pen, cu aplicarea art. 35 alin.1

C.pen., în fapta de viol, prevăzută de art. 218 alin.1 și 3, lit.c C.pen. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Blaj).

- din concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică reiese că minora prezintă diagnosticul de ușoare modificări de reactivitate emoțională posibil legate de contextul familial atipic, iar raportat la fapta cercetată, comisia a apreciat că minora nu avea discernământul format, datorită vârstei de 11 ani (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Petroșani).

- având în vedere vârsta fragedă a persoanei vătămate, respectiv 11 – 12 ani, se apreciază că minora nu avea discernământul format la momentul comiterii faptei asupra sa, astfel că nu putea să-și exprime liber voința și să consimtă la actul sexual cu inculpatul în mod conștient (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Deva).

- **Diferența de vârstă dintre persoana vătămată și inculpat**

- având în vedere diferența mare de vârstă dintre inculpat și persoana vătămată, inculpatul trebuia să realizeze și să conștientizeze situația de vulnerabilitate în care se afla minora atât prin prisma vârstei sale cât și a mediului și anturajului în care aceasta trăia (Dosarul nr. .../.../...* al Judecătorei Deva);

- raportat la vârsta de 20 de ani a inculpatului, acesta trebuia să știe că orice dubiu cu privire la consimțământul minorei îi este defavorabil lui, în contextul în care minora nu a înțeles exact ce se întâmplă, a avut o conduită oscilantă, dar a înclinat înspre a nu vrea, chiar dacă nu s-a opus fizic; (dosarul nr..../.../... al Judecătorei Blaj).

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei**

- din declarațiile martorilor (profesorii minorei), rezultă că minora s-a prezentat la școală cu răni la nivelul mâinilor ca urmare a unor autovătămări, fapt pentru care personalul școlar a avut o întâlnire cu minora și cu mama acesteia, ocazie cu care minora a precizat că dorește să se mute la tatăl ei natural, că inculpatul a pipăit-o și că îi este teamă de el. (Dosarul nr. .../.../... al judecătorei Avrig).

- **raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate**

-raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a stabilit că persoana vătămată avea dificultăți în a prevedea consecințele actelor sale și, din cauza vârstei fragede, avea discernământ insuficient. În actul medico-legal se mai menționează că, referitor la împrejurările concrete în care s-au produs faptele penale, minora relatează cu jenă cele întâmplate și păstrează o amintire vie a celor petrecute, memorând cu acuratețe circumstanțele în care s-au produs evenimentele, mai ales primul dintre ele. Același act medico-legal mai atestă că anamneza de la pacientă și heteroanamneza de la mamă au relevat prezența în antecedente a unor semne de suferință de stres posttraumatică. (Dosarul nr. .../.../...* al Judecătorei Deva).

- efectele psihice au impus internarea pentru 7 zile la Secția Psihiatrie Pediatrică a Spitalului de Psihiatrie, unde persoana vătămată a fost diagnosticată cu tulburare

de stres post-traumatic, fiind constatată anxietate, stare de tensiune și neliniște interioară, plâns, tendințe spre inactivitate, apatie. I-a fost prescris tratament medicamentos, consiliere psihologică și suport și supraveghere în familie, fiindu-i recomandată continuarea acestui program și după externarea din secție. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Sibiu).

- date fiind concluziile contradictorii ale celor două lucrări de expertiză, instanța a solicitat avizul Comisiei Superioare Medico-Legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, care a avizat parțial Raportul de nouă expertiză medico-legală efectuat de Institutul de Medicină Legală Cluj-Napoca, în sensul că ținând cont de vârsta minorei (11 ani), vârstă la care discernământul nu este format, minora nu a avut capacitate psihică de a aprecia critic conținutul și consecințele faptelor sale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Blaj).

- prin raportul de expertiză medico - legală s-a concluzionat că minora prezintă diagnosticul de ”Stare post eveniment psihotraumatizant major: abuz sexual, abuz emoțional comis de un adult în interiorul familiei. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Deva).

- din concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică reiese că, față de vârsta fragedă a minorei, aceasta nu a avut capacitatea cognitivă și intelectuală de a consimți un raport sexual, respectiv de a înțelege ceea ce presupune a avea un raport sexual. (Dosarul nr..../.../... al judecătoriai Avrig).

- **raportul de evaluare psihologică a inculpatului**

- potrivit concluziilor Raportului de expertiză medico-legală psihiatrică nr. inculpatul prezintă retard mintal ușor iar față de fapta imputată, a acționat cu discernământ diminuat. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Sibiu).

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

-astfel, în urma efectuării percheziției informatice a rezultat un număr de 24 fișiere, tip imagine cu extensia jpg, care o reprezentau pe minoră în ipostaze nud (bustul gol). (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Deva).

- **ancheta socială**

-potrivit anchetei sociale efectuate, minorul, ca urmare a abuzurilor sexuale la care a fost supus din partea inculpatului, manifesta teamă, fiindu-i teamă să meargă și la cel mai apropiat vecin, fiind marcat de experiențele avute. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Sibiu)

- **declarații martori**

-martorii, minori, au declarat că au plecat de la școală împreună cu persoana vătămată iar când au ajuns în dreptul unei curți, de acolo a ieșit inculpatul care a chemat-o pe persoana vătămată în curte spunându-i că vrea să-i dea ceva. Persoana vătămată a intrat în curte împreună cu inculpatul, iar martorii și-au continuat drumul spre casă. La scurt timp au fost ajunși din urmă de persoana vătămată care

a venit în fugă și le-a povestit cele întâmplate cu inculpatul (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu);

- în timp ce inculpatul se afla în vizită la părinții minorei, martora l-a surprins pe acesta și pe minoră, singuri în aceeași încăpere. Inculpatul avea organul genital scos din pantaloni, iar persoana vătămată era în picioare pe o măsuță având pantalonii trași jos (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Blaj);

- martora a auzit conversația purtată între inculpat și mama acestuia în care inculpatul îi spunea că a greșit prin aceea că a întreținut raport sexual cu minora. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Aiud);

- în repetate rânduri, minora încerca să evite a rămâne singură cu inculpatul, motiv pentru care a rugat-o - de mai multe ori - pe prietena ei, să vină la ea și să-l roage pe inculpat să o lase afară la joacă, aspecte confirmate de martora audiată. Aceeași martoră a confirmat, din nou, susținerile persoanei vătămate din care reieșea că într-una din zile, când martora a venit la locuința prietenei sale pentru a-i cere inculpatului să o lase afară, acesta le-a propus ambelor să danseze, una dintre ele să stea dreaptă, iar cealaltă să danseze împrejurul ei, imitând astfel un dans la bară, solicitare la care cele două fete nu au răspuns. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Deva);

- martora a declarat că persoana vătămată i s-a plâns în două rânduri că a fost violată, fără să-i spună cine este făptuitorul, însă de fiecare dată aceasta părea supărată și afectată de cele petrecute. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Avrig);

- martorul i-a spus inculpatului în mai multe rânduri să o lase pe persoana vătămată în pace, dar acesta a refuzat, punându-i în vedere martorului să părăsească camera. În cele din urmă, martorul a părăsit locuința și inculpatul a încuiat ușa pe interior și a stins lumina în cameră. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Mediaș).

- **Conversații pe rețele de socializare sau alte forme de înregistrare**

- persoana vătămată minoră a înregistrat cu telefonul o parte din conversația purtată între inculpat și mama sa în care inculpatul recunoștea săvârșirea faptei. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Deva).

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- persoana vătămată locuiește împreună cu inculpatul și urmează să se căsătorească. De asemenea a mai arătat că este însărcinată, inculpatul fiind tatăl viitorului său copil (Dosarul nr..../.../... al Judecătoriei Agnita).

-persoana vătămată a arătat că are vârsta de 14 ani jumătate, nu a fost forțată, a dorit să aibă legături cu inculpatul, dorește să locuiască cu inculpatul, cu care se

înțelege bine și are grijă de ea, iar în prezent este însărcinată în 5 luni. Consideră că va fi fericită cu inculpatul și chiar dacă inculpatul va fi pedepsit în prezenta cauză, ea o să îl aștepte și vor trăi în continuare împreună, pentru că se înțeleg bine (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Săliște).

- persoanele vătămate au arătat că aveau un respect față de inculpat, fiind mai în vârstă, pentru că era acasă la el și le dădea de mâncare, condițiile fiind mai bune acolo decât la Centru. Inculpatul avea o influență și o autoritate asupra lor. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

- **absența unor dovezi ale unei **constrângerii fizice****

- prin certificatul medico-legal s-a constatat că persoana vătămată minora nu prezintă leziuni traumatice și că, din punct de vedere genital, prezintă o deflorare mai veche de trei săptămâni, a cărei data de producere nu mai poate fi precizată (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

-cu prilejul examinării medico-legale a persoanei vătămate s-a constatat că aceasta prezintă o deflorare veche, a cărei dată nu poate fi stabilită. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Petroșani).

- prin raportul de expertiză medico-legală s-a constatat că persoana vătămată nu prezintă leziuni traumatice somatice sau genitale, nici leziuni caracteristice unui raport sexual consumat prin constrângere, că prezintă o deflorare mai veche de 3 săptămâni, a cărei dată de producere nu mai poate fi precizată, că s-a evidențiat prezența spermatozoidelor în secreția vaginală, ce atestă consumarea unui/unor contacte sexuale vaginale complete. Nu s-au constatat modificări sugestive pentru consumare de raporturi sexuale anale recente sau mai vechi. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Săliște).

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- după începerea vacanței de iarnă, persoana vătămată s-a deplasat la locuința inculpatului unde au locuit până la reînceperea cursurilor școlare. Ulterior, după ce persoana vătămată a început cursurile școlare, inculpatul s-a deplasat la locuința persoanei vătămate unde, cu acordul părinților persoanei vătămate, a locuit aproximativ o săptămână împreună cu aceștia. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Orăștie).

-persoana vătămată a și trăit în concubinaj la locuința inculpatului. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Săliște).

- **comportamentul persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei**

- persoana vătămată a dormit în noaptea ulterioară actului sexual acasă la inculpat, a doua zi revenind în centrul de plasament. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

- după consumarea raportului sexual persoana vătămată a rămas la domiciliul inculpatului până dimineața, când aflând că este căutată de părinți, a părăsit locuința acestuia. (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Alba Iulia).

- **comportamentul persoanei vătămate anterior săvârșirii faptei**

- persoana vătămată și inculpatul s-au împrietenit, aceștia vizitându-se des atât la domiciliul inculpatului, cât și la Centrul de plasament unde stătea minora. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sibiu).

- martorul a arătat că după plecarea la serviciu a mamei sale, persoana vătămată mergea în camera inculpatului unde rămânea până când pleca la școală. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Aiud).

- **afișarea relației în public**

- potrivit declarațiilor martorilor relația dintre persoana vătămată și inculpat era cunoscută, se cunoștea că sunt prieteni și că aceștia se întâlneau în oraș sau la locuința inculpatului. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sibiu).

- martorii au precizat faptul că au rămas în apartamentul inculpatului până în jurul orei 04.00, după care ei au plecat acasă. Martorii au menționat că, persoana vătămată a stat în brațele inculpatului în perioadă în care sau aflat în domiciliul inculpatului, iar persoana vătămată a rămas la inculpat și după plecarea lor. (dosarul nr. .../.../... al judecătorei Alba Iulia).

- martorii au arătat că l-au cunoscut pe inculpat, au fost în locuința acestuia împreună cu persoana vătămată și cu alți minori, și au cunoștință despre faptul că părțile vătămate obișnuiau să întrețină relații sexuale cu inculpatul în schimbul unor foloase materiale, iar una dintre părțile vătămate obișnuia să petreacă și nopțile în locuința inculpatului. (dosarul nr. .../.../... al Tribunalul Sibiu).

- martorii au declarat că aveau cunoștință că persoana vătămată s-a mutat la inculpat și că aceștia erau concubini. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Săliște).

- martorul a declarat că, în timp ce se uita pe geam în camera sa din centrul de plasament, a văzut pe inculpat că a adus cu mașina pe persoana vătămată, iar înainte ca acesta din urmă să coboare, inculpatul l-a sărutat pe gură, aflând ulterior, de la alte persoane, faptul că cei doi au o relație de natură sexuală. La un moment dat, martorul a fost transportat de inculpat, care era însoțit de persoana vătămată, iar pe traseu, cei doi s-au sărutat în repetate rânduri, inculpatul spunându-i minorului că îl iubește. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sibiu).

- toți minorii beneficiari ai Centrului de Plasament au declarat cu ocazia audierii, că au cunoștință despre natura relației inculpatului cu persoana vătămată, situația acestora fiind de notorietate în rândul lor. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sibiu).

- **declarația inculpaților**

- inculpatul a recunoscut (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Hunedoara), (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Orăștie).

- inculpatul a recunoscut că a întreținut relații sexuale orale cu persoanele vătămate, de aproximativ 3-4 ori cu fiecare, el fiind cel care le făcea acestora sex oral, arătând că tot timpul le oferea bunuri materiale (dosarul nr. .../.../... al Tribunalul Sibiu).

- raport de **evaluare psihologică a persoanei vătămate**, sau alte constatări ale unor instituții/persoane cu competență în acest domeniu

- potrivit fișelor de consiliere și a notei informative depuse de către Centrul de Plasament persoana vătămată minora a prezentat o stare depresivă ulterior evenimentului, fără a se putea stabili dacă debutul acesteia poate fi conexas cu fapta, astfel că a fost integrată într-un program de consiliere psihologică/psihoterapeutică. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Sibiu).

- **declarațiile martorilor**

- din declarațiile martorilor colegi ai persoanei vătămate la Centrul de Plasament a rezultat faptul persoana vătămată în ziua următoare actului sexual, a povestit că a întreținut raporturi sexuale cu inculpatul, de bunăvoie, la domiciliul acestuia. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Sibiu).

- din declarația martorului, tatăl minorei, rezultă faptul că în jurul orei 05.00, s-a deplasat în camera fetelor pentru a pune lemne pe foc, prilej cu care a constatat că fiica sa nu se afla în pat, astfel că a luat mașina și a început să o caute, iar în jurul orei 06.00 a anunțat poliția. La un moment dat, văzând că a luat legătura cu toți prietenii pe care îi cunoștea ai fiicei sale, a constatat că nu luase legătura cu inculpatul, astfel că l-a sunat și pe acesta, însă inculpatul nu i-a răspuns. După câteva minute a primit un mesaj de la fiica sa care l-a anunțat că se află în fața unui bloc iar upă ce s-a întâlnit cu aceasta a urcat în casă, loc unde fiica sa, după unele ezitări, i-a povestit faptul că a avut un raport sexual cu inculpatul. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Alba Iulia).

- inculpatul a fost surprins de martor în timp ce întreținea raport sexual vaginal cu persoana vătămată, care la plecarea mamei sale la serviciu a venit în patul inculpatului, situat într-o cameră alăturată. Conform declarațiilor martorului persoana vătămată i-a confirmat că a întreținut relații sexuale cu inculpatul. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Aiud).

- inculpatul a dezbrăcat-o pe persoana vătămată și a întreținut cu aceasta un raport sexual normal, fiind surprinși de către martoră, care i-a imputat inculpatului comportamentul său, atrăgându-i atenția în principal cu privire la vârsta persoanei vătămate. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Petroșani).

- martorii au arătat că au cunoștință despre faptul cele două persoane vătămate obișnuiau să întrețină relații sexuale cu inculpatul, iar la un moment dat, i-au surprins în timp ce întrețineau un act sexual anal (dosarul nr. .../.../... al Tribunalul Sibiu;

- .../.../... Judecătoria Sibiu

- martorul a declarat că a asistat la întreținerea de raporturi sexuale orale între persoana vătămată și inculpat, în timp ce se afla în locuința inculpatului. Martorul a precizat că a rămas peste noapte în apartamentul respectiv, a dormit în același pat cu cei doi, iar la un moment dat, a simțit că aceștia se mișcă lângă el și a

constatat că întrețineau raporturi sexuale orale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

- martorul știe de la persoana vătămată că acesta întreține relații sexuale cu inculpatul, care intenționează să îl ia în plasament. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu).

- **Conversații pe rețele de socializare**

- relația dintre persoana vătămată și inculpat a rezultat și din transcrierea conversațiilor purtate prin SMS între cei doi. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Aiud).

- au fost avute în vedere capturi ale ecranului telefonului mobil aparținând persoanei vătămate care conțin mesaje text tip SMS primite de la inculpat din care rezultă amenințări privind deținerea fișierelor video cu caracter pornografic. Aceste mesaje au fost transmise de inculpat către persoana vătămată cu scopul de a o determina pe aceasta să întrețină raporturi sexuale cu el, prin amenințarea cu darea în vileag a imaginilor compromițătoare pentru minoră. (În cauză inculpatul a fost condamnat pentru act sexual și pentru șantaj) (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Hunedoara).

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

○ În ipoteza absenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, de regulă, prin coroborarea altor probe (precum declarație persoană vătămată, declarații martori, raport evaluare psihologică persoană vătămată, vârsta persoanei vătămate) (Ex: Dosarul nr. .../.../...* al Judecătoriei Deva, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Blaj, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Petroșani);

- în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum: lipsa unor semne de violență pe corp, coroborat cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual lipsă leziuni victimă, coroborat cu faptul că exista conviețuirea părților, sau declarații ale martorilor care confirmă existența unui act sexual consimțit. (Ex: Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sibiu, Dosarul nr. .../.../...* al Tribunalului Alba, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Alba Iulia, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Orăștie).

Au fost identificate însă și situații în care, în lipsa unor dovezi ale constrângerii fizice, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, raportul de constatare medico-legală nerelevând elemente care să ateste

producerea unui viol; inculpatul a recunoscut actul sexual, dar a susținut consimțământul persoanei vătămate. (Ex: Dosarul nr. .../.../... al Tribunalul Sibiu).

Totodată, au fost identificate situații în care instanța a pronunțat soluții de achitare, în condițiile în care în cauză declarațiile date de către persoana vătămată în cursul urmăririi penale nu au coincis cu poziția acesteia exprimată în fața instanței de apel, circumstanțele concrete în care se susține că s-a săvârșit pretinsa infracțiune, în lipsa unor martori starea de fapt reținută în actul de acuzare nu poate fi stabilită exclusiv în considerarea declarației persoanei vătămate atâta timp cât aceasta nu se coroborează în mod clar și neechivoc cu celelalte probe administrate în cauză. Declarațiile persoanei vătămate au fost evaluate cu rezerva impusă de situația particulară a acesteia, situație determinată de afecțiunile psihice ale persoanei vătămate (raport de expertiză) și de atitudinea constant ostilă manifestată față de inculpat, tatăl său, atitudine rezultată din declarațiile martorilor audiați în cauză (mama și bunica persoanei vătămate). (Ex: Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Alba Iulia).

○ În ipoteza existenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj a rezultat că inculpatul a fost, de regulă, condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, prin coroborarea mai multor probe (de ex., dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Mediaș).

Curtea de Apel Bacău

Curtea de Apel Bacău și instanțele arondate au comunicat că nu au fost stabilite criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criterii de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- declarațiile unitare date succesiv de persoana vătămată în toate fazele procesului penal, prin care arată că inculpatul a întreținut un raport sexual unic cu minora prin folosirea constrângerii morale (amenințări cu moartea a familiei persoanei vătămate), care se coroborează cu declarațiile martorei care a arătat că persoana vătămată în prezența mamei lor a început să plângă și a relatat faptul că a întreținut un raport sexual cu inculpatul sub imperiul unei puternice stări de frică

determinată de actele de amenințare cu un cuțit proferate de inculpat, care a afirmat în acel moment că va ucide toată familia persoanei vătămate. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Moinești);

- minora a mai declarat că în repetate rânduri, tatăl său a obligat-o să practice sexul oral, fără a preciza datele la care s-au întâmplat faptele, și deși îl refuza de fiecare dată, acesta insista și o amenința cu acte de violență și chiar o trăgea de păr. Minora a menționat că în timpul consumării actelor sexuale, tatăl său o ținea strâns de mână și îi îndrepta capul în zona organelor sale genitale, împotriva voinței sale (dosarul nr./.../... al Judecătoriei Bacău);

- **declarațiile inculpatului**

- fiind audiat, inculpatul a recunoscut că, la îndemnul altui inculpat a întreținut raporturi sexuale orale cu persoana vătămată (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Buhuși);

- atitudinea de nerecunoaștere a inculpatului a fost percepută ca evident nesinceră, acesta neputând explica schimbările de poziție și declarațiile contradictorii (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bacău);

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

- expertiza medico-legală a concluzionat că persoana vătămată prezintă o deflorare recentă. De asemenea, au fost identificate leziuni traumatice (echimoze și excoriații) care au necesitat pentru vindecare 2-3 zile de îngrijiri medicale. Expertiza medico-legală a decelat leziuni traumatice specifice unor acte de constrângere fizică (excoriație hemibuza inferioară, excoriație a pumnului drept, excoriație la nivelul gambei stângi), incompatibile cu un raport sexual normal liber consimțit. Topografia și tipul leziunilor ce au fost identificate pe trupul și față persoanei vătămate atestă cert un raport sexual întreținut prin violență fizică. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Roman).

- **vârsta minorei**

- s-a apreciat că faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor de viol, avându-se în vedere modalitatea concretă în care faptele au fost comise în cazul ambelor victime, respectiv prin constrângere morală și fizică, cât și prin raportare la vârsta de numai 8-9 ani în cazul unei părți vătămate, vârstă la care consimțământul nu poate fi valabil exprimat, chiar și în situația în care acesta ar fi fost dat (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Buhuși).

- **raportul medico legal**

- din raportul de expertiză medico-legală care reiese că minora prezintă o deflorare mai veche de 14 zile a cărei dată de produce nu se poate preciza. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bicăz).

- având în vedere că părțile vătămate nu au relatat părinților abuzurile sexuale la care au fost supuși din partea inculpaților la momentul săvârșirii faptelor, cu ocazia examinării medico-legale a persoanelor vătămate nu au fost constatate

semne de violență pe corp și nici în regiunea anorectală a acestora. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Buhuși).

- raportul de expertiză medico legală – examen ADN, întocmit în cauză de Institutul de Medicină Legală concluzionează că analiza probei (material biologic de pe partea internă a chiloșilor inculpatului) pentru markeri autosomali a evidențiat un profil genetic mixt, provenind de la două persoane, în care se regăsește profilul complet al persoanei vătămate”. Mai mult, și analiza probei (material biologic recoltat de pe penisul inculpatului) a evidențiat pe markerii specifici cromosomului Y un profil genetic mixt (10 markeri), provenind de la cel puțin 2 bărbați, profil din care nu poate fi exclusă persoana vătămată (adică pentru toți cei 10 markeri identificați există alele care se regăsesc în profilul de referință al persoanei vătămate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Podu Turcului).

- prin raportul de expertiză medico-legală întocmit de către SJML Neamț s-a stabilit că persoana vătămată prezintă o deflorare mai veche de 14 zile, a cărei dată de producere nu se poate preciza (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Tg Neamț).

• raportul de **evaluare psihologică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- raportul de primă expertiză medico-legală psihiatrică concluzionează că minora prezintă intelect la limită și episod depresiv-anxios post eveniment psihotraumatizant (viol); (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Bicaz)

- raportul de primă expertiză medico-legală psihiatrică concluzionează că minora prezintă intelect la limită și tulburare emoțională și de comportament, posibil ca fiind consecința unei agresiuni sexuale, precizându-se însă că potrivit documentației medicale și medico-legale minora a prezentat diagnosticul „tulburare posttraumatică de stres”, posibil ca fiind consecința unei agresiuni sexuale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Bicaz).

- potrivit raportului de evaluare psihologică persoana vătămată prezintă dificultăți intrapsihice precum și în performanța socială și familială prin instalarea unei simptomatologii specifice stresului posttraumatic (anxietate ridicată, depresie, coșmaruri) conținutul materialului traumatizant este reprezentat de certitudinea subiectivă referitoare la abuzul sexual în formă continuată din partea inculpaților, cât și prin participarea involuntară ca martor la agresiunea sexuală a altui minor. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Buhuși).

- potrivit raportului de evaluare psihologică persoana vătămată prezintă dificultăți intrapsihice precum și în performanța socială și familială prin instalarea unei simptomatologii specifice reacției acute la stres (anxietate, depresie, gânduri intruzive și manifestări din sfera obsesiv-compulsivă), deține informații despre sexualitate neconforme cu vârsta cronologică și de dezvoltare psihică, împrejurări ce creează certitudine asupra abuzului sexual de către inculpați și prin participarea involuntară a unor martori la evenimente. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Buhuși).

- persoana vătămată, în vârstă de aproximativ 10 ani, urmează și în prezent consiliere psihologică, iar conform raportului de evaluare psihoterapeutică acesta manifestă o stare accentuată de tensiune, iar pe acest fond de neliniște, dezvoltă relații conflictuale cu cei care îi aduc în atenție evenimentele petrecute, retrăind trauma prin vise repetitive (coșmaruri) care produc somatizări accentuate și disfuncționale (Dosarul nr..../.../... al Judecătorei Podu Turcului).

- din raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate, rezultă că minora prezintă deficiență intelectuală moderată, se comportă infantil, imatur, nu sesizează absurditatea unei situații, acțiuni, nu poate folosi erorile ca sursă de informație. Nu are capacitatea să înțeleagă o sarcină, nu o tratează ca fiind importantă și nu îi înțelege sensul. Din descrierea făcută, rezultă fără echivoc că persoana vătămată prezintă un nivel scăzut de înțelegere a mediului și are slabă capacitate de discernământ. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Bacău).

- evaluată psihologic de un specialist din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Neamț, s-a stabilit că minora prezintă caracteristicile specific sindromului posttraumatic, fiind în faza de reorganizare. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Roman).

- din raportul rezultă faptul că minora prezintă episod depresiv reactiv, tulburare posttraumatică de stres și intelect liminar. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Roman).

- **raportul de evaluare psihologică a inculpatului**

- din raportul de expertiză medico-legală psihiatrică rezultă că, în fața medicilor inculpatul a relatat cu nonșalanță cele întâmplate „spunând că de 2 ani întreține raporturi sexuale orale aproape lunar cu doi copii mai mici. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Buhuși).

- potrivit rapoartelor de expertiză medico-legală psihiatrică inculpații au capacitatea psihică de apreciere critică asupra conținutului și consecințelor negative ale faptelor de care sunt învinuiți și față de care au discernământul păstrat. (dosarul nr..../.../... al Judecătorei Buhuși).

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- poziția de autoritate a inculpatului, generată de calitatea acestuia de frate, minorele, temându-se de el, inculpatul uneori se purta frumos, alteori le înjura și le lovea (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Biczaz)

- acte de constrângere a victimei în vârstă de 10 ani la raporturi sexuale, exercitate de inculpat, care avea asupra victimei și un evident ascendent moral prin prisma calității de învățător. (Dosar nr..../.../... al judecătorei Podu Turcului).

- se simțea obligată să întrețină relații sexuale cu inculpatul, tatăl ei, întrucât acesta îi crea o stare de temere. Persoana vătămată a avut de mai multe ori gândul de a încerca să se apere și să fugă însă i-a fost frică de reacția tatălui ei. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Tg Neamț).

- **înregistrări făcute de martori**

- relatarea minorei cu privire la împrejurările concrete în care s-a comis fapta a fost înregistrată de martoră cu o tabletă, CD-ul conținând înregistrarea fiind atașat la dosarul cauzei (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Bacău).

- **supraveghere tehnică**

- din procesele-verbale de redare a convorbirilor telefonice purtate de inculpat și alte persoane rezultă recunoașterea parțială de către inculpat a faptelor cercetate, respectiv că a făcut sex oral cu un copil. Interceptarea a fost realizată în baza mandatului de supraveghere tehnică emis de către Judecătorul de drepturi și libertăți (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Buhuși).

- **testare cu mijloace tehnice de depistare a comportamentului simulat (tip poligraf)**

- pe parcursul urmăririi penale, inculpatul a fost supus și testării cu mijloace tehnice de depistare a comportamentului simulat (tip poligraf), concluzia fiind aceea că pentru răspunsurile la întrebările relevante ale cauzei au fost evidențiate modificări specifice comportamentului simulat. (Dosarul nr..../.../... al judecătoriei Podu Turcului).

- **declarații martori**

- martorul a relatat că l-ar fi surprins pe inculpat făcând sex cu minora (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bicaz);

- actele materiale din activitatea infracțională a inculpatului au fost percepute în mod direct de către martor care l-a văzut pe acesta în timp ce a întreținut un raport sexual anal și unul oral cu persoana vătămată, respectiv faptul că inculpatul i-a propus persoanei vătămate să întrețină un raport sexual oral în schimbul căruia îi va da un telefon mobil, iar ca urmare a refuzului inculpatul, prin folosirea forței fizice a întreținut un raport sexual oral cu persoana vătămată, amenințând-o că în situația în care îi va spune mamei sale ce s-a întâmplat îl va „omorî în bătaie” (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Buhuși).

- inculpatul, fiind în stare de ebrietate și profitând de faptul că soția sa nu era acasă, a obligat-o pe fiica sa minoră, în vârstă de 12 ani și diagnosticată cu retard psihic minor, să întrețină cu acesta un act sexual oral. Momentul săvârșirii faptei a fost observat de martoră, pe fereastra locuinței, sexuale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bacău);

- martora a relatat că la o dată anterioară, minora, pe care a auzit-o țipând, a ieșit din curte și i-a relatat plângând, că tatăl ei a dezbrăcat-o și a făcut cu ea sex normal și oral, dar martora nu a crezut-o, știind că minora este bolnavă psihic și nici nu a spus nimănui cele relatate atunci de minoră. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bacău);

- martorul, mama persoanei vătămate a aflat de cele întâmplate și l-a întrebat pe inculpat, tatăl persoanei vătămate și soțul ei, dacă este adevărat iar acesta a recunoscut. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tg Neamț);

- martorul a declarat că știe de abuzurile inculpatului, tatăl persoanei vătămate, indirect de la altă persoană, iar ulterior l-a întrebat direct pe inculpat. Acesta a recunoscut fapta și a declarat că îi pare rău de cele întâmplate și a jurat pe Biblie că astfel de fapte nu o să se mai repete (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tg Neamț);

- a doua zi dimineață, la ora 05:30, mama persoanei vătămate a mers în camera fiicei și a găsit-o trează, iar aceasta i-a relatat că a fost violată de inculpat. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Roman);

-martorii, primele persoane întâlnite de victimă după consumarea infracțiunii au declarat ce le-a spus persoana vătămată cu acea ocazie (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Roman).

- **Folosirea rețelelor de socializare**

- După filmarea scenei în care inculpații au violat persoana vătămată, minorul inculpat a distribuit înregistrarea, prin intermediul aplicației Facebook Messenger către mai multe persoane precum și a unor cadre didactice care au și anunțat organele de poliție (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Neamț).

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

-persoana vătămată a confirmat relația de concubinaj pe care o are cu inculpatul (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Onești).

- minora, în prezența apărătorului desemnat din oficiu și a unui psiholog, a recunoscut că, în mai multe rânduri a acceptat, în schimbul sumei de câte 10 lei, ca inculpatul să întrețină acte sexuale orale cu aceasta, la propunerea lui. A mai declarat minora că ea a considerat o joacă penetrarea cu degetul comisă de inculpat și că acesta nu a fost niciodată violent cu ea (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Onești).

- persoana vătămată și inculpatul au stabilit de comun acord să se deplaseze în altă localitate, la o locuință unde aveau acces, să rămână peste noapte, loc unde au întreținut raport sexual normal. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Onesti)

- în urma discuțiilor purtate cu reprezentanții D.G.A.S.P.C. și mama sa, minora le-a comunicat că a întreținut raporturi sexuale cu inculpatul (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bacău).

- existența raporturilor sexuale dintre inculpat și persoana vătămată a fost reținută ca fiind certă și de necontestat, fiind recunoscută atât de persoana vătămată cât și de inculpat (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bicăz).

- Principala probă în dovedirea existenței constrângerii morale a victimei de a întreține acte sexuale constă în declarația acesteia, declarație care nu este credibilă,

având în vedere că există numeroase contradicții în cadrul acestei declarații date pe parcursul procesului penal. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Biczaz).

- din susținerile persoanei vătămate rezultă că aceasta a luat decizia de a întreține relații sexuale cu inculpatul doar pentru a putea locui în continuare în acea familie, inculpatul inducându-i temerea că dacă nu va întreține aceste relații sexuale, nu va mai putea locui cu ei și că va avea o viață grea. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț).

- **absența unor dovezi ale unei constrângeri fizice**

- minora a fost examinată din punct de vedere medico-legal și din raportul de expertiză rezultă că, la momentul examinării, minora era virgină, nu prezenta leziuni traumatiche corporale sau în regiunea genitală și nu necesită zile de îngrijiri medicale. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Onești).

- expertiza medico-legală efectuată a concluzionat că minora nu prezintă urme de violență pe corp. Deși virgină din punct de vedere anatomic, probele prelevate au evidențiat prezența spermatozoidelor ceea ce a confirmat un raport sexual recent cu o vechime de circa 24-48 ore. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Onesti).

- minora a fost expertizată de specialiștii din cadrul Serviciului Județean de Medicină Legală, care au concluzionat că aceasta prezintă deflorare mai veche de 10 zile și nu prezintă pe corp semne de violență. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Bacău)

- raportul de expertiză medico-legală a atestat lipsa semnelor de violență pe corpul persoanei vătămate, ultimul raport sexual consumat între părți având loc în noaptea de .../... (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Moinești).

- având în vedere solicitarea apărătorului persoanei vătămate de schimbare a încadrării juridice în viol, raportat la vârsta de 12 ani a acesteia, vârstă la care se prezumă că nu există discernământ, Instanța, având în vedere că nu există indicii care să nască presupunerea ori probe care să nască certitudinea cu privire la elementele constitutive ale infracțiunii de viol, respectiv nu există elementul, acțiunea de constrângere, indiferent de natura acestuia, fizică sau psihică, a dispus respingerea cererii de schimbare a încadrării juridice din infracțiunea de act sexual cu un minor, prev. de art. 220 alin. (1) și (2) C.pen. în infracțiunea de viol prevăzută de art. 218 al. 1 și 3 C.p. raportat la vârsta persoanei vătămate. (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Bacău);

- potrivit raportului de primă expertiză medico-legală la momentul examinării persoana vătămată, în vârstă de 12 ani prezenta deflorare recentă, fără leziuni traumatiche (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Bacău);

- constatările medico-legale din raportul de expertiză concluzionează că victima minoră prezenta la data examinării o sarcină cu vârsta de 35 de săptămâni, perioada posibilă a concepției fiind luna decembrie 2017, nefiind constatate leziuni de

violență, pe cap trunchi și membre (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț).

- **Expertiză medico legală**

- potrivit Raportului de expertiză medico-legală la data examinării de către medicul legist, persoana vătămată prezenta o deflorare mai veche de 14 zile, a cărei dată nu s-a putut preciza, atestând, astfel, că minora nu era virgină anterior evenimentului în care este implicat inculpatul. (probă relevantă din perspectiva vârstei minorei care avea 11 ani și a modului în care aceasta realiza ce reprezintă un act sexual) (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Piatra Neamț).

- în secreția vaginală recoltată s-au pus în evidență spermatozoizi, ceea ce atestă consumarea unui raport sexual. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț).

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- inculpatul și persoana vătămată, cu acordul familiilor lor, au trăit în concubinaj, locuind la familia minorei. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Onești)

- minora, a fost lăsată fără supraveghere și îngrijiri de părinți, împreună cu alți doi minori într-un apartament fapt ce a impus intervenția Direcției Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului Bacău, care a adus cazul și la cunoștința organelor de anchetă. Pe parcursul efectuării primelor verificări, s-a constatat faptul că minora întreținea relații de conviețuire consensuală cu inculpatul de mai multă vreme. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Bacău)

- inculpatul și minora s-au întâlnit la locuința primului o perioadă îndelungată de timp, unde au întreținut raporturi sau acte sexuale anale sau orale consimțite, odată pe săptămână, de regulă la sfârșit de săptămână. (Dosar nr. .../.../... al Tribunalul ui Bacău).

- inculpatul și persoana vătămată conviețuiesc împreună, persoana vătămată dând naștere și unui copil (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Onești).

- profitând de ascendentul moral și economic pe care îl avea asupra nepoatei sale (era unchiul acesteia) pe care o avea în o avea în creștere, îngrijire și educare, inculpatul a întreținut în mod repetat, de circa 2-3 ori pe săptămână, relații sexuale normale și orale cu aceasta, astfel că la data de 22.08.2018 minora a dat naștere unui băiețel (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț).

- **afișarea relației în public**

- cu privire la natura relației dintre inculpat și persoana vătămată reiese că inculpatul și persoana vătămată păreau că au o relație împreună, minora nu părea că este ținută împotriva voinței sale, ea fiind cea care îl săruta pe inculpat. (dosarul nr./.../... al Judecătoriei Moinești).

- **percheziție informatică**

- din procesul verbal de analiză a suportului CD pe care este stocat rezultatul percheziției informatice rezultă faptul că inculpatul a produs materiale pornografice cu minora și a deținut aceste materiale pornografice pe care le-a produs sau care au fost primite de la persoana vătămată minoră. De asemenea, au fost identificate poze

și imagini video care atestă relația dintre inculpat și persoana vătămată minoră. (Dosarul nr. .../.../... al tribunalului Bacău).

- **percheziție domiciliară**

-cu ocazia efectuării percheziției domiciliare au fost identificate două scrisori transmise inculpatului de către minoră și care confirmă relația dintre cei doi, iar din imaginile surprinse în planșa fotografică întocmită cu această ocazie rezultă că materialele pornografice în care inculpatul și minora întrețineau raporturi și acte sexuale orale au fost produse în locuința inculpatului. (Dosarul nr. .../.../... al tribunalului Bacău).

- cu ocazia percheziției domiciliare la domiciliul inculpatului au fost găsite, fotografiile ale minorei și mai multe scrieri aparținând inculpatului, dedicate acesteia (dosarul nr. .../.../... al judecătoria Bacău).

- **ancheta socială**

În cauză a fost efectuată o anchetă socială din care a reieșit că părțile din dosar locuiesc la părinții persoanei vătămate, împreună cu copilul nou-născut, părinții intermediind căsătoria minorilor. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Onești)

- **declarația inculpaților**

- inculpatul a recunoscut fapta comisă în fața instanței cu ocazia audierii și a arătat că și în prezent are o relație de concubinaj cu persoana vătămată, că s-au mutat împreună și că din relația lor a rezultat un copil. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoria Bacău).

- inculpatul a recunoscut în totalitate faptele reținute în sarcina sa. (dosarul nr. .../.../... al judecătoria Bacău).

- inculpatul a recunoscut, atât în fața organelor de urmărire penală, cât și în fața judecătorului de drepturi și libertăți și a instanței de judecată, că a întreținut raporturi sexuale cu persoana vătămată. Minora a dat naștere unui băiețel, față de care inculpatul și-a asumat paternitatea (dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Piatra Neamț).

- inculpatul a recunoscut (dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Onești).

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- vârsta scăzută de la care, prin tradiție, persoanele din anumite etnii se căsătoresc. Inculpatul, în vârstă de 16 ani (cât și persoana vătămată, în vârstă de 12 ani sunt de etnie rromă și cu acordul familiilor lor, aceștia au început să conviețuiască, locuind la familia minorei, din această relație rezultând și un copil. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Onești).

- Din cercetările efectuate a reieșit că, atât inculpatul, în vârstă de 17 ani cât și persoana vătămată, în vârstă de 13 ani sunt de etnie rromă și cu acordul familiilor lor, aceștia au început să conviețuiască, locuind la familia inculpatului. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Onești).

- raport de **evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate,**

- Raportul de expertiză medico-legală psihiatrică, în baza interviurilor seriate, a înscrisurilor medicale și a examinărilor psihiatrice și psihologice la care a fost supusă persoana vătămată a concluzionat că, la nivelul vârstei actuale, de 12 ani, minora are reprezentarea unui act sexual (declarând că debutul vieții sexuale a avut loc la vârsta de 10 ani), însă nu are capacitatea de a consimți și de a înțelege ce presupun consecințele unui act sexual, avându-se în vedere dizarmonia de tip instabil-emoțional cu reacții explozive și dificultăți adaptativ-relaționale. Potrivit aceluiași raport de expertiză, diagnosticul actual este acela de „tulburare de comportament socializată” și „tulburare de atașament cu dezinhibiții”, persoana vătămată având informații și noțiuni cu privire la ceea ce este un act sexual, însă nu are capacitatea psihică de apreciere critică a conținutului și consecințelor unui act sexual.

- Instanța a apreciat că handicapul trebuia, pe de o parte, cunoscut de inculpat pentru a putea fi reținută imposibilitatea de exprimare valabilă a voinței, iar pe de altă parte, să fie de natură a suprima posibilitatea persoanei vătămate de a-și exprima consimțământul, chiar viciat, din cauza imaturității psihice și a vârstei, adică de a transmite/comunica inculpatului dorința sa. Or, față de aspectul fizic și discuțiile coerente purtate între victimă și inculpat, confirmate de martori, nu rezultă că inculpatul putea, în mod concret, realiza handicapul persoanei vătămate, pentru a putea profita de o atare stare, în condițiile în care persoana vătămată a răspuns afirmativ propunerii sale de a întreține relații sexuale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Piatra Neamț).

- Prin raportul de evaluare psihologică efectuat în cauză, nu s-a stabilit că persoana vătămată nu a putut exprima un consimțământ valabil în acest sens. În referire la dezvoltarea fizică a persoanei vătămate, nu se poate susține că ar constitui un element care, în mod indiscutabil, să-l conducă pe inculpat la concluzia că vârsta persoanei vătămate determină nevalabilitatea consimțământului acesteia, minora fiind, astfel cum se observă și din fotografiile judiciare, dezvoltată cel puțin corespunzător pentru vârsta sa. Prin prisma acestor elemente nu se poate concluziona în mod neechivoc, fără niciun dubiu, că la momentul săvârșirii faptei, inculpatul cunoștea că persoanei vătămate îi lipsea aptitudinea de a voi și de a înțelege semnificația unui raport sexual, că nu își putea da seama de ceea ce se petrece și nu își putea manifesta acordul sau dezacordul cu acțiunile inculpatului și totodată că ar fi profitat de această stare a victimei (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Bicăz).

- potrivit Raportului de evaluare psihologică (cu puțin înainte ca partea civilă să nască) de psihologul-psihoterapeut frecventat de victimă, aceasta din urmă prezintă o stare depresivă severă, cu idei de suicid, în urma traumei suferite, anxietate anticipatorie în legătură cu nașterea copilului provenit din relația cu unchiul său, în cadrul psihoterapiei urmate de aceasta semnându-se un „Contract de non suicid” (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Piatra Neamț).

- **declarații martori**

- martorii care l-au identificat pe inculpat alături de minoră au avut convingerea, în baza percepției proprii, că între cei doi s-au petrecut lucruri nefirești. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Onești).

- cu ocazia audierii soției inculpatului aceasta s-a arătat rezervată cu privire la fapta reținută în sarcina soțului ei, precizând însă că, în ultima perioadă, la rândul ei, a avut suspiciuni privind comportamentul soțului legat de minoră, cât și de faptul că prezența acestuia în compania minorei era nejustificată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Onești).

- martorii minori au menționat că inculpatul le-a dat bani și i-a trimis să cumpere o băutură răcoritoare, apoi a intrat în rulotă cu persoana vătămată, unde au întreținut un raport sexual normal, cu consimțământul minorei, iar ulterior, când s-au întors, inculpatul i-a invitat în rulotă, unde a mai întreținut un raport sexual cu persoana vătămată, în prezența lor. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Piatra Neamț).

- față de aspectul fizic și discuțiile coerente purtate între victimă și inculpat, confirmate de martori, nu rezultă că inculpatul putea, în mod concret, realiza handicapul persoanei vătămate, pentru a putea profita de o atare stare, în condițiile în care persoana vătămată a răspuns afirmativ propunerii sale de a întreține relații sexuale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Piatra Neamț).

- faptul că inculpatul și persoana vătămată au întreținut relații sexuale rezultă pe de o parte din nașterea copilului acestora, precum și din declarațiile martorilor, respectiv mama persoanei vătămate, tatăl inculpatului și agentul poștal (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Onești)

- existența unor acte de amejnintare anterioară confirmate și de martor nu pot fi reținute ca fiind în măsură să provoace vreo temere persoanei vătămate, în condițiile în care aceasta a urcat de bunăvoie în autoturismul inculpatului. Mai mult, martorul a arătat că la barul „Schela” a văzut-o pe persoana vătămată stând de vorbă cu inculpatul. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Bicăz)

- organele de poliție au fost sesizate de către bunica minorei care le-a adus la cunoștință că persoana vătămată a plecat în seara respectivă de la domiciliu, cu o mașină condusă de o persoană necunoscută. Urmare a sesizării, organele de poliție au identificat pe raza localității atât persoana vătămată minoră cât și autoturismul în care se afla inculpatul și un martor (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Piatra Neamț).

- inculpatul s-a deplasat în mai multe rânduri cu autoturismul și a luat-o pe minoră de la domiciliu și a întreținut cu aceasta relații sexuale normale, consimțite în autoturism, martorul, care a condus autoturismul, după ce au luat-o pe minoră de la domiciliu, a parcat autoturismul în spatele unui bloc și la solicitarea

inculpatului l-a lăsat singur cu persoana vătămată revenind după consumarea raportului sexual. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț)

- **Folosirea rețelelor de socializare**

- din transcrierea convorbirilor purtate de inculpat cu persoana vătămată pe Facebook rezultă relația dintre cei doi. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Onesti).

- inculpatul i-a cerut minorei să-i trimită mai multe poze cu aceasta îmbrăcată sumar, iar minora s-a conformat solicitării aceasta prin intermediul telefonului mobil trimițând un număr de 15 poze în care aceasta își expune organul genital. (Dosar nr. .../.../... al Tribunalul ui Bacău).

- persoana vătămată minoră l-a cunoscut pe inculpat și a comunicat zilnic cu acesta prin intermediul convorbirilor telefonice și a mesajelor tip SMS. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț).

- **Conduita persoanei vătămate înainte de săvârșirea infracțiunii**

- sub pretextul că pleacă până la magazinul din sat, minora și-a luat certificatul de naștere și s-a deplasat la locuința inculpatului, care se afla singur acasă, cu intenția de a se muta împreună cu el. Odată ajunsă la acesta, inculpatul i-a propus să întrețină relații sexuale, propunere acceptată de persoana vătămată în vârstă de 12 ani. (dosarul nr, .../.../... al judecătoriei Bacău)

- anterior întreținerii raportului sexual cu minora virgină, inculpatul i-a dat acesteia o pastilă anticoncepțională (dosarul nr, .../.../... al judecătoriei Bacău)

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

- **În ipoteza absenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- în unele cazuri, **inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol** de regulă, prin coroborarea altor probe (precum declarație persoană vătămată, declarații martori, raport evaluare psihologică persoană vătămată, vârsta persoanei vătămate, înregistrări audio și video (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Buhuși, Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Podu Turcului, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bacău, dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Neamț, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tg Neamț, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Roman).

- **în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor**, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:

- Lipsa unor semne de violență pe corp, coroborat cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Piatra Neamț)

- Lipsă leziuni victimă, coroborat cu faptul că exista conviețuirea părților (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Onești,

○ **În ipoteza existenței unor dovezi ale constrângerii fizice** ale victimei din verificările efectuate prin sondaj, a rezultat că inculpatul a fost, de regulă, **condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol**, prin coroborarea mai multor probe (de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Roman).

Curtea de Apel Brașov

Potrivit relațiilor comunicate, în practica Curții de Apel Brașov și a instanțelor din circumscripția acesteia nu au fost stabilite criterii generale de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta lor, fiecare complet apreciind în mod independent asupra acestuia în raport de specificitatea cauzei.

Judecătoria Zărnești a precizat în acest sens că sunt avute în vedere aspecte precum: eventualul ascendent moral al inculpatului asupra persoanei vătămate, diferența de vârstă dintre inculpat și persoana vătămată.

Judecătoria Sfântu Gheorghe a menționat că practica instanței este în sensul că trebuie avute în vedere aspecte precum vârsta persoanei vătămate, relațiile anterioare dintre părți, rapoartele de expertiză medico-legale și psihiatrice efectuate în cauză, care pot oferi date relevante cu privire la dezvoltarea fizică și psihică a persoanei vătămate minore, posibilitatea înțelegerii de către aceasta a unui act sexual consimțit sau neconsimțit, particularizat de la caz la caz.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea tuturor probelor administrate în cauză.

Administrarea și aprecierea probelor de către instanțe în analiza valabilității consimțământului persoanei vătămate se raportează la următoarele mijloace de probă: de regulă, declarația persoanei vătămate și declarația inculpatului, fiind analizată uneori și credibilitatea acestora; pe lângă declarațiile părților, instanțele au avut în vedere uneori și declarațiile martorilor, care, în acest tip de cauze, în principiu, relatează aspecte conexe activității infracționale; în unele cazuri, au fost administrate și rapoarte de expertiză sau de constatare, de regulă medico-legale (pentru relevarea existenței unor leziuni ca dovadă a constrângerii fizice exercitate asupra victimei), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (pentru relevarea existenței discernământului, a valabilității consimțământului sau a credibilității persoanei vătămate).

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Exemplificativ, menționăm dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (viol; persoană vătămată 12 ani);

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

- leziuni pe corpul persoanei vătămate la nivelul buzei inferioare și a antebrațului mâinii stângi - dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (viol);

- persoana vătămată (17 ani) a necesitat pentru vindecarea leziunilor vaginale 14-16 zile de îngrijiri medicale - dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea (viol);

- persoana vătămată minoră prezintă o ruptură himenală precum și leziuni traumatiche corporale - dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea (viol);

- **vârsta persoanei vătămate**

În mai multe cauze, s-a ținut cont de aspecte precum:

- vârsta fragedă a persoanei vătămate – dosar nr. .../.../... Judecătoria Făgăraș – agresiune sexuală (s-a reținut că inculpatul a profitat de vădita stare de vulnerabilitate a persoanei vătămate minore, aceasta fiind în vârstă de 10 ani la data comiterii faptelor, astfel că instanța a considerat că nu și-ar fi putut exprima consimțământul în cunoștință de cauză);

- vârsta fragedă a persoanei vătămate și calitatea inculpatului - de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov – tentativă de viol (victima 7 ani, inculpatul este unchiul persoanei vătămate, în vârstă de 32 ani);

- vârsta extrem de fragedă a părților vătămate și lipsa acestora de înțelegere, de interpretare și de definire a actelor și gesturilor pe care inculpatul le făcea asupra acestora, inculpatul, de 37 ani, fiind educator în centrul de plasament în care erau instituționalizați minorii - dosar nr. .../.../...Tribunalul pentru minori și familie Brașov – corupție sexuală;

- vârsta scăzută a persoanei vătămate – de ex., dosar nr. .../.../...Judecătoria Brașov - viol (deși minora susține consimțământul său în raportul sexual, prin raportare la vârsta acesteia de 11 ani, instanța apreciază consimțământul ca nefiind valabil exprimat, minora neavând capacitatea psihică să prevadă implicațiile și consecințele faptelor); dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov – viol (se reține că, deși nu a existat constrângere sau imobilizare fizică a persoanei vătămate, raportat la vârsta de 12 ani, minora nu avea capacitatea de a exprima un consimțământ valabil la întreținerea unui raport sexual);

- vârsta persoanei vătămate (13 ani) și dezvoltarea ei psiho-intelectuală deficitară, raportat la vârsta inculpatului (28 ani); s-a apreciat că persoana vătămată nu era aptă să-și exprime un consimțământ liber la solicitarea inculpatului de a întreține un act sexual - dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov;

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- persoana vătămată are o capacitate intelectuală redusă, care corespunde unei întârzieri ușoare în dezvoltarea mintală, fapt care nu îi permite să înțeleagă și să anticipeze în condiții normale consecințele unor fapte - dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (viol);

- inculpatul este tatăl persoanei vătămate (13 ani) și a utilizat o tehnică prietenoasă, afectuoasă, dar și constrângătoare, încercând să obțină un control ascuns al situației; s-a apreciat că autoritatea naturală a acestuia justifică lipsa de reacție a persoanei vătămate - dosar nr. .../.../... Judecătoria Zărnești (agresiune sexuală);

- persoana vătămată are întârziere mentală severă, astfel că nu putea să-și dea consimțământul pentru realizarea unui act sexual și nu putea realiza consecințele și implicațiile ce derivă din aceasta – dosar nr. .../.../... Judecătoria Zărnești (viol; persoană vătămată 17 ani);

- minorii, instituționalizați în centru de plasament, s-au aflat în stare de vulnerabilitate din punct de vedere familial, social, financiar și având sentimente de încredere față de inculpat, care le era educator și persoană de sprijin și de îndrumare - dosar nr. .../.../... Tribunalul pentru minori și familie Brașov (corupere sexuală)

- inculpatul, persoană matură cu experiență de viață, inclusiv cu mai multe condamnări penale executate în penitenciar, își alege ca și victimă o minoră de 12 ani, cu un intelect redus și o experiență de viață inexistentă- dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (viol; persoană vătămată 12 ani, inculpat 28 ani)

- șantajul social, moral și emoțional cu publicarea unor înregistrări video ale raportului sexual dintre persoana vătămată și inculpat, pentru efectuarea altor raporturi sexuale (dosar nr. .../.../... Tribunalul Covasna; viol; persoana vătămată 11-15 ani, inculpatul este fratele vitreg, 31 ani)

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- ulterior activității infracționale, persoana vătămată a avut depresie, s-a tăiat pe mâini și a povestit totul surorii sale - dosar nr. .../.../... Judecătoria Zărnești – agresiune sexuală (persoana vătămată 13 ani, inculpatul este tatăl acesteia)

- raportul de **evaluare/expertiză psihologică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- puternice elemente emoțional-tensionale vizavi de relatarea episoadelor traumatizante; concomitent, sentimentul de revoltă vindicativă rezultat al acumulărilor frustrante refulate ca urmare a neputinței de apărare-ripostă – dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (viol);

- persoana vătămată prezintă anxietate, este marcată de povara secretului apăsător, descrierile sale emoționale trimit la niște fapte care s-au petrecut în mod real; relevă o personalitate suspicioasă, anxioasă, stresată și depresivă a persoanei

vătămate - dosar nr. .../.../... Judecătoria Zărnești (agresiune sexuală; victima 13 ani, inculpatul este tatăl ei);

- persoana vătămată (13 ani) are profilul psihologic al unei victime a abuzului sexual din partea tatălui și al exploatării sexuale - dosar nr. .../.../...Tribunalul pentru minori și familie Brașov (viol și trafic de minori)

- **raport de expertiză medico-legală psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- persoana vătămată prezintă întârziere mentală ușoară și nu putea să ofere un consimțământ valabil privind consumarea unui act sexual; nivelul de dezvoltare psihică și fizică nu-i puteau permite să manifeste opunere sau rezistență - dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea (viol; persoana vătămată 16 ani)

- **declarația inculpatului**

De ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea – viol (inculpat 29 ani, persoană vătămată 13 ani)

- **declarații martori**

- martor care, prin intervenția sa, a stopat activitatea infracțională a inculpatului –dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a declarat că a consimțit actul sexual - de ex.: dosar nr. .../.../... Judecătoria Făgăraș (persoana vătămată 11-13 ani); dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea (persoana vătămată 12 ani); dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (persoana vătămată 13 ani), dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgu Secuiesc (persoana vătămată 14 ani); dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (persoana vătămată 14 ani), dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (persoana vătămată 14 ani);

- **comportamentul ulterior al persoanei vătămate**

- persoana vătămată nu a evitat întâlnirile ulterioare cu inculpatul, nu a spus nimic, doar în momentul în care a fost întrebată de mamă dacă este însărcinată și cine este tatăl copilului a menționat raporturile sexuale avute cu inculpatul – dosar nr. .../.../... Judecătoria Făgăraș – act sexual cu un minor (persoana vătămată 11-13 ani, inculpatul este concubinul surorii persoanei vătămate, în vârstă de 32 de ani).

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- s-a avut în vedere conviețuirea persoanei vătămate la domiciliul inculpatului, uneori, urmată de nașterea unui copil - dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (persoana vătămată 13 ani, inculpatul 23 ani), dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (persoana vătămată 14 ani, inculpatul 19 ani), dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (persoana vătămată 14 ani, inculpat 22 ani), dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov

(persoana vătămată 13 ani, inculpat 30 ani), dosar nr. .../.../... Judecătoria Întorsura Buzăului (persoana vătămată 14 ani, inculpat 23 ani).

- s-a reținut conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, minora mutându-se la locuința părinților inculpatului, cu acordul părinților amândurora - de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Brașov, dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov;

- **declarații martori**

- martor căruia persoana vătămată i-a spus că este îndrăgostită și are o viață sexuală cu inculpatul - dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgu Secuiesc;

- **relația de prietenie anterioară a inculpatului cu persoana vătămată**

De ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Sfântu Gheorghe (persoana vătămată 12 ani, inculpatul 18 ani)

- **declarația inculpatului**

De ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgu Secuiesc, dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov, dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- s-a avut în vedere că în comunitatea din care inculpatul și persoana vătămată fac parte se acceptă încheierea timpurie a "căsătoriilor" - dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov – act sexual cu un minor (persoana vătămată 13 ani, inculpat 30 ani);

- **raport de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate**

- raportul de expertiză psihiatrică a concluzionat că persoana vătămată prezintă discernământ conform vârstei (13 ani), înțelegând consecințele și urmările unui raport sexual normal - dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgu Secuiesc

19

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

○ **În ipoteza în care au fost constatate leziuni traumatiche ale persoanei vătămate, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ **de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol;**

Exemplificativ, menționăm dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea – viol;

○ **În ipoteza absenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ **în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol**, de regulă, prin coroborarea mai multor probe:

- precum declarație persoană vătămată, declarații martori, raport evaluare psihologică/psihiatrică persoană vătămată - de ex., dosar nr./.../... Judecătoria Rupea, dosar nr. .../.../... Tribunalul Covasna;

- în alte cazuri, prin raportare la vârsta minorei - de ex., dosar nr. .../.../...Judecătoria Brașov - viol (deși minora susține consimțământul său în raportul sexual, prin raportare la vârsta acesteia de 11 ani, instanța a apreciat consimțământul ca nefiind valabil exprimat, minora neavând capacitatea psihică să prevadă implicațiile și consecințele faptelor) sau dosar nr. .../.../...Judecătoria Brașov – viol (se reține că, deși nu a existat constrângere sau imobilizare fizică a persoanei vătămate, raportat la vârsta acesteia de 12 ani, minora nu avea capacitatea de a exprima un consimțământ valabil la întreținerea unui raport sexual);

- în unele cazuri, fiind reținut un nivel intelectual redus de dezvoltare: săvârșirea faptei nu prin violență, ci în condițiile lipsei unui consimțământ valabil al victimei, pe fondul nivelului intelectual redus de dezvoltare - dosar nr. .../.../... Judecătoria Rupea - viol (persoana vătămată 16 ani, inculpatul are 51 ani, este concubinul verișoarei persoanei vătămate).

- în unele cazuri, în baza declarației persoanei vătămate, susținută de concluziile psihologului.

Astfel, de exemplu, declarația persoanei vătămate a fost reținută de către instanță, fiind apreciată ca susținută de concluziile psihologului, care a identificat un profil psihologic al unei victime a abuzului sexual din partea tatălui și al exploatării sexuale; s-a reținut că abuzul și exploatarea exclud orice consimțământ liber exprimat de persoana vătămată pentru a întreține relații sexuale cu tatăl său sau cu alte persoane - dosar nr. .../.../... Tribunalul pentru minori și familie Brașov (viol și trafic de minori; victimă de 13 ani, inculpatul este tatăl persoanei vătămate).

În același sens a fost apreciată declarația persoanei vătămate, ca fiind susținută de raportul de evaluare întocmit de către un psiholog din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, din care rezultă că interviul minorei evidențiază traversarea unor experiențe cu potențial traumatic, respectiv victima unui viol, din partea unui adult cunoscut - dosar nr. .../.../... Judecătoria Brașov (viol; persoană vătămată 12 ani, inculpat 28 ani).

▪ **în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor**, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:

- lipsa unor semne de violență pe corp, coroborat cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual – de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Rupea, dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgu Secuiesc, dosar nr. .../.../... Judecătoria Zărnești;

- lipsa leziunilor pe corpul victimei, coroborat cu faptul că exista conviețuirea părților – dosar nr./.../... Judecătoria Brașov;

- lipsa leziunilor pe corpul persoanei vătămate, coroborat cu existența unei relații sentimentale cu persoana vătămată minoră (în vârstă de 13 ani, inculpat de 20 ani) – dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgu Secuiesc.

Curtea de Apel București

Curtea de Apel București a comunicat că în practica judiciară și în cadrul întâlnirilor profesionale ale judecătorilor din secțiile penale nu au fost stabilite criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora; cu ocazia întâlnirilor profesionale organizate, s-a analizat standardul stabilit în practica Curții EDO în grupul de cauze MGC împotriva României și în cauza EB împotriva României.

Judecătoriile sectoarelor 2 și 3 București au menționat că aprecierea valabilității consimțământului victimelor minore se realizează de la caz la caz, prin raportare la vârsta minorilor și la circumstanțele cauzei; în acest sens, se procedează la administrarea unui probatoriu complex care să formeze convingerea judecătorului în ceea ce privește valabilitatea consimțământului victimei minore.

În practica Judecătoriei Sectorului 5 București, dacă există dubii cu privire la valabilitatea consimțământului victimei minore prin raportare la vârsta acesteia, s-a arătat că se administrează proba cu expertiză medico-legală, având ca obiectiv stabilirea valabilității consimțământului victimei.

Judecătoria Sectorului 6 București a comunicat că la nivelul instanței sunt avute în vedere criterii precum: efectuarea unor evaluări psihologice pentru a analiza reacțiile persoanei vătămate din perspectiva vârstei ei și pentru a stabili existența unor posibile consecințe psihologice ale pretinsului abuz asupra sa, evaluarea diferenței de vârstă și de constituție fizică dintre persoana acuzată de comiterea infracțiunii și victima minoră, audierea tuturor persoanelor cu privire la care există informații că ar avea legătură cu infracțiunea cercetată.

Tribunalul Giurgiu a menționat că în practica instanțelor din circumscripția sa nu au fost stabilite criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora, însă valabilitatea consimțământului nu poate fi apreciată exclusiv prin raportare la vârsta acestora (în special pentru victime cu vârste mai mari de 12 ani).

Tribunalul Ialomița a arătat că aprecierea valabilității consimțământului victimelor minore se realizează în funcție de cauza concretă dedusă judecării și sunt avute în vedere criterii precum: nivelul de dezvoltare psihică a persoanei astfel cum acesta este perceput de către magistrat, nivelul de instrucție școlară, mediul social din care provine victima, etc.

Tribunalul Călărași a menționat că în practica instanțelor din circumscripția sa nu au stabilite criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Tribunalul Ilfov și judecătoriile arondate au comunicat că în practică nu a fost cristalizat un set de criterii de apreciere a valabilității consimțământului, acestea fiind la aprecierea fiecărui judecător în parte în funcție de vârsta minorului, concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică sau concluziile

raportului de evaluare psihologică, precum și orice alte elementele ale dosarului care să conducă la valabilitatea/lipsa consimțământului.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se constată că în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, administrarea și aprecierea probelor de către instanțe în analiza valabilității consimțământului persoanei vătămate se raportează la următoarele mijloace de probă: de regulă, declarația persoanei vătămate și declarația inculpatului, fiind analizată uneori și credibilitatea acestora; pe lângă declarațiile părților, instanțele au avut în vedere uneori și declarațiile martorilor, care, în acest tip de cauze, în principiu, relatează aspecte conexe activității infracționale; în unele cazuri, au fost administrate și rapoarte de expertiză sau de constatare, de regulă medico-legale (pentru relevarea existenței unor leziuni ca dovadă a constrângerii fizice exercitate asupra victimei), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (pentru relevarea existenței discernământului, a valabilității consimțământului sau a credibilității persoanei vătămate).

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, la nivelul Curții de Apel București și a instanțelor arondate, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Exemplificativ, menționăm cauze în care victima minoră a susținut lipsa consimțământului său: dosarul nr. .../.../... Tribunalul București – viol; dosarele nr. nr. .../.../..., .../.../... * Judecătoria Sectorului 1 București – viol; dosarele nr. .../.../... și nr. .../.../... Judecătoria sectorului 3 București – viol; dosar nr. .../.../...Judecătoria sectorului 4 București – viol; dosar nr. .../.../...Judecătoria sector 5 București – viol; dosarele nr. .../.../... și nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu Gară – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Giurgiu – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Judecătoria Bolintin-Vale – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Slobozia – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Urziceni – viol;

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol (deși leziunile prezentate de către persoana vătămată nu sunt de o gravitate deosebită, instanța a reținut că acestea sunt în concordanță cu relatările persoanei vătămate în legătură cu acțiunile de constrângere întreprinse de către inculpat);

- **vârsta persoanei vătămate**

- s-a avut în vedere de către instanță vârsta persoanei vătămate: 14 ani, inculpatul fiind tatăl acesteia, în vârstă de 53 ani - dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București – viol;

- s-a apreciat că la vârsta de 11 ani minora nu avea capacitatea psihică de a-și exprima în mod conștient consimțământul la întreținerea de relații sexuale (dosar nr. .../.../...* Judecătoria Sectorului 1 București – viol);

- s-a reținut vârsta fragedă a minorei (12 ani) și astfel absența discernământului - dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași-viol;

- s-a avut în vedere vârsta minorei de 12 ani, vârsta psihologică a acesteia de numai 7 ani și 3 luni și gradul de handicap în care este încadrată, astfel că aceasta nu putea exprima un consimțământ conștient la întreținerea unui raport sau act sexual - dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București – viol;

- s-a apreciat că vârsta de 12 ani și 8 luni ridică mari dubii în ceea ce privește capacitatea persoanei vătămate de a-și exprima consimțământul în ceea ce privește întreținerea unui raport sexual (dosar nr. .../.../... Judecătoria Slobozia);

- s-a decis că vârsta minorei (9 ani) reprezintă o împrejurare care o împiedică pe aceasta să își exprime voința sau un consimțământ valabil în raport cu orice tip de acte de natură sexuală, întrucât gradul de dezvoltare psihologică inerent vârstei a împiedicat-o să conștientizeze pe deplin însemnătatea actului sexual în sine (dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 5 București - agresiune sexuală);

- s-a apreciat că persoana vătămată se afla într-o poziție vulnerabilă, de inferioritate, având în vedere vârsta sa (13 ani) față de cea a inculpatului (27 ani) - dosar nr. .../.../... Judecătoria Urziceni – viol;

- pentru lipsa consimțământului minorei a fost avută în vedere vârsta acesteia - 12 ani (dosar nr. .../.../... Judecătoria Zimnicea – tentativă de viol; inculpatul, consătean, fiind în vârstă de 38 ani);

- **constituția fizică a persoanei vătămate**

Exemplificativ, menționăm: dosarul nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București – viol; dosarul nr. /.../... Judecătoria Judecătoria Bolintin-Vale – viol (s-a avut în vedere diferența evidentă de forță între victimă și agresor, persoana vătămată fiind o fată cu constituție firavă de 14 ani, iar inculpatul un bărbat în vârstă de 45 de ani, de profesie mecanic auto);

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- s-a avut în vedere schimbarea comportamentului persoanei vătămate, care a devenit tristă și nu mai vorbea, deși în mod obișnuit aceasta vorbea mult (dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 5 București – agresiune sexuală – persoana vătămată 9 ani);

- s-a avut în vedere schimbarea în comportamentul și atitudinea persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei (dosar nr. .../.../... Judecătoria Giurgiu – viol);

- raportul de **evaluare psihologică/expertiză psihiatrică a persoanei vătămate:**

- instanța a avut în vedere concluziile raportului de evaluare psihologică a persoanei vătămate, potrivit cărora aceasta prezintă indicii de traumă psiho-

emoțională, iar din discuțiile purtate între psihologul clinician și minoră rezultă că a întreținut raporturi sexuale fără consimțământ cu tatăl biologic - dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București – viol;

- raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate a relevat că aceasta prezintă tulburare de adaptare cu simptomatologie anxioasă și depresivă ca urmare a abuzului sexual comis de tatăl ei: dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București- viol;

- raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate a relevat că aceasta manifestă simptome specifice de depresie și sindrom de stres posttraumatic -dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol;

- instanța a reținut concluziile raportului de evaluare psihologică a persoanei vătămate care au evidențiat manifestări produse în cazul unui abuz sexual repetat al tatălui, precum: sentimente de teama, furie și dorința de pedepsire a abuzatorului, gânduri repetate legate de evenimentul traumatic, stare de tristețe, tensiune, nivel semnificativ de anxietate, tulburări de somn (coșmaruri) - dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu Gară – viol;

- s-a avut în vedere că evaluarea psihologică a minorelor a relevat, în ambele cazuri, validitatea declarațiilor acestora relativ la abuzul sexual la care au fost supuse de tatăl lor (dosar nr. .../.../... Judecătoria Oltenița – viol);

- raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate a relevat că minora este o persoană introvertită cu un sentiment marcat de depresie, este afectată din punct de vedere psihic și emoțional de situația prin care a trecut, prezintă traume psihice, manifestându-se prin teamă excesivă pentru viața ei, plânge frecvent și trăiește cu intensitate amintirile legate de incident (dosar nr. .../.../... Judecătoria Giurgiu – viol);

- evaluarea psihologică evidențiază faptul că subiectul examinării prezintă anxietate intensă cu atacuri de panică, dispoziție depresivă, reacție de stres post-traumatic cu retrăirea evenimentului traumatic, insomnii și vise terifiante, flashback-uri, angoasă (dosar nr. .../.../... Judecătoria Slobozia – viol);

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- s-a reținut că inculpatul (tatăl persoanei vătămate) a profitat de ascendentul moral pe care îl avea asupra fiicei sale (dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București – viol);

- s-a reținut ascendentul inculpatului asupra persoanelor vătămate; acesta, în calitate de antrenor al echipei de handbal feminin pe care a organizat-o în cadrul unei asociații, a dobândit de-a lungul timpului autoritate și influență asupra mai multor minore cu vârste cuprinse între 11 și 14 ani (persoane vulnerabile atât prin prisma vârstei cât și prin prisma situațiilor personale și familiale, cunoscute și exploatare de inculpat) și a profitat de împrejurările create în cadrul

cantonamentelor pe care acesta le-a organizat sau invitând minorele la locuința sa, sub diverse pretexte (dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București);

- s-a reținut că inculpatul a profitat de gradul de handicap, ușorul retard mintal al minorei și de autoritatea pe care o exercita asupra acesteia – persoana vătămată 12 ani, inculpatul, de 27 ani, era concubinul mamei persoanei vătămate (dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București – viol);

- s-a decis că inculpatul a profitat de handicapul minorului, consimțământul acestuia fiind viciat de către afecțiunea de care suferă (întârziere în dezvoltarea psihică)- dosar nr. .../.../... Judecătoria Buftea – viol;

- s-a reținut că inculpatul, în virtutea calității de vecin cu familia minorei, i-a câștigat încrederea acesteia prin oferirea de dulciuri și sume mici de bani și profitând de lipsa de discernământ a minorei, a reușit să întrețină relații sexuale cu aceasta (dosar nr. .../.../... Judecătoria Alexandria – viol; minora 12 ani, inculpatul 69 ani);

- s-a avut în vedere că inculpata a profitat de imposibilitatea victimei de a se apăra și de a-și exprima voința (fiul său, în vârstă de 7 ani - dosar nr. .../.../...Tribunalul București – viol);

- s-a reținut constrângerea morală a persoanei vătămate, decurgând din calitatea inculpaților de polițiști, în exercitarea atribuțiilor de serviciu (dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași - viol);

- s-a avut în vedere ascendentul moral de părinte al inculpatului asupra victimei (dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu Gară – viol);

- s-a reținut poziția de autoritate a inculpatului – tată, în raport cu victimele – fiicele sale, inegalitatea raportului de forțe dintre aceștia, imaturitatea victimelor, sentimentele de rușine pe care le-au trăit acestea față de situația în care se aflau și teama de posibile consecințe negative ale refuzului lor sau dezvăluirii acestei situații, factori de presiune psihologica care au concurat spre o atitudine de conformare a persoanelor vătămate față de dorințele tatălui lor (dosar nr. .../.../... Judecătoria Oltenița – viol);

- s-a apreciat că inculpatul, tatăl minorei, a profitat de imposibilitatea acesteia de a-și exprima voința, având retard mintal (dosar nr. .../.../... Judecătoria Fetești – viol);

- s-a reținut constrângerea morală a minorului, prin raportare la constituția inculpatului, cunoscut cu antecedente penale pentru același gen de infracțiuni și aflat sub influența alcoolului, și față de faptul că minorul era închis cu cheia și amenințat cu violențe fizice (dosar nr. .../.../... Judecătoria Videle – viol);

- **declarații martori**

- martori cărora persoana vătămată le-a povestit a doua zi sau ulterior cele întâmplate: dosar nr. .../.../... Tribunalul București – viol;

- martor căruia un inculpat i-a spus că și ceilalți trei inculpați au întreținut relații sexuale cu persoana vătămată: dosar nr. .../.../...* Judecătoria Sectorului 1 București – viol;

- martor - mama persoanei vătămate și soția inculpatului - care a relatat un act de agresiune sexuală comis asupra minorei și a mamei, concomitent, de către inculpat: dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București- viol; persoana vătămată 10 ani, inculpatul este tatăl acesteia, în vârstă de 41 ani;

- martori care relevă modul general în care inculpatul se raportează la libertatea sexuală a persoanelor minore; de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol, în care martorul – minoră, prietenă cu persoana vătămată minoră – relatează comportamentul inculpatului care a început să o contacteze prin mesaje, pe aplicația Whatsapp, iar la scurt timp a început să îi facă propuneri sexuale explicite;

- martor (fratele inculpatului) care a declarat că însuși inculpatul i-a recunoscut martorului că are o relație cu minora (dosar nr. .../.../... Judecătoria Alexandria – viol);

- martori care au auzit strigătele de ajutor ale persoanei vătămate în timp ce pe un teren viran era dezbrăcat cu forța de inculpat, care avea pantalonii lăsați în vine și jacheta deschisă (dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București – tentativă de viol);

- martori care au relatat că persoana vătămată a ajuns acasă într-o stare de tulburare emoțională evidentă, aceasta plângând și tremurând (dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol);

- martor (mama persoanei vătămate și concubina inculpatului) care îi surprinde semidezbrăcați, imediat după comiterea faptei (dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu Gară – viol);

• **raportul de constatare criminalistică de evaluare a comportamentului simulat al inculpatului**, coroborat și cu alte probe

- s-a avut în vedere și că raportul de constatare criminalistică asupra comportamentului simulat a evidențiat modificări specifice comportamentului simulat al inculpatului; de ex.: dosar nr. .../.../... Tribunalul București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București - viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București – viol;

- raportul de constatare criminalistică pentru detecția comportamentului simulat a relevat comportamentul simulat al inculpatului, iar răspunsurile persoanei vătămate nu au produs reacții specifice comportamentului simulat (dosar nr. .../.../... Judecătoria Giurgiu – viol);

• **conduita anterioară a inculpatului**

- Instanța a avut în vedere conduita anterioară a inculpaților în raport cu întreținerea de acte sexuale cu persoane de sex feminin minore, probatoriul

administrat dovedind faptul că cei trei inculpați din cauză obișnuiau să întrețină relații sexuale cu minore, momente pe care le filmau, anterior punându-se de acord cu privire la modalitatea de a acționa în acest sens (dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 3 București – viol)

- **declarația inculpatului**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 5 București - agresiune sexuală; dosar nr. .../.../... Tribunalul București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 2 București – tentativă de viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 3 București - viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 5 București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Urziceni – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Roșiori de Vede – viol.

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a arătat că a consimțit raportul sexual – de ex.: dosar nr. .../.../..., dosar nr. .../.../..., dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Lehliu Gară – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Oltenița; dosar nr. .../.../... și dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 1 București - act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 5 București–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Călărași–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu-Gară–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Giurgiu–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Bolintin-Vale–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Ialomița–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Urziceni–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Buftea–act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Videle–act sexual cu un minor.

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

În unele cauze, a fost avută în vedere:

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, urmată de nașterea unui copil – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor;

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, minora mutându-se în locuința inculpatului – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor;

- concubinajul părților, cu acordul părinților minorei, urmat de nașterea unui copil (dosar nr. .../.../... Judecătoria Alexandria – act sexual cu un minor).

- **declarații martori**

- martori cărora persoana vătămată le-a relatat despre relația sa cu inculpatul, fiind bucuroasă de acest lucru (dosar nr. .../.../... Judecătoria Bolintin Vale – act sexual cu un minor);

- martor – vărul minorei, căruia aceasta i-a relatat că a întreținut raporturi sexuale liber consimțite cu inculpatul (dosar nr. .../.../... Judecătoria Roșiori de Vede – act sexual cu un minor);

- **relațiile anterioare dintre părți**

- s-a avut în vedere relația anterioară, de aproximativ 1 an, a părților - dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor;

- s-a reținut relația sentimentală dintre părți: dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu-Gară – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Buftea – act sexual cu un minor;

- s-au reținut sentimentele de afecțiune exprimate de persoana vătămată (dosar nr. .../.../... Judecătoria Bolintin-Vale – act sexual cu un minor);

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- s-a reținut vârsta scăzută de la care, prin tradiție, minorii se "căsătoresc" în anumite etnii; de ex.: dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Alexandria – act sexual cu un minor;

- **declarația de recunoaștere a inculpatului**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... și nr. .../.../... Judecătoria Călărași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Lehliu Gară – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Oltenița; dosar nr. .../.../... și nr. .../.../... Judecătoria sectorului 1 București - act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 5 București-act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București-act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Călărași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Giurgiu – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Ialomița – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Urziceni – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Buftea – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Cornetu – act sexual cu un minor;

- raport de **evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- Raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate nu a pus în evidență prezenta unor tendințe depresive, anxietate, tulburări de comportament, dificultăți de adaptare la lumea exterioară, instanța apreciind că această probă nu confirmă existența constrângerii victimei în consumarea raportului sexual (evocând doar posibilitatea constrângerii) – dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași;

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

○ În ipoteza în care au fost constatate leziuni traumatice ale persoanei vătămate, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol;

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 1 București –tentativă la viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 3 București –viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol;

▪ au fost identificate și cazuri în care inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, chiar și în situația în care pe parcursul judecății persoana vătămată nu și-a menținut declarațiile anterioare, negând raportul/actul sexual sau susținând existența consimțământului său.

În asemenea cazuri, chiar dacă inculpatul a negat săvârșirea infracțiunii, acesta a fost condamnat, fiind reținută săvârșirea faptei prin coroborarea declarației inițiale a victimei, cu alte probe (de ex., cu raportul de expertiză medico-legală care constată leziunile traumatice ale persoanei vătămate și declarațiile martorilor care confirmă raportul sexual și loviturile aplicate victimei – dosar nr. .../.../... Judecătoria Giurgiu: minora în vârstă de 16 ani, inculpatul, de 25 ani, este fratele concubinului persoanei vătămate).

▪ au fost identificate și situații în care inculpatul a fost achitat; instanța a aplicat principiul *in dubio pro reo*, reținând că probele administrate în cauză nu au dovedit, dincolo de orice îndoială rezonabilă, existența constrângerii victimei în consumarea raportului sexual.

Astfel, de ex., s-a reținut că inculpatul susține existența acordului victimei pentru raportul sexual, că minora are o constituție robustă și s-a apreciat că leziunile suferite de aceasta sunt ușoare, neputând fi, în mod obligatoriu, urmarea unei agresiuni sexuale, ci pot fi și rezultatul unui act sexual consimțit. S-a avut în vedere și comportamentul persoanei vătămate atât înainte (a mințit inculpatul, cunoscut pe Facebook, cu privire la vârsta sa, susținând că are 17 ani), cât și după comiterea faptei (în seara zilei în care s-a comis fapta persoana vătămată a spus unor martori că a fost violată de mai mulți băieți și că vrea să arunce vina pe un vecin pe care ar vrea să-l vadă la pușcărie, deoarece se certaseră cu ceva timp în urmă) – dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași – viol.

În același sens, inculpatul a fost achitat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, reținându-se că acesta a susținut existența consimțământului persoanei vătămate, caracterul inconstant al declarațiilor persoanei vătămate, atitudinea manifestată de către aceasta ulterior consumării raporturilor sexuale cu inculpatul (faptul că a rămas în locuința acestuia timp de mai multe zile după ce ar fi întreținut raporturi sexuale fără consimțământ), precum și existența unor leziuni nespecifice, fără a exista

certitudinea că au fost provocate de către inculpat pentru a-i înfrânge victimei voința cu ocazia întreținerii raporturilor sexuale (dosar nr. .../.../... Judecătoria Cornetu).

○ **În ipoteza absenței unor leziuni traumatice, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ **în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor**, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:

- Lipsa unor leziuni traumatice ale victimei, coroborată cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în raportul sexual – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 5 București; dosar nr. .../.../...Judecătoria sectorului 6 București – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Călărași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Videle – act sexual cu un minor;

- Lipsa leziunilor victimei, coroborată cu faptul că exista conviețuirea părților – de ex., dosar .../.../... judecătoria Slobozia

▪ **în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol** - de regulă, prin coroborarea altor probe, precum:

- declarația persoanei vătămate (care neagă consimțământul), coroborată cu raportul de expertiză psihologică (constată că există suspiciunea unui abuz sexual din partea unui paznic de noapte) și raportul de constatare criminalistică asupra comportamentului simulat (a evidențiat modificări specifice comportamentului simulat al inculpatului) - dosar nr. .../.../... Tribunalul București – viol;

- declarația persoanei vătămate, coroborată cu mesajele-text primite de aceasta de la inculpat (din care rezultă relațiile sexuale neconsimțite) și concluziile raportului de evaluare psihologică a persoanei vătămate, potrivit cărora aceasta prezintă indicii de traumă psiho-emoțională, iar din discuțiile purtate între psihologul clinician și minoră rezultă că a întreținut raporturi sexuale fără consimțământ cu tatăl biologic - dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București – viol;

- declarația persoanei vătămate, coroborată cu procesul-verbal de redare a conversației ambientale dintre inculpat și reprezentantul legal al persoanei vătămate, inculpatul asumându-și acuzațiile aduse de mama persoanei vătămate (dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 6 București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Slobozia – viol);

- deși atât inculpatul (20 ani) cât și persoana vătămată (12 ani) au susținut consimțământul în raportul sexual, inculpatul a fost condamnat pentru viol, reținându-se vârsta fragedă a persoanei vătămate și concluziile raportului de expertiză medico-legală psihiatrică, în sensul că persoana vătămată a avut discernământul faptelor sale absent, prin personalitate imatură - dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași;

- declarația persoanei vătămate, coroborată cu recunoașterea inculpatului - dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 3 București; dosar nr. .../.../... Judecătoria sectorului 4 București; dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 5 București – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Fetești; dosar nr. .../.../... Judecătoria Urziceni – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Roșiori de Vede – viol;

- declarația persoanei vătămate coroborată cu constrângerea morală exercitată de către inculpații polițiști, aflați în exercitarea atribuțiilor de serviciu; minora, fugită din Centrul de Plasament și dată în consemn, a fost identificată de inculpați și urcată în autoturismul poliției; inculpații purtau uniforme de polițist și au propus persoanei vătămate minore (în vârstă de 15 ani), să le facă sex oral amenințând-o că în caz contrar o vor duce la secția de Poliție unde nu mai sunt și alți polițiști, că vor continua să o bată, după care va fi dusă înapoi la Centrul de Plasament și că dacă va accepta propunerea acestora va fi lăsată liberă pe stradă (dosar nr. .../.../... Judecătoria Călărași - viol);

- declarația persoanei vătămate coroborate cu depoziția martorului (mama persoanei vătămate și concubina inculpatului) care îi surprinde semidezbrăcați, imediat după comiterea faptei, precum și cu raportul de expertiză psihologică care relevă manifestările abuzului sexual (dosar nr. .../.../... Judecătoria Lehliu Gară – viol; minora 15 ani, inculpatul este tatăl acesteia, de 34 ani);

- declarația persoanei vătămate (16 ani, inculpatul fiind concubinul mamei minorei), coroborată cu raportul de evaluare psihologică și rapoartele de constatare criminalistică pentru detecția comportamentului simulat, care au relevat comportamentul simulat al inculpatului, iar răspunsurile persoanei vătămate nu au produs reacții specifice comportamentului simulat (dosar nr. .../.../... Judecătoria Giurgiu – viol);

- declarația persoanei vătămate, coroborată cu diferența de forță evidentă între victimă și agresor, precum și cu raportul de expertiză criminalistică pentru detecția comportamentului simulat, care relevă modificări psihofiziologice ce au fost interpretate ca indici ai comportamentului simulat al inculpatului (dosar nr. .../.../... Judecătoria Judecătoria Bolintin-Vale – viol);

- declarația persoanei vătămate, coroborată cu depoziția martorului care a constatat starea de șoc în care se afla persoana vătămată după săvârșirea faptei, precum și cu raportul de constatare privind detecția comportamentului simulat care a evidențiat la inculpat modificări psihofiziologice specifice comportamentului simulat (dosar nr. .../.../... Judecătoria Videle – viol);

- declarația persoanei vătămate, coroborată cu depoziția martorului care întrerupe executarea faptei, pentru lipsa consimțământului minorei fiind reținută vârsta acesteia - 12 ani (dosar nr. .../.../... Judecătoria Zimnicea – tentativă de viol; inculpatul fiind în vârstă de 38 ani).

▪ au fost identificate și cazuri în care inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, chiar și în situația în care în cursul judecății persoana vătămată nu și-a menținut declarațiile anterioare, revenind asupra acestora și susținând consimțământul său în raportul sexual sau negând raportul sexual:

În aceste situații, de regulă, instanțele s-au raportat la primele declarații ale victimelor minore, apreciind că declarațiile de retractare ulterioare au fost date pe fondul influenței inculpatului sau a familiei victimei. Exemplificativ, menționăm:

- dosar nr. .../.../... Judecătoria sector 1 București – viol: persoana vătămată avea 14 ani la data săvârșirii faptei, inculpatul fiind tatăl acesteia; instanța a apreciat că persoana vătămată a revenit asupra declarațiilor anterioare deoarece a avut loc o înțelegere între aceasta și inculpat, în condițiile în care persoana vătămată provine dintr-un mediu defavorizat, are un grad de educație extrem de scăzut și o situație materială precară, fiind o persoană vulnerabilă, care este posibil și să își dorească ca tatăl său să rămână în libertate.

- dosar nr. .../.../... Judecătoria Oltenița – viol: persoanele vătămate, în vârstă de 15 și, respectiv, 16 ani la data debutului faptelor, sunt fiicele inculpatului, în vârstă de 35 ani; instanța a reținut infracțiunea de viol, chiar dacă una dintre minore și-a retractat declarația și a negat raporturile sexuale, fiind apreciate „pro causa”, în încercarea de a-și salva tatăl aflat sub rigorile legii și/sau poate sub influența mamei lor.

Curtea de Apel Cluj

Potrivit relațiilor comunicate, în practica Curții de Apel Cluj și a instanțelor din circumscripția acesteia, precum și în urma întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta lor, nefiind identificate criterii comune tuturor cauzelor, acestea fiind apreciate în fiecare situație în parte.

Din verificările efectuate prin sondaj a rezultat că determinarea valabilității consimțământului victimelor minore nu s-a realizat numai prin raportare la vârsta acestora ci pe baza tuturor probelor administrate și din care a rezultat existența sau, dimpotrivă, inexistența unui consimțământ.

Se poate constata că în majoritatea cazurilor în care s-a apreciat că a existat un consimțământ, acesta a rezultat din declarațiile inculpatului și ale persoanei vătămate, coroborate cu declarațiile martorilor, vârsta fragedă a minorului nefiind avută în vedere drept criteriu de apreciere a consimțământului (de exemplu sp. .../... a Tribunalului Salaj pronunțată în dosarul nr. .../.../... prin care inculpatul în vârstă de 64 de ani a întreținut raporturi sexuale consimțite cu minori între 11 și 15 ani racolați în acest scop de o altă persoană).

În alte situații s-a constatat că părțile implicate se aflau într-o relație, consimțământul fiind dedus și din această stare de fapt (de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Șimleul Silvaniei)

Contradicțiile existente între declarațiile părților vătămate minore au condus la pronunțarea unei soluții de achitare (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Jibou).

Pentru constatarea lipsei consimțământului și, în consecință, a constrângerii în oricare din formele sale, alături de probele menționate mai sus au prezentat relevanță constatările raportului de evaluare psihologică prin care s-a constatat prezența mai multor simptome specifice unui diagnostic de stres posttraumatic, reținându-se că victima prezintă simptomatologie de status posttraumatic de intensitate severă (de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia Mare).

Totodată s-a constatat că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate** - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia Mare;

- dovezi ale unei **constrângeri fizice**
– echimoze prin comprimare cu degetele - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej;

- **vârsta minorei și calitatea inculpatului**
- minora în vârstă de 9 ani, iar inculpatul este tatăl victimei - de exemplu în dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Turda;

- vârsta fragedă a minorei prin raportare la vârsta inculpatului care este unchiul victimei – de exemplu în dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Jibou;

- raportul de **evaluare psihologică a persoanei vătămate** din care rezultă că:

- minorul a prezentat simptome specifice tulburării de stres posttraumatic, frică intensă atât pe timpul zilei cât și pe timpul nopții, supărare, rușine, coșmaruri noaptea – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Năsăud

- **raportul de expertiza medico-legală** din care rezultă că
- persoana vătămată nu putea să-și exprime consimțământul în întreținerea unui act sexual, neavând discernământ pe criteriul vârstei (sub 14 ani) – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Zalău

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**
- poziția de autoritate a inculpatului, generată de calitatea acestuia de tată, (victimă 12 ani, inculpatul fiind tatăl adoptiv) – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej;

- constrângerea morală a victimei minore de către inculpatul care este tatăl său, prin imobilizare și amenințări cu moartea - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej;

- constrângerea victimei de către inculpat (tatăl minorei) prin exercitarea unui șantaj emoțional asupra fiicelor și soției sale, cărora le transmite întreaga sa iubire, le promite că pe viitor se va purta bine cu ele, „le va pupa picioarele” și le descrie totodată starea extrem de deplorabilă în care se află, decăzut și lipsit de iubire, părăsit, afirmând că de când a fost închis nu s-a oprit din plâns. Inculpatul le roagă insistent să îl salveze pentru că altfel „timp de 20 de ani el nu va mai vedea soarele” – de ex., dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tg. Lăpuș);

- ascendentul pe care inculpatul îl avea asupra persoanei vătămate pe care o avea în îngrijire și de faptul că îi inspira acesteia o stare de temere – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sighetul Marmației;

- **rezultatul testării poligraf coroborat cu declarațiile martorilor și ale persoanei vătămate**

În cursul urmăririi penale inculpatul a acceptat să se supună testării cu aparatul poligraf. Potrivit concluziilor raportului de constatare criminalistică răspunsurile date de inculpat întrebările relevante cauzei au provocat modificări psihofiziologice specifice comportamentului simulat – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Huedin;

21

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a susținut că a consimțit actul sexual – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej;

- **absența unor dovezi privind existența unor constrângeri de orice natură**
 - chiar în situația existenței unei diferențe foarte mari de vârstă, inculpatul având 66 de ani și fiind bunicul persoanei vătămate în vârstă de 13 ani – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej;

- **afișarea relației în public**

Sentimentele de afecțiune cunoscute de martori – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Cluj Napoca

- **comportamentul persoanei vătămate**

- persoana vătămată a întreținut raporturi sexuale cu inculpatul care era cumnatul său (soțul surorii) - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej

- **declarația inculpatului**

- de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia Mare

- **raport de evaluare psihologică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- nu s-au putut reține la persoana vătămată simptome psiho-fizice specifice expunerii la abuzuri sau de natură sexuală în mediu familial sau extra-familial – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Dej

Curtea de Apel Constanța

Curtea de Apel Constanța a subliniat că nu au fost identificate cauze în care să se rețină săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.220 cod penal în care victima minoră să fi avut mai puțin de 12 ani, în cauze cu victime minore cu vârsta mai mică reținându-se infracțiunea de viol prevăzută de art.218 cod penal.

Rezultă astfel implicit practica la nivelul parchetelor și instanțelor din raza Curții de Apel în sensul aprecierii vârstei de 12 ani ca vârsta minimă sub care nu se poate reține consimțământul valabil al minorului la actul sexual.

La nivelul Tribunalului Constanța s-a apreciat că nu pot fi stabilite criterii standard în această privință deoarece fiecare victimă minoră are propria personalitate și capacitate de înțelegere a faptelor, iar fiecare situație de fapt este individualizată și poate influența într-un anumit mod propriu capacitatea de înțelegere și consimțământ a victimei minore.

Teoretic un copil nedevelopat din punct de vedere al capacității sexuale nu are capacitatea de înțelegere a semnificației actului sexual într-o măsură suficientă încât să se admită că a putut da un consimțământ valabil la întreținerea relațiilor sexuale. Un consimțământ valabil poate fi exprimat doar de persoana care are posibilitatea de a-și reprezenta toate consecințele previzibile ce decurg din implicarea în activitatea pentru care și-a dat consimțământul, situație care nu se întâlnește la un copil imatur sexual sau cu gândirea unui copil.

Judecătoria Tulcea a subliniat cu privire la acest aspect că persoanelor vătămate minore le-a fost asigurată asistența juridică obligatorie prin numirea unui avocat din oficiu, acestea fiind audiate de către completul investit cu soluționarea cauzei, neexistând cereri în sensul audierii de persoane de același sex.

Cu privire la consimțământul victimelor minore, s-a apreciat că nu există o formulă privind stabilirea exactă a limitei de vârstă de la care minorii își pot exprima voința în plan sexual; de fiecare dată trebuie percepută vârsta fragedă a victimei în raport cu vârsta făptuitorului și circumstanțele concrete ale cauzei. Consimțământul unui minor de 10 ani, de exemplu, nu are nici o relevanță juridică, indiferent cât de dezvoltat ar fi din punct de vedere fizic, iar făptuitorul trebuie să conștientizeze acest fapt. De aceea, responsabilitatea întotdeauna cade pe cel adult, care se prezumă a fi conștient, cu experiență și responsabil de evoluția lucrurilor din societate.

În aceste condiții mărirea vârstei de la care se prezumă existența consimțământului sexual este o necesitate, pentru toate infracțiunile contra libertății și integrității sexuale contra victimelor minore.

Sub aspect probatoriu, deși în practică poate fi uneori dificil să se demonstreze lipsa consimțământului în absența probelor „directe”, cum ar fi urmele de violență sau martorii, trebuie totuși să se verifice toate faptele și să pronunțe o hotărâre bazată pe evaluarea tuturor circumstanțelor specifice.

Cercetarea penală și constatările acesteia trebuie să se axeze pe problema lipsei consimțământului, esențială fiind audierea victimelor în prezența unor specialiști, nefiind excluse nici expertizele pentru aprecierea discernământului sexual al victimelor minore. Toate acestea pot ajuta magistratul, acolo unde apar probleme de apreciere, în probarea existenței consimțământului real al victimei, dincolo de cel prezumat de lege prin stabilirea limitei de vârstă.

➤ Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat că **instanțele au constatat lipsa consimțământului victimelor minore**, având în vedere criteriile precum:

- **declarația persoanei vătămate** (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Mangalia)

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

- deflorare recentă și leziuni de violență (de exemplu dosarul nr. .../.../... Judecătoria Medgidia;

- procesul-verbal de examinare fizică a persoanei vătămate și raportul de expertiză medico-legală potrivit căroră minora prezenta o deflorare completă, recentă, ce putea data de 5-6 zile și leziuni de violență ce ar fi putut fi produse prin comprimare digitală, ce puteau data, de asemenea, de 5-6 zile. Potrivit raportului, minora nu necesita zile de îngrijiri medicale.

- **vârsta minorei**

- vârsta minorei și a inculpatului – de exemplu, dosarul nr. .../.../...* al Judecătoriai Hârșova: minora în vârstă de 13 ani iar inculpatul în vârstă de 31 de ani, era găzduit în locuința victimei;

- raportul de **expertiză medico-legală psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- comportamentul acesteia în timpul evaluării psihiatrice relevă imaturitate, infantilism, dorința de a face pe plac caracteristică unei vârste mult mai mici decât cea cronologică, în situația unei minore de 11 ani și 11 luni – de ex. dosarul nr. .../.../... al Curtea de Apel Constanța

- raportul de **evaluare psihologică** care evidențiază

- Rezultatele evaluării indică faptul că, pe parcursul acestor evenimente, minora resimte stres, este afectată negativ de cele întâmplate. Nu se observă tendințe de a disimula sau de a manipula discursul. Prezintă delicatețe, fragilitate, labilitate emoțională și apatie; efort de cenzurare, dificultăți de adaptare, conflicte afective recente sau vechi.” – de ex. dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Constanța

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**
 - poziția de autoritate a inculpatului, generată de calitatea acestuia de concubin al mamei, care, potrivit declarațiilor victimei, s-a implicat activ în educarea sa și a fratelui, precum și în procurarea mijloacelor de existență – de ex., dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Constanța, hotărârea primei instanțe prin care s-a dispus schimbarea încadrării juridice a faptei din viol în act sexual cu un minor fiind modificată în apel;
 - **declarațiile contradictorii și nesincere ale inculpatului în privința tuturor aspectelor esențiale ale cauzei** – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Medgidia
 - **declarațiile martorilor**
 - martorul ocular care a observat în mod nemijlocit activitatea infracțională – dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Medgidia;
 - martori care au aflat de la victima minoră despre abuzul sexual la care a fost supusă- dosarul nr./.../... Judecătoria Mangalia
- Din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut existența unui consimțământ al victimelor minore**, având în vedere următoarele probe și circumstanțe:
- **declarațiile inculpatului și ale persoanei vătămate**

Persoana vătămată a susținut că a consimțit actele sexuale în schimbul unor sume de bani și haine iar inculpatul a recunoscut săvârșirea faptei – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Constanța

 - **absența dovezilor privind existența unei constrângeri fizice**
 - Lipsa unor semne de violență pe corp, chiar în situația în care acestea au fost invocate de persoana vătămată – de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Tulcea, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Mangalia
 - **lipsa elementului constrângerii caracteristic infracțiunii de viol**

ci doar o influențare a celor două minore de a săvârși sau a suporta acte de natură sexuală – de ex. dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Constanța. Menționăm că în acest caz prin soluția pronunțată în calea de atac faptele inculpatului au fost calificate drept viol, astfel cum au fost calificate și prin actul de sesizare, fiind modificată în acest sens soluția primei instanțe
 - **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**
 - conviețuire la domiciliul inculpatului – de ex., dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Hârșova;
 - **etnia persoanei vătămate/inculpatului**
 - vârsta scăzută de la care, prin tradiție, persoanele de etnie rromă încep să conviețuiască– de exemplu dosarul nr. .../.../...al Judecătoriai Constanța
 - **declarația inculpatului**

- Dosarul nr. .../.../.... al Judecătoriei Medgidia

Curtea de Apel Craiova

Curtea de Apel Craiova a comunicat ca și criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora, consimțământul viciat prin constrângere, sintagmă care a fost interpretată în sensul că se referă atât la exercitarea unor acte de violență asupra victimei în vederea determinării acesteia să accepte să întrețină raporturi/acte sexuale, cât și la existența unor circumstanțe sau împrejurări care să facă imposibilă orice rezistență din partea persoanei agresate; starea de vulnerabilitate în care s-a aflat victima, derivată din calitatea agresorului sexual, de rudă ori de persoană în îngrijirea căreia se afla victima infracțiunii, ori din starea psihică a victimei infracțiunii (retard mintal sau alte afecțiuni psihice de natură a-i anula consimțământul), diferența covârșitoare de vârstă între inculpat și persoana vătămată, lipsa de credibilitate apărărilor inculpaților referitoare la consimțământul exprimat de victimă, analizată pentru fiecare cauză în concret.

În această materie nu s-au evidențiat probleme de drept care să genereze practică neunitară ci soluțiile diferite adoptate de prima instanță și instanța de apel au rezultat din interpretarea deosebită a probatoriului cauzei.

Tribunalul Dolj și instanțele arondate au comunicat că, de regulă, criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore, sunt vârsta efectivă a acestora la data săvârșirii faptei (fiind mai plauzibil un consimțământ unor persoane vătămate cu vârste cuprinse între 15 – 18 ani), împrejurarea că acestea își părăsesc familia și se mută împreună cu inculpații la domiciliile acestora din urmă, având relații de familie asemănătoare acelor de concubinaj.

Tribunalul Olt și instanțele arondate, Tribunalul Mehedinți și instanțele arondate, Tribunalul Gorj și instanțele arondate au comunicat că nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- persoana vătămată a declarat că din cauza rușinii și a fricii a spălat hainele ce se murdăriseră de sânge în urma primului raport sexual, a făcut curățenie și, după

cel de-al doilea raport sexual, nu a vrut să spună nimănui, mărturisindu-i în cele din urmă mamei sale care o apelase telefonic și a auzit-o plângând (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Balș).

- declarațiile constante ale persoanei vătămate în care se descrie modul în care s-a derulat agresiunea împotriva sa, respectiv opt declarații într-un interval de 7 ani și jumătate. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Vânu Mare).

- **Declarații inculpat:**

- existența unor inadvertențe și elemente contradictorii în declarațiile formulate de inculpat pe parcursul procesului penal, a căror explicație constă în tendința de a disimula realitatea obiectivă pentru obținerea exonerării de răspundere penală. (Dosar nr. .../.../... al Judecătoriai Băilești).

- din analiza comparativă a declarațiilor date de cei doi inculpați rezultă că aceștia prezintă situații de fapt diferite încercând să se disculpe sau să evite să dea detalii cu privire la modul în care persoana vătămată ar fi fost „convinsă” să întrețină raporturile intime cu ei (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Vânu Mare).

- după ce i-a fost citită declarația persoanei vătămate, inculpatul a revenit asupra declarației date anterior și a învederat că recunoaște în totalitate fapta astfel cum i-a fost prezentată, anterior nu a recunoscut. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Craiova).

- inculpatul a menționat i-a propus persoanei vătămate să facă sex oral și sex normal, însă minora a refuzat. Menționează, de asemenea, că i-a reproșat împrejurarea că l-ar fi înșelat cu alt bărbat, iar în acel moment i-a aplicat cu cutter-ul mai multe zgârieturi pe mână, persoana vătămată a început să plângă și i-a cerut să o lase în pace, însă inculpatul a insistat să întrețină raport sexual normal cu el, dar victima a refuzat în continuare. Inculpatul a relatat că avea asupra sa un aparat electroșoc cu care a încercat să o sperie pe minoră, iar după ce acest aparat a fost spart, a împins-o, lovind-o cu capul de un perete metalic, moment în care i-a cerut să se dezbrace, iar minora s-a conformat. (dosarul nr. .../.../... al judecătoriai Tg Jiu).

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

- potrivit raportului de expertiză minorul prezenta leziuni în regiunea anală, ce păreau să provină de la un raport sexual anal, probă care se coroborează cu celelalte probe prezentate. (Dosar nr. .../.../... al Judecătoriai Băilești).

- raportul de expertiză medico legală menționează că la data controlului minora era virgină, nu prezenta leziuni traumatice recente și vechi, în sfera genitală și anală, prezentând pe coapsa medie stângă o echimoză violacee cu centrul palid, prin lovire cu corp dur și alungit. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Slatina).

- din concluziile raportului Medico Legal reiese faptul că examenul anal a reliefat multiple plăgi ale mucoasei, concluzionându-se faptul că leziunile anale s-au putut produce prin introducerea de corpuri dure în anus. Persoana vătămată a prezentat și echimoze și excoriații la genunchi și gambe, concluziile preliminare fiind

în sensul că acestea s-au produs prin lovire cu sau de corpuri dure. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Vânu Mare).

- prin raportul de expertiză ADN s-a concluzionat cu certitudine că în urma analizei secrețiilor anale și vaginale recoltate de la victimă s-a stabilit că în secreția anală există capete de spermatozoizi a căror genotipare duce la concluzia că provin de la inculpat. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Vânu Mare).

- mijloacele materiale de probă ridicate de organele ce cercetare penală constând în articole de îmbrăcăminte pe care le purta persoana vătămată, precum și inculpatul, pătura găsită pe patul din camera inculpatului și hârtia igienică găsită în olița din camera persoanei vătămate, acestea au fost supuse unei examinări, iar conform buletinului de analiză serologică nr. a reieșit că pe șortul alb cu dungi albastre și pe chiloții tip boxeri ridicate de la inculpat s-au evidențiat microure de spermă, iar suplimentar, pe șortul alb cu dungi albastre au fost găsite pete de culoare brun-roșcată ce sunt pete de sânge uman.

- prin raportul de Expertiză Medico-Legală s-a concluzionat că minorul prezenta leziuni traumatiche la nivelul regiunii anale care pledează pentru un raport sexual anal și necesită pentru vindecare un număr de 8-9 zile de îngrijiri medicale. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Segarcea).

- Raportul de constatare medico-legală menționează că persoana vătămată prezenta leziuni traumatiche care s-au putut produce prin zgâriere cu un corp ascuțit, respectiv escoriații liniare, paralele, transversale antebraț-stânga, pe fața laterală, 1/3 proximal zonă de cca. 10/5 cm. și escoriație superficială liniară, de 3 cm. obraz-stânga. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Tg Jiu).

- **vârsta minorului**

- victima, la vârsta de 12 ani, nu putea avea capacitatea psihică de a înțelege consecințele posibile ale raporturilor sexuale pe care le-ar fi putut întreține cu inculpatul, în contextul în care acesta avea obligația îngrijirii, educării și întreținerii minorei, îndeplinind în fapt rolul de tată (Dosarul nr. .../.../... al judecătorei Balș).

- inculpatul a întreținut acte sexuale anale cu minorul în vârstă de 10 ani profitând de imposibilitatea acestuia de a-și exprima în mod valabil consimțământul datorită vârstei mici și diferenței de constituție fizică (Dosar nr. .../.../... al Judecătorei Segarcea).

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- în momentele imediat ulterioare comiterii faptei (în jurul orei 5,00) persoana vătămată a relatat agresiunea a cărei victimă a fost, inițial, într-o discuție telefonică, către un martor căruia i-a solicitat sfatul cu privire la ceea ce ar trebui să facă. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Vânu Mare).

- persoana vătămată a țipat și a acuzat dureri, după care a fugit și s-a dus la străbunicul ei căruia i-a spus ce s-a întâmplat. (dosarul nr..../.../... al Judecătorei Craiova).

- **conduita persoanei vătămate anterior săvârșirii faptei:**
 - Împrejurarea că victima, din ignoranță, ușurință sau neatenție, se pune într-o postură care favorizează comiterea infracțiunii (acceptând să rămână cu agresorii în locuri izolate) nu poate constitui un element care să excludă existența violului, și nici nu poate fi apreciată ca o probă absolută a consimțământului acesteia, pentru întreținerea raporturilor sexuale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Vânu Mare).
 - raportul de **evaluare psihologică a persoanei vătămate**, care evidențiază:
 - Raportul de evaluare detaliată în context psiho-social, întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului a menționat indicatori ai abuzului sexual comis de inculpat, prin blocaj emoțional și reacție anxioasă la evenimentul traumatizant. (Dosar nr. .../.../... al Judecătorei Băilești).
 - concluziile fișei de evaluare psihologică prin care s-a stabilit că persoana vătămată prezintă indicatori ai abuzului sexual și emoțional, recomandându-se includerea acesteia într-un program personalizat de consiliere (dosarul nr..../.../... al Judecătorei Craiova).
 - **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**
 - poziția de autoritate, starea de temere pe care inculpatul o insuflă celor doi minori pe care îi îngrijea - propriul său fiu, în vârstă de 7 ani și persoana vătămată, pe fondul consumului exagerat de băuturi alcoolice (Dosarul nr. .../.../... al judecătorei Balș).
 - comportamentul anterior al inculpatului care, la primul raport sexual cu persoana vătămată, a lovit-o, a tras-o de păr, exercitând asupra acesteia violențe pentru a o determina să accepte, iar în trecut a încercat să întrețină relații sexuale și cu sora mai mare a persoanei vătămate - Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Bals.
 - inculpatul major a abuzat de influența sa asupra victimei, aceasta rezultând din relația de încredere care exista între inculpat și minoră, decurgând din prietenia acestora anterioară, pentru o perioadă de timp. (dosarul nr. .../.../.. al judecătorei Tg Jiu).
 - **Raportul de expertiză criminalistică** cu privire la comportamentul simulat al inculpatului
 - care a stabilit că răspunsurile acestuia la unele întrebări relevante cauzei privind săvârșirea infracțiunii de viol, au provocat modificări specifice comportamentului simulat – subiect nesincer. (Dosar nr. .../.../... al Judecătorei Băilești).
 - instanța a reținut că este adevărat că testarea cu aparatul poligraf nu poate reprezenta un mijloc de probă care să poată fi reținut pentru a stabili vinovăția inculpatului, însă poate fi apreciat ca un indiciu al săvârșirii faptelor pentru care s-au efectuat cercetări. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Slatina)

- **declarații martori**

- martorul, în vârstă de 8 ani, fratele persoanei vătămate, a declarat că îi este frică de tatăl său și că într-o noapte, în timp ce dormea cu sora sa în pat, a simțit că se mișcă patul și l-a văzut pe tatăl său peste sora sa. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Balș).

- martorii au declarat ca minorul a intrat în localul public unde erau prezenți și a povestit ca a fost violat de către inculpat, în locuința sa, agresiunea sexuala având loc în aceeași zi. De asemenea, martorul a reiterat prezența urmelor de sânge pe tricoul purtat de minor.

Martorul a observat pe minor spunând faptul ca are dureri in zona fundului, mai exact în zona anusului și a observat faptul ca pe pantalonii acestuia erau urme de sânge. (Dosar nr. .../.../... al Judecătorei Băilești).

- martorul a relatat despre discuțiile purtate în comunitate în legătură cu relațiile intime, de natură sexuală dintre inculpat cu diverși băieți minori, violul integrându-se într-un ansamblu de evenimente în centrul cărora se afla persoana inculpatului care își petrecea cea mai mare parte a timpului, deși vârsta sa matură de peste 50 în apropierea unor băieți minori. (Dosar nr. .../.../... al Judecătorei Băilești).

- martora a declarat că s-a deplasat către camera în care știa că se află inculpatul și fiica sa minora iar în momentul când s-a apropiat de cameră, l-a observat pe inculpat întins în pat peste minoră, având penisul scos din chilot, aflat în erecție, acesta închizând ușa pentru a nu putea pătrunde în interiorul camerei. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Slatina).

- Din declarația bunicii persoanei vătămate reiese faptul că aceasta a venit acasă plină de nisip și de sânge și a leșinat. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Vânju Mare)

- martorul a intrat în holul locuinței și l-a văzut pe inculpat ieșind din camera lui având doar lenjeria intimă pe el, ocazie cu care i-a reproșat acestuia ceea ce a făcut minorei. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Craiova).

- Persoana vătămată și inculpatul au fost văzuți pe drumul către pădure, anterior agresiunii sexuale suferite de către martor. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Segarcea).

- martora a observat petele albe aflate pe pantalonii persoanei vătămate și bandajul de pe mâna acesteia, iar întrebând persoana vătămată ce s-a întâmplat minora deși inițial nu a recunoscut, ulterior a început să plângă, spunându-i martorei că a fost tăiată cu cuterr-ul și cu electroșocuri de către inculpat, care a obligat-o să întrețină raporturi sexuale cu acesta. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Tg Jiu).

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- persoana vătămată a declarat că în prima noapte în care a rămas la inculpat, a întreținut raporturi sexuale normale cu acesta nefiind constrânsă în vreun fel. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Drobeta Turnu Severin).

- persoana vătămată și inculpatul au întreținut, o perioadă de aproximativ un an raporturi și acte sexuale orale. (Dosarul nr..../.../... al Tribunalului Dolj).

- minora a declarat că :”după ce i-am spus că am 14 ani și sunt elevă în clasa a VIII la Școala Generală nr. 11 am fost de acord să întrețin relații sexuale cu acesta, fapt pentru care m-am deplasat la domiciliul său de circa 4 ori pe săptămână timp de 6 luni și am întreținut relații sexuale normale, orale și anale”(dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Mehedinți).

- După ce au fost recoltate probe ADN de la minoră și de la inculpat, minora dând naștere unui copil, pentru efectuarea constatării tehnico-științifice a analizei genetice, persoana vătămată a recunoscut că în mod repetat a întreținut raporturi sexuale consimțite cu inculpatul. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Baia de Aramă).

- După mai multe insistențe ale inculpatului minora a acceptat să întrețină un raport sexual normal, iar după consumarea raportului sexual cei doi au stabilit să nu spună la nimeni cele petrecute. Tot persoana vătămată a precizat că asupra sa nu au fost exercitate acte de violență, iar când doua zi a fost întrebată de bunica sa, despre un eventual raport sexual întreținut cu tatăl său, aceasta a negat. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Craiova).

- Cu ocazia audierii, persoana vătămată a declarat că îl cunoștea pe inculpat de mai multă vreme și l-a apelat telefonic pe acesta solicitându-i să se întâlnească. Inculpatul a fost de acord și s-a dus la locuința persoanei vătămate, iar ulterior s-au deplasat la locuința inculpatului unde, cu acordul său, au întreținut raport sexual normal. (Dosarul nr. .../.../...al Judecătoriai Drobeta-Turnu Severin).

- persoana vătămată a declarat că încă de la momentul plecării de la domiciliul său, ea și inculpatul au hotărât să conviețuiască ca un cuplu normal aspect de natură să conducă la concluzia logică că minora a fost de acord să întrețină relații sexuale cu inculpatul, iar susținerile acesteia potrivit cărora a fost constrânsă de inculpat să întrețină relații sexuale pot fi interpretate ca și o scuză a minorei în fața mamei sale. (dosarul nr..../.../... al Judecătoriai Novaci).

- persoana vătămată a susținut că în prima noapte în care a rămas la locuința inculpatului a întreținut, fără a fi constrânsă în vreun fel, raporturi sexuale normale cu acesta, iar dimineața, inculpatul a plecat la muncă, persoana vătămată susținând

că a rămas la locuința inculpatului, împreună cu mama acestuia. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Drobeta Turnu Severin)

- **declarația inculpatului** în care a recunoscut fapta (Dosarul nr..../..../... al Tribunalului Dolj).

- inculpatul a recunoscut că a întreținut raporturi sexuale cu părțile vătămate de comun acord și le înmâna acestora diferite sume cuprinse între 100 – 200 lei. (dosarul nr..../.../... al Tribunalului Mehedinți)

- după ce au fost recoltate probe ADN de la minoră și de la inculpat, minora dând naștere unui copil, pentru efectuarea constatării tehnico-științifice a analizei genetice, inculpatul a recunoscut că în mod repetat a întreținut raporturi sexuale consimțite cu persoana vătămată. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia de Aramă).

- inculpatul a recunoscut comiterea faptei, a declarat că a întreținut raport sexual cu minora, cu consimțământul acesteia și că știa faptul că minora avea vârsta de 14 ani, dar nu cunoștea că fapta sa constituie infracțiune. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin).

- **absența unor dovezi ale unei constrângeri fizice**

- potrivit raportului de expertiză medico-legală minora prezintă deflorare veche, nu prezintă semne de violență, iar cu ocazia examenului macroscopic a secreției vaginale s-au pus în evidență capete de spermatozoizi ce atestau raport sexual recent de cel mult 5 zile. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia de Aramă).

- persoana vătămată, potrivit raportului de expertiză medico-legală, prezintă o deflorare recentă, nu prezintă leziuni de violență pe cap, trunchi și membre (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Filiași).

- din concluziile Raportului de expertiză medico-legală a rezultat că persoana vătămată prezenta deflorare veche, iar pe corp nu prezenta urme de violență. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin).

- prin raportul de constatare medico-legală s-a concluzionat faptul că persoana vătămată nu prezintă leziuni traumatice recente pe cap, trunchi, membre, perineu și organele genitale externe, că aceasta prezintă semnele unei deflorări vechi a cărei dată nu se poate preciza, iar la examinarea microscopică a secreției vaginale s-au evidențiat spermatozoizi, deci există dovada unui contact sexual recent, consumat intravaginal, neprotejat (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Novaci).

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- persoana vătămată a locuit o perioadă scurtă de timp la locuința familie inculpatului (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Drobeta Turnu Severin).

- inculpatul a avut o relație apropiată cu persoana vătămată care avea vârsta de 11 ani, iar aceștia locuiesc împreună întreținând frecvent relații sexuale.

În urma acestei relații s-a născut și un copil. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Motru)

- Minora a recunoscut că întreține relații sexuale de bună voie și cu **acordul mamei**, locuind împreună cu aceasta. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Motru)

- **Notorietatea existenței relației**

- Potrivit susținerii martorilor era de notorietate în sat, faptul că inculpatul obișnuia să întrețină raporturi sexuale orale cu persoana vătămată. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Caracal).

- **caracteristici de dezvoltare somatice ale persoanei vătămate corespunzătoare unei persoane cu vârsta biologică mai mare**

- raportul de expertiză medico-legală a menționat că persoana vătămată prezintă o dezvoltare somatică mai mare decât vârsta reală. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Filiași).

- **raport de evaluare psihologică a inculpatului**

- raportul de evaluare evidențiază că inculpatul prezintă diagnosticul „Tulburare de personalitate de tip polimorf cu manifestări impulsive”, însă, cu toate acestea s-a stabilit că inculpatul a avut și are capacitate psihică de apreciere critică asupra conținutului și consecințelor faptelor sale, atât în prezent, cât și la data săvârșirii faptei, discernământul existând. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Caracal).

- **raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a persoanei vătămate**

Chiar dacă din raportul de expertiză medico-legală psihiatrică reiese că partea civilă nu avea discernământ, nu a realizat semnificația faptelor și consecințelor, nu putea consimți în deplină cunoștință la întreținerea de raporturi sexuale, instanța a reținut din probele administrate că la data săvârșirii faptei de către inculpat, partea civilă era însărcinată în trei luni cu o altă persoană fiind cert că aceasta avea cunoștință despre consecințele unui raport sexual, în condiția în care nu a existat un act de constrângere din partea inculpatului pentru a întreține astfel de relații.

- **comportamentul persoanei vătămate anterior actului sexual,**

- aceasta declarând că a luat legătura telefonic cu inculpatul, s-a întâlnit cu el, a mers la domiciliul acestuia, iar la întrebarea pusă de mama inculpatului în legătură cu vârsta sa, persoana vătămată i-a comunicat că are 18 ani. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Balș).

- la data săvârșirii faptei de către inculpat, partea civilă era însărcinată în trei luni cu o altă persoană trimisă în judecată, sarcină care s-a concretizat prin nașterea unei fete și este cert că aceasta avea cunoștință despre consecințele unui raport sexual, în condițiile în care nu a existat un act de constrângere din partea inculpatului pentru a întreține astfel de relații. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Drobeta Turnu Severin).

- persoana vătămată și inculpatul, unchiul ei, au întreținut raporturi sexuale normale, în mod repetat, pe o perioadă de circa un an, acte sexuale care au fost consimțite, urmare acestui fapt minora dând naștere unui copil (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia de Aramă).

- minora a întreținut aceste relații sexuale cu tatăl său la insistențele acestuia, dar și datorită promisiunilor sale de a-i cumpăra haine și un telefon mobil (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Craiova).

- persoană vătămată se cunoștea cu inculpatul de mai multă vreme de pe rețeaua de socializare Facebook, însă concret cei doi s-au cunoscut prin intermediul unei cunoștințe comune. (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Filiași)

- **comportamentul persoanei vătămate ulterior actului sexual**

- După ce s-a minora i-a restituit inculpatului bicicleta, inculpatul a invitat-o pe persoana vătămată să intre în casă, după care i-a propus acesteia să întrețină raport sexual normal cu el oferindu-i suma de 5 lei, minora fiind de acord. După aproximativ o săptămână, persoana vătămată a revenit la locuința inculpatului care i-a propus din nou să aibă raporturi sexuale, minora fiind și de aceasta dată de acord. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Calafat).

- inculpatul și persoana vătămată au rămas singuri în locuința martorului ocazie cu care inculpatul a început să o dezbrace, fără ca persoana vătămată să opună rezistență, și apoi să întrețină un raport sexual normal. Imediat după consumarea actului sexual, la ușa locuinței a venit martora, care a încercat să deschidă ușa unde se aflau cei doi, care era încuiată. Când martora a plecat să cheme pe cineva să o ajute să deschidă ușa inculpatul și persoana vătămată s-au îmbrăcat și au ieșit din locuință. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Filiași).

- minora a mers de bună voie la domiciliul inculpatului, iar după raportul sexual cei doi au dormit împreună până a doua zi dimineața. (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Novaci)

- după ce a avut loc actul sexual, inculpatul a plecat la serviciu, iar minora a rămas în casa acestuia. (dosarul nr..../.../... al Judecătoriei Drobeta Turnu Severin).

- **declarațiile martorilor:**

- din audierea acestora nu a rezultat faptul că inculpatul ar fi fost informat asupra stării psihice a minorei, acesta suferind la rândul său o serie de afecțiuni psihice, neputându-se stabili cu certitudine că aceasta a profitat de imposibilitatea persoanei vătămate de a-și exprima voința. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Balș)

- martorul s-a întâlnit cu inculpatul la domiciliul acestuia și a observat două camere video ascunse în cutii de carton, iar inculpatul i-a spus că întreține raporturi sexuale cu mai multe fete și cu această ocazie le filmează. (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Mehedinți).

- martora a surprins persoana vătămată și inculpatul întreținând raport sexual normal. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Baia de Aramă).

- inculpatul a povestit martorului despre faptul că a întreținut relații intime minora, martorul anunțând ulterior familia minorei. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Calafat).
- martorul a relatat că a dat peste inculpat și persoana vătămată, pe care îi cunoștea și pe care i-a văzut când întrețineau raport sexual oral și nu l-a văzut pe inculpat să fi constrâns în vreun fel pe persoana vătămată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Caracal).
- Martorul a arătat faptul că într-o noapte, în timp ce se afla în patul său persoana vătămată și inculpatul, care dormeau în aceeași cameră cu martorul dar într-un pat separat, crezând că martorul doarme, au început să întrețină relații sexuale. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Craiova).
 - **Înregistrările video** efectuate de inculpat,
 - în timp ce întreținea raporturi sexuale cu părțile vătămate (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Mehedinți).

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

În ipoteza absenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- **în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol** de regulă, prin coroborarea altor probe precum declarație persoană vătămată, declarații martori, raport evaluare psihologică persoană vătămată) (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Balș)

- în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de **act sexual cu un minor**, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum: lipsa unor semne de violență pe corp, coroborat cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual, lipsă leziuni victimă, coroborat cu faptul că exista conviețuirea părților (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Craiova, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Calafat, Dosarul nr. .../.../... Judecătoriei Filiași)

- Au fost identificate însă și situații în care, în lipsa altor probe și a lipsei unor dovezi ale constrângerii fizice, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor reținându-se că raportul de constatare medico-legală nu relevă elemente care să ateste producerea unui viol; inculpatul a recunoscut actul sexual, dar a susținut consimțământul persoanei vătămate) (Dosar nr. .../.../... Judecătoriei Drobeta Turnu Severin, dosar nr. .../.../... al Judecătoriei Drobeta-Turnu Severin)

- A fost constatată și o situație în care imposibilitatea persoanei vătămate de a și exprima un consimțământ valabil la consumarea actului sexual, atestată prin raportul de expertiză medico-legală psihiatrică nu a fost suficientă pentru a reține

și a încadra fapta inculpatului în infracțiunea de viol în formă agravată, în modalitatea profitării de imposibilitatea părții de a-și exprima voința, apreciindu-se că este necesar să se dovedească că făptuitorul își putea da seama de starea victimei, de faptul că aceasta se afla în imposibilitate de a exprima un consimțământ valabil (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Balș)

În ipoteza existenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj a rezultat că, de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, prin coroborarea mai multor probe (de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Băilești).

Curtea de Apel Galați

Curtea de Apel Galați a comunicat faptul că se au în vedere criteriile stabilite de CEDO, un eventual consimțământ la un act sexual stabilindu-se de la caz la caz (vârsta victimei și vulnerabilitatea sa, aspectele psihologice, constatările examenului psihiatric care pot evidenția semne de stres posttraumatic precum și faptul că minorul nu avea capacitatea de a anticipa consecințele actelor sale, diferența de vârstă dintre victimă și inculpat sau diferența de forță fizică dintre ei, trebuie analizate deopotrivă probele indirecte și nu doar cele directe, în concret, trebuie să se pronunțe o decizie bazată pe evaluarea tuturor circumstanțelor specifice).

Judecătoria Brăila a precizat că fiecare complet de judecată a avut în vedere, în funcție de particularitățile cauzei, valabilitatea consimțământului victimei minore.

Tribunalul Galați, Judecătoria Galați, Judecătoriile Tecuci, Târgu Bujor, Liești Tribunalul Brăila, Judecătoriile Făurei Focșani, Adjud, Panciu au comunicat că nu au fost stabilite criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

Mijloacele de probă la care s-au raportat instanțele în analiza privind consimțământul victimei minore au fost declarațiile persoanei vătămate, a inculpatului și martorilor (credibilitatea persoanei vătămate și a inculpatului, circumstanțele săvârșirii infracțiunii, aspecte conexe faptei), expertiza medico-legală (pentru constatarea existenței unor eventuale leziuni ca dovadă a constrângerii fizice și a existenței raportului sexual), rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate (starea psihică a victimei din perspectiva credibilității acesteia, existenței unei traume psihice, nivelul de înțelegere).

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- prin violențe și amenințări inculpatul a întreținut un raport sexual normal cu fiica sa adoptivă (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Galați)

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

Instanța reține că din declarațiile persoanei vătămate coroborate cu concluziile medico legale și raportat la vârsta și situația personală a persoanei vătămate, rezultă că persoana vătămată a putut fi victima unui presupus viol, însă ansamblul probelor administrate în cauză nu conduc la vinovăția, dincolo de orice îndoială, a inculpatului. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Galați)

- **declarația inculpatului**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... al Tribunalului Galați – viol;

- chiar dacă inculpatul a fost examinat cu tehnica poligraf, iar din raportul de constatare tehnico-științifică privind detecția comportamentului simulat a rezultat că, în traseele biodiagramelor poligraf s-au evidențiat modificări semnificativ - caracteristice comportamentului simulat (inervare neuromusculară la nivel toracic și abdominal, tensiune arterială, creșteri de amplitudine și durată a curbei), în urma întrebărilor critice-relevante la care a răspuns negativ inculpatul, Curtea nu a acordat acestei probe o valoare hotărâtoare, apreciind că testarea sincerității inculpatului prin această tehnică nu poate fi supraestimată în condițiile în care, nu prezintă o certitudine privind vinovăția ori nevinovăția inculpatului, de cele mai multe concluziile acestor rapoarte de constatare tehnico-științifică putând fi eronate, urmare a evoluției încă insuficiente a tehnicii, dependente de o multitudine de factori cum ar fi emotivitatea uneori crescută, nervozitatea, deficiențe psihice etc. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Galați)

- **vârsta persoanei vătămate**

- fapta constituie viol în formă agravată, iar nu infracțiunea de act sexual cu un minor, deoarece victima în vârstă de 11 ani nu putea să-și exprime liber voința și să consimtă la actul sexual, întrucât nivelul de dezvoltare a unei persoane la această vârstă, nu-i permite să aibă o reprezentare a faptelor sale, respectiv reprezentarea semnificației acordului său. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Brăila)

- chiar dacă nu s-a folosit constrângerea, vârsta de 8 ani a persoanei vătămate este una foarte fragedă, condiție în care instanța de judecată nu a putut presupune că victima și-a exprimat în mod liber voința consimțind la întreținerea actelor sexuale anale cu inculpatul, lipsa posibilității de a-și exprima un consimțământ valabil pentru întreținerea unui act sexual de orice natură conducând la reținerea acuzației de viol și nu de act sexual cu un minor. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Galați)

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- S-a avut în vedere comportamentul minorelor-persoane vătămate, care, în cursul cercetărilor și-a schimbat în mai multe rânduri declarațiile (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Galați, Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Galați)

- **raportul de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate,**

- Din raportul de expertiză psihologică în materia psihologiei clinice și judiciare a rezultat că persoana vătămată minoră nu putea să dea un consimțământ valabil la actul sexual iar tabloul anxios remanent relevat de probele standard relevă faptul că minora a fost supusă la un act de agresiune sexuală fără consimțământul acesteia. S-a mai stabilit că agresiunea sexuală a avut drept consecință instalarea anxietății majore care necesită începerea psihoterapiei în vederea reducerii tulburării anxioase permanente. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Adjud)

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- inculpatul a exercitat acte de presiune psihică asupra fiice sale în vârstă de 13 ani pentru a o determina să întrețină raporturi sexuale cu el amenințând că se va sinucide, iar dacă va povesti cele întâmplate el va ajunge la pușcărie, iar ea împreună cu frații săi vor merge la cămin. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Brăila - tentativă de viol)

- inculpatul a întreținut un raport sexual normal cu fiica sa adoptivă prin violențe și amenințări. (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Galați)

- **declarații martori**

- martor (fratele persoanei vătămate și fiul inculpatului) și martor care a fost de față la presiunile psihice exercitate de inculpat (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Brăila - tentativă de viol)

- martor care l-a auzit pe inculpat, la telefon, recunoscând că a încercat să întrețină raporturi sexuale cu fiica sa (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Brăila - tentativă de viol)

- martorul a surprins persoana vătămată și inculpatul (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Galați)

Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- minora a declarat că în momentul în care inculpatul a început să o dezbrace nu s-a opus, nu i-a fost teamă de el și nu s-a gândit că i-ar putea face ceva rău, conștientizând că se putea ajunge la un contact sexual, însă nu i-a cerut să se oprească, a aratat că știe ce înseamnă un act sexual și unii din colegii ei de școală și-au început deja viața sexuală. (Dosarul .../.../... al Judecătorei Tg. Bujor)

- persoana vătămată a declarat că avut și încă mai are o relație de prietenie cu inculpatul și că ar dori să consolideze în viitor această relație. (Dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Brăila)

- persoana vătămată a declarat că a fost de acord cu închirierea camerei, că a consumat bere de comun acord, că nu era în stare de ebrietate, ci puțin amețită, dar știa ce face și că a fost de acord cu întreținerea de acte sexuale cu inculpatul. (Tribunalul Brăila dosarul nr. .../.../...)

- prin comportamentul adoptat în cursul procesului penal, persoana vătămată refuzând practic să dea declarații în fața judecătorului, fără să invoce vreun moment o cauză obiectivă care să justifice un astfel de refuz și ferindu-se să răspundă unor eventuale întrebări din partea inculpatului, persoana vătămată însăși a generat o anumită îndoială cu privire la fiabilitatea propriei declarații date în fața organelor de urmărire penală (dosarul nr. .../.../...* al Judecătoriei Făurei)

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- persoana vătămată a declarat că a păstrat legătura cu inculpatului și ulterior săvârșirii faptei, inclusiv în perioada când acesta era arestat (Dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Brăila)

- dacă inculpatul ar fi întreținut un singur raport sexual cu victima era posibil să se rețină imposibilitatea acesteia de a-și exprima voința datorită vârstei fragede de 10 ani, dar în condițiile în care relațiile sexuale s-au întins pe o perioadă lungă de timp, s-a apreciat că încadrarea juridică corectă ar fi aceea de raport sexual cu un minor. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tecuci)

- **Conduita persoanei vătămate anterior săvârșirii faptei**

- argumentul că minorul victimă se încadra în gradul de handicap grav nu este suficient pentru a încadra fapta inculpatului în infracțiunea de viol, comisă în modalitatea profitării de imposibilitatea victimei de a-și exprima voința, în condițiile în care, victima a fost sancționată penal pentru o faptă de aceeași natură cu cea care i-a căzut victimă neputându-se susține că, acesteia i-a lipsit în totalitate discernământul. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Focșani)

- martora a confirmat apropierea dintre inculpat și persoana vătămată minoră, declarând că persoana vătămată stătea în brațele inculpatului, cu capul pe abdomenul acestuia, ambii fumând câte o țigară. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tg Bujor)

- persoana vătămată avea o relație de prietenie cu inculpatul, la care ea și cu frații săi mai mergeau în vizită să se uite la TV, deoarece ei nu dețineau în locuință un televizor. (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Braila)

- persoana vătămată, beneficiară a măsurii de protecție specială a părăsit fără voie apartamentul de tip familial, unde era cazată și a întreținut relații sexuale cu un tânăr cu care dezvoltase o relație de afectivitate, cunoscută, la controlul de

specialitate efectuat confirmându-se o sarcină de 20 săptămâni cu evoluție favorabilă. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Brăila)

- persoana vătămată era prietenă cu inculpatul de circa 8 luni și de comun acord au întreținut un raport sexual normal în contextul în care inculpatul cunoștea că persoana vătămată era minoră. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Panciu)

- inculpatul, profitând de starea psihică a persoanei vătămate care era îndrăgostită de el și îl considera iubitul ei a întreținut mai multe raporturi sexuale cu minora pe o perioadă de aproximativ 2 luni (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Liești)

- **absența unor dovezi ale unei constrângeri fizice**

- potrivit raportului de prima expertiză medico-legală a rezultat că minora prezintă o deflorare completă veche, a cărei dată nu poate fi precizată iar la examinarea medico-legală nu s-au constatat leziuni traumatice corporale, leziuni ori modificări specifice actelor de inversiune sexuală (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Făurei)

- din raportul de constatare medico-legală a rezultat că persoana vătămată a prezentat la momentul examinării o deflorare completă cu precizarea că pe corpul acesteia nu au fost relevate urme de violență, minora prezentând o deflorare somatică corespunzătoare vârstei. (dosarul nr, .../.../... al Judecătoriei Brăila)

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- inculpatul a început o relație de prietenie cu minora, iar aceasta din urmă, cu acordul părinților ei, a mers să locuiască în casa inculpatului unde a întreținut un singur raport sexual normal cu persoana vătămată (dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Focșani)

- persoana vătămată și inculpatul trăiesc în concubinaj, inculpatul a cerut-o de soție pe aceasta, iar după ce au obținut acordul părinților persoanei vătămate s-au mutat împreună la părinții inculpatului. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Focșani)

- minora a părăsit domiciliul părinților și a locuit cu inculpatul (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Panciu)

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- vârsta scăzută de la care, prin tradiție, persoanele de etnie rromă se căsătoresc – de ex., dosar nr. .../.../... al judecătoriei Tecuci;

-acordul părinților pentru conviețuirea persoanelor minore din etnia rromă - dosar nr. .../.../... Judecătoriei Tecuci;

- **declarații martori**

- martorii, colegi de școală ai minorei, au confirmat apropierea dintre inculpat și persoana vătămată minoră. (Dosarul .../.../... al Judecătoriei Tg. Bujor)

- declarațiile martorilor audiați, deși probează că a existat o apropiere temporară între inculpat și persoana vătămată, nu pot proba elementul obiectiv ce intră în structura faptei, respectiv comiterea de relații sexuale între inculpat și

persoana vătămată, depozițiile martorilor în acest sens având la bază doar relatările persoanei vătămate, relatări care parțial sunt vădit nesincere, martorii practic relatând doar zvonuri existente la nivelul comunității rurale în care trăiesc. (Dosarul nr. .../.../...* al Judecătorei Făurei)

- **relațiile anterioare dintre părți**

- persoana vătămată și inculpatul au avut o relație de durată, cunoscută în anturajul acestora(Dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Brăila)

- persoana vătămată și inculpatul s-au cunoscut pe o rețea de socializare hotărând să înceapă o relație de prietenie, iar ulterior, au convenit să meargă împreună la locuința bunicilor inculpatului cu scopul de a întreține raportul sexual.(dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Brăila)

- **declarația inculpatului**

- În faza judecării, inculpatul a formulat cerere de recunoaștere a vinovăției, cerere care a fost admisă întrucât inculpatul a recunoscut în totalitate faptele, așa cum au fost descrise în rechizitoriul parchetului. (Dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Brăila)

- Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... al Judecătorei Brăila, dosar nr. .../.../... al Judecătorei Brăila, dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Panciu, dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Liești,

- **Vârsta inculpatului**

- Instanța va avut în vedere și faptul că inculpatul a recunoscut, este o persoană tânără, la primul contact cu legea penală, că provine din mediul rural și nu conștientizează pe deplin gravitatea faptei penale săvârșite, posibil și pe fundalul unei lipse de educație familială și școlare în acest sens. (dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Liești)

- **aplicarea principiului *in dubio pro reo***

Cu toate că persoana vătămată a declarat că a fost constrânsă, având în vedere specificul infracțiunii constând în raporturi sexuale întreținute de persoana vătămată cu însuși tatăl acesteia, că situația ar putea constitui în percepția persoanei vătămate un motiv de gravă rușine care i-ar putea atrage blamarea din partea celorlalți și mai ales din partea propriei mame în cazul în care ar recunoaște exprimarea unui consimțământ în întreținerea raporturilor sexuale cu inculpatul, precum și faptul că datorită perioadei de timp considerabile scursă de la data faptei completarea probatoriului este imposibilă, văzând și dispozițiile art. 4 alin. 2 Cod procedură penală, potrivit cărora orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea inculpatului, s-a apreciat că fapta săvârșită este de act sexual cu un minor și nu de viol (Dosar nr. .../.../... al Judecătorei Tg Bujor).

- **Interpretarea dispozițiilor legale**

Instanța a apreciat că dacă s-ar îmbrățișa punctul de vedere potrivit căruia persoanele sub 13 ani care întrețin relații sexuale cu acordul lor ar fi victime ale infracțiunii de viol datorită imposibilității exprimării unei voințe liber consimțite la actul sexual motivat de vârsta lor, această prezumție ar face caducă și lipsită de eficiență juridică norma care incriminează la art. 220 alin 2 Cod penal – actul sexual cu un minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani mergându-se pe prezumția că datorită vârstei, victimele nu-și pot exprima voința.

Prin încriminarea actului sexual cu un minor, legiuitorul a urmărit să ocrotească persoanele sub 13 ani de pericolul de avea raport sexual cu diferite persoane care le-ar putea determina mai ușor să accepte acest raport datorită vârstei. Prin urmare art. 220 Cod penal consideră nevalabil acest consimțământ dat cu privire la raportul sexual, fiind o condiție de întrunire a elementelor constitutive ale infracțiunii. Pe cale de consecință, nevalabilitatea unui consimțământ la un raport sexual cu o persoană sub 14 ani nu poate duce la concluzia că s-a săvârșit infracțiunea de viol. Starea de neputință a victimei de a se apăra sau a-și exercita voința trebuie stabilită în concret nu numai în mod abstract pe baza prezumției că o vârstă sub 13 ani duce la un consimțământ viciat al actului sexual (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Tecuci).

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

23

În ipoteza absenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol de regulă, prin coroborarea altor probe (precum declarație persoană vătămată, declarații martori, raport evaluare psihologică persoană vătămată, vârsta persoanei vătămate, înregistrări audio și video (de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Brăila

- în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:

o Lipsa unor semne de violență pe corp, coroborat cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual (Dosarul .../.../... al Judecătoriei Tg. Bujor, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Făurei, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Brăila).

o Lipsă leziuni victimă, coroborat cu faptul că exista conviețuirea părților (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Focșani, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Panciu).

- A exista și o situație în care, susținerile persoanei vătămate că ar fi întreținut relații sexuale consimțite cu inculpatul, în lipsa oricărui alt element probator care

să susțină această ipoteză, precum și a existenței unor inadvertențe în declarația persoanei vătămate, au dus la achitarea inculpatului sub aspectul săvârșirii infracțiunii de act sexual cu un minor. (Dosarul nr. .../.../...*al Judecătoriei Făurei).

Curtea de Apel Iași

La nivelul Curții de Apel Iași și a instanțelor arondate s-a arătat că în practică, în principiu, nu a fost identificat un criteriu general de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore în cauzele privind infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, iar existența consimțământului persoanei vătămate trebuie stabilit de la caz la caz, în funcție de particularitățile cauzei.

S-a precizat că în practica secției penale a Curții de Apel Iași, la evaluarea valabilității consimțământului victimei, au fost avute în vedere ca și criteriile aspecte precum vârsta victimei, nivelul de dezvoltare, mediul de proveniență, nivelul de educație.

Tribunalul Iași a menționat că în cadrul întâlnirilor profesionale ale judecătorilor s-a indicat evitarea audierii repetate a victimelor, dar și evitarea desfășurării procedurilor în prezența agresorului.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se constată că în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, administrarea și aprecierea probelor de către instanțe în analiza valabilității consimțământului persoanei vătămate se raportează la următoarele mijloace de probă: de regulă, declarația persoanei vătămate și declarația inculpatului, fiind analizată uneori și credibilitatea acestora; pe lângă declarațiile părților, instanțele au avut în vedere uneori și declarațiile martorilor, care, în acest tip de cauze, în principiu, relatează aspecte conexe activității infracționale; în unele cazuri, au fost administrate și rapoarte de expertiză sau de constatare, de regulă medico-legale (pentru relevarea existenței unor leziuni ca dovadă a constrângerii fizice exercitate asupra victimei), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (pentru relevarea existenței discernământului, a valabilității consimțământului sau a credibilității persoanei vătămate).

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Exemplificativ, menționăm cauze în care victima minoră a susținut lipsa consimțământului său: dosarul nr. .../.../... Judecătoria Pașcani – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – viol;

- dovezi ale unei **constrângeri fizice**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – viol (s-a reținut că raportul de expertiză medico-legală a relevat leziuni traumatice de tipul excoriației și echimozelor, care se puteau produce în contextul unei infrațiuni de raport sexual prin constrângere fizică);

- **vârsta persoanei vătămate**

- instanța a avut în vedere vârsta fragedă a victimei (15 ani) care indică lipsa unui discernământ format, lipsa maturității de gândire și diferența de vârstă dintre victimă și agresor (inculpatul având la data săvârșirii faptei 31 de ani) - dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani – viol;

- instanța a apreciat că raportat la vârsta fragedă a persoanei vătămate minore (6 ani) aceasta nu și-a putut exprima un consimțământ valabil, neavând o reprezentare a ceea ce semnifică din punct de vedere biologic și fizic un act de natură sexuală - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – agresiune sexuală;

- instanța a constatat că inculpatul a profitat de starea de minoritate a victimei, în vârstă de doar 14 ani, precum și de intelectul ei limitat, folosind în favoarea sa vârsta și deficientul de intelect ale minorei, precum și autoritatea conferită de calitatea de adult (inculpatul avea 48 ani) -dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași – viol;

- s-a reținut că persoana vătămata avea vârsta de 9 ani, vârstă la care nu numai că nu putea să aprecieze în mod obiectiv ceea ce urmează să i se întâmple, condiții în care nu se poate aprecia că ar fi fost de acord să întrețină raport sexual cu inculpatul, dar este evident că nu avea nici cele mai elementare noțiuni cu privire la ceea ce presupune viața sexuală, astfel că nu se poate aprecia că aceasta și-ar fi exprimat acordul în acest sens - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- s-a avut în vedere modul șocant în care victima a plecat de la domiciliul inculpatului, respectiv prin escaladarea balconului, desculță, îmbrăcată în hainele inculpatului (dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani – viol);

- s-a reținut schimbarea vizibilă a comportamentului victimei ulterior săvârșirii faptei, dintr-un elev energic, vesel, activ, devenind o persoană tăcută, retrasă – dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani – viol;

- **raportul de evaluare psihologică/expertiză psihiatrică a persoanei vătămate:**

- instanța a avut în vedere evaluarea psihologică care relevă că minora a fost victima unui abuz sexual și emoțional din partea unchiului său - dosar nr. .../.../...* Judecătoria Hârlău – viol;

- potrivit raportului de expertiză, minora are cunoștințe despre ceea ce este un act sexual, are capacitatea de a înțelege și de a-și exprima voința, însă având în vedere nivelul de dezvoltare fizică și psihică minora nu a avut capacitatea de a se apăra împotriva unor acte sexuale cu mai mulți adulți – dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – viol;

- evaluarea psihologică a relevat că victima a fost expusă unui abuz multiplu, emoțional (amenințări la adresa vieții sale și a familiei) dar și la abuzul sexual propriu-zis, minora prezentând dificultăți de adaptare la noua situație, cu reamintiri involuntare a episodului agresiv, tulburări somatice activate odată cu relatarea acestuia, tendința de a “sta de pază”, astfel încât să se poată apăra în situații similare - dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – viol

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- s-a reținut că inculpatul (tatăl persoanelor vătămate) a profitat de vârsta și de starea psihică alterată a propriilor sale fiice, datorită deficiențelor mentale de care suferă fiecare dintre acestea și care le puneau pe acestea în imposibilitatea de a conștientiza gravitatea și anormalitatea faptelor, precum și de a se apăra, de poziția de superioritate a inculpatului față de acestea care decurge tocmai din împrejurarea că era tatăl persoanelor vătămate, iar acestea din urmă se aflau în îngrijirea acestuia, depinzând de el - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- s-a reținut că minora victimă (14 ani) a fost ademenită de inculpat, persoană în vârstă și cu experiență (69 ani), la locuința sa, unde, prin constrângere morală, inculpatul a redus posibilitatea acesteia de a se opune, cunoscând că minora era fugită de acasă, că este orfană de mamă, că era obosită, flămândă și însetată, neavând o evaluare clară asupra împrejurărilor concrete din acel moment - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- s-a reținut că există constrângere emoțională, rezultată din faptul că adultul, care avea minora în îngrijire, a făcut uz de poziția sa de putere pe care a avut-o în fața copilului de 6 ani pentru a o implica într-o conduită sexualizată profitând de vulnerabilitatea acesteia ce decurge din raporturile familiale coroborată cu exploatarea ignoranței, încrederii și ascultării copilului – dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – agresiune sexuală;

- s-a apreciat că inculpatul a profitat de relația de dominare, fiind concubinul mamei persoanei vătămate – dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- s-a reținut constrângerea psihică a minorei, în condițiile în care inculpatul, persoană rău famată în comunitate, aflat în stare avansată de ebrietate, a adresat amenințări cu moartea la adresa persoanei vătămate și a familiei acesteia - dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – viol;

- instanța a reținut că inculpatul, tatăl persoanei vătămate, a profitat de relația de dominare, condiționând frecventarea cursurilor școlare și asigurarea resurselor financiare necesare de acceptarea de către fiica sa a actelor sexuale, beneficiind de sprijinul tacit al celorlalți membri ai familiei, de asemenea intimidată de conduita agresivă a inculpatului – dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- instanța a avut în vedere vârsta persoanei vătămate la data primului element material al faptei (9 ani) și a reținut și constrângerea morală a minorei decurgând din amenințarea acesteia cu bătaia de către inculpat (36 ani, concubinul mamei

minorei), care era violent și cu mama minorei - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- **declarații martori**

- martori care au văzut cum minora era târâtă de mână de către inculpat înaintea de actul infracțional - dosar nr. .../.../...* Judecătoria Hârlău – viol;

- martori care au văzut cum inculpații o urcau în autoturism pe victimă, deși aceasta le cerea să o lase în pace – dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – viol;

- **recunoașterea inculpatului**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – viol; .../.../... Judecătoria Hârlău – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Huși – viol;

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a arătat că a consimțit raportul sexual – de exemplu: dosarele nr. .../.../... și nr. nr. .../.../... Judecătoria Pașcani-act sexual cu un minor; dosarele nr. .../.../... și nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Tribunalul Iași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Răducăneni – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Huși – act sexual cu un minor;

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

În unele cauze, a fost avută în vedere pentru reținerea consimțământului persoanei vătămate:

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, urmată de nașterea unor copii; de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Răducăneni – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Huși – act sexual cu un minor;

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului; de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași – act sexual cu un minor;

- **declarații martori**

- martor căruia persoana vătămată i-a relatat că a întreținut de bună voie raporturi sexuale cu inculpatul (dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – act sexual cu un minor);

- **relațiile anterioare dintre părți**

- s-au avut în vedere relația anterioară și sentimentele de afecțiune reciprocă dintre părți - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor;

- s-a reținut relația anterioară a părților și faptul că minora are sentimente puternice de afecțiune pentru inculpat, în pofida opoziției ferme a părinților ei față de relație - dosar nr. .../.../... Tribunalul Iași – act sexual cu un minor;

- s-a avut în vedere că întreținerea de relații sexuale consimțite a fost urmarea implicării celor doi într-o relație de prietenie, bazată pe sentimente reciproce de afecțiune - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor;

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- s-a reținut vârsta scăzută de la care, prin tradiție, minorii se” căsătoresc” în anumite etnii; de ex.: dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – act sexual cu un minor;

- **declarația inculpatului**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani-act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Răducăneni – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../...Judecătoria Bârlad – act sexual cu un minor;

- raportul de **evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a concluzionat faptul că minora a avut discernământ critic în momentul faptei incriminate, deci consimțământul dat poate fi considerat valabil exprimat – dosar nr. .../.../...Judecătoria Bârlad – act sexual cu un minor;

- din fișa de examinare psihologică a persoanei vătămate a rezultat că aceasta nu prezintă simptome ale stresului post-traumatic ca urmare a întreținerii de raporturi sexuale - dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – act sexual cu un minor;

- evaluarea psihologică relevă că minora (12 ani) nu a fost victimă a unei forme de influențare în vederea întreținerii de relații sexuale din partea inculpatului (19 ani) dosar nr. .../.../... Judecătoria Răducăneni – act sexual cu un minor;

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

- **În ipoteza în care au fost constatate leziuni traumatice ale persoanei vătămate, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- **de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol;**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria Bârlad – viol (inculpatul recunoaște fapta; se are în vedere și raportul de expertiză medico-legală

care a relevat leziuni traumatice de tipul excoriației și echimozelor, care se puteau produce în contextul unei infracțiuni de raport sexual prin constrângere fizică); dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui (inculpatul recunoaște fapta; se are în vedere și raportul de expertiză medico-legală care a relevat că victima a prezentat o leziune traumatică de tipul excoriației, care se putea produce în contextul unui raport sexual prin constrângere fizică);

○ **În ipoteza absenței unor leziuni traumatice, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ **în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor**, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:

- lipsa unor leziuni traumatice ale victimei, coroborată cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în raportul sexual, precum și cu comportamentul ulterior al persoanei vătămate minore, care a relaționat în continuare cu inculpatul și a întreținut ulterior un al doilea raport sexual (dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani-act sexual cu un minor);

- lipsa leziunilor victimei, coroborată cu **relația de prietenie anterioară dintre părți bazată pe sentimente reciproce de afecțiune, susținută de ambele părți** - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor;

- lipsa leziunilor victimei, coroborată cu concubinajul părților – dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – act sexual cu un minor;

- lipsa unor leziuni traumatice ale victimei, declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în raportul sexual, coroborată cu relația anterioară a părților și faptul că minora are sentimente puternice de afecțiune pentru inculpat, în pofida opoziției ferme a părinților ei față de relație (minora de 13 ani, inculpat 31 ani) - dosar nr. .../.../... Tribunalul Iași – act sexual cu un minor;

- lipsa leziunilor victimei, coroborată cu concubinajul părților, conform tradițiilor din anumite etnii - dosar nr. .../.../... Judecătoria Hârlău – act sexual cu un minor;

▪ **în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol** - de regulă, prin coroborarea altor probe, precum:

- declarația persoanei vătămate (care neagă consimțământul), coroborată cu vârsta victimei (15 ani), diferența de vârstă dintre victimă și agresor de 16 ani, cu faptul că victima minoră nu a mai întreținut anterior raporturi sexuale, precum și cu modul în care victima a plecat de la domiciliul inculpatului ulterior săvârșirii faptei, prin escaladarea balconului, desculță - dosar nr. .../.../... Judecătoria Pașcani – viol;

- declarația persoanei vătămate (care neagă consimțământul), coroborată cu declarația martorilor, care au văzut cum minora era târâtă de mână de către inculpat înainte de actul infracțional, precum și cu evaluarea psihologică care relevă

că minora a fost victima unui abuz sexual și emoțional din partea unchiului său, dar este și victima unui abuz emoțional din partea familiei, întrucât a fost obligată să își ierte agresorul - dosar nr. .../.../...* Judecătoria Hârlău – viol: persoana vătămată 14 ani, inculpatul este unchiul ei, în vârstă de 28 ani;

- chiar dacă inculpatul a susținut consimțământul minorei, s-a reținut că inculpatul a constrâns-o moral pe aceasta, în condițiile în care persoana vătămată avea 14 ani și a fost ademenită de inculpat, persoană în vârstă (69 ani), la locuința lui, cunoscând că minora era fugită de acasă, că este orfană de mamă, că era obosită, flămândă și însetată, neavând o evaluare clară asupra împrejurărilor concrete din acel moment-dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

- chiar dacă inculpatul a susținut consimțământul minorei, instanța a constatat că inculpatul a profitat de starea de minoritate a victimei, în vârstă de doar 14 ani, precum și de intelectul ei limitat, folosind în favoarea sa vârsta și deficientul de intelect ale minorei, precum și autoritatea conferită de calitatea de adult (inculpatul avea 48 ani), în împrejurări de timp și de loc în care inculpatul a creat victimei minore o relație de dependență, față de persoana acestuia -dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași – viol;

- s-a reținut că inculpatul a profitat de neputința minorului de a-și exprima voința, fiind în stare avansată de ebrietate, relevată de declarațiile martorilor, coroborată cu schimbarea vizibilă a comportamentului victimei ulterior săvârșirii faptei – dosar nr..../.../... Judecătoria Pașcani – viol;

- instanța a avut în vedere vârsta persoanei vătămate la data primului element material al faptei (9 ani) și a reținut și constrângerea morală a minorei decurgând din amenințarea acesteia cu bătaia de către inculpat (36 ani, concubinul mamei minorei), care era violent și cu mama minorei - dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol;

▪ au fost identificate și cazuri în care inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, chiar și în situația în care în cursul judecății persoana vătămată nu și-a menținut declarațiile anterioare/a avut declarații contradictorii, revenind asupra acestora și susținând consimțământul său în raportul sexual sau negând raportul sexual:

În aceste situații, de regulă, instanțele s-au raportat la primele declarații ale victimelor minore, apreciind că declarațiile de retractare ulterioare au fost date pe fondul influenței inculpatului sau a familiei victimei. Exemplificativ, menționăm:

- dosar nr. .../.../... Judecătoria Iași – viol; persoana vătămată avea 16 ani la data săvârșirii faptei, inculpatul fiind tatăl acesteia; instanța a reținut că minora a arătat ulterior că a fost rugată de mama ei să nu îl denunțe pe inculpat organelor de poliție, motiv pentru care a negat afirmațiile din ziua precedentă;

- dosar nr. .../.../... Judecătoria Vaslui – viol; persoana vătămată avea 17 ani la data săvârșirii faptei, inculpatul fiind tatăl acesteia; instanța a reținut că la nivelul

familiei a existat o reală convență în sensul schimbării declarațiilor și disculpării inculpatului, aceștia apreciind că, astfel, va exista înțelegere în casă;

Curtea de Apel Oradea

Potrivit relațiilor comunicate, în practica Curții de Apel și a instanțelor din circumscripția acesteia, precum și în urma întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta lor, aceasta realizându-se, de la caz la caz, în funcție de datele speței, de fiecare complet în parte.

În cadrul întâlnirilor profesionale ale judecătorilor care își desfășoară activitatea în cadrul Secției Penale a Tribunalului Bihor au fost dezbătute următoarele teme: „Consimțământul părții vătămate ca și condiție justificativă” la data de 28.10.2016 și „Pornografia infantilă ” la data de 28.02.2017, în cadrul acestora fiind dezbătute și aspecte referitoare la aprecierea valabilității consimțământului victimelor minore.

c) Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat că instanțele au avut în vedere, de regulă, pentru stabilirea existenței consimțământului persoanelor vătămate minore în cauzele în discuție, în principal, următoarele probe: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză/acte de constatare medico-legale, rapoarte de evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate; raportul de constatare criminalistică, rezultatul testării poligraf.

Totodată s-a constatat că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanelor vătămate** – în legătură cu care s-a reținut că au fost foarte sincere și nu au existat indicii că ar fi fost influențate de cineva - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Carei;
- **dovezi ale unei constrângeri fizice**
 - raportul de expertiză medico-legală prin care se constată existența unor leziuni post-traumatice a căror vechime nu poate fi determinată și care s-au putut produce prin acțiunea unor corpuri dure cu muchii sau prin acțiunea unui instrument tăietor - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Oradea;
- **vârsta minorei și calitatea inculpatului**
 - minora în vârstă de 12 ani, iar inculpatul este concubinul mamei victimei
 - de exemplu în dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Oradea;

- vârsta fragedă a minorei prin raportare la vârsta inculpatului, cunoștință a părinților – de exemplu în dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Satu Mare;

- raportul de **evaluare psihologică a persoanei vătămate** din care rezultă că s-a identificat o situație de abuz sexual și amenințare asupra copilului din partea tatălui – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Oradea

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**
 - poziția de autoritate a inculpatului, generată de calitatea acestuia de tată, (victimă 15 ani, inculpatul fiind tatăl acesteia) – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Negrești-Oaș;

- constrângerea morală a victimei de către inculpat (tatăl vitreg al victimei minorei), care a alungat pe mama și ceilalți doi copii de acasă și se afla sub influența băuturilor alcoolice la momentul săvârșirii faptei – de ex., dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Beiuș);

- **rezultatul testării poligraf coroborat cu declarațiile martorilor**

În cursul urmăririi penale persoana vătămată s-a supus testării cu aparatul poligraf. Potrivit concluziilor raportului de constatare criminalistică răspunsurile date de aceasta la întrebările relevante cauzei nu au provocat modificări specifice comportamentului simulat – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Beiuș;

Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a declarat că a consimțit actul sexual – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Bihor;

- **absența unor dovezi privind existența unor constrângeri de orice natură**

- chiar în situația existenței unei diferențe foarte mari de vârstă, inculpatul având 40 de ani și fiind concubinul recomandat de părinți persoanei vătămate în vârstă de 13 ani – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Oradea;

- din rapoartele de evaluare psihologică rezultă că minorele nu au gânduri intruzive legate de cele întâmplare, nu au probleme de concentrare sau atenție și nu au coșmaruri – de exemplu dosarul nr. .../.../... la care a fost conexat dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Oradea;

- **comportamentul persoanei vătămate**

- persoana vătămată a întreținut raporturi sexuale cu inculpatul care era tatăl său vitreg, în urma acestora născându-se un copil - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Marghita

- **declarațiile inculpatului** - de exemplu Dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Bihor

- raport de **evaluare psihologică a persoanelor vătămate**, care evidențiază:

- minorii au o dezvoltare a gândirii normală (nivel operațional corect), specifică vârstei, nefiind identificate afecțiuni de natură psihică care să diminueze nivelul de percepție și înțelegere – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Oradea;

Din verificările efectuate prin sondaj a rezultat că la determinarea valabilității consimțământului victimelor minore, vârsta acestora a reprezentat un criteriu de apreciere care s-a impus a fi coroborat cu probele administrate în cauză, fără a fi însă determinant pentru soluția adoptată.

Verificările au evidențiat că în cazurile în care s-a apreciat că a existat un consimțământ, acesta a rezultat din declarațiile inculpatului și ale persoanelor vătămate, coroborate cu declarațiile martorilor, vârsta fragedă a minorei sau diferența mare de vârstă dintre inculpat și victimă neprezentând o relevanță deosebită și nefiind avute în vedere drept criteriu de apreciere a consimțământului (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Beiuș).

În același sens, într-o cauză judecată în procedura simplificată prevăzută de art. 396 alin. 10 cod de procedură penală în care prin rechizitoriu inculpatul, care era tatăl vitreg al persoanei vătămate de 13 ani, a fost trimis în judecată pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, probele administrate în cursul urmăririi penale au fost apreciate suficiente și relevante de către instanța de judecată, chiar în absența unei evaluări psihologice a minorei, încadrarea juridică dată prin rechizitoriu fiind menținută cu ocazia pronunțării soluției în fond (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Marghita).

Tot în contextul judecării cauzei în procedura simplificată prevăzută de art. 396 alin. 10 cod de procedură penală, fapta inculpatului care este tatăl biologic al persoanei vătămate în vârstă de 12 ani și care, fiind contactat pe facebook de aceasta din urmă, s-a întâlnit cu ea, i-a câștigat încrederea și după câteva zile a convins-o să întrețină cu el acte sexuale normale, orale și anale, a fost calificată, prin rechizitoriu, drept infracțiunea de act sexual cu un minor. Din probele administrate în susținerea situației de fapt, respectiv raportul de evaluare psihologică a rezultat că au fost identificate mai multe tipuri de abuz – emoțional și sexual la care minora a fost supusă din partea inculpatului, având, la data evaluării o stare emoțională perturbată, cu tablou clinic anxios depresiv. În această cauză declarațiile inculpatului, ale persoanei vătămate și martorilor precum și contextul comportamental al persoanei vătămate au susținut menținerea încadrării juridice date prin rechizitoriu (dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Oradea).

Într-o altă situație, constatându-se că persoana vătămată a experimentat anterior relații sexuale cu parteneri multipli și, de asemenea, că aceasta a afirmat că a fost de acord cu întreținerea raportului sexual, aspectul fiind susținut de inculpat și martori, fapta a primit încadrarea juridică de act sexual cu un minor (dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Bihor).

Referitor la ipoteza absenței consimțământului, aceasta a fost apreciată în funcție de probele administrate, constatându-se că într-o cauză, pe lângă declarațiile inculpatului, persoanei vătămate și martorilor, inculpatul a fost testat cu tehnica poligraf, iar la întrebările esențiale au fost evidențiate reacții psihofiziologice ale comportamentului simulat, probă care, alături de restul materialului probator administrat, a susținut condamnarea inculpatului pentru infracțiunea de viol (dosarul nr. .../.../...).

Curtea de Apel Pitești

Curtea de Apel Pitești, Judecătoria Curtea de Argeș și Câmpulung au comunicat, așa cum a rezultat din hotărârile comunicate în care s-a pus în discuție consimțământul victimei, ca și criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore vârstă minorului la momentul săvârșirii faptei și la moment audierii, dezvoltarea psiho-fizică a persoanelor vătămate minore, poziția victimei legată de existența sau nu a consimțământului, relația cu inculpatul ulterior săvârșirii faptei.

Tribunalul Vâlcea a comunicat că nu există criteriile de apreciere prestabilite, acestea fiind analizate de la caz la caz.

Judecătoria Rm. Vâlcea, Bălcești, Drăgășani, Horezu, Costești, Brezoi au comunicat că nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- persoana vătămată a relatat în mod detaliat circumstanțele în care s-a petrecut fapta, menționând că a fost determinată să consume alcool, iar după plecarea martorei, inculpatul a amenințat-o cu acte de violență pentru a se dezbrăca și pentru a accepta să întrețină un raport sexual. Persoana vătămată a adăugat că inculpatul a amenințat-o inclusiv că o va duce la orfelinat dacă nu acceptă ceea ce îi cere. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Costești).

- **declarații inculpat**

- inculpatul a recunoscut săvârșirea faptei. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung).

- inculpatul a recunoscut faptul că a întreținut un raport sexual anal cu persoana vătămată și totodată că a amenințat persoana vătămată cu bătaia. De asemenea, a arătat faptul că în ziua în care a avut loc actul sexual anal cu persoana vătămată, a filmat cu telefonul mobil persoana vătămată și ulterior l-a amenințat pe acesta că va distribui filmarea în cauză, în cazul în care va dezvălui cele întâmplate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Drăgășani).

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

- minorul a fost prezentat spre examinare la Serviciul de Medicină Legală Argeș, iar din constatările preliminare a rezultat faptul că la examinarea anală s-au constatat leziuni de violență ce pot fi produse ca urmare a întreținerii unui raport sexual anal recent. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Câmpulung).

- **vârsta minorului**

- s-a reținut imposibilitatea persoanei vătămate de a-și exprima voința, imposibilitate generată de vârsta fragedă a acesteia, respectiv de 11 ani. Persoana vătămată nu și-a exprimat un consimțământ valabil la întreținerea acelor acte sexuale orale, aspect confirmat și de emoțiile negative resimțite de aceasta constatate de reprezentanții Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Argeș, respectiv degradarea imaginii de sine, sentiment de murdărire corporală, anxietate și rușine, printre altele. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Topoloveni).

- inculpatul a profitat de imposibilitatea minorei de a-și exprima în mod conștient voința, pe fondul imposibilității – datorate nedezvoltării fizice, cognitive, volitive și intelectuale – de a înțelege în mod adecvat conținutul, dar mai ales consecințele unui act sexual cu o persoană de genul inculpatului, precum și a sugestibilității ridicate a acesteia, în împrejurările susmenționate minora, în vârstă de 11 ani, neputând exprima un consimțământ valabil pentru întreținerea de raporturi sexuale, inclusiv orice acte de penetrare vaginală. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoria Rm Vâlcea).

- **raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate**

- raportul de psihodiagnostic și evaluare clinică a concluzionat că minora prezintă simptomatologia unui abuz emoțional și sexual repetat din partea tatălui în care a investit sentiment de încredere, pe fondul unei stime de sine scăzute și a manipulării emoționale; relatează verbal faptul că a fost abuzată sexual de către tatăl ei, informații susținute de interpretarea probelor psihologice administrate și de detaliile din probele narrative; se recomandă evitarea contactului cu părintele abuziv și includerea minorei într-un program de psihoeucație, psihoterapie individuală de suport și recuperare post-traumă. potrivit aceluiași raport de psihodiagnostic și evaluare clinică, rezultatele scalei pentru depistarea abuzului și traumei au indicat valori semnificativ crescute la subscala de pedeapsă fizică,

subscala de abuz sexual și subsacala de neglijare, atmosferă stresantă. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Rm Vâlcea).

-în urma evaluării psihologice a persoanei vătămate s-a constatat prezența sentimentelor specifice copiilor abuzați sexual- frica de agresor, tristețe în legătură cu evenimentul, rușine în legătură cu implicarea ei într-o astfel de experiență și anxietate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Topoloveni).

-prin raportul de psihodiagnostic și evaluare clinică s-a stabilit că la momentul examinării minora a relatat aceeași stare de fapt, indicându-l fără ezitare pe inculpat ca autor al faptei, prezentând elemente de agresivitate latentă pe fond traumatic, mimică deprimată cu plâns tăcut, postură defensivă. Rezultatele scalei pentru depistarea abuzului și traumei au indicat valori semnificative la subscala de abuz sexual. Minora a relatat de asemenea că la momentul săvârșirii faptei a observat pe corpul inculpatului la nivelul coapsei unuia din membrele inferioare un semn particular, respectiv o pată de culoare apropiată de cea a pielii, aspect confirmat și de inculpat în declarația dată, acesta prezentând un asemenea semn la nivelul coapsei stângi, lateral, deasupra genunchiului. S-a concluzionat că relatările verbale ale minorei potrivit cărora ar fi fost abuzată sexual, fizic și emoțional de către inculpat au fost susținute de interpretarea probelor psihologice administrate și de detaliile din probele narrative, recomandându-se suport emoțional și moral și includerea victimei într-un program de psihoterapie individuală de suport și recuperare post traumă. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Brezoi)

- persoana vătămată a suferit tulburări emoționale, așa cum rezultă și din actele medicale existente la dosar, aspect care a determinat pe părinții acestuia să meargă la medici specialiști și la recomandările acestora minorul a fost inclus într-un program de consiliere psihologică, fără însă ca acesta să dezvăluie medicului specialist abuzul la care a fost suspus. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Drăgășani).

- **raportul de expertiză medico-legală a persoanei vătămate**

-potrivit concluziilor Raportului de expertiză medico-legală minorul prezintă modificări la nivelul orificiului anal cel mai probabil post-contacte sexuale anale, repetate, vechi, a căror dată de producere nu mai poate fi stabilită cu exactitate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Drăgășani)

- **raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a inculpatului**

-raportul de expertiză psihiatrică a concluzionat că la data săvârșirii faptei inculpatul avea discernământul diminuat, dar nu abolit, instanța concluzionând că fapta prevăzută de legea penală îi este imputabilă. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Câmpulung).

-potrivit raportului de expertiză medico-legală psihiatrică inculpatul Vasiliu a prezentat la data comiterii faptelor, cât și la momentul examinării, diagnosticul de tulburare de personalitate tip antisocial, acesta are capacitate psihică de a anticipa

critic conținutul și consecințele social-negative ale acestor fapte (discernământ păstrat) și nu se recomandă aplicarea măsurilor de siguranță medicală. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Rm Vâlcea).

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- amenințările și calitatea inculpatului de părinte al victimei i-au creat acesteia convingerea persoanei vătămate că nu poate evita răul pe care i l-ar putea provoca tatăl, decât prin acceptarea raporturilor sexuale, fiind de necontestat presiunea psihică pe care a resimțit-o persoana vătămată în vârsta de 14 ani, aflată încă în dezvoltare emoțională, spirituală și psihologică. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Rm Vâlcea)

- Inculpatul, concubinul mătușii persoanei vătămate, în al cărui domiciliu minora locuia, a amenințat-o pe minoră că o va duce la orfelinat dacă nu acceptă ceea ce îi cere. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Costești).

- din concluziile raportului de evaluare psihologică rezultă că minorul nu a opus rezistență și nici nu a avut posibilitatea de a se apăra de acțiunile venite din partea verișorului său, pentru că nu a conștientizat și nici nu a înțeles ce se întâmplă cu el. Cei doi se cunoșteau de foarte mult timp, obișnuiau să joace diverse jocuri pe calculator, iar pe fondul acestei relații nu a perceput riscurile la care se poate expune atunci când se află în compania verișorului său. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Drăgășani)

- **raportul de expertiză criminalistică** cu privire la comportamentul simulat al inculpatului

- care a stabilit că răspunsurile acestuia la unele întrebări relevante cauzei privind săvârșirea infracțiunii au provocat modificări specifice comportamentului simulat – subiect nesincer.

- **mijloc material de probă**

- a fost identificat un mijloc material de probă în câmpul infracțional, respectiv un șervețel din hârtie, de culoare albă, împăturit, având structura rigidă, în privința căruia inculpatul a declarat că poate fi cel cu care s-a șters după consumarea actului sexual; în urma expunerii șervețelului la radiația U.V.(ultravioletă), s-au observat pete de culoare gălbuie pe acesta. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Topoloveni)

- **declarații martori**

- inculpatul a fost surprins de către soția sa, în dormitorul fiicei lor minore, dezbrăcat parțial de pantaloni (erau dați în jos), cu penisul în erecție, în pat, deasupra fiicei care era pe spate cu pantalonii și chiloții dați în jos până la genunchi, cu intenția vădită de a întreține raport sexual neconsimțit cu persoana vătămată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Rm Vâlcea)

- martorul a declarat că persoana vătămată i-a relatat că, în urmă cu mai multe luni, tatăl ei o violase în mai multe rânduri și că persoana vătămată era foarte tristă și afectată de tot ceea ce îi povestea și i-a precizat că nu mai vorbise cu nimeni

despre aceste lucruri, întrucât tatăl ei o amenințase să nu spună despre faptul că o violase. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Rm Vâlcea)

- martora a declarat că inculpatul i-a spus că urmează să meargă în apartamentul lui pentru a întreține raporturi sexuale cu minora. Martora a adăugat că pe drum, inculpatul a cumpărat băuturi alcoolice și, imediat ce au ajuns în apartament, le-a cerut ei și minorei să le consume, urmărind să o îmbete pe aceasta. După ce persoana vătămată a băut aproape jumătate din sticla ei, inculpatul a început să o tragă de haine, lăsând-o în tricou, în pofida opunerii acesteia. Martora a mai menționat că inculpatul a trimis-o să cumpere țigări, pentru ca el să rămână astfel singur cu minora, iar la întoarcere i-a găsit pe amândoi în dormitor, inculpatul fiind îmbrăcat, iar persoana vătămată complet dezbrăcată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Costești).

- martorul minor a asistat la momentele la care victima a fost imobilizată și dezbrăcată de inculpat care s-a așezat deasupra acesteia în timp ce persoana vătămată țipa și îi cerea să o lase în pace, martorul fugind apoi întrucât era speriat de cele întâmplate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Brezoi).

- martora, mama minorei, a observat urme de sânge pe lenjeria intimă a victimei care refuza să se spele în zona intimă în prezența acesteia, în cele din urmă aceasta povestindu-i cele întâmplate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Brezoi).

- martora a declarat că înainte de săvârșirea faptei, minorul era o persoană foarte liniștită, uneori chiar luând bătaie de la alți copii însă, dintr-o dată și-a schimbat brusc comportamentul, a devenit agresiv și obraznic cu colegii și profesorii, din această cauză părinții fiind chemați de mai multe ori la școală, aceștia neputându-și explica comportamentul fiului lor. Tot în acea perioadă minorul a început să aibă anumite ticuri pe care anterior nu le avea, în sensul că își mișca ochii, mâinile, părinții fiind nevoiți să-l ducă la numeroase controale medicale, suspectându-se afecțiuni neurologice, iar după ce a făcut și un RMN, au fost îndrumați să meargă la psiholog. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Drăgășani)

- **înregistrări video/transcrieri**

-din procesul-verbal de vizionare a înregistrărilor video captate de sistemul de supraveghere video al comunei rezultă date sub aspectul perioadei și locului consumării celui de-al doilea act sexual oral cu inculpatul, precum și a manierei de pătrundere în câmpul infrațional. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Topoloveni).

- la ora 22:12, minora a trimis de pe telefonul său mobil (ce fusese închis până în acel moment) un mesaj tip SMS mamei sale, cu textul „Ajutor”, după care (conform susținerilor acesteia) telefonul i-a fost luat de inculpat. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Rm Vâlcea)

- din simpla vizualizare a fotografiilor persoanei vătămate aflate la dosar se poate observa că orice persoană, inclusiv inculpatul care a observat și anumite detalii intime, respectiv evidenta nedezvoltare a aparatului genital, își poate da

seama cu ușurință că persoana vătămată este o minoră a cărei vârstă este în jurul vârstei de 11 ani. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Rm Vâlcea)

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

- persoana vătămată a recunoscut că și-a început viața sexuală la vârsta de 11 ani, că nu a avut alți parteneri și dorește să-și continue relația cu inculpatul și că nu se va reîntoarce în casa mamei sale. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung).

- persoana vătămată a revenit asupra declarației date anterior în cauză, arătând faptul că a început să întrețină raporturi sexuale consimțite cu inculpatul de la vârsta de 13 ani. Totodată a mai arătat faptul că nu îi este teamă de inculpat, iar faptul că acesta ar fi obligat-o să întrețină cu el raporturi sexuale nu este adevărată, declarând acest lucru inițial, pentru a găsi o scuză pentru ce s-a întâmplat, în fața bunicii, respectiv tutorelui său. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- persoana vătămată a relatat faptul că, alături de inculpat a dezvoltat o relație de concubinaj ce s-a derulat în perioada martie 2017 – octombrie 2017, mutându-se la domiciliul inculpatului. Totodată, din relația de concubinaj a rezultat un copil. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Curtea de Argeș).

- persoana vătămată a recunoscut că și-a început viața sexuală la vârsta de 11 ani; a declarat că a întreținut relații sexuale cu inculpatul că a rămas însărcinată; că nu a avut alți parteneri și dorește să-și continue relația cu inculpatul în casa mamei sale. Totodată, a precizat că și în prezent conviețuiește cu inculpatul, că nu depune plângere penală împotriva acestuia și nu are pretenții de natură penală sau civilă. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung).

- Minora a declarat că este îndrăgostită de concubinul mamei sale și a descris explicit primul act sexual pe care l-a avut cu acesta. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Rm. Vâlcea).

- Persona vătămată a declarat faptul că se întâlnea des cu inculpatul, fiind vecini și se săruta frecvent cu acesta, fără a fi constrânsă. A precizat că a întreținut mai multe raporturi sexuale consimțite cu inculpatul în diverse locații. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Horezu).

- **declarația inculpatului**

- inculpatul si-a recunoscut in totalitate faptele, menționând că a săvârșit aceste fapte ca urmare a sentimentelor pe care le avea față de persoana vătămată, cu care intenționa să se căsătorească la împlinirea vârstei de 15 ani de către aceasta. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- inculpatul a recunoscut (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Curtea de Argeș).

- inculpatul a recunoscut că a întreținut un act sexual cu persoana vătămată și faptul că a cunoscut vârsta acesteia. (Dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Vâlcea)

- inculpatul a recunoscut că a întreținut un raport sexual oral cu persoana vătămată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bălcești).

- inculpatul a relatat faptul că o cunoaște pe persoana vătămată despre care menționează că a aflat că are vârsta de 12 ani după consumarea raportului sexual. A mai precizat că persoana vătămată avea o atitudine obsesivă în ceea ce-l privește, că a întreținut pentru prima oară și o singură dată un raport sexual cu persoana vătămată la locuința bătrânească pe care familia sa o deținea. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Horezu)

- **absența unor dovezi ale unei constrângeri fizice**

- Așa cum reiese din cuprinsul raportului de expertiză medico-legală persoana vătămată minoră prezintă deflorare veche și sarcină de 25/26 săptămâni în evoluție. Totodată, pe cap, trunchi și membre nu prezintă leziuni de violență. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Curtea de Argeș).

- În urma constatării medico-legale la care a fost supusă persoana vătămată minoră nu au fost identificate niciun fel de leziuni în zona pieptului, zonă potrivit căreia ar fi fost ținută cu mâna de către inculpat pe toată durata cât acesta a încercat să îi smulgă pantalonii, conform declarației acesteia, iar în urma examinării îmbrăcămintei acesteia s-au constatat urme de sol pe articolele de îmbrăcăminte, fără însă ca acestea să prezintă niciun fel de deteriorări. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- raportul de expertiză medico-legală atesta faptul că la data examinării, persoana vătămată prezenta deflorare incompletă, a cărei vechime nu poate fi precizată cu certitudine (mai veche de 7-10 zile), iar pe cap, corp și membre nu s-au evidențiat leziuni traumatiche. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Topoloveni)

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- pe parcursul cercetărilor persoana vătămată și inculpatul și-au stabilit locuința comună. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Curtea de Argeș).

- inculpatul a înregistrat nașterea copilului rezultat din relația cu minora la Serviciul Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor, eliberându-se certificatul de naștere. După revenirea minorei din spital împreună cu nou-născutul, cu acordul părinților săi, aceasta continuat să conviețuiască cu inculpatul în casa acestora, ambii ocupându-se de creșterea minorului. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung)

- inculpatul locuia efectiv la familia persoanei vătămate, aceasta fiind însărcinată în luna a cincea. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești)

- **proces-verbal de confruntare**

- conform procesului-verbal de confruntare între persoana vătămată și inculpat, la întrebarea inculpatului: „Din ce motiv mi-ai cerut în data de 17.11.2015 să ne întâlnim în spatele școlii generale”, persoana vătămată a dat un răspuns ce relevă voința sa de a întreține o relație sexuală: „Am cerut acest lucru ca să ne iubim”. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- **probe biologice**

- În vederea stabilirii relației de rudenie dintre inculpat și copilul născut de persoana vătămată au fost recoltate probe biologice, iar în urma calculelor biostatice de înrudire a rezultat că cea mai probabilă relație de înrudire este aceea de părinte-copil cu indice de înrudire de 14.240.000.000. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Horezu).

- **caracteristici de dezvoltare somatice ale persoanei vătămate corespunzătoare unei persoane cu vârsta biologică mai mare**

- Din raportul de expertiza medico - legală rezultă că la data examinării persoana vătămată, în vârstă de 12 ani, prezenta o deflorare completă a cărei vechime nu a putut fi precizată cu certitudine. Totodată, s-a menționat că persoana vătămată prezenta la data examinării o dezvoltare somatică corespunzătoare vârstei de 16 – 18 ani. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- vârsta persoanei vătămate era de 12 ani, însă aceasta avea o dezvoltare somatică precoce, respectiv o greutate de 68 kg și o înălțime de 1,60 m, la data examinării medicale. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Topoloveni).

- **raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a persoanei vătămate**

- Raportul de evaluare psihologică efectuat arată că psihodiagnoza indică un profil post - traumatic valid, specific abuzului emoțional și sexual exercitat asupra minorei, prin manipularea comportamentului sexual al minorei de către o persoană adultă, prezentând ca simptomatologie depresia, disocierea și preocupări sexuale premature. Evaluarea clinică efectuată relevă relația de cauzalitate dintre simptomatologie și suspiciunea de abuz sexual exercitat asupra minorei într-o perioadă anterioară. De asemenea, prin raportul de expertiză medico-legală psihiatrică se menționează la capitolul investigații complementare, în urma examenului psihologic că minora prezintă iritabilitate, acte auto-vătămătoare în context frustrant, imaturitate psihoemoțională, afirmând consimțământul la actul sexual cu concubinul mamei sale. La capitolul concluzii, s-a menționat faptul că minora înțelege conținutul și consecințele faptelor săvârșite asupra sa (act sexual), poate să exprime un consimțământ valabil pentru întreținerea de raporturi sexuale sau acte sexuale, însă raportat la vârsta biologică, s-a constatat de comisia de expertiză un grad de imaturitate psiho - afectivă, iar la întreținerea primului raport sexual s-a apreciat că minora a fost ușor de influențat sau manipulat. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Rm. Vâlcea).

- potrivit raportului de psihodiagnostic și evaluare clinică întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului s-a recomandat

pentru persoana vătămată intervenție de specialitate prin programul psihoterapeutic individual copilului și adolescentului, urmarea recomandărilor specialistului în psihiatrie pediatrică în vederea diminuării simptomelor apărute post traumă. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Bălcești).

- afirmația persoanei vătămate că a fost imobilizată și agresată de inculpat nu este susținută de probe, din mesajele și declarațiile sale reieșind în mod evident că a transmis inculpatului semnale contradictorii și că nu a existat un refuz categoric și explicit din partea acesteia de a întreține raporturile sexuale. Aceasta coincide cu observația făcută de expertul care a întocmit raportul de expertiză psihologică extrajudiciară că „minora prezintă scheme de gândire disfuncționale” (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Pitești).

- **vârsta persoanei vătămate**

- Prin raportul de expertiză medico legală psihiatrică s-a concluzionat persoana vătămată prezintă intelect de limită și tulburări în dezvoltarea abilităților școlare, iar la data săvârșirii faptei, avea vârsta de 11 ani, vârstă la care discernământul nu este prezent. Instanța a apreciat că vârsta victimei poate constitui un criteriu pentru a încadra fapta fie în infracțiunea prev. de art. 218 C.pen., fie în cea prev. de art. 220 C.pen., însă starea de neputință a victimei de a se apăra sau de a-și exprima voința trebuie stabilită în concret, de la caz la caz, iar nu prezumată. În cauză, din probele administrate pe timpul urmăririi penale s-a constatat că nu pot fi asimilate concluziile raportului de expertiză medico legală psihiatrică cu o evidentă imposibilitate a persoanei vătămate de a se apăra sau de a-și exprima voința, întrucât aceasta a avut permanent reprezentarea clară că inculpatul este soțul său și că relațiile lor sexuale se circumscriu relațiilor ce caracterizează raporturile firești dintre doi soți și capacitatea lor de procreare. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Câmpulung).

- **comportamentul persoanei vătămate anterior actului sexual**

- părțile s-au mutat în casa inculpatului și trăiesc în concubinaj. Din relația de concubinaj a părților a fost concepută fiica acestora. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Câmpulung).

- persoana vătămată a plecat de la domiciliu spunând că merge la meditații la matematică, însă s-a întâlnit cu inculpatul în locul stabilit anterior. Împreună s-au deplasat în spatele școlii generale unde au întreținut un raport sexual consimțit. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Pitești).

- Persoana vătămată a plecat voluntar noaptea din domiciliul său să se întâlnească cu inculpatul, petrecându-și noaptea într-o pădure de pe raza localității de domiciliu, ocazie în care au întreținut un raport sexual, neprotejat și consimțit. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Topoloveni).

- **comportamentul persoanei vătămate ulterior actului sexual**

- cu ocazia acordării cuvântului, pe fondul cauzei, persoana vătămată a menționat că dorește să fie soția inculpatului și să crească copilul împreună. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung).

- persoana vătămată și-a retras plângerea cu privire la săvârșirea de către inculpat a infracțiunii de lovire sau alte violente (cu acordul reprezentantului legal) (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- inculpatul a rămas alături de persoana vătămată, și pe parcursul urmăririi penale. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Curtea de Argeș).

- persoana vătămată a declarat că a întreținut mai multe raporturi sexuale consimțite cu inculpatul în diverse locații, că a rămas la locuința inculpatului, fiind adusă de părinți săi, după ce aceștia au aflat că este însărcinată. (Dosarul nr. .../.../... al judecătoriei Horezu).

- deși persoana vătămată i-a comunicat mamei ei că inculpatul ar fi forțat-o să întrețină raportul sexual, aceste susțineri sunt infirmate chiar de acțiunile persoanei vătămate anterioare și ulterioare incidentului. Persoana vătămată obișnuia să șteargă mesajele și să țină telefonul în modul silențios pentru ca părinții să nu descopere ce se întâmpla. După data de 17.11.2015 nu a întrerupt contactul cu inculpatul, cei doi trimițându-și reciproc mesaje până la data de 30.11.2015. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- Persoana vătămată a continuat relația cu inculpatul și ulterior, inclusiv pe parcursul procesului. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Topoloveni).

- **declarațiile martorilor**

- martorii au declarat că au asistat la un episod în care minora l-a chemat la domiciliul său pe inculpat și s-a închis cu acesta în cameră. A mai arătat că persoana vătămată se folosea de el pentru a motiva bunicilor ieșirea din casă, ulterior plecând să se întâlnească cu inculpatul. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- Martora a declarat că persoana vătămată i-a cerut inculpatului să se „joace cu el”, că inculpatul i-a cerut să stea în „capătul uliței de șase”, iar persoanei vătămate să meargă cu el „aceasta fiind de acord”. Minora a declarat că a rămas în locul indicat, uitându-se după cei doi și nu a văzut ca inculpatul să o forțeze pe minora sau să-i pună mâna la gura, că a văzut pe „prietena sa, că și-a dat pantalonii jos până la genunchi că i-a spus inculpatului că nu-i poate da mai jos”, că minora sa s-a așezat în marginea drumului pe iarbă, că inculpatul i-a tras pantalonul de pe un picior și că l-a văzut pe acesta când si-a desfăcut fermoarul de la pantaloni și s-a așezat peste persoana vătămată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bălcești).

- Martora a văzut pe inculpat culcat în drum, iar pe minoră în fața lui, dezbrăcată parțial de pantaloni. Inculpatul a spus că nu a făcut nimic, că cele două minore au venit să-i ceară țigări, iar în schimb inculpatul să-i facă un sex oral persoanei vătămate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Bălcești).

- Martorii au declarat că inculpatul le-a povestit că a întreținut raporturi sexuale cu persoana vătămată și că aceasta a rămas însărcinată. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Horezu).

- **etnia persoanei vătămate și a inculpatului**

- persoana vătămată și inculpatul sunt persoane ce provin din etnia rromă, inculpatul a cerut-o de soție pe persoana vătămată și trăiesc împreună cu acceptul și înțelegerea prealabilă a părinților ambilor. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung).

- Relația dintre persoana vătămată și inculpat s-a derulat potrivit cutumelor etniei rrome, în ceea ce privești căsătoria. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- În spiritul tradiției familiilor de rromi, inculpatul a solicitat și a obținut acordul familiei minorei pentru a conviețui cu aceasta și, ulterior s-a mutat la locuința persoanei vătămate. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Câmpulung)

- **înregistrările/trancieri mijloace tehnice**

- Persoana vătămată și inculpatul au corespondat prin mesaje prin intermediul rețelei de socializare Facebook, precum și prin mesaje de tip SMS. La acea dată ambii erau minori, inculpatul necunoscând însă că persoana vătămată nu împlinise 13 ani. Limbajul folosit atât de inculpat cât și de persoana vătămată era unul licențios, vulgar, rezultând intenția ambilor de a întreține relații sexuale. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- Mesajele reflectă sentimentele de afecțiune pe care minora le avea față de inculpat („eu țin la tine, prostule, dar degeaba”; „dacă țineai cu adevărat la mine nu te mai puneai cu handicapata de ... la o săptămână după ce nu am mai vorbit eu cu tine”; „tu crezi că sunt mică și proastă. Nu e așa, îți spun”), precum și șantajul emoțional pe care îl folosea minora în privința inculpatului („dacă nu îmi dai un mesaj în 5 minute, mă omor eu cu mâna mea”; „te iubesc” – cuvinte însoțite de o fotografie sugestivă reprezentând o palmă însângerată). (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Pitești).

- **testare cu mijloace tehnice de depistare a comportamentului simulat (tip poligraf)**

- prin raportul de constatare criminalistică pentru detectarea comportamentului simulat, s-a concluzionat că răspunsurile la întrebările dacă a făcut sex cu minora, răspunsurile au produs modificări specifice comportamentului simulat. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Rm. Vâlcea).

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

În ipoteza absenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, de regulă, prin coroborarea altor probe, precum declarație persoană vătămată, declarații martori, raport evaluare psihologică persoană vătămată) (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Rm Vâlcea, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Rm Vâlcea))

- în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum: lipsa unor semne de violență pe corp, coroborat cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual, lipsă leziuni victimă, coroborat cu faptul că exista conviețuirea părților. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Pitești, Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Curtea de Argeș, (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Câmpulung).

În ipoteza existenței unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj a rezultat că inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol, expertiza medico-legală coroborându-se și cu alte probe. (Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriai Câmpulung).

Curtea de Apel Ploiești

Potrivit relațiilor comunicate, în practica Curții de Apel Ploiești și a instanțelor arondate, nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora. Judecătoria Târgoviște a comunicat că pentru a se aprecia asupra valabilității consimțământului victimelor minore, în practica instanței s-a dispus evaluarea psihologică a victimei.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se constată că în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, administrarea și aprecierea probelor de către instanțe în analiza valabilității consimțământului persoanei vătămate se raportează la următoarele mijloace de probă: de regulă, declarația persoanei vătămate și declarația inculpatului; instanțele au avut în vedere uneori și declarațiile martorilor iar în unele cazuri, au fost administrate și rapoarte de expertiză sau rapoarte de evaluare psihologică a persoanei vătămate.

Se constată că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore nu s-a realizat exclusive prin raportare la vârsta acestora, ci a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Exemplificativ, menționăm: dosarul nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște – viol;

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște – viol; s-a reținut că apărarea inculpatului în sensul ca persoana vătămată a consimțit la consumarea actului sexual este infirmată de declarația persoanei vătămate și de leziunile acesteia trumatice constatate prin raportul medico-legal efectuat în cauză (la examenul extern s-au constatat leziuni traumatice situate la nivelul feței, regiunii supraclaviculare drepte și brațului drept, reprezentate prin zone eritematoase care se puteau produce la data săvârșirii faței, prin lovire cu corp dur și zgâriere);

- **vârsta persoanei vătămate**

- vârsta fragedă a persoanelor vătămate (9 ani și 12 ani) - dosar nr. .../.../... Judecătoria Ploiești;

- vârsta tânără a persoanei vătămate, vulnerabile, fără experiență de viață - dosar nr. .../.../.. Judecătoria Târgoviște (viol; victima în vârstă de 17 ani, inculpatul de 33 ani, cunoscut pe o rețea de socializare);

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- s-a avut în vedere comportamentul minorelor-persoane vătămate, care, ulterior săvârșirii faptei, s-au tăiat pe mâini, ca urmare a abuzurilor tatălui lor - dosar nr. .../.../... Judecătoria Ploiești

- raportul de **evaluare psihologică/expertiză psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- diagnosticarea minorei cu tulburare de stres posttraumatică acută, urmare a abuzului tatălui natural; în raportul de evaluare psihologică s-a reținut că relatările minorei sunt reale și nu există suspiciunea că nu sunt veridice; în acest context, lipsa unei reacții a persoanei vătămate a fost apreciată de către instanță ca neputând conduce la concluzia absenței abuzului sexual, ci mai curând ca reprezentând rezultatul unor comportamente tipice ale unui copil în fața unui abuz - dosar nr. .../.../... Judecătoria Râmnicu Sărat;

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- s-a reținut că inculpatul a profitat de ascendentul moral pe care îl avea asupra fiicelor sale - dosar nr..../.../... Judecătoria Ploiești;

- s-a reținut săvârșirea infracțiunii de viol sub forma unei constrângeri morale, în sensul că, pe lângă vârsta fragedă a victimei, apreciată ca un element esențial în cadrul imposibilității de a acționa conform conștiinței și voinței, inculpatul avea un ascendent ca părinte, dar mai ales prin atitudinea sa anterioară, de agresivitate, pe fondul consumului de băuturi alcoolice, cu unii membri ai familiei, inclusiv cu fiica sa – dosar nr. .../.../... Judecătoria Râmnicu Sărat;

- **declarații martori**

- martor (fiul inculpatului și fratele persoanei vătămate) care, ulterior activității infracționale, a mers în camera părinților, constatând că inculpatul și persoana

vătămată erau în pat, iar inculpatul avea pantalonii lăsați în jos până la genunchi și era gol - dosar nr. .../.../... Judecătoria Râmnicu Sărat;

- persoane care au văzut-o pe persoana vătămată imediat după comiterea violului și au constatat starea de agitație a acesteia, leziunile traumatice produse prin fapta inculpatului, stare emoțională deteriorată (persoana vătămată plângea, tremura și nu se putea controla psihomotor) - dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște – viol;

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a arătat că a consimțit raportul sexual – de ex., dosar nr. nr. .../.../... Judecătoria Câmpina; dosar nr. .../.../... Judecătoria Câmpina; dosar nr. .../.../... Tribunalul Prahova; dosar nr. .../.../... Judecătoria Sinaia; dosar nr. .../.../... Judecătoria Pogoanele; dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște;

- **absența unor dovezi ale unei constrângeri fizice**

S-a reținut lipsa unor leziuni traumatice ale persoanei vătămate – de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Câmpina, dosar nr. .../.../... Judecătoria Pogoanele;

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului la domiciliul inculpatului – de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Ploiești;

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, urmată de nașterea unui copil, aflat în îngrijirea lor comună – dosar nr. .../.../... Judecătoria Buzău;

- conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, minoră mutându-se în locuința părinților inculpatului – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Câmpina;

- **declarații martori**

- martor căruia persoana vătămată i-a spus că a cunoscut un bărbat mult mai în vârstă decât ea, cu care vrea să înceapă o relație de prietenie – dosar nr. .../.../... Judecătoria Ploiești;

- martor (sora inculpatului) căruia persoana vătămată i-a relatat despre întreținerea raporturilor sexuale, iar inculpatul i-a recunoscut săvârșirea faptei – dosar nr. .../.../... Judecătoria Câmpina;

- martor care surprinde susținerea unor raporturi sexuale orale între inculpat și minor - dosar nr. .../.../... Judecătoria Sinaia;

- **relațiile anterioare dintre părți**

- în conversațiile părților pe rețelele de socializare, inculpatul și victima s-au dezbrăcat în fața camerei video și și-au adresat expresii cu tentă sexuală - dosar nr. .../.../... Judecătoria Răcari;

- **declarația inculpatului**

Exemplificativ, menționăm: dosar nr. .../.../... Tribunalul Prahova; dosar nr. .../.../... Judecătoria Sinaia; dosar nr. .../.../... Judecătoria Vălenii de Munte; dosar nr. .../.../... Judecătoria Pogoanele; dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște;

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- vârsta scăzută de la care, prin tradiție, persoanele de etnie rromă se căsătoresc – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Câmpina;

- acordul părinților pentru conviețuirea persoanelor minore din etnia rromă - dosar nr. .../.../... Judecătoria Buzău;

- raport de **evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- examinarea psihiatrică a minorei a relevat că aceasta avea capacitatea psihică de a înțelege ce înseamnă raport sexual și consecințele acestuia și de a-și exprima acordul - dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

- **În ipoteza în care au fost constatate leziuni traumatice ale persoanei vătămate, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

- de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol; de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Târgoviște – viol;

- au fost identificate și cazuri în care inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol/tentativă de viol, chiar și în situația în care în cursul judecării persoana vătămată nu și-a menținut declarațiile din faza de urmărire penală, negând raportul/actul sexual

În acest cazuri, chiar dacă inculpatul a negat săvârșirea infracțiunii, acesta a fost condamnat, fiind constatate leziuni traumatice ale persoanei vătămate; instanțele au reținut influența inculpatului sau a familiei victimei asupra declarațiilor ulterioare de retractare ale acestora – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Ploiești (tentativă de viol; victimă în vârstă de 15 ani, inculpatul fiind tatăl acesteia, în vârstă de 39 ani); dosar nr. .../.../...Judecătoria Ploiești (viol; victimă în vârstă de 15 ani, inculpatul fiind tatăl acesteia, în vârstă de 41 ani).

- au fost identificate și situații în care inculpatul a fost achitat;

Instanța a reținut că din probele administrate nu a rezultat cu certitudine că între inculpat și persoana vătămată a existat un raport sexual. S-a apreciat că deși persoana vătămată prezintă leziuni, acestea nu sunt specifice unui viol, aspect coroborat cu declarațiile inculpatului, care a negat săvârșirea faptei, precum și cu raportul de expertiză medico-legală, conform căruia persoana vătămată este virgină, iar incizura de la nivelul himenului este una congenitală – dosar nr. .../.../... Judecătoria Buzău.

- **În ipoteza absenței unor leziuni traumatice, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:
 - în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:
 - lipsa unor leziuni traumatice ale victimei, coroborată cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în raportul sexual – de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Câmpina, dosarul nr. .../.../... Judecătoria Sinaia, dosar nr. .../.../... Judecătoria Pogoanele;
 - lipsa leziunilor victimei, coroborată cu faptul că exista conviețuirea părților – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Ploiești
 - în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol - de regulă, prin coroborarea altor probe, precum:
 - declarație persoană vătămată (de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Ploiești – inculpatul a profitat de vârsta fragedă a victimelor, precum și de ascendentul său moral asupra acestora, în calitate de tată), declarații martori, raport evaluare psihologică persoană vătămată (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Râmnicu Sărat - diagnosticarea minorei cu tulburare de stres posttraumatică acută, urmare a abuzului tatălui natural; în raportul de evaluare psihologică s-a reținut că relatările minorei sunt reale și nu există suspiciunea că nu sunt veridice).

Curtea de Apel Suceava

25

Potrivit relațiilor comunicate, în practica Curții de Apel Suceava și a instanțelor din circumscripția acesteia, precum și în urma întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta lor, aceasta realizându-se, de la caz la caz, în funcție de datele speței, de fiecare complet în parte.

Judecătoria Câmpulung Moldovenesc precizează că sunt avute în vedere drept criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore aspecte precum: durata conviețuirii, dacă relația era publică, cunoscută apropiaților, familiei, prietenilor, dacă continuă după împlinirea vârstei legale.

Din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că stabilirea valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea tuturor probelor administrate în cauză.

➤ Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criterii de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Exemplificativ, menționăm cauze în care victima minoră a susținut lipsa consimțământului său (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – viol; dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Darabani - viol);

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

Exemplificativ, menționăm situații în care s-au reținut ca și dovezi ale unei constrângeri fizice: existența unor echimoze, chiar superficiale (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – viol); vânătăia de la mâna persoanei vătămate (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – viol); faptul că minora a suferit leziuni în zona ambelor antebrațe și în zona spatelui, ca urmare a faptului că inculpatul a trântit-o la sol (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – viol);

- **vârsta minorei**

În mai multe cauze, s-a ținut cont de aspecte precum:

- vârsta minorei și calitatea inculpatului - de exemplu, dosarul nr. .../.../... Judecătoria Darabani - viol: vârsta minorei, 13 ani; inculpatul este tatăl victimei, în vârstă de 40 de ani;

- vârsta fragedă a persoanei vătămate la momentul la care au debutat faptele, moment la care persoana vătămată era lipsită total de discernământ (agresiune sexuală la 6 ani și raporturile sexuale de la 8 ani), repetarea constantă și amplificată treptat a acestora pe o durată foarte mare de timp, apreciat ca având drept rezultat punerea victimei în imposibilitate de a se mai opune rezistență inculpatului – dosarul nr. .../.../... Tribunalul Suceava – agresiune sexuală și viol;

- vârsta fragedă a persoanei vătămate la momentul faptei, raportat la vârsta inculpatului (ex., dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani - viol; victima 7-8 ani, inculpatul 59 ani)

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei:**

- s-a avut în vedere că ulterior săvârșirii faptei, victimă era vădit tulburată, fără a se întoarce acasă, rătăcind pe câmpuri (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – viol);

- s-a reținut că, ulterior faptei, victima a încercat să fugă, dezbrăcată (dosarul nr. .../.../... Judecătoria Botoșani – viol);

- **credința religioasă a victimei**

- s-a ținut de cont de faptul că victima era persoană practicantă a religiei penticostale, de natură a face greu de crezut întreținerea unor relații sexuale consimțite în afara căsătoriei (de ex., dosar nr. .../.../...)

- **raportul de evaluare psihologică a persoanei vătămate, care evidențiază:**

- trauma afectivă puternică, anxietate, ideaii suicidare ale victimei (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava, dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani);

- atitudinea general încordată a minorei persoană vătămată, caracterizată de frică, teamă și repulsie față de sexul opus (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava);
- sentimentele de frică, nesiguranță și rușine ale victimei (dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani);
- tulburările afectiv-depresive ale victimei, manifestate prin apatie, tristețe, neîncredere, nesiguranță, pesimism, iritabilitate, excese de plâns (dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani);
- evenimentul cu potențial traumatic căruia minora i-a fost victimă, având reacții emoționale și comportamentale specifice (rușine în legătură cu implicarea într-o astfel de experiență, regrete privind decizii anterioare, tristețe, accese de plâns, conduită de retragere în plan social (.../.../... Judecătoria Botoșani – viol)
 - **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**
 - s-a reținut poziția de autoritate a inculpatului, generată de calitatea acestuia de tată, precum și prezentarea de către inculpat a acestor acte ca fiind firești în ceea ce privește relația tată – fiică (victimă 12 ani, inculpatul fiind tatăl adoptiv) – dosarul nr. .../.../... Tribunalul Suceava;
 - s-a avut în vedere utilizarea de către inculpatul major a unei înregistrări a actului sexual al persoanei vătămate cu inculpatul minor, pentru a o determina să întrețină raporturi sexuale (dosar nr. .../.../... Tribunalul Botoșani);
 - constrângerea victimei de către inculpat (tată) să accepte acte de natură sexuală, sub amenințarea că, în caz contrar, el se va sinucide sau o va pedepsi (dosar nr. .../.../... Judecătoria Rădăuți);
 - constrângerea victimei de către inculpat (concubinul mamei minorei și tatăl biologic al minorei), șantajând-o cu punerea la dispoziție a banilor necesari pentru cheltuielile zilnice și a rechizitelor pentru școala, profitând de vârsta extrem de fragedă a persoanei vătămate și de ascendentul moral pe care îl avea asupra acesteia (dosarul nr. .../.../... Judecătoria Rădăuți);
 - mesaje telefonice ale inculpatului
 - prin care arată că regretă fapta (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava);
 - pătrunderea prin efracție în locul în care dormea victima (dosar nr. .../.../... Judecătoria Câmpulung Moldovenesc)
 - **declarații martori**
 - martori care au sesizat starea victimei imediat sau la scurt timp după săvârșirea faptei (dosar nr. .../.../..., dosar nr. .../.../... Judecătoria Gura Humorului);
 - martorul ocular care, prin intervenția sa, a stopat activitatea ilicită a inculpatului (dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava);
 - martor aflat în aceeași locuință și care relevă amenințările inculpatului asupra victimei (dosar nr. .../.../... Judecătoria Vatra Dornei);

➤ Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**

Persoana vătămată a susținut că a consimțit actul sexual – de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava-act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava-act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava-act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Gura Humorului- act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Săveni-act sexual cu un minor;

- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**

- s-a avut în vedere conviețuirea părților la domiciliul inculpatului (dosarul nr. .../.../... Judecătoria Rădăuți – act sexual cu un minor);

- s-a avut în vedere conviețuirea părților, urmată de nașterea unui copil - dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava– act sexual cu un minor, dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – act sexual cu un minor, dosar nr. .../.../... Judecătoria Rădăuți – act sexual cu un minor, dosar nr. .../.../... Judecătoria Câmpulung Moldovenesc – act sexual cu un minor;

- s-a avut în vedere conviețuirea părților, minora mutându-se la locuința părinților inculpatului, cu acordul tacit al părinților amândurora (dosar nr. .../.../... Judecătoria Botoșani – act sexual cu un minor);

- **afișarea relației în public**

- au fost avute în vedere manifestarea sentimentelor de afecțiune în public, afișarea relației persoană vătămată – inculpat în public (dosar nr..../.../... Judecătoria Câmpulung Moldovenesc– act sexual cu un minor);

- **caracteristici de dezvoltare somatice ale persoanei vătămate**

- s-au avut în vedere caracteristici de dezvoltare somatice ale persoanei vătămate, corespunzătoare unei persoane cu vârsta biologică mai mare (dosar nr. .../.../... Judecătoria Botoșani – act sexual cu un minor; dosar nr. .../.../... Judecătoria Darabani -act sexual cu un minor);

- declarația inculpatului (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Vatra Dornei – act sexual cu un minor);

- **etnia persoanei vătămate/inculpatului**

- vârsta scăzută de la care, prin tradiție, minorii se” căsătoresc” în anumite etnii (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Rădăuți – act sexual cu un minor);

- etnia care permite relațiile sexuale cu minori, comunitatea percepând un asemenea cuplu ca o familie (de exemplu, dosar nr. .../.../... Judecătoria Săveni – act sexual cu un minor);

- **evaluarea psihologică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- comportamentul minorei nu a reflectat reacții specifice unor evenimente cu potențial psiho-traumatic urmare expunerii la situații de abuz sexual și/sau emoțional (de ex., dosar nr. .../.../... Judecătoria Săveni);

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

În ipoteza în care au fost constatate leziuni traumatice ale persoanei vătămate, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ **de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol;**

Exemplificativ, menționăm dosar nr. .../.../... Judecătoria Suceava – viol; dosar nr. .../.../... Judecătoria Gura Humorului – viol;

○ **În ipoteza absenței unor leziuni traumatice, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei,** din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că:

▪ **în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor,** sens în care instanțele au avut în vedere aspecte precum:

- lipsa unor semne de violență pe corp, coroborată cu declarația persoanei vătămate, care susține consimțământul său în actul sexual – de ex., dosarul nr. .../.../... Judecătoria Suceava;

- lipsa leziunilor victimei, coroborat cu faptul că exista conviețuirea păților - dosar nr. .../.../... Judecătoria Botoșani;

- s-a reținut că raportul de constatare medico-legală nu relevă elemente care să ateste producerea unui viol; în speță, inculpatul, de 22 ani, făcea parte din anturajul familiei, fiind fiul fratelui reprezentantului legal al minorei, în vârstă de 11 ani; inculpatul a recunoscut actul sexual, dar a susținut consimțământul persoanei vătămate - dosarul nr. .../.../... Judecătoria Fălticeni;

▪ **în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol** - de regulă, prin coroborarea altor probe, precum:

- declarația persoanei vătămate, coroborate cu vârsta fragedă a minorei și constrângerea inculpatului, dată de poziția de autoritate a acestuia, generată de calitatea de tată, precum și prezentarea de către inculpat a acestor acte ca fiind firești în ceea ce privește relația tată – fiică (dosarul nr. .../.../... Tribunalul Suceava – agresiune sexuală și viol);

- declarația persoanei vătămate, coroborate cu faptul că inculpatul major a utilizat un film cu înregistrarea actului sexual al persoanei vătămate cu inculpatul minor, pentru a o determina să întrețină raporturi sexuale (dosarul nr. .../.../... Tribunalul Botoșani – viol);

- declarația persoanei vătămate, coroborate cu declarația unui martor aflat în aceeași locuință la momentul săvârșirii faptei, precum și cu evaluarea psihologică a persoanei vătămate, care susține existența abuzurilor la care a fost supusă persoana vătămată de către inculpat (dosarul nr. .../.../... Judecătoria Vatra Dornei).

Curtea de Apel Târgu Mureș

Prin relațiile comunicate s-a arătat că, în practică și ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

➤ Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat că **instanțele au constatat lipsa consimțământului victimelor minore**, în urma analizării următoarelor probe:

- **declarațiile persoanei vătămate și ale inculpatului** (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Miercurea Ciuc)

- **dovezi ale unei constrângeri fizice**

- precum deflorare recentă și leziuni de violență (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Târnăveni, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Târgu Mureș)

- **raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

- la momentul consumării actelor sexuale - vârsta de 12 ani și 3 luni - victima nu a avut discernământ, respectiv nu a avut capacitatea psihică necesară de a înțelege conținutul și consecințele faptelor sale, minora prezenta personalitate în formare cu trăsături specifice adolescenței, la care se remarcă inconștiență, influențabilitate, superficialitate în aprecierea consecințelor faptelor de conduită - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Mureș.

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

- poziția de autoritate a inculpatului, favorizată de situația victimelor copii proveneau din familii dezorganizate, eventual monoparentale, cu grave probleme socio-economice și financiare; de exemplu dosarul nr. .../.../...* al Tribunalului Mureș;

- **declarațiile martorilor**

- martorul ocular care a observat în mod nemijlocit activitatea infracțională – dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Reghin;

➤ Din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut existența consimțământului victimelor minore**, având în vedere următoarele probe și circumstanțe:

- **declarațiile inculpatului și ale persoanei vătămate**

- Persoana vătămată a susținut că a consimțit actele sexuale iar inculpatul a recunoscut săvârșirea faptei – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Luduș; dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Odorheiul Secuiesc;

- **preexistența unei relații între persoana vătămată și inculpat**

- minora în vârstă de 12 ani și 3 luni, a născut 2 copii în urma relației cu inculpatul - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Sighișoara;

- **declarația inculpatului**

- Dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Târgu Mureș;

- **declarațiile martorilor**
- de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Târgu Mureș.

Curtea de Apel Timișoara

Potrivit relațiilor comunicate, în practica Curții de Apel și a instanțelor din circumscripția acesteia, precum și în urma întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta lor, aceasta realizându-se, de la caz la caz, în funcție de datele speței, de fiecare complet în parte.

La Judecătoria Deta, având în vedere că în toate cauzele identificate potrivit criteriilor stabilite prin Ordinul Inspectorului-șef, în cursul urmăririi penale a fost efectuată o expertiză medico-legală în care s-a menționat în mod explicit că victima nu a prezentat un consimțământ valabil pentru realizarea actului sexual, prin raportare la vârsta și dezvoltarea acesteia, iar aceste concluzii nu au fost contestate în cadrul procedurilor judiciare, în practica instanței nu a fost necesar să se stabilească criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Judecătoria Făget a comunicat că, în practica instanței, ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor, s-a stabilit ca în cazul în care este necesară punerea în discuție a valabilității consimțământului victimelor minore, să fie avute în vedere criteriile precum vârsta sau gradul de dezvoltare și percepere a realității.

Judecătoria Lipova a comunicat că în practica instanței sau ca urmare a întâlnirilor profesionale organizate la nivelul Tribunalului Arad nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor prin raportare la vârsta acestora, însă s-a ținut cont de opinia specialiștilor în cauzele în care s-au efectuat examinările specifice și s-a impus consilierea psihologică.

➤ Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat că **instanțele au constatat lipsa consimțământului victimelor minore**, în urma analizării următoarelor probe:

- **declarațiile persoanei vătămate și ale inculpatului** (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Deta)
- **dovezi ale unei constrângeri fizice**
 - leziuni de violență (de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Caransebeș)
- **vârsta minorei**
 - vârsta fragedă a minorei – de exemplu, dosarul nr. .../.../... al Judecătoriei Arad: minora în vârstă de 6 ani violată de tatăl său;
- **raportul de expertiză medico-legală psihiatrică a persoanei vătămate**, care evidențiază:

persoana vătămată prezintă un tablou psihopatologic încadrabil în criteriile de diagnostic pentru tulburarea de stres posttraumatic secundar evenimentului

traumantizant suferit, iar prin raportare la vârsta minorei la momentele comiterii infracțiunii, precum și poziția de putere avută de agresor, persoana vătămată nu avea posibilitatea exprimării unui consimțământ valabil la întreținerea actelor sexuale cu inculpatul - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Timișoara.

- **Informarea** emisă de către reprezentanții Serviciului de Consiliere Psihologică din cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului cu privire la persoana vătămată minoră, din cuprinsul căreia rezultă:

sunt evidențiate elemente care susțin ipoteza expunerii minorei la incidente de factură psihotraumatică: tristețe, note depresive, ideea suicidară declarată (...) valori problematice la nivel de disconfort sexual, gândurile și emoțiile sexuale fiind experimentate ca fiind confuzive și neplăcute, aspecte congruente cu ipoteza unui posibil incident sexual – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Timișoara.

- **constrângerea psihică a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**
 - poziția de autoritate a inculpatei, generată de calitatea acesteia de asistent maternal al victimei – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Deta;

- concubinul mamei, implicat în creșterea victimei – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Arad;

- **declarațiile martorilor**

- martorul ocular care a observat în mod nemijlocit activitatea infracțională – dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Lipova;

- martori care au aflat de la victima minoră despre abuzul sexual la care a fost supusă- dosarul nr. .../.../... Judecătoria Lugoj

➤ Din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut existența unui consimțământ al victimelor minore**, având în vedere următoarele probe și circumstanțe:

- **declarațiile inculpatului și ale persoanei vătămate**

Persoana vătămată a susținut că a consimțit actele sexuale iar inculpatul a recunoscut săvârșirea faptei – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Făget

- **absența dovezilor privind existența unei constrângeri fizice**

Deși din expertiza medico-legală administrată în cauză a rezultă că minora a suferit leziuni traumatice, instanța a apreciat că nu se poate stabili cu certitudine dacă aceste leziuni au fost provocate printr-o acțiune a inculpatului – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Timișoara

- **preexistența unei relații între persoana vătămată și inculpat**

- de exemplu dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Sânnicolau Mare;

- **declarația inculpatului**

- Dosarul nr. .../.../... al Judecătorei Lipova

Curtea Militară de Apel

Prin relațiile comunicate, s-a arătat că în practica instanțelor militare sau ca urmare a întâlnirilor profesionale ale judecătorilor nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

➤ Verificările efectuate prin sondaj au evidențiat că **instanțele au constatat lipsa consimțământului victimelor minore**, în urma analizării următoarelor probe:

- **declarațiile persoanei vătămate și ale martorilor** – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Militar Iași

- **săvârșirea faptei profitând de starea de minoritate a acesteia, cât și punând-o în imposibilitatea de a se apăra** (prin amenințări prealabile) sau de a-și exprima voința - de exemplu dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Militar Iași

- **Fișa de observație psihologică în timpul audierii** emisă de Direcția generală de asistență socială și protecția copilului din cadrul Consiliului Județean Cluj potrivit căreia:

- mesajul verbal al fetei a fost congruent cu limbajul nonverbal, ceea ce indică validitatea declarațiilor; minora a fost foarte cooperantă și a descris cu acuratețe situația neplăcută pe care a trăit-o; în ceea ce privește veridicitatea relatărilor minorei în timpul audierii, s-a observat un grad redus de rigiditate și inhibiție, asta fiind văzută printr-o gestică naturală; nu s-a observat niciun marker comportamental al simulării – de exemplu dosarul nr. .../.../... al Tribunalului Militar Cluj.

➤ Pe de altă parte, **instanțele au reținut existența consimțământului victimelor minore**, având în vedere, de exemplu,

- **formularea plângerii - constituie un indiciu puternic al existenței infracțiuni**

- reținându-se prin hotărâre că formularea unor astfel de acuzații și inexistența unor probe din care să rezulte că persoana vătămată ori părinții acesteia au avut vreun motiv să inventeze astfel de acuzații, constituie un indiciu puternic al existenței faptelor;

➤ **Raportul de evaluare în context psiho-social privind minora întocmit de Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului**

- din cuprinsul căruia rezultă că persoana vătămată nu prezintă simptomatologia specifică abuzului sexual – de exemplu dosarul nr. .../.../...* al Tribunalului Militar București

Înalta Curte de Casație și Justiție

Ulterior datei de 1 februarie 2014, având în vedere reconfigurarea competenței de judecată în primă instanță și în apel a Înaltei Curți de Casație și Justiție (care a

condus la nepronunțarea de către instanța supremă a unor hotărâri judecătorești în primă instanță sau în apel în cauze privind infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore în intervalul de referință), precum și exercitarea competenței de judecată în calea extraordinară de atac a recursului în casație, circumscrisă la verificarea legalității hotărârii atacate prin prisma cazurilor expres și limitativ prevăzute în art. 438 alin. (1) C. proc. pen., în practica instanței și în cadrul ședințelor judecătorilor Secției penale nu au fost stabilite criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

Deciziile pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală, în recurs, ca a doua cale ordinară de atac, nu stabilesc criteriile de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora.

În jurisprudența publicată sub imperiul Codului penal anterior, în considerentele deciziei nr. ... din 24 februarie 2011, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că, în ce privește infracțiunea de viol, lipsa consimțământului și modalitățile concrete în care victima este constrânsă ori se opune constrângerii trebuie apreciate, în primul rând, avându-se în vedere persoana victimei (vârstă, dezvoltare psihosomatică etc.), împrejurările în care s-a comis infracțiunea și persoana infractorului, în relația cu victima (I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 724 din 24 februarie 2011, publicată, www.scj.ro).

De asemenea, în jurisprudența publicată sub imperiul Codului penal anterior, prin decizia nr. ... din 11 mai 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că fapta comisă asupra victimei minore în vârstă de 7 ani a fost săvârșită profitând de imposibilitate ei de a se apăra și de a-și exprima voința, dată fiind vârsta de numai 7 ani, vârstă la care minora nu are cunoștințe privitoare la viața sexuală și, astfel, nu înțelege ce i se întâmplă și nici dezvoltarea fizică care să-i permită să opună o rezistență fizică (I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. ... din 11 mai 2009, publicată, www.scj.ro).

5. Practică neunitară

Prin relațiile comunicate, Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că, în domeniul unificării jurisprudenței, în intervalul 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020, nu a fost sesizată în cadrul mecanismelor privind asigurarea unei practici judiciare unitare (recursul în interesul legii și sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile) cu probleme de drept în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore.

În materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale, în scopul prevenirii formării unei jurisprudențe neunitare, Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție a aprobat pentru publicare decizia nr. ... din 22 mai 2014, prin care s-a reținut că, în concepția noului Cod penal, raportul sexual săvârșit prin constrângerea victimei care are calitatea de rudă în linie directă, frate sau soră

întrunește numai elementele constitutive ale infracțiunii de viol, cu reținerea variantei agravate prevăzute în art 218 alin. (3) lit. b) Cod penal referitoare la ipoteza în care „victima este rudă în linie directă, frate sau soră”, iar nu elementele constitutive ale infracțiunii de viol în concurs cu infracțiunea de incest, întrucât, în cazul infracțiunii de incest prevăzută în art 377, legiuitorul noului Cod penal a introdus condiția ca raportul sexual să fie consimțit în cauză, Înalta Curte de Casație și Justiție a dispus condamnarea pentru săvârșirea a două infracțiuni de viol, cu reținerea variantelor agravate prevăzute în art. 218 alin. (3) lit. b) și lit. c) Cod penal, victimele infracțiunilor fiind surorile faptuitorului, minore la data comiterii faptelor (I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. ... din 22 mai 2014, publicată, www.scj.ro - cauză înregistrată pe rolul instanței supreme înainte de data de 1 februarie 2014, cu stadiul procesual recurs).

Având în vedere competența de judecată în primă instanță și în apel a Înaltei Curți de Casație și Justiție reglementată în Codul de procedură penală, în intervalul 1 februarie 2014 - 29 iulie 2020, nefiind pronunțate hotărâri judecătorești, nu au existat situații de practică neunitară la nivelul instanței supreme cu privire la infracțiunile contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore în stadiile procesuale menționate.

De asemenea, în exercitarea competenței de judecată în calea extraordinară de atac a recursului în casație și în exercitarea competenței de judecată în recurs, ca a doua cale ordinară de atac, nu au fost identificate situații de practică neunitară în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore în cauzele înregistrate în intervalul 1 februarie 2014-29 iulie 2020.

Problemele de drept care ar putea genera, în viitor, o practică neunitară în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție, în cazul în care va fi constatată existența acestora, pot fi soluționate prin exercitarea recursului în interesul legii în condițiile art. 471 și urm. cod de procedură penală sau prin sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în condițiile art. 475 și urm. cod de procedură penală. De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 55 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în materie penală este dezbătută de către judecătorii Secției penale, la convocarea președintelui acestei secții.

La nivelul celorlalte instanțe, potrivit relațiilor comunicate și a verificărilor efectuate prin sondaj, nu au fost identificate probleme de drept care să fi generat o practică neunitară în materia care formează obiectul controlului.

6. Întrebări preliminare adresate Curții Europene de Justiție

Potrivit relațiilor comunicate și verificărilor efectuate prin sondaj, rezultă că nu au fost adresate întrebări preliminare Curții de Justiție a Uniunii Europene în materia care formează obiectul controlului.

7. Propuneri *de lege ferenda* formulate de către instanțe

Prin relațiile comunicate, instanțele au formulat următoarele propuneri de *lege ferenda* în materia care formează obiectul controlului, după cum urmează:

Magistrații din cadrul **Judecătoriei Blaj** au propus modificarea dispozițiilor legale prin stabilirea unei limite de vârstă a victimei care să facă distincție între infracțiunea de act sexual cu un minor și infracțiunea de viol.

Judecătoriile Petroșani și Orăștie au propus stabilirea unor dispoziții de natură administrativă cu privire la modalitatea în care ar urma să se desfășoare activitatea de audiere a victimei minore de către o persoană de același sex cu victima, în condițiile în care declarația persoanei vătămate/părții civile constituie probă și urmează a fi avută în vedere la judecarea cauzei de către judecătorul investit cu judecarea cauzei, iar această probă nu ar fi administrată nemijlocit de judecătorul cauzei, ci de un alt judecător.

Intervenția legiuitorului în delimitarea clară a infracțiunii de viol, prev. de art. 218 C.pen., de cea de act sexual cu un minor, prev. de art. 220 C.pen., în raport cu vârsta victimei și cea a agresorului.

Tribunalul Sibiu și judecătoriile din circumscripție au solicitat adoptarea unei hotărâri a Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la asigurarea confidențialității acestor tipuri de dosare în sistemul ECRIS.

Judecătoria Onești a propus:

- Instituirea unui mecanism coerent de identificare a victimelor minore vulnerabile cu aplicarea unor măsuri speciale și efective în cursul procesului penal, plecând de la premisele că deseori această categorie de victime sunt expuse unor persecutări sau intimidări suplimentare din partea persoanelor suspectate sau învinuite, a complicilor acestora etc., precum și că majoritatea copiilor sunt foarte expuși unui risc de prejudiciu datorită caracteristicilor lor personale.

- Participarea și formarea judecătorilor care instrumentează dosare și care intră în contact cu o victimă minoră la programe de instruire, prin care să dobândească acces la orientarea, instrumentele și protocoalele adecvate care să le permită să evalueze nevoile victimelor minore în mod consecvent.

- Găsirea unor modalități la nivelul fiecărei instanțe prin care să fie evitat contactul dintre victima minoră și suspect/inculpat: audierea victimei minore într-o încăpere separată și transmisă live în sala de ședință, sală de așteptare pentru victime minore, supravegherea momentului sosirii victimelor minore și a persoanelor învinuite la sediul instanței etc.

- Limitarea numărului de interacțiuni între victimele minore și organul judiciar,

prin garantarea audierii timpurii a acesteia și facilitarea la maximum a interacțiunilor. Astfel, se va evita reaudierea victimei minore și supunerea la retrăirea traumei suferite, evitându-se deci victimizarea secundară.

Judecătoria Bacău a menționat necesitatea de a se reglementa expres modalitatea de audiere a victimei minore și evaluarea psihologică psihiatrică a victimei minore.

Tribunalul București și judecătoriile arondate propun, de lege ferenda:

- o reglementare expresă a criteriilor de apreciere a valabilității consimțământului exprimat de minor;

- reglementarea audierii persoanei vătămate minore în camera de consiliu, doar în prezența judecătorului, așa cum se procedează în anumite cauze de dreptul familiei.

- inițierea unor demersuri pentru completarea actualului cadrul legislativ privind expertizele medico-legale, prin reglementarea naturii juridice a rapoartelor de evaluare psihologică a minorilor (rapoarte de constatare ori expertize medico-legale) și a instituțiilor/persoanelor competente să le întocmească (psihologi din cadrul D.G.A.S.P.C., medici psihiatri din cadrul I.N.M.L.).

Tribunalul Ialomița, de lege ferenda, apreciază că, pentru a se elimina eventualele interpretări neunitare ale legii penale, mai ales în ceea ce privește consimțământul victimelor minore în cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, s-ar impune completarea textului art. 184 alin.1 Cod procedură penală, având denumirea marginală "expertiza medico-legală psihiatrică" cu obligativitatea dispunerii acestui tip de expertiză și cu privire la victimă, în situația săvârșirii unei infracțiuni contra libertății și integrității sexuale împotriva unui minor.

Judecării Secției penale și de minori a Curții de Apel Cluj propun înființarea unor centre de audiere a persoanelor vătămate minore, audieri ce ulterior să fie folosite în cursul judecării, pentru a se evita traumatizarea persoanei vătămate.

Judecătoria Beclean consideră că se impune modificarea legislației penale și procesual penale, cel puțin cu privire la următoarele aspecte:

- modificarea dispozițiilor art. 220 Cod penal în sensul modificării limitelor de vârstă de la alin. 1, respectiv între 14 și 16 ani, în sensul abrogării dispozițiilor art. 220 alin. 2 Cod penal și în sensul modificării limitelor de vârstă de la alin. 3, între 16 și 18 ani, pornind de la premisa că anterior împlinirii vârstei de 14 ani persoana vătămată nu poate exprima un consimțământ valabil.

- modificarea dispozițiilor art. 112 alin. 6 Cod Procedură Penală în sensul obligativității aplicării măsurilor prevăzute de lit. a, b și c în situația persoanelor vătămate minore, victime ale unor infracțiuni de natură sexuală.

Se impune, în aprecierea judecătorilor din cadrul **Tribunalului Maramureș**, față de statutul de persoană vulnerabilă, de practica CEDO în materie, în privința

victimelor minore ale infracțiunilor la viața sexuală, stabilirea de către legiuitor a unor garanții procesuale speciale pentru acestea- audierea acestora în toate situațiile fără prezența fizică în sala de judecată, în prezența unui psiholog, respectiv stabilirea în sarcina organelor judiciare a obligației amenajării unor săli speciale în acest sens destinate audierii minorilor implicați în procedurile judiciare.

Judecătoria Zalău și Judecătoria Jibou au comunicat că este considerată oportună modificarea legislației în sensul ca întotdeauna audierea persoanelor vătămate minore să se facă cu luarea măsurilor de protecție a persoanelor vătămate vulnerabile, cum sunt definite de art. 113 C.p.p., fără posibilitatea de a renunța la acestea. De asemenea, se apreciază oportună reglementarea unui standard de probațiune aplicat cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore și reglementarea unor criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora în vederea respectării dreptului la un proces echitabil al victimelor dar și pentru respectarea principiului interesului superior al minorului, respectiv dreptul la o bună dezvoltare fizică, psihologică, de educație și sănătate, de securitate.

Magistrații din cadrul **Judecătoriei Craiova** au apreciat că se impune intervenția legiuitorului pentru a se stabili criterii obiective de evaluare a consimțământului victimei.

Curtea de Apel Galați a formulat următoarele propuneri de modificare a legislației în această materie:

- reglementări speciale în Codul de procedură penală menite să ocrotească minorii, victime ale infracțiunilor.

- crearea unor spații destinate exclusiv audierii minorilor, dotarea cu mijloace audio-video discret amplasate, eliminarea pe cât posibil a contactului cu alte persoane care populează în mod obișnuit secțiile de poliție, unitățile de parchet sau instanțele de judecată, reducerea numărului de audieri pe parcursul procesului penal.

- efectuarea unor examinări psihiatrice sau psihologice ale victimelor încă din cursul urmăririi penale, pentru a verifica existența capacității lor de a-și exprima consimțământul valabil în această materie.

Tribunalul Galați a comunicat că se impune modificarea prevederilor articolelor 218 – 221 Cod Penal, în sensul stabilirii unei vârste-prag sub care să se prezume absolut că lipsește în totalitate consimțământul victimei minore.

Judecătoria Tecuci a arătat că se impune o procedură specială destinată persoanelor minore.

Judecătoria Focșani_a menționat că, raportat la reglementarea procedurii de audiere a minorilor – victime ale infracțiunilor de violență în familie, dar în special viol/agresiune sexuală, când victima are o vârstă fragedă (de pildă până la 10 ani), s-a apreciat că s-ar impune și reglementarea posibilității audierii acesteia doar de

către judecător (similar procedurilor din cauzele civile), fără prezența altor persoane, într-o încăpere adaptată acestui scop, cu înregistrarea audierii potrivit dispozițiilor art. 111 alin. 8 Cpp.

Argumentul ar fi acela că prezența minorului pentru audiere în sala de judecată, cu asistarea altor persoane (inclusiv a apărătorului), poate afecta profund minorul care oricum a suportat o traumă și ar altera în mod semnificativ depoziția ce ar fi lipsită astfel de finalitatea vizată (aceea de aflare a adevărului în cauză).

Tribunalul Iași apreciază că se impun modificări legislative și ale Codului de procedură penală prin includerea unui capitol separat destinat în exclusivitate modului de audiere a copiilor victime și martori în toate fazele procesuale, cu referire la:

- constituirea de echipe multidisciplinare pentru abordarea restrânsă, unitară și adaptată a copiilor victime și martori pe parcursul procedurilor, pentru minimizarea efectului traumatizant al controalelor medicale și al interacțiunii cu organele judiciare, pentru asigurarea unei justiții terapeutice pentru aceștia;

- stabilirea locațiilor exclusive destinate acestui tip de abordare, precum și reconfigurarea spațiului de așteptare din cadrul instanțelor, prin crearea de camere speciale pentru copii;

- obligativitatea folosirii înregistrărilor audio-video a interviuării copiilor, cu posibilitatea contestării lor în fața instanței (pe baza analizei criteriilor de considerare a unei astfel de înregistrări ca validă, stabilite juridic în prealabil), cunoscut fiind faptul că, această procedură este, în prezent, utilizată într-un număr foarte mic de cazuri, datorită, în principal, lipsei logisticii necesare, și, în secundar, existenței unei anume reticențe din partea avocaților și judecătorilor de a se limita la vizionarea unei interviuări, fără administrarea nemijlocită a acestei probe;

- desfășurarea audierilor de către persoane specializate în domeniu, cu abilități în comunicarea cu copii victime, în prezența unui judecător, încă din faza de urmărire penală (putându-se, astfel, eficientiza dispozițiile vizând procedura audierii anticipate - art. 308 Cod procedură penală), cu posibilitatea controlului și limitării intervențiilor; se impune ca, profesioniștii (polițiști, procurori, avocați, judecători, psihologi), care interacționează cu copii implicați în proceduri judiciare, să beneficieze constant de cursuri de formare interdisciplinară cu privire la drepturile și nevoile lor, pe diferite categorii de vârstă, la procedurile adaptate acestora, până la un nivel care să le permită tratarea copiilor într-un mod senzitiv, prietenos și, în egală măsură, imparțial. Ar fi reduse, astfel, și diferențele de viziune, de abordare între profesioniștii din aceeași categorie, dar care-și desfășoară activitatea în medii diferite (urban sau rural);

- crearea unui mecanism eficient procedural, supus ulterior verificărilor periodice, care să permită și să oblige la respectarea tuturor drepturilor copiilor implicați în sistemul de justiție penală, inclusiv, prin asigurarea unui corp de avocați

specializați. În prezent, dreptul la apărare și consiliere juridică al victimelor juvenile nu este respectat, avocații având, de cele mai multe ori, un rol simbolic. Tabloul general cu privire la această arie profesională este dat de: inexistența unei specializări a avocaților pentru a interacționa cu copiii victime; lipsa de pregătire profesională, cu referire specială la cunoștințele generale necesar a fi deținute în domeniul de analiză; lipsa de interes pentru contactarea și pregătirea victimelor juvenile pentru interacțiunea cu instanța de judecată, în mod special; lipsa de comunicare cu victimele juvenile, discuțiile purtându-se, în special, cu părinții acestora sau cu persoana care are grija creșterii, ocrotirii și supravegherii minorului; privarea copiilor și a părinților lor (sau a persoanelor în grija cărora se află) de orice implicare după pronunțarea soluției: nu sunt explicate dispozițiile instanței. Se impune, astfel, ca, pe lângă specializarea unui corp de avocați, care să acorde atât asistență la cerere cât și din oficiu pentru copii, să fie prevăzute și limitele unei astfel de asistențe judiciare, prin includerea în aceasta și a obligației de a explica dispozițiile instanței pe înțelesul copiilor și al reprezentanților legali ai acestora;

- decodificarea limbajului specializat folosit de către organele judiciare ar trebui să fie considerată de avocați la fel de importantă ca și obținerea unei anumite soluții;

- stabilirea de fonduri materiale pentru asigurarea participării copiilor și reprezentanților legali la programele de consiliere psihologică, dovedit fiind faptul că, accesul copiilor victime și al părinților lor sau al reprezentanților legali ai acestora, din mediul rural, este îngreunat, prin aceea că, deși aceste servicii speciale sunt gratuite, costurile de transport și alimentație pe o zi sunt suportate de familii cu posibilități materiale reduse sau foarte reduse de cele mai multe ori, fără posibilitatea legală de decontare. Această împrejurare afectează restabilirea echilibrului emoțional cauzat de fapta penală, prin neprezentarea la consiliere, și, mai mult, se poate constata existența chiar a unei discriminări între victime, după locul de proveniență rural sau urban.

Tribunalul Vaslui apreciază ca fiind necesară crearea unor practici administrative în sensul reducerii numărului de audieri al persoanelor vătămate minore pe parcursul procesului penal, în vederea eliminării elementului traumatizant generat de necesitatea luării declarației cu privire la starea de fapt.

Judecătoria Vaslui arată că infracțiunile în care minorii apar cel mai frecvent ca victime sunt cele privitoare la viața sexuală, la integritatea lor fizică și morală, precum și cele privitoare la libertatea persoanei. În practica judiciară s-a observat că în mod obișnuit, persoanele vătămate minore, după ce au fost audiate în faza de urmărire penală, refuză a se mai prezenta pentru depunerea declarațiilor în faza de judecată. Această atitudine este pe de o parte, de înțeles, întrucât persoana vătămată minoră tinde să se protejeze de trauma numeroaselor relatări a infracțiunii suferite, și prin aceasta de o nouă victimizare. Pe de altă parte însă, se

ajunge la tergiversarea îndelungată a proceselor, judecătorii neputând trece, de cele mai multe ori la pronunțarea unei hotărâri până ce nu au audiat persoanele vătămate. Față de aceste situații apreciază că în reglementarea actuală a Codului de procedură penală trebuie să-și găsească locul dispoziții speciale menite să-l ocrotească pe minorul victimizat-parte în procesul penal. Crearea unor spații destinate exclusiv audierii acestuia, dotarea cu mijloace audio-video discret amplasate, eliminarea pe cât posibil a contactului cu alte persoane care populează în mod obișnuit secțiile de poliție, unitățile de parchet sau instanțele de judecată, reducerea numărului de audieri pe parcursul procesului penal, lipsa de publicitate a ședinței de judecată, sunt doar câteva din propunerile legislative necesare pentru a se ține seama de particularitățile pe care trebuie să le prezinte un proces penal cu persoane vătămate minori.

Judecătoria Costești a apreciat ca necesară asigurarea de spații adecvate și încheierea de protocoale cu Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului care să asigure un psiholog pe durata întregului proces.

Judecătoria Câmpulung apreciază ca necesară o modificare legislativă care să stabilească faptul că minorul cu o vârstă mai mică de 12 ani nu are discernământ, necesitatea efectuării unei expertize din care să rezulte existența discernământului pentru minorii cu vârsta între 12 și 14 ani precum și necesitatea unor campanii de informare publică.

Judecătoria Topoloveni apreciază ca necesară o modificare legislativă în sensul corelării prezumării existenței discernământului persoanei vătămate minore la fel ca în cazul făptuitorului.

Judecătoria Rm. Vâlcea a formulat propuneri în sensul necesității unui spațiu special în care să aibă loc audierea persoanelor vătămate minore, formare profesională a judecătorilor în materia analizată, obligativitatea prezenței psihologului la audierea minorilor.

Curtea de Apel Suceava propune modificarea Codului de procedură penală, în sensul instituirii obligației ca toate victimele minore ale infracțiunilor la viața sexuală să fie audiate și în prezența unui psiholog specializat în această materie, având în vedere retrăirea momentului traumatic cu ocazia audierii; mai mult, consideră că este necesară reglementarea unei asistențe psihologice a victimelor minore pe întreg parcursul procesului penal. Totodată, propune introducerea în dispozițiile Codului de procedură penală a obligației de a efectua un raport de expertiză medico-legală psihiatrică a victimelor minore pentru stabilirea discernământului, în cauzele în care acestea și-au dat consimțământul pentru întreținerea relațiilor sexuale.

Judecătoria Suceava propune: lipsa de publicitate a ședinței de judecată; reducerea numărului de audieri a persoanei vătămate minore pe parcursul procesului penal; crearea unor spații destinate exclusiv audierii persoanei vătămate

minore; dotarea cu mijloace audio-video discret amplasate.

Judecătoria Dorohoi propune ca audierea persoanei vătămate minore să se realizeze separat, în prezența părinților și a unui psiholog.

Judecătoria Miercurea Ciuc a formulat propunerea ca în situația faptelor săvârșite asupra victimelor care au vârsta mai mică de 14 ani, acestea să fie încadrate ca infracțiuni de viol, prin raportare la prevederile art. 41 alin.1 Cod civil iar în situația celor în care victimele au împlinit vârsta de 14 ani, acestea să fie expertizate pentru a se stabili dacă aveau reprezentarea consecințelor consimțământului.

Judecătorii specializați în materie penală din cadrul **Judecătoriei Lipova** propun modificarea dispozițiilor legale, în sensul ca infracțiunile împotriva libertăților sexuale ale minorilor să fie date în competența tribunalelor, urmând a fi soluționate de complete specializate în materie, iar prin lege să fie stabilit un standard de probațiune aplicabil cauzelor din această materie, precum și să se instituie obligativitatea consilierii psihologice a victimelor unor atare infracțiuni prin hotărârea pronunțată în cauză.

Tribunalul Militar Cluj a propus modificarea textului de lege privind audierea victimelor minore, având în vedere faptul că pentru audierea minorilor în procesele penale ar fi necesară prezența unui psiholog specializat.

Înalta Curte de Casație și Justiție, a menționat că, având în vedere competența de judecată a inexistența situațiilor de practică neunitară în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore la nivelul instanței supreme, dispozițiile Codului de procedură penală care reglementează mecanismele privind asigurarea unei practici judiciare unitare, dispozițiile art. 55 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, precum și dispozițiile art. 81 alin. (4) din același regulament referitoare la constituirea Compartimentului pentru studiul și unificarea jurisprudenței, s-a apreciat că nu se impune formularea de propuneri pentru modificarea dispozițiilor regulamentare și a dispozițiilor legale în vederea asigurării unei practici unitare în materia infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra victimelor minore

27

VI. CONCLUZII

1. Concluzii cu privire la practica parchetelor

Din analiza datelor statistice a rezultat că numărul cauzelor având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, înregistrate în perioada vizată, nu este de neglijat, iar ponderea soluțiilor de netrimiteră în judecată este majoritară.

1.1 Modul în care parchetele apreciază valabilitatea consimțământului victimei minore, prin raportare la vârsta acesteia

Legiuitorul român a incriminat, în Capitolul VIII din Titlul I al Codului penal, șase fapte contra libertății și integrității sexuale, respectiv: *violul* (art. 218); *agresiunea sexuală* (art. 219); *actul sexual cu un minor* (art. 220); *coruperea sexuală a minorilor* (art. 221), *racolarea minorilor în scopuri sexuale* (art. 222) și *hărțuirea sexuală* (art. 223).

În timp ce infracțiunile prevăzute de art. 218, art. 219 și art. 223 din Codul penal se raportează la victime la modul general, acestea putând fi atât persoane majore, cât și persoane minore, infracțiunile prevăzute de art. 220, art. 221 și art. 222 din același act normativ se raportează, prin chiar denumirea lor, exclusiv la victime minore.

Indiferent însă de denumirea sau de încadrarea lor juridică, toate aceste infracțiuni au la bază constrângerea victimei, fizică sau psihică, punerea ei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de starea acesteia de a fi în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința.

Per a contrario, în lipsa unor acțiuni de constrângere a victimei sau de punere a ei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința sau profitând de starea acesteia de a fi în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința, faptele nu se constituie în infracțiuni, soluțiile procesuale adoptate de organele de urmărire penală, de clasare, motivându-se tocmai pe lipsa acestor acțiuni, respectiv pe existența prealabilă a consimțământului victimei raportat la întreținerea relațiilor sexuale.

Totuși, legiuitorul penal a prevăzut și situații în care, în chiar prezența consimțământului, respectiv a exprimării acordului de voință în mod liber de către victimă cu privire la realizarea actului sexual, acesta nu înlătură caracterul penal al faptei. Este și cazul victimei minore, situație în care, de la caz la caz, organele de urmărire penală au obligația de a stabili dacă aceasta a înțeles sau nu semnificația actului sexual și a tuturor consecințelor pe care acesta le implică pentru persoana sa, evoluția ei fizică și emoțională, în funcție de vârsta victimei, fapta putând fi încadrată fie în infracțiunea de *violul* (art. 218), fie în infracțiunea de *act sexual cu un minor* (art. 220).

Dacă în doctrina și practica interbelică opinia specialiștilor în materie era că victima minoră putea să-și exprime valabil consimțământul la întreținerea unui act sexual odată ce a ajuns la pubertate, respectiv după prima menstruație, ulterior acest criteriu pur fiziologic a fost înlocuit cu cel al dezvoltării psihofizice, valabilitatea consimțământului exprimat de victima minoră urmând a fi apreciată de la caz la caz, în funcție de stadiul dezvoltării sale psihofizice, dar și de experiența de viață acumulată sau alte elemente care pot să rezulte din manifestările ei înainte sau după comiterea actului sexual. Aceasta, întrucât deși copiii manifestă

comportamente sexuale de timpuriu, începerea activității sexuale propriu-zise trebuie decisă în mod liber și în așa fel încât să nu prejudicieze sau să nu pericliteze nicidecum dezvoltarea sa fizică sau psihică. De altfel, în doctrină se menționează *vârsta fragedă* a victimei ca o conjunctură în care aceasta este în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința, stare preexistentă și independentă de acțiunile făptuitorului în realizarea actului sexual, situație care se constituie în a treia modalitate de realizare a elementului material al infracțiunii de *viol*, fiind astfel justificată această din urmă încadrare juridică a faptei.

Raportat la rezultatul verificărilor efectuate în prezenta lucrare, aprecierea asupra valabilității consimțământului victimei minore a fost realizată de către organele de urmărire penală de la caz la caz, de regulă nu doar prin raportare exclusiv la vârsta acesteia ci, în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea tuturor probelor administrate, respectiv: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor, rapoarte de expertiză sau de constatare (de regulă medico-legale), rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (pentru relevarea existenței discernământului, a valabilității consimțământului sau a credibilității persoanei vătămate), înregistrări audio-video, fotografii sau postări de pe rețelele de socializare.

Astfel, din analiza efectuată a rezultat că, de regulă, **organele de urmărire penală, chiar și în cazul în care victimele minore au declarat că au consimțit liber la întreținerea actului sexual, nu au reținut valabilitatea acestuia, dispunând renunțarea la urmărire penală**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum **vârsta persoanei vătămate** (împrejurare care o împiedica pe aceasta să își exprime voința sau un consimțământ valabil în raport cu orice tip de acte de natură sexuală, întrucât gradul de dezvoltare psihologică inerent vârstei a împiedicat-o să conștientizeze pe deplin însemnătatea actului sexual în sine, **declarația persoanei vătămate** (însăși victima minoră a susținut lipsa consimțământului), **constituția fizică a persoanei vătămate** (o disproporție vădită cu cea a inculpatului), **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei** (schimbarea în comportamentul și atitudinea persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei, nemotivată concret în niciun fel), **conduita persoanei vătămate anterior săvârșirii faptei și conduita anterioară a autorului** (sub aspectul credibilității declarațiilor acestora), **raportul de evaluare psihologică/expertiză psihiatrică a persoanei vătămate** (din care rezultă indicii de traumă psiho-emoțională, simptome specifice de depresie, ideaii suicidare, sindrom de stres posttraumatic), **constrângerea morală a victimei de către autor/calitatea autorului** (ascendentul moral al autorului asupra victimei, cu precădere rudă a persoanei vătămate, concubinul mamei persoanei vătămate sau un vecin, dar și recidiva prezentată de acesta, agresivitatea lui cunoscută în comunitate), **declarații martori** (de regulă, martori cărora victima minoră le-a

relatat faptele sau care observă victima imediat după săvârșirea faptei, percepând inclusive leziunile fizice sau starea de șoc /emoțională degradată), **declarația de recunoaștere a autorului sau înregistrări ale convorbirilor telefonice sau ale mesajelor de pe rețelele de socializare.**

Tot astfel, din analiza efectuată a rezultat că, de regulă, **organele de urmărire penală au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore, dispunând, pe cale de consecință, soluții procesuale de clasare,** având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum **declarația persoanei vătămate** (a declarat că a consimțit pentru realizarea actului sexual), **conviețuirea persoanei vătămate cu autorul** (de cele mai multe ori rezultând deja unul sau doi copii de a căror creștere se ocupă amândoi), **declarații martori** (căroră persoana vătămată le-a relatat despre relația liber consimțită cu autorul), **relațiile anterioare sau ulterioare dintre părți** (relație de amiciție veche, continuată și după actul de sesizare, de cele mai multe ori din oficiu), **etnia sau așa zisa tradiție a victimei/autorului** (vârsta scăzută de la care, prin tradiție, minorii se *căsătoresc*), **rapoarte de evaluare psihologică, psihiatrică sau medico-legal ale persoanei vătămate** (care nu au pus în evidență prezența unei traume psihice și nici a leziunilor fizice).

Analizarea amănunțită atât a soluțiilor procesuale adoptate de organele de urmărire penală, cât și a materialului probator administrat în cauzele reținute au relevat și anume **dificultăți în aprecierea valabilității consimțământului victimei minore prin raportare la situația de fapt,** la forța probatorie pe care fiecare dintre probe o primește în ansamblul cauzei, situațiile de fapt relevate având consecințe asupra încadrării juridice a faptei. În acest context, a rezultat că unul din factorii care ridică dificultăți în practică raportat la încadrarea juridică a faptei o reprezintă educația precară a persoanei vătămate, aceasta fie privită la modul general, fie raportat la elemente de viață sexuală. S-au identificat, astfel, situații în care victima nu a conștientizat situația în care se află, respectiv abuzul care se săvârșește asupra sa, sesizarea împotriva autorului realizându-se cu întârziere, de cele mai multe ori nu de către victimă, ci de terțe persoane, cu precădere de către unitățile spitalicești unde aceasta a dat naștere unui copil. Pe cale de consecință, organele de urmărire penală au administrat cu și mai mare dificultate probatoriul în cauză, trecerea unei perioade mari de timp de la data reclamată a săvârșirii faptei ducând la ștergerea urmelor infracționale, la uitarea de către părți sau martori a unor chestiuni privind situația de fapt etc., toate acestea concurând inclusiv la îngreunarea încadrării juridice a faptei.

Așadar, din evaluarea probatoriului administrat în dosarele ce au fost incluse în eșantionul de dosare verificate a rezultat că, în general, existența constrângerii a fost raportată la capacitatea de rezistență a victimei în funcție de vârsta acesteia, constituție și natura relațiilor anterioare dintre autor și aceasta, precum și la autoritatea pe care o avea autorul asupra ei.

Din analiza soluțiilor procesuale de clasare a rezultat că victimele minore cu vârsta sub 12 ani nu pot exprima un consimțământ valabil în sensul întreținerii unui act sexual. În aceste situații, organele de urmărire penală au stabilit încadrarea juridică în infracțiunea de viol în forma agravată, prevăzută de art. 218 alin. 3 lit. c) Cod penal.

Au fost identificate cazuri izolate în practică în care organele de urmărire penală au încadrat juridic în prevederile art. 220 Cod penal și nu ale art. 218 Cod penal fapta de a întreține un act sexual cu un minor având vârstă foarte fragedă.

Pe de altă parte, aprecierea ca valabil a consimțământului victimei prin raportare la starea de fapt rezultată din probatoriul administrat a condus la schimbarea încadrării juridice a faptelor pentru care s-a început urmărirea penală din infracțiunea de viol asupra unui minor în infracțiunea de act sexual cu un minor, pentru ca apoi să fie reținută incidența unui caz de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale.

Au existat și situații când, deși din probele administrate a rezultat că victima suferă de afecțiuni care o împiedică să exprime un consimțământ valabil, aprecierea ca valabil a consimțământului victimei minore s-a raportat la percepția agresorului cu privire la atitudinea victimei față de raportul sexual, reținându-se că acesta nu ar fi putut să cunoască starea de sănătate mintală a victimei.

De asemenea, în unele cauze, organele de urmărire penală au apreciat valabilitatea consimțământului victimei doar prin raportare la percepția greșită a agresorului cu privire la vârsta victimei, ceea ce a condus la soluții de clasare întemeiate pe eroarea în care s-a aflat autorul când a săvârșit fapta.

În alte situații, aprecierea ca valabil a consimțământului victimei minore s-a făcut prin raportare la declarații ulterioare ale acesteia, care a revenit asupra modului în care a descris fapta în cuprinsul sesizării sau a declarației inițiale date în fața organelor de cercetare penală.

O practică des întâlnită în cazuistica abuzului sexual asupra minorilor este aceea a tradiției căsătoriei la vârste fragede a copiilor, cu precădere în cadrul comunităților de romi. Se constată astfel că *tradiția* unei etnii poate eluda dispozițiile legii, cu consecințe asupra interesului superior al minorului, care trebuie să prevaleze în orice situație, inclusiv în cazul unor astfel de cutume sau obiceiuri.

De subliniat, în context că, de regulă, relațiile dintre victima minoră și autor încep cu acordul familiilor acestora, iar actul/raportul sexual are loc în mod firesc, fără a exista constrângeri, cel puțin fizice din partea autorului. Fără doar și poate că, astfel prezentându-se situația, **organele de urmărire penală ar ar trebui să manifeste anume aplecare și asupra posibilelor acțiuni infracționale săvârșite de părinții adulți ai victimei și ai autorului.**

Această apreciere este întemeiată pe faptul că, elementele care demonstrează existența abuzului exercitat în primul rând de către familiile care ar trebui să

protejeze victimele minore sunt interpretate în defavoarea acestora, dându-li-se mai mult valoarea unor circumstanțe care atenuează răspunderea penală a celor care au săvârșit infracțiunea, inducând ideea unei stări de normalitate, respectiv nu rezultă ca față de persoanele asupra cărora planează cel puțin bănuiala că au participat în calitate de instigator sau complice la săvârșirea infracțiunilor să se fi exercitat acte de cercetare penală și să se fi dispus soluții procesuale.

În atare context, împrejurările în care s-au săvârșit infracțiunile, respectiv consimțirea sau încurajarea la întreținerea de relații intime cu minore de către familiile acestora, în urma cărora victimele dau naștere unor copii, sunt interpretate ca elemente de atenuare a răspunderii penale, minorele victime ale abuzului fiind lipsite astfel de orice fel de protecție.

Detaliind, arătăm că verificările cu privire la dosarele în care s-a dispus renunțarea la urmărirea penală pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor au relevat faptul că, de cele mai multe ori, aceste fapte ajung să fie cercetate datorită sesizărilor formulate de spitalele clinice unde persoane de sex feminin de vârste fragede, de cele mai multe ori sub 14 ani, se prezintă pentru a naște ori a face întreruperi de sarcină sau cu afecțiuni în sfera uro-genitală.

Fără a pune în discuție legalitatea acestor soluții, care sunt de cele mai multe ori motivate în interesul copilului minor rezultat din actul de abuz sexual asupra mamei minore sau prin raportare la declarațiile victimelor minore ori ale martorilor care îl descriu pe autor ca pe un tată de familie responsabil, aprecierea ca valabilă a consimțământului dat în astfel de circumstanțe, care cel mai probabil le pun pe aceste victime în imposibilitatea de a se împotrivi în fața unei constrângeri care a devenit *tradiție* și a fost asimilată normalității, nu face decât să încurajeze astfel de practici care în mod greșit sunt calificate ca și *tradiții*, în condițiile în care, în general, cercetările penale nu se îndreaptă și asupra persoanelor majore care au generat o astfel de stare de fapt.

1.2 Standardele de probațiune care conduc la dispunerea soluțiilor

Infracțiunile contra libertății și integrității sexuale sunt din categoria infracțiunilor pentru care urmărirea penală se efectuează de organele de urmărire penală, sub supravegherea procurorului din cadrul parchetului de pe lângă judecătoria, cu excepția infracțiunilor de viol și raport sexual cu un minor prevăzute de art. 218 alin. (4) și art. 220 alin. (3) Cod penal, în cazul cărora, datorită agravantei constând în moartea victimei urmare infracțiunii, competența de instrumentare a cauzelor revine, potrivit art. 56 alin. (3) lit. c) Cod procedură penală, în ancheta proprie a procurorului din cadrul parchetului de pe lângă tribunal.

Codul de procedură penală nu prevede mijloace de probă specifice pentru acest tip de infracțiuni.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 97 alin. (1) Cod procedură penală, constituie probă *orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cauzei și care contribuie la aflarea adevărului în procesul penal.*

Obținerea probelor este, la rândul-i, una generală, conform dispozițiilor art. 97 alin. (2) Cod procedură penală, mijloacele prin care se realizează acestea fiind declarațiile suspectului sau ale inculpatului, declarațiile persoanei vătămate, declarațiile părții civile sau ale părții responsabile civilmente, declarațiile martorilor, înscrisuri, rapoarte de expertiză sau constatare, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de probă sau orice alt mijloc de probă care nu este interzis prin lege.

Organele de urmărire penală au obligația, potrivit art. 100 Cod procedură penală, de a strânge probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului, din oficiu sau la cerere, obiectul probațiunii privind, conform art. 98 din același act normativ: *existența infracțiunii și săvârșirea ei de către inculpat, faptele privitoare la răspunderea civilă, atunci când există parte civilă, faptele și împrejurările de fapt de care depinde aplicarea legii, precum și orice împrejurare necesară pentru justa soluționare a cauzei.*

Standardul de probațiune este, așadar, cel general în materie penală, cu aplicarea principiului *in dubio pro reo*, prevăzut de art. 4 Cod procedură penală, potrivit căruia, *după administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.*

Analiza obiectivelor controlului s-a bazat, astfel, pe identificarea modelului general de instrumentare a acestor cauze, a excepțiilor de la regula generală, a cauzelor care au determinat aceste excepții și a soluțiilor care se impun în vederea înlăturării, pe viitor, a disfuncționalităților în efectuarea urmăririi penale.

S-a constatat că, **specificitatea organizării Ministerului Public, ce derivă din modul de organizare ce are la bază controlul ierarhic, precum și modul centralizat de organizare a formării profesionale continue, a condus la adoptarea unui mod cvasiunitar de abordare a instrumentării infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, nefiind identificate situații de practică neunitară în acest context.**

Nu s-a identificat nicio cerere de probatoriu formulată de victimele minore, de reprezentanții lor legali sau avocații aleși sau din oficiu ale acestora care să fi fost respinsă nemotivat de organele de urmărire penală.

Totodată, s-a constatat că, din punct de vedere al administrării probatoriului, **cauzele având ca obiect infracțiuni împotriva libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor prezintă particularități specifice și dificultăți mai mari în**

comparație cu cauzele având ca obiect alte infracțiuni contra persoanei, în condițiile în care, de cele mai multe ori, în cazul acestor infracțiuni nu sunt identificați martori oculari, nu sunt descoperite mijloace materiale de probă, examinarea medico-legală este nerelevantă atunci când, din cauza formulării cu întârziere a sesizării, se efectuează după o perioadă mare de timp de la data presupusului raport sexual sau a particularităților anatomice ale victimei, iar autorul reclamat nu recunoaște comiterea faptei.

Numărul mic al cauzelor în care s-a dispus trimiterea în judecată comparativ cu numărul sesizărilor de abuz sexual cu privire la care s-a dispus clasarea denotă o dată în plus dificultățile legate de administrarea probatoriului, din verificarea dosarelor care au făcut obiectul controlului reieșind că, principalele dificultăți derivă din dovedirea constrângerii, atât fizice, dar mai ales psihice asupra victimelor și a valabilității consimțământului exprimat de victimele minore, prin raportare la vârsta acestora.

Actele de constrângere fizică sunt demonstrate/infirmate prin coroborarea declarațiilor persoanei vătămate, suspectului/inculpatului și a martorilor cu rapoartele de expertiză medico-legale și planșe fotografice care ar putea evidenția eventuale urme ale agresiunii, urme ale opunerii fizice manifestate de victimă, urme ale raportului sexual consumat, starea de virginitate a victimei atunci când aceasta prezintă relevanță, dar și prin probe indirecte, referitoare la capacitatea de rezistență a victimei și la natura relațiilor anterioare dintre autor și victimă.

În vederea dovedirii abuzului psihic exercitat asupra victimelor minore sau a elementelor ce relevă indicii specifici abuzului sexual în comportamentul acestora au fost efectuate anchete sociale cu privire la condițiile de creștere și educare a victimei ori s-au efectuat expertize psihologice ale acestora, fiind administrate și alte probe cu privire la profilul psihic al victimei, mediul din care provine și modul de relaționare cu membrii familiei și persoanele din anturaj, nivelul de educație.

S-a constatat că, în cele mai multe dintre dosarele penale având ca obiect sesizări formulate după data pronunțării hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza M.G.C. împotriva României, au fost dispuse și efectuate expertize psihologice asupra victimelor minore în vederea identificării indicilor de comportament al copilului abuzat.

În cauzele verificate s-a constatat că, aproape invariabil, s-a procedat la audierea persoanei vătămate, cu atât mai mult cu cât victima furnizează o probă directă în cauză.

Organele de cercetare penală au dispus examinarea medico-legală a persoanei vătămate, în vederea constatării existenței unor leziuni traumatice pe corpul victimei sau consecințelor post-traumatice suportate de victima actelor sexuale normale sau anale.

În cazurile în care fapta a fost sesizată cu promptitudine de către persoana vătămată, iar organele de urmărire penală au considerat-o utilă cauzei, s-a efectuat cercetarea la fața locului (cu preponderență în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 218 Cod penal și art. 219 Codul penal).

În cazul infracțiunii prevăzute de art. 220 din Codul penal, atunci când victima și autorul au avut o relație de durată în urma căreia a rezultat un copil, probatoriul a constat în audierea victimei și a autorului, administrarea probei cu înscrisuri, respectiv certificatul de naștere al copilului rezultat în urma relației și, eventual, declarații de martori.

Invariabil, organele de urmărire penală au procedat la audierea autorului infracțiunii, declarația acestuia constituindu-se în probă directă în cauză.

În unele cauze au fost efectuate constatări tehnico-științifice privind detecția comportamentului simulat al autorului infracțiunii, această probă coroborându-se în mod obligatoriu cu alte probe administrate anterior sau ulterior în cadrul dosarelor.

În cauzele în care au existat martori oculari, organele de urmărire penală au procedat la audierea acestora, ca furnizori de probe imediate, iar în alte cauze au audiat martori indirecti, ca furnizori de probe mediate.

Întrucât probele nu au o valoare *a priori* stabilită de legiuitor, consecutiv analizei ansamblului materialului probator administrat în fiecare cauză, organele de urmărire penală au apreciat în mod liber atât valoarea fiecărei probe administrate, cât și credibilitatea lor.

În situația în care autorul infracțiunii este un minor între 14 și 18 ani sau atunci când organele de urmărire penală au avut îndoieli asupra stării psihice a suspectului sau inculpatului raportat la momentul săvârșirii infracțiunii ce face obiectul acuzației penale, s-a dispus efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice.

Din evaluarea actelor de cercetare administrate în dosarele supuse verificărilor, precum și din analiza motivelor reținute în actele prin care s-au dispus soluțiile procesuale au fost identificate unele cazuri când nu au rezultat, de fiecare dată, criteriile avute în vedere de organele de cercetare penală sau de procuror pentru a aprecia că a fost epuizat probatoriul și că probele administrate conduc la reținerea stării de fapt descrise în referatul de terminare a urmăririi penale, respectiv în ordonanța de clasare.

Au fost constatate și situații în care imposibilitatea administrării unui probatoriu complet sau concludent s-a datorat formulării plângerii sau a sesizării după o perioadă mare de timp de la data săvârșirii faptelor.

1.3 Respectarea dispozițiilor legale referitoare la modul de audiere a victimei minore

Victimele minore sunt prezumate, potrivit art. 113 Cod procedură penală, ca fiind vulnerabile, motiv pentru care acestea beneficiază de anumite garanții pentru respectarea drepturilor procesuale.

Modul de audiere a persoanei vătămate, inclusiv a victimelor minore, este prevăzut în detaliu de legiuitorul penal prin dispozițiile art. 111 - 113 Cod procedură penală. Potrivit acestora, în cursul urmăririi penale, ***audierea persoanei vătămate minore se înregistrează obligatoriu prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, iar când înregistrarea nu este posibilă, despre acest lucru trebuie a se consemna în declarația persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.*** Totodată, în cazul persoanelor vătămate pentru care a fost stabilită în condițiile legii existența unor nevoi specifice de protecție, organul judiciar poate dispune ***audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop, prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor, în timp ce eventuala lor reaudiere trebuie realizată de aceeași persoană, dacă acest lucru este posibil și dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.*** Mai mult, legiuitorul penal a prevăzut expres că, ***audierea de către organele de cercetare penală a persoanelor vătămate care au fost victime ale infracțiunilor de viol, agresiune sexuală, act sexual cu un minor, corupere sexuală a minorilor și de hărțuire sexuală, se efectuează numai de către o persoană de același sex cu persoana vătămată, la cererea acesteia, cu excepția cazului când organul judiciar apreciază că aceasta aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.*** *Audierea persoanei vătămate de către organul judiciar care a înregistrat o plângere cu privire la săvârșirea unei infracțiuni se desfășoară de îndată, iar dacă acest lucru nu este posibil, se va realiza ulterior depunerii plângerii, fără întârzieri nejustificate.*

28

Din verificarea dosarelor penale supuse controlului, au rezultat următoarele:

1.3.1 Persoanele prezente la audierea victimei minore

S-a constatat că, de regulă, organele de urmărire penală respectă dispozițiile art. 93 alin. (4) Cod procedură penală, care prevăd că *asistența juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă.*

Au fost însă identificate și situații în care persoanele vătămate minore au fost audiate în lipsa unui apărător ales sau desemnat *ex officio.*

De regulă, victimele minore sunt audiate imediat după formularea sesizării de către organul de cercetare penală, uneori doar în prezența părintelui care a formulat plângerea sau care l-a însoțit pe minor când acesta a formulat plângerea penală.

Au fost constatate cazuri izolate în care organele de urmărire penală au audiat reprezentantul legal al victimei minore în calitate de persoană vătămată, fără a mai proceda și la audierea victimei minore.

În aceste situații, s-a evitat victimizarea secundară a victimei minore prin audiere, în condițiile în care din cuprinsul actului de sesizare rezulta incidența unui caz care împiedica punerea în mișcare a acțiunii penale (de ex., minoritatea făptuitorului).

De subliniat faptul că, în situația în care la audierea victimelor sunt prezenți unul sau ambii părinți ai victimei, nu rezultă, totuși, să se fi efectuat o evaluare a oportunității prezenței acestor persoane, a modului în care declarația victimei poate fi/a fost influențată de prezența acestora, având în vedere faptul că, uneori, părinții sunt cei care au girat sau facilitat existența stării de fapt.

A fost constatată o situație în care autorul a fost prezent la audierea victimei, într-o cauză având ca obiect infracțiunea de viol, în care s-a dispus schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a început urmărirea penală în infracțiunea de act sexual cu un minor, precum și o situație în care la audierea victimei a fost prezentă mama autorului faptei sesizate, infracțiunea reclamată fiind de act sexual cu un minor, victima având vârsta de 16 ani.

S-a identificat o cauză penală în care la audierea minorei, victimă a infracțiunii de act sexual cu un minor, s-a menționat că a fost prezent un martor asistent, fără a se menționa însă dacă între acesta din urmă și victimă există vreo legătură de rudenie.

Într-o altă cauză penală, în care s-a reclamat săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, la audierea victimei în vârstă de 15 ani a participat doar un consilier juridic din cadrul SPAS Turda, nerezultând ca acesta să fie specializat în domeniu.

Totodată, s-a identificat o cauză având ca obiect juridic infracțiunea de act sexual cu un minor, la audierea victimei nefiind prezente alte persoane.

1.3.2 Locul în care se realizează audierea și înregistrarea audio-video a declarației victimei minore

Declarațiile luate de organele de cercetare penală victimelor minore nu conțin mențiuni cu privire la audierea acestora în incinte adaptate sau concepute special, nici mențiuni cu privire la lipsa acestora, victimele fiind audiate fie la sediul organului de cercetare penală, fie, după caz, la sediul parchetului.

Tot din cuprinsul declarațiilor luate de organele de cercetare penală victimelor minore rezultă că niciuna dintre acestea nu a fost înregistrată audio-video, motivația reținută vizând lipsa mijloacelor tehnice.

În cazurile în care audierea persoanei vătămate minore a fost realizată de procuror, s-a procedat, de regulă, la înregistrarea prin mijloace tehnice audio sau audio-video a audierii.

În contextul înregistrării audio-video a audierii victimei minore trebuie ca organele de cercetare penală să conștientizeze faptul că memoria copilului, în funcție și de vârsta sa, se poate șterge cu timpul; să aibă în vedere presiunea exercitată uneori chiar de persoanele din familie ca victima minoră să retracteze cele declarate inițial; să ia în calcul că înregistrarea audio-video reduce numărul audierilor și, pe cale de consecință, a retraumatizării victimei minore și, nu în ultimul rând că, respectivele înregistrări pot fi folosite inclusiv de instanțele de judecată.

1.3.3 Reaudierea victimei minore

S-au identificat cauze în care victimele minore au fost audiate în mod repetat de organele de cercetare penală, în prezența sau în lipsa unui avocat și a unui psiholog sau reprezentant al DGASPC, fără ca pregătirea acestuia din urmă să fie de fiecare dată indicată, iar ulterior și de procuror, în fața acestuia din urmă victimele minore fiind asistate de avocat și psiholog.

Practica reaudierii repetate a victimei a generat, uneori, declarații fluctuante ale acesteia, inadverențele dintre diferitele versiuni ale victimei nefiind de fiecare dată lămurite ulterior în cadrul anchetei.

1.3.4 Dificultăți în audierea victimelor minore

După cum am menționat și în precedent, cauzele penale având ca obiect infracțiuni împotriva libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor prezintă particularități specifice și dificultăți mai mari în comparație cu dosarele având ca obiect alte infracțiuni contra persoanei, în condițiile în care, de cele mai multe ori, în cazul acestor infracțiuni nu sunt identificați martori oculari, nu sunt descoperite mijloace materiale de probă, examinarea medico-legală este nerelevantă atunci când, din cauza formulării cu întârziere a sesizării, se efectuează după o perioadă mare de timp de la data presupusului raport sexual sau a particularităților anatomice ale victimei, iar autorul reclamat nu recunoaște comiterea faptei.

Astfel, din analiza dosarelor penale supuse controlului, au fost identificate următoarele dificultăți:

- inexistența sau insuficiența unor spații special concepute sau adaptate pentru audierea copiilor, situație în care nu poate fi controlat nici fluxul de persoane cu care aceștia intră în contact în momentele în care sunt aduși pentru respectiva activitate procesuală;

- refuzul victimei minore de a se prezenta și a da declarație în fața organelor de cercetare penală, cu precădere în cauzele penale în care sesizarea s-a realizat din oficiu sau de către terțe persoane;

- dificultăți de relaționare cu persoanele vătămate minore în contextul procedurilor derulate, generate de sentimentele de teamă și anxietate, coroborate și cu specializarea uneori insuficientă în domeniu a organelor de cercetare penală;

- revenirea victimei minore asupra declarației inițiale, ca urmare a trecerii timpului ori presiunii realizate de autor sau chiar de familia victimei în intervalul dintre audieri;

- lipsa unor echipe multidisciplinare și interinstituționale de intervenție în cazul unor astfel de situații, intervenții care să aibă la bază și elaborarea prealabilă a unor ghiduri în materie, care să se constituie în instrumente de maximă utilitate în anchetarea acestui gen de infracțiuni.

- lipsa, la nivel național, a unei metodologii specifice de audiere a victimelor minore ale infracțiunilor și, în special a victimelor infracțiunilor de abuz sexual.

1.4 Situații de practică neunitară

Specificitatea organizării Ministerului Public, ce derivă din modul de organizare ce are la bază controlul ierarhic, modul centralizat de organizare a formării profesionale continue, a condus la adoptarea unui mod cvasiunitar de abordare a instrumentării infracțiunilor ce au făcut obiectul controlului, nefiind identificate situații de practică neunitară.

În cadrul verificărilor desfășurate de inspectorii judiciari din cadrul Direcției de inspecție pentru procurori s-a solicitat Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin intermediul procurorului general, să comunice Inspecției Judiciare aspectele de practică neunitară constatate la nivelul parchetelor din subordine cu privire la infracțiunile privind viața sexuală comise asupra victimelor minore și analizele întocmite cu privire la acestea de către compartimentele de specialitate.

Prin Adresa nr. .../2020 din data de ... 2020 a Serviciului de Îndrumare și Control din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a comunicat Inspecției Judiciare că nu au fost înregistrate aspecte de practică neunitară, cu excepția celei comunicate Avocatului Poporului la data de ... 2020, sub nr. .../.../.../..., referitoare la oportunitatea modificării Codului penal în ce privește exprimarea unui consimțământ valabil al victimelor infracțiunilor contra libertății și integrității sexuale.

În cuprinsul Adresei indicate s-a comunicat Avocatului Poporului că *exprimarea unui consimțământ valabil echivalează cu existența discernământului persoanei care l-a exprimat și, implicit, conduce la concluzia că nu este necesară o prevedere specială care să impună stabilirea discernământului victimei minore care a consimțit la întreținerea unui raport/act sexual, deoarece această cerință se desprinde pe cale de interpretare din analiza incriminărilor care reglementează infracțiunile contra libertății sexuale comise asupra minorilor. Stabilirea valabilității consimțământului se face pe baza probatoriului administrat în cauză, adică în condițiile Codului de procedură penală.*

În acest sens s-a arătat că, prin incriminarea prevăzută de art. 220 Cod penal, legiuitorul a instituit o protecție specială a minorilor, stabilind, în primul rând, limita

de vârstă (15 ani - la acel moment) la care se poate accepta că o persoană minoră poate exprima un consimțământ valabil la întreținerea unui act sexual și, pe de altă parte, și în condițiile existenței unui astfel de consimțământ consecințele răspunderii penale nu sunt înlăturate, faptele comise asupra acestora fiind doar sancționate în limite mai blânde.

Pentru aceste motive s-a apreciat că nu se impune modificarea Codului de procedură penală în sensul introducerii obligativității efectuării expertizei medico-legale psihiatrice a victimei minore, în vederea stabilirii discernământului acesteia, arătându-se că, actuala reglementare oferă suficiente posibilități și garanții pentru stabilirea consimțământului victimei minore a unei infracțiuni, inclusiv privind libertatea și integritatea sexuală.

Serviciul de Îndrumare și Control din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a mai comunicat că, în lucrarea nr. .../.../.../.../...-.../..., vizând problema de drept *modalități de interpretare a art. 218 alin. 1 și 2 din Codul penal: absorbția actelor de agresiune sexuală doar în situația infracțiunii de viol în forma consumată a infracțiunii sau și în situația violului rămas în forma tentativei*, după verificarea jurisprudenței naționale s-a stabilit că încadrările juridice diferite au fost determinate de situațiile de fapt care configurau respectivele rezoluții infracționale.

Verificările au mai relevat și faptul că, în unele dosare în care autorii sunt minori care nu răspund penal, au fost sesizate organele abilitate pentru a se lua măsuri față de aceștia, iar în altele nu au fost sesizate.

S-au identificat cauze penale în care procurorii fie au motivat soluția procesuală raportat la un anumit temei juridic, dar au dispus-o în alt temei juridic, fie nu au reținut complet încadrarea juridică a faptelor și temeiul juridic în baza căruia au dispus soluțiile procesuale, fie nu s-au pronunțat asupra tuturor propunerilor de soluție procesuală formulate de organele de poliție judiciară.

2. Concluzii cu privire la practica instanțelor de judecată

2.1 Cauzele soluționate definitiv având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020

Verificările efectuate relevă că Înalta Curte de Casație și Justiție, Curțile de Apel și Curtea Militară de Apel nu au soluționat asemenea pricini în judecata în primă instanță, ci doar în calea de atac.

În circumscripția fiecărei curți de apel, pentru perioada de referință, au fost soluționate definitiv un număr de cauze având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, după cum urmează:

- Curtea de Apel Alba Iulia – 139 cauze, din care: viol - 64 cauze; act sexual cu un minor -64 cauze; agresiune sexuală -5 cauze; corupere sexuală - 6 cauze;

- Curtea de Apel Bacău – 225 cauze, din care viol - 92 cauze; act sexual cu un minor- 112 cauze; agresiune sexuală-13 cauze; corupere sexuală - 8 cauze;
- Curtea de Apel Brașov - 157 cauze, din care: viol - 52 cauze; agresiune sexuală - 23 cauze; act sexual cu un minor - 74 cauze; corupere sexuală - 8 cauze;
- Curtea de Apel București – 405 cauze, din care: viol- 168 cauze; agresiune sexuală - 35 cauze; act sexual cu un minor - 182 cauze; corupere sexuală a minorilor - 20 cauze;
- Curtea de Apel Cluj – 244 cauze, din care: viol-74 cauze; agresiune sexuală-18 cauze; act sexual cu un minor-128 cauze; corupere sexuală -23 cauze; racolare minori în scopuri sexuale-1 cauză;
- Curtea de Apel Constanța – 118 cauze, din care: viol - 56 cauze; agresiune sexuală - 10 cauze; act sexual cu un minor - 49 cauze; corupere sexuală - 3 cauze;
- Curtea de Apel Craiova – 168 cauze, din care: viol -73 cauze; act sexual cu un minor -79 cauze; agresiune sexuală -8 cauze; corupere sexuală - 8 cauze;
- Curtea de Apel Galați – 168 cauze, din care: viol- 69 cauze; act sexual cu un minor - 87 cauze; agresiune sexuală - 9 cauze; corupere sexuală- 3 cauze;
- Curtea de Apel Iași – 257 cauze; viol - 121 cauze; act sexual cu un minor- 106 cauze; agresiune sexuală - 18 cauze; corupere sexuală - 10 cauze; racolare minori în scopuri sexuale – 2 cauze;
- Curtea de Apel Oradea – 108 cauze; viol - 34 cauze, din care act sexual cu un minor - 61 cauze; agresiune sexuală - 5 cauze; corupere sexuală - 8 cauze.
- Curtea de Apel Pitești – 159 cauze, din care: viol - 42 cauze; act sexual cu un minor - 89 cauze; agresiune sexuală - 22 cauze; corupere sexuală - 4 cauze; racolare minori - 2 cauze;
- Curtea de Apel Ploiești – 207 cauze, din care: viol- 61 cauze; agresiune sexuală - 13 cauze; act sexual cu un minor - 127 cauze; corupere sexuală a minorilor - 4 cauze; viol și agresiune sexuală -1 cauză; viol și corupere sexuală - 1 cauză;
- Curtea de Apel Suceava – 136 cauze, din care: viol - 55 cauze; agresiune sexuală - 15 cauze; act sexual cu un minor - 60 cauze; corupere sexuală - 6 cauze;
- Curtea de Apel Târgu Mureș – 91 cauze, din care: viol - 45 cauze; act sexual cu un minor - 38 cauze; agresiune sexuală -5 cauze; corupere sexuală -3 cauze;
- Curtea de Apel Timișoara – 142 cauze, din care: viol -72 cauze; act sexual cu un minor - 39 cauze; agresiune sexuală - 14 cauze; corupere sexuală - 17 cauze;
- Curtea Militară de Apel – 8 cauze, din care: viol -1 cauză; act sexual cu un minor - 1 cauză; agresiune sexuală -3 cauze; corupere sexuală - 3 cauze.

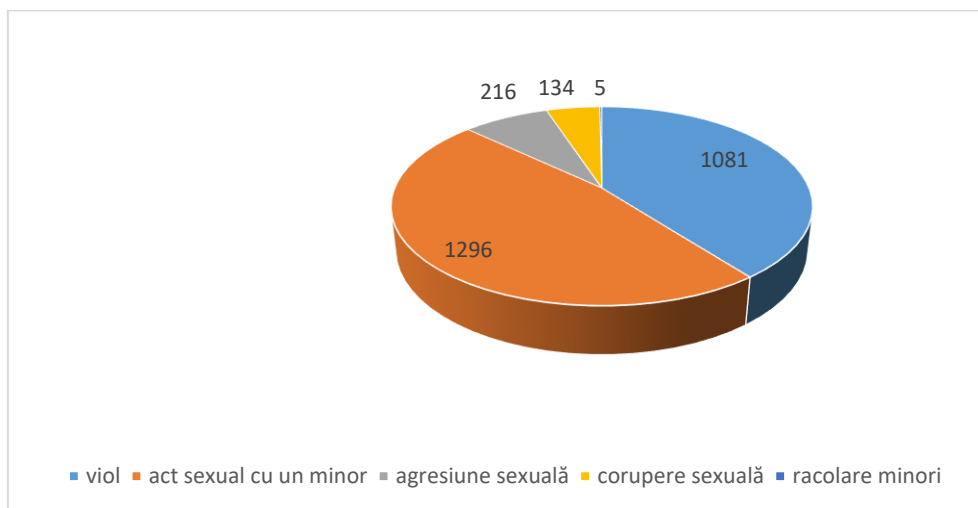
Centralizat, în perioada de referință au fost soluționate definitiv un număr de 2.732 de cauze cu obiectul menționat.

Defalcăt pe infracțiuni, situația se prezintă astfel: viol - 1081 cauze; act sexual cu un minor - 1296 cauze; agresiune sexuală - 216 cauze; corupere sexuală - 134 cauze și racolarea minorilor în scopuri sexuale - 5 cauze.

Menționăm că în datele menționate sunt incluse și tentativele la infracțiunile enumerate mai sus, iar în cazul în care o singură cauză viza mai multe infracțiuni, evidența a fost realizată prin raportare la infracțiunea mai gravă.

Analiza acestor cauze a fost realizată în Anexa nr. 1, prin sondaj, cu respectarea formatului de prezentare analitică și a procentului de eșantion stabilite prin ordinul inspectorului-șef nr. 83/2020.

Reprezentarea grafică se regăsește în figura următoare:

28

Instanțele au comunicat că **s-a pus în discuție valabilitatea consimțământului victimelor minore într-un număr de 252 cauze, respectiv:** Curtea de Apel Alba Iulia – 9 cauze; Curtea de Apel Bacău – 29 cauze; Curtea de Apel Brașov - 30 cauze; Curtea de Apel București – 71 cauze; Curtea de Apel Cluj – 6 cauze; Curtea de Apel Constanța – 1 cauză; Curtea de Apel Craiova – 15 cauze; Curtea de Apel Galați – 7 cauze; Curtea de Apel Iași – 43 cauze; Curtea de Apel Oradea – 5 cauze; Curtea de Apel Pitești – 3 cauze; Curtea de Apel Ploiești – 3 cauze; Curtea de Apel Suceava – 4 cauze; Curtea de Apel Timișoara – 12 cauze; Curtea Militară de Apel – 0 cauze.

Analiza acestor cauze a fost realizată în Anexa nr. 2, prin sondaj, cu respectarea formatului de prezentare analitică și a procentului de eșantion stabilite prin ordinul inspectorului-șef nr. 83/2020.

2.2 Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore înregistrate la curțile de apel și instanțele arondate acestora în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, soluționate ca urmare a admiterii unui acord de recunoaștere a vinovăției

Verificările efectuate relevă un număr redus de asemenea situații; în circumscripția fiecărei curți de apel, după cum s-a expus în cuprinsul raportului, au

fost soluționate: Curtea de Apel Alba Iulia – 14 cauze; Curtea de Apel Bacău – 1 cauză; Curtea de Apel Brașov – 1 cauză; Curtea de Apel București – 13 cauze; Curtea de Apel Cluj – 1 cauză; Curtea de Apel Constanța – 1 cauză; Curtea de Apel Craiova – 0 cauze; Curtea de Apel Galați – 1 cauză; Curtea de Apel Iași – 6 cauze; Curtea de Apel Oradea – 0 cauze; Curtea de Apel Pitești - 11 cauze; Curtea de Apel Ploiești – 5 cauze; Curtea de Apel Suceava – 0 cauze; Curtea de Apel Târgu Mureș – 1 cauză; Curtea de Apel Timișoara – 14 cauze; Curtea Militară de Apel – 0 cauze.

Centralizat, rezultă un număr de 69 cauze soluționate ca urmare a încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției.

În aceste cauze, potrivit celor expuse în cuprinsul raportului, se constată că, de regulă, instanțele au admis acordurile de recunoaștere a vinovăției.

Din punct de vedere al încadrării juridice a faptei, de regulă aceasta a fost cea de "act sexual cu un minor", prev. de art. 220 Cod penal, iar din perspectiva pedepsei principale aplicate, rezultă că, de regulă, s-a dispus condamnarea inculpatului la o pedeapsă cu închisoarea, a cărei executare a fost deseori suspendată sub supraveghere.

Având în vedere că procedura acordului de recunoaștere a vinovăției conform art. 478 Cod de procedură penală și judecata în procedura simplificată conform art. 374 alin. (4) cod de procedură penală raportat la art. 396 alin. (10) cod de procedură penală prezintă o serie de trăsături comune, o analiză comună se regăsește *infra*.

2.3 Cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore, înregistrate în perioada 1 februarie 2014 – 29 iulie 2020, soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării

Verificările efectuate relevă un număr redus de asemenea situații; în Curțile de apel și instanțele arondate au menționat că, în perioada de referință nu au fost identificate cauze soluționate prin desființarea soluției de renunțare la urmărirea penală și dispunerea clasării, cu următoarele excepții: Curtea de Apel București – 1 cauză; Curtea de Apel Cluj – 1 cauză; Curtea de Apel Iași – 3 cauze; Curtea de Apel Ploiești – 1 cauză; Curtea de Apel Târgu Mureș – 3 cauze; Curtea de Apel Timișoara – 2 cauze.

Centralizat, rezultă un număr de 11 cauze.

În cauzele menționate, de regulă, instanțele au desființat soluția de renunțare la urmărirea penală și au trimis cauza la procuror, pentru a completa urmărirea penală; încadrarea juridică a faptei a fost, de regulă, cea de "act sexual cu un minor", prev. de art. 220 Cod penal.

2.4 Evaluarea practicii instanțelor de judecată

Cu titlu prealabil, subliniem că, în prezenta lucrare, atât verificările efectuate cât și constatările inspectorilor judiciari au fost subsumate principiului respectării

independenței judecătorului și supunerii numai legii, astfel încât în cele ce urmează nu se va proceda la o analiză a modului de instrumentare a respectivelor cauze sau a aprecierii probelor administrate și cu atât mai puțin la o evaluare a legalității sau temeiniciei hotărârilor analizate.

Prezentul raport se dorește a fi un instrument util în sprijinul identificării practicilor conturate la nivelul tuturor instanțelor judecătorești, a particularităților acestor tipuri de cauze, prin raportare la ansablul reglementărilor legale care guvernează materia, fără însă a fi puse în discuție soluțiile pronunțate.

Potrivit datelor comunicate de către instanțe și constatările expuse, concluzionăm următoarele:

2.4.1 Specializarea completurilor de judecată care soluționează cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale comise asupra unor victime minore

Potrivit relațiilor comunicate de instanțe și verificărilor efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, rezultă că, de regulă, cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore se soluționează de completele de judecată specializate în materie penală, la anumite instanțe existând și complete specializate în soluționarea cauzelor cu minori. O specializare distinctă nu se regăsește însă la nivelul anumitor instanțe, de regulă, cu un număr redus de judecători, care judecă în mai multe materii sau chiar în toate materiile.

De regulă, specializarea în soluționarea (tuturor) cauzelor cu minori (nu în mod distinct pentru cauzele privind infracțiunile la viața sexuală cu victime minore) este alocată completului de judecată specializat în materie penală, fără a rezulta însă și o formare profesională a judecătorilor distinctă, dedicată, constantă în timp, în materia ce formează obiectului controlului.

Or, doar o formare profesională dedicată este de natură să asigure o veritabilă specializare a judecătorului. Constituirea completurilor specializate este, desigur, un aspect care ține de organizarea și funcționarea instanței, decis prin raportare la resursele umane și volumul de activitate. Indiferent însă dacă o cauză în această materie este soluționată de un judecător care intră într-un complet specializat sau de către un judecător care soluționează în mai multe materii, este important să se asigure pregătirea profesională specifică a acestuia în materia în discuție.

În perioada de referință, potrivit relațiilor comunicate, pe parcursul anilor 2014-2020, Institutul Național al Magistraturii a abordat teme referitoare la infracțiunile la viața sexuală cu victime minore pe parcursul a diferite activități de formare dedicate justiției pentru minori, chiar dacă nu a desfășurat forme de pregătire profesională dedicate în mod exclusiv acestui subiect - investigarea și soluționarea cauzelor privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore. În cadrul formării profesionale continue, în perioada de referință, s-au organizat astfel de activități de

formare, însă numărul lor este redus (1 seminar în 2015; 2 seminare în 2016, 1 seminar în 2017 și 1 seminar în 2019).

Pe lângă pregătirea profesională individuală constantă a fiecărui judecător în parte, apreciem necesară continuarea formării profesionale continue (centralizate și la nivel descentralizat), de natură să asigure specializarea judecătorului în materia în discuție, facilitarea unor întâlniri dedicate și diseminarea unor bune practici în materie.

2.4.2 Modul de audiere a persoanei vătămate minore

Verificările efectuate prin sondaj relevă că în cauzele în discuție, regula în audierea persoanei vătămate minore o reprezintă respectarea dispozițiilor art. 380 și art. 111 - 113 Cod procedură penală.

Totodată, se constată următoarele:

- în ceea ce privește **persoanele prezente la audierea victimei minore:**

- asistența juridică a persoanei vătămate minore este obligatorie conform art. 93 Cod procedură penală, iar audierea acesteia are loc în prezența unui avocat, desemnat din oficiu în marea majoritate a cauzelor; prin excepție, în foarte puține cauze, persoana vătămată are avocat ales;

- în majoritatea cazurilor, în etapa judecătii, audierea persoanei vătămate minore are loc în prezența inculpatului și a avocatului acestuia; în unele cauze s-a procedat la audierea separată a persoanei vătămate minore, fără prezența inculpatului;

- în unele cauze, la audierea persoanei vătămate minore participă și un psiholog, măsura de a dispune participarea acestuia fiind la aprecierea instanței;

- de regulă, la audierea victimei minore participă reprezentantul legal al acesteia (cu excepția situațiilor în care: reprezentantul legal este făptuitorul; reprezentantul legal nu se află în țară sau nu se prezintă în instanță; reprezentantul legal este decăzut din drepturi; nedesemnarea unui reprezentant legal al persoanei vătămate minore, care provine din familii dezorganizate; persoana vătămată solicită expres audierea sa în absența reprezentantului său legal);

- din perspectiva **locului în care se realizează audierea:**

De regulă, audierea persoanei vătămate minore nu se realizează într-o incintă concepută sau adaptată acestui scop, astfel cum prevăd dispozițiile art. 111 alin. (6) Cod procedură penală, majoritatea instanțelor neavând condițiile de infrastructură și materiale necesare pentru aplicarea dispoziției normative expuse, în situațiile în care ar aprecia necesară audierea în această modalitate.

În faza judecătii, analiza dosarelor verificate relevă că audierea persoanelor vătămate minore are loc, în cele mai multe cazuri, în sala de judecată, în care deseori se declară ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală.

Audierea persoanei vătămate într-o incintă distinctă/prin intermediul mijloacelor audio-video, fără ca persoana vătămată să fie prezentă fizic în sala de

judecată se realizează numai la instanțele, puține la număr, care beneficiază de condiții adecvate de spațiu și dotări.

În situații particulare, în judecata în primă instanță, s-a procedat la audierea persoanei vătămate minore la sediul DGASPC.

- din perspectiva **publicității ședinței de judecată:**

Verificările efectuate relevă că, de regulă, audierea persoanelor vătămate minore are loc în ședință nepublică, în condițiile art. 352 Cod procedură penală, fiind dispusă de către instanță, urmare a punerii acestei cereri în dezbateri. În anumite cazuri, măsura judecării în ședință nepublică s-a dispus doar pentru momentul audierii minorului.

- în ceea ce privește **reaudierea persoanei vătămate:**

- persoana vătămată este audiată în faza de urmărire penală; hotărârile judecătorești analizate relevă faptul că în cursul urmăririi penale, deseori sunt luate declarații persoanei vătămate, succesiv, la intervale diferite de timp;

- de regulă, persoana vătămată este reaudiată de către instanță în cursul judecării, cu excepția situațiilor în care: aceasta nu se prezintă; judecata are loc în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii; starea emoțională deteriorată a persoanei vătămate nu permite audierea acesteia; se apreciază că audierea ar putea constitui o nouă traumă pentru victimă.

- în judecata în primă instanță, au fost identificate situații precum: instanța a apreciat că nu este necesară reaudierea persoanei vătămate; s-a dispus emiterea unui mandat de aducere pentru persoana vătămată; s-a realizat audierea și reaudierea persoanei vătămate în judecata în primă instanță;

- în judecata în apel, au fost identificate situații precum: chiar dacă persoana vătămată a fost audiată în judecata în primă instanță, a fost reaudiată și în apel; în unele cazuri, urmare a solicitării exprese, s-a apreciat că nu se mai impune reaudierea persoanei vătămate și în judecata în apel;

Se constată, în general, că în cursul cercetării judecătorești nu se procedează în mod automat la reaudierea persoanei vătămate minore, victimă a unei infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, reaudierea având loc, în special în calea de atac, numai cu titlu de excepție.

Reaudierea persoanei vătămate minore se realizează, de regulă, atunci când: inculpatul nu recunoaște săvârșirea faptei și se insistă în audierea minorului-victimă, cu intenția de a folosi declarația acestuia în apărare; se pune în discuție consimțământul minorului în raportul/actul sexual; există un probatoriu redus, constând deseori în declarația inculpatului și a persoanei vătămate; există contradicții în declarațiile persoanei vătămate; sunt necesare lămuriri cu privire la situația de fapt.

2.4.3 Dificultăți în audierea persoanelor vătămate minore

Relațiile comunicate de către instanțe și analiza cauzelor verificate de către inspectorii judiciari relevă existența mai multor dificultăți în audierea persoanelor vătămate minore (în egală măsură în audierea oricărui minor, indiferent de calitatea sa procesuală), victime ale unor infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, precum:

- lipsa unor incinte special concepute sau adaptate pentru audierea copiilor și lipsa unor fluxuri bine delimitate (de intrare și ieșire) până la/de la sala de judecată;

- existența unor dificultăți în crearea unei atmosfere propice comunicării cu un minor, într-un limbaj adaptat nivelului de înțelegere al acestuia, prin raportare la dotările materiale existente în instanțe, atmosfera specifică ședinței de judecată, numărul semnificativ al participanților și caracterul solemn al procedurii judiciare;

- prezentarea persoanei vătămate la instanță fără reprezentantul legal sau dificultăți în identificarea reprezentantului legal, al cărui domiciliu nu poate fi identificat și nici persoana minoră nu cunoaște cum poate fi contactat acesta, fiind vorba în special despre minori aflați într-o situație familială și socială dificilă; nedesemnarea reprezentantului legal al persoanei vătămate minore, care provine din familii dezorganizate;

- în cazul audierii persoanei vătămate prin intermediul mijloacelor audio-video, caracterul neprietenos al acestei modalități și dificila realizare a conexiunii psihologice dintre judecător și victimă;

- refuzul persoanei vătămate de a se prezenta și a da declarație în fața instanței;

- dificultăți de relaționare cu persoanele vătămate minore în contextul procedurilor derulate, generate de sentimentele de teamă și anxietate;

- starea emoțională deteriorată a persoanelor vătămate la momentul prezentării în fața instanței;

- sentimentele de jenă, rușine sau frică resimțite de persoana vătămată minoră, audierea acesteia constituind de cele mai multe ori o experiență foarte traumatizantă;

- schimbarea declarațiilor victimei, ca urmare a trecerii timpului ori presiunii realizate de inculpat/chiar familia victimei în intervalul dintre audieri.

Prin raportare la verificările și constatările din cuprinsul prezentului raport, apreciem că reglementările legale actuale privitoare la modul de desfășurare a procedurilor judiciare ar trebui adaptate situațiilor specifice audierii copiilor. Aceștia, indiferent de calitatea deținută în proces - victimă, inculpat, martor - trebuie pregătiți pentru audiere și trebuie să cunoască modul de derulare a procedurilor. Relațiile comunicate de către instanțe relevă situații frecvente în care condițiile generale actuale de desfășurare a ședinței de judecată nu sunt de natură să asigure confortul psihic și fizic al copiilor.

În acest sens, apreciem că reglementările actuale pot fi adaptate, una dintre propunerile *de lege ferenda* fiind cea a **modificării dispozițiilor Codului de procedură penală, respectiv art. 111 alin. (6) Cod procedură penală, în sensul ca măsurile privind desfășurarea audierilor în incinte concepute sau adaptate acestui scop și, respectiv, prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor să dobândească forță obligatorie.**

Prezența psihologului la audierea victimei minore este importantă chiar de la primele declarații pe care aceasta urmează să le dea în cadrul procedurilor judiciare, având în vedere necesitatea pregătirii psihologice a copilului în vederea redării unor evenimente traumatizante, modul de exprimare al copilului - specific nivelului său de dezvoltare sau starea emoțională în care se regăsește la momentul audierii. Psihologul poate sprijini victima minoră în exprimarea situației de fapt corespunzătoare realității, în transpunerea în cuvintele cele mai potrivite a experienței prin care a trecut și a detaliilor relevante și în susținerea sa afectivă pe parcursul audierilor, în scopul evitării victimizării secundare.

Actualele dispoziții ale Codului de procedură penală nu instituie obligația participării unui psiholog sau reprezentant al Direcției de Asistență Socială și Protecție a Copilului la procedurile judiciare în care victimele sunt minori.

Art. 111 alin. (6) prevede anumite *reguli cu caracter facultativ*, respectiv că, în cazul persoanelor vătămate pentru care a fost stabilită în condițiile legii existența unor nevoi specifice de protecție, organul judiciar **poate** dispune una sau mai multe dintre următoarele măsuri, atunci **când este posibil** și când acesta **apreciază** că nu se aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților:

- a) audierea acestora în incinte concepute sau adaptate acestui scop;
- b) audierea acestora prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor;
- c) audierea acestora, cât și eventuala lor reaudiere se realizează de aceeași persoană, dacă acest lucru este posibil și dacă organul judiciar apreciază că aceasta nu aduce atingere bunei desfășurări a procesului ori drepturilor și intereselor părților.

Având în vedere caracterul facultativ, în prezent, al dispozițiilor procedurale menite să reglementeze modul de desfășurare a audierii victimelor cu nevoi specifice de protecție și să le garanteze drepturile, precum și necesitatea asigurării respectivelor măsuri în toate situațiile, cu atât mai mult cu cât atât consecințele în plan psihologic și emoțional pe care procedurile de audiere le pot produce asupra victimelor minore, cât și cele privind parcursul anchetei penale nu pot fi anticipate de organul judiciar (încă de la momentul sesizării), oricât de diligent ar acționa, apreciem că se impune **modificarea respectivelor dispoziții ale codului de procedură penală, în sensul ca măsurile privind desfășurarea audierilor în incinte**

concepute sau adaptate acestui scop și, respectiv, prin intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor să dobândească forță obligatorie.

Prin aceste modificări s-ar realiza, în opinia noastră, o deplină armonizare a reglementărilor interne cu cele internaționale, în special cu *Recomandarea nr. R (85) 11 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind poziția victimei în cadrul dreptului penal și al procedurii penale* cuprinse la lit. C cu denumirea *Audierea victimei*, conform cărora în toate fazele procedurii, *audierea victimei trebuie să se desfășoare într-o manieră care să țină seama pe deplin de situația sa personală, de drepturile și demnitatea sa. În măsura în care acest lucru este posibil și adecvat situației, copiii, bolnavii și persoanele handicapate mintal trebuie audiate în prezența părinților sau gardienilor sau a altor persoane calificate pentru a le asista*, măsura contribuind atât la consolidarea principiului respectării interesului superior al copilului în cadrul procedurilor judiciare cât și la desfășurarea procedurilor judiciare la standarde înalte de calitate.

Ca atare, apreciem benefică pentru interesele copilului reglementarea asistenței obligatorii a acestuia pe parcursul întregii proceduri judiciare, încă de la prima declarație, de către un psiholog sau un alt specialist în consilierea victimelor.

Practica analizată a relevat deseori situații în care, în condițiile unui probatoriu redus, evaluarea psihologică a victimei a avut un rol important în aprecierea asupra valabilității consimțământului exprimat de aceasta. Opinia unui specialist are o importanță covârșitoare în evaluarea unor eventuale traume psihice ale minorului, în realizarea unei veritabile radiografii a psihicului victimei, în unele cazuri inclusiv asupra credibilității sale.

Verificările efectuate au evidențiat că, în cele mai multe cazuri, efectuarea unei evaluări psihologice a victimei minore la un interval de timp cât mai apropiat de data săvârșirii faptei a fost de natură să ofere o reflexie mai relevantă a circumstanțelor faptice.

Având în vedere natura cauzelor care formează obiectul controlului, dificultățile ivite în practică în legătură cu determinarea valabilității consimțământului exprimat în aceste cauze de către victimele minore și impactul pe care astfel de fapte, dar și desfășurarea procedurilor judiciare îl pot produce asupra acestora, justifică, în opinia noastră, *de lege ferenda*, **reglementarea legală a obligativității efectuării unei evaluări psihologice a persoanei vătămate minore.**

Sub acest aspect, opinia unui specialist în psihologie este unul dintre criteriile pe care jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului le recomandă, *inter alia*, în analiza credibilității uneia dintre părți (cauza I.G. c. Moldovei, par. 43).

Cauzele privind viața sexuală cu victime minore pot fi deosebit de traumatizante pentru acestea. Persoanele vătămate minore deseori trăiesc sentimente de teamă, anxietate, rușine, vinovăție, confuzie. Situația este cu atât mai dificilă în cazurile în

care inculpatul este chiar părintele, o rudă ori o persoană apropiată sau părintele persoanei vătămate are tendința de a îl proteja pe celălalt părinte/concubin, în detrimentul victimei minore, ori diminuează importanța faptei sau a consecințelor acesteia asupra copilului, pentru a proteja inculpatul de rigorile legii penale, victima confruntându-se uneori chiar și cu culpabilizarea din partea familiei sau a comunității.

Aceste aspecte reprezintă argumente suplimentare pentru instituirea obligativității audierii victimei minore, într-o incintă separată, în prezența unui psiholog, cu realizarea obligatorie a unei evaluări psihologice a ei, cât mai aproape de data săvârșirii faptei.

Pentru aceleași considerente, în condițiile în care procedura de judecată presupune dezbateri orale, în prezenta unui număr nelimitat de persoane și care au aptitudinea producerii unor traume suplimentare persoanei vătămate minore dar și martorului minor, iar, potrivit dispozițiilor legale actuale (art. 352 Cod procedură penală), desfășurarea ședinței nepublice este o măsură lăsată la aprecierea instanței, propunem analizarea oportunității modificării legislative în sensul ***desfășurării obligatorii a întregii proceduri cu victime minore în fața instanței, în ședință nepublică.***

Tot astfel cum dispozițiile legale (art. 509 alin. 2 Cod procedură penală) prevăd că ședința de judecată în cauzele cu inculpați minori este nepublică, pentru identitate de rațiuni și egalitate de tratament, și în cazul persoanelor vătămate minore, victime ale unor infracțiuni privind viața sexuală, s-ar impune o reglementare similară.

Tot din perspectiva asigurării garanțiilor privind audierea persoanelor vătămate minore, apreciem necesară eliminarea unei necorelări legislative între dispozițiile art. 93 alin. (4) și art. 281 alin. (1) lit. f) Cod procedură penală.

Astfel, dispozițiile art. 93 alin. (4) Cod procedură penală, potrivit cărora *asistența juridică este obligatorie când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă*, nu sunt corelate cu cele cuprinse în art. 281 alin. (1) lit. f) Cod procedură penală, în sensul că nu este reglementată sancțiunea nulității absolute și în cazul în care persoana vătămată este audiată în absența unui avocat.

Dispozițiile art. 281 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală, cu denumirea marginală *Nulitățile absolute*, prevăd că *determină întotdeauna aplicarea nulității încălcarea dispozițiilor privind... asistarea de către avocat a suspectului sau a inculpatului, precum și a celorlalte părți, atunci când asistența este obligatorie*, însă persoana vătămată (subiect procesual principal, la fel ca suspectul) lipsește din această enumerare. S-ar impune astfel analiza oportunității **modificării acestui text prin includerea persoanei vătămate în cadrul participanților pentru care asistența**

juridică fiind obligatorie, nerespectarea obligației atrage sancțiunea nulității absolute.

În felul acesta apreciem că s-ar înlătura diferența de tratament juridic între suspect, inculpat și persoana vătămată, aceasta din urmă fiind plasată pe o poziție de inferioritate pentru care nu pot fi găsite suficiente rațiuni, părând mai degrabă o regretabilă omisiune a legiuitorului.

2.4.4 Standardul de probațiune în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore

Din relațiile comunicate de către instanțe și din verificările efectuate prin sondaj de către inspectorii judiciari, se observă că nu se identifică un standard de probațiune specific și general aplicabil în cauzele privind infracțiuni la viața sexuală cu victime minore.

Standardul de probațiune este cel general în materie penală, respectiv standardul probei dincolo de orice dubiu rezonabil, cu aplicarea principiului "in dubio pro reo"; probatoriul ce se administrează în aceste tipuri de cauze se apreciază de magistrați în fiecare caz în parte, în funcție de atitudinea inculpatului de recunoaștere sau negare a comiterii faptei, dar și de circumstanțele comiterii faptei.

Se constată că în aceste cauze, de regulă, sunt administrate următoarele mijloace de probă: declarația persoanei vătămate, declarația inculpatului, declarațiile martorilor; în unele cazuri, rapoarte de expertiză sau de constatare (de regulă medico-legale), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate, ori rapoarte de expertiză criminalistică privind evaluarea comportamentului simulat.

2.4.5 Aspecte privind procedura acordului de recunoaștere a vinovăției conform art. 478 Cod de procedură penală și judecata în procedura simplificată conform art. 374 alin. (4) Cod de procedură penală raportat la art. 396 alin. (10) Cod de procedură penală în cauzele care formează obiectul controlului

Cele două instituții juridice reprezintă modalități ale justiției negociate, judecata în procedura simplificată fiind introdusă inițial prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor ("Mica Reformă"), în prezent ambele fiind reglementate în codul de procedură penală, în cuprinsul dispozițiilor art. 478-488 cod de procedură penală, care reglementează acordul de recunoaștere a vinovăției precum și în cuprinsul dispozițiilor art. 374 alin. (4), art. 375, art. 377, art. 396 alin. (10), norme care consacră cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii și procedura corespunzătoare, fixând condițiile de formă și de fond specifice judecății în procedura simplificată.

Analiza pe care ne propunem să o facem se va limita la unele aspecte de ordin practic care au rezultat din verificările efectuate pe baza obiectivelor prezentului

control, având drept scop identificarea posibilelor atingeri pe care respectivele proceduri le-ar putea aduce intereselor persoanelor vătămate minore.

Pornind de la constatările în sensul că o parte semnificativă numeric a cauzelor finalizate prin rechizitoriu având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale cu victime minore se soluționează de instanțele de judecată în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, în care recunoașterea inculpatului reprezintă elementul central, iar o altă categorie de cauze, mai puține, se finalizează prin încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției, apare deosebit de important rolul judecătorului în analiza atentă a acestor cauze, astfel încât, fără să fie afectate beneficiul acordat de legiuitor inculpatului și drepturile acestuia, procedurile judiciare să demonstreze, mai presus de orice îndoială, că sunt respectate și principiile interesului superior al copilului și cel al egalității armelor.

În sensul menționat pot fi avute în vedere, *mutatis mutandis*, considerentele Curții Constituționale care, prin Decizia nr. 423 din 9 iunie 2015, a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 488/4 alin. (5) din Codul de procedură penală, constatând că soluția legislativă potrivit căreia contestația privind durata procesului penal se soluționează fără participarea părților și a procurorului este neconstituțională, reținând, în acest sens, că „*principiul egalității armelor și dreptul la apărare prevăd ca fiecare parte să dispună de posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajoasă față de adversarul său. Or, din această perspectivă, Curtea constată că, prin absența dezbaterilor contradictorii, suspectul, persoana vătămată, partea civilă și partea responsabilă civilmente nu pot contesta, în niciun fel, susținerile contrare argumentelor lor*”, continuând prin a sublinia că, „*din perspectiva contradictorialității și oralității, ca elemente esențiale ale egalității armelor și ale dreptului la un proces echitabil, Curtea constată că legea procesual penală trebuie să prevadă posibilitatea părților, subiecților procesuali principali și procurorului de a dezbate, în mod efectiv, argumentele susținute cu privire la caracterul rezonabil sau nerezonabil al duratei procesului penal și că, așa fiind, pentru realizarea acestor garanții este necesară citarea lor*”.

Totodată, cu referire la desfășurarea procedurii simplificate, prin decizia Curții Constituționale nr. 220/17.04.2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 374 alin. (4), art. 375 și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală prezintă relevanță din perspectiva analizată următoarele considerente:

“*Curtea a statuat că reducerea limitelor speciale de pedeapsă ca urmare a recunoașterii învinuirii nu poate fi convertită într-un drept fundamental, ci reprezintă un beneficiu acordat de legiuitor, potrivit politicii sale penale, în anumite condiții, printre care se numără și recunoașterea în totalitate a faptelor reținute în sarcina inculpatului, tocmai caracterul integral al recunoașterii învinuirii fiind cel care face inutilă efectuarea cercetării judecătorești, așa cum este reglementată*

aceasta de dispozițiile art. 374 alin. (5) - (10) din actualul Cod de procedură penală. Având în vedere efectele procedurii de judecată simplificată, instanța poate respinge, în baza unor criterii obiective și rezonabile, cererea formulată de inculpat, întrucât, indiferent că recunoașterea învinuirii este totală sau parțială, ceea ce prevalează este existența unui proces echitabil, despre care nu se poate vorbi în măsura în care se neagă principiul aflării adevărului. Prin urmare, nu simpla recunoaștere a învinuirii, chiar și integrală, este determinantă pentru a se da eficiență unui proces echitabil desfășurat în limitele legalității și imparțialității, aceasta constituind doar o condiție procedurală, ci stabilirea vinovăției inculpatului cu privire la faptele reținute în sarcina sa.

De altfel, având în vedere tocmai riscul exercitării de presiuni asupra inculpatului spre a-și recunoaște vinovăția și cu privire la fapte pe care nu le-a săvârșit, posibilitatea instanței de a respinge cererea de judecare a cauzei potrivit procedurii simplificate constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Judecătorul nu este obligat, în absența convingerii cu privire la sinceritatea inculpatului - chiar dacă acesta recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa -, să admită cererea formulată de inculpat, ceea ce reprezintă o materializare a principiului constituțional al înlăptuirii justiției de către instanțele judecătorești, consacrat de art. 124 din Legea fundamentală. Prin urmare, instanța are posibilitatea de a respinge cererea inculpatului, chiar și în condițiile unei recunoașteri totale a faptelor reținute în sarcina sa, atunci când nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei și consideră că judecata nu poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ci trebuie să se facă potrivit dreptului comun.”

Apreciem că aceste considerente trebuie valorificate în aceeași măsură și în ceea ce privește interesele persoanelor vătămate minore.

Este adevărat că după verificarea îndeplinirii cumulative a condițiilor de admisibilitate a procedurii simplificate în faza de judecată și ascultării inculpatului, instanța în conformitate cu dispozițiile art. 375 alin. (1) cod de procedură penală procedează la punerea în discuție a cererii, după care, luând concluziile procurorului și ale celorlalte părți, se pronunță asupra acesteia. În conformitate cu dispozițiile art. 81 alin. (1) lit. b) și cu art. 375 alin. (2) cod de procedură penală persoana vătămată are dreptul de a participa la dezbaterile privind admisibilitatea procedurii simplificate pentru inculpat și de a pune concluzii.

Tot atât de adevărat este că, potrivit art. 377 alin. (5) din Codul de procedură penală, dacă după admiterea cererii inculpatului de a fi judecat în procedură simplificată instanța constată că pentru stabilirea încadrării juridice este necesară administrarea altor probe, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice,

constată același lucru, luând concluziile procurorului și ale părților, dispune efectuarea cercetării judecătorești potrivit procedurii comune.

În acest sens Curtea Constituțională, prin decizia nr. din 25 februarie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 375 din Codul de procedură penală a reținut următoarele: *În continuare, referitor la procedura recunoașterii învinuirii, Curtea observă că instanța poate respinge, în baza unor criterii obiective și rezonabile, cererea formulată de inculpat, întrucât ceea ce prevalează este garantarea unui proces echitabil, principiu indisolubil legat de aflarea adevărului. Prin urmare, simpla recunoaștere a învinuirii, chiar și integrală, nu este determinantă pentru a da eficiență unui proces echitabil, desfășurat în limitele legalității și imparțialității, aceasta constituind doar o condiție procedurală, ci stabilirea vinovăției inculpatului cu privire la faptele reținute în sarcina sa. Astfel, judecătorul nu este obligat, în absența convingerii cu privire la sinceritatea inculpatului - chiar dacă acesta recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa - să admită cererea formulată de inculpat, ceea ce reprezintă o materializare a principiului constituțional al îndeplinirii justiției de către instanțele judecătorești, consacrat de art. 124 din Legea fundamentală. Prin urmare, instanța are posibilitatea de a respinge cererea inculpatului, chiar și în condițiile unei recunoașteri totale a faptelor reținute în sarcina sa, atunci când nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei și consideră că judecata nu poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ci trebuie să se facă potrivit dreptului comun.*

30

Potrivit art. 374 alin. (4) coroborat cu art. 375 alin. (2) și art. 377 din Codul de procedură penală, în cursul cercetării judecătorești simplificate, pot fi administrate în suplimentarea probatoriului administrat în faza de urmărire penală probe cu înscrisuri.

Totuși, verificările efectuate în prezenta lucrare relevă varietatea deosebit de mare a abordărilor în instrumentarea acestor cauze de către organele judiciare; totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în hotărârile de condamnare a statului român, a evidențiat o serie de vulnerabilități incontestabile privind modul de administrare a acestui tip de cauze din perspectiva probelor administrate și modului de apreciere a valabilității consimțământului exprimat de victima minoră.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a tratat drepturile victimei din mai multe perspective când a recunoscut victimei în mod distinct dreptul la un proces echitabil; când drepturile victimei au fost integrate în cerința proporționalității în ceea ce privește garanțiile recunoscute acuzatului conform art. 6 din Convenție și, poate cel mai important, când au fost impuse obligații pozitive în sarcina Părților Contractante pentru a asigura victimei dreptul la viață (art. 2 CEDO), dreptul de a nu fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane

sau degradante (art. 3 CEDO), precum și dreptul la respectarea vieții private și de familie (art. 8 CEDO).

Fără a contesta garanțiile pe care legiuitorul le-a oferit tuturor participanților la procedurile judiciare în situația încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției sau a judecării în procedura simplificată, apreciem că aspectele constatate ar justifica, în opinia noastră, o analiză distinctă și aprofundată privind instrumentarea acestui tip de cauze, în considerarea faptului că principiul celerității procedurilor judiciare nu ar putea așeza pe un plan secund principiul aflării adevărului, iar potrivit principiului egalității armelor, în cazul infracțiunilor de acest gen, verificările efectuate au evidențiat că victimele minore sunt, în cele mai multe cazuri, în imposibilitatea de a-și proteja interesele și chiar de a realiza situația în care se află, obligația ocrotirii principiului interesului superior al copilului transpunându-se într-o obligație pozitivă impusă statului român prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

2.4.6 Criterii de apreciere a valabilității consimțământului victimelor minore prin raportare la vârsta acestora

Libertatea sexuală reprezintă dreptul fundamental al individului de a hotărî asupra modului de satisfacere a propriului instinct sexual, fiind obligat însă să respecte libertatea sexuală a celorlalți. Libertatea sexuală nu constituie doar o valoare individuală, ci și una etico-socială. Demnitatea persoanei nu poate subzista în absența libertății și integrității sale sexuale, iar libertatea sexuală individuală nu poate aduce atingere libertății sexuale a altor persoane și nici regulilor de conviețuire socială.

În scopul asigurării unei protecții adecvate a acestei valori sociale, integrată în conceptul mai larg al dreptului fundamental la libertate și integritate corporală, noul cod penal incriminează faptele contra libertății și integrității sexuale în capitolul VIII din Titlul I, respectiv: violul (art. 218); agresiunea sexuală (art. 219); actul sexual cu un minor (art. 220); coruperea sexuală a minorilor (art. 221), racolarea minorilor în scopuri sexuale (art. 222) și hărțuirea sexuală (art. 223).

Cu referire la diferențierile dintre infracțiunile menționate mai sus, în doctrina interbelică s-a exprimat opinia potrivit căreia minora *poate* să exprime un consimțământ valabil la întreținerea unui raport sexual odată cu ajungerea sa la pubertate, respectiv după prima menstruație.

Evoluția doctrinei și a practicii în materie a condus la concluzia că nu ar trebui să prezinte relevanță *criteriul fiziologic*, ci *dezvoltarea psihofizică* a persoanei minore, aceasta urmând a fi apreciată în fiecare caz în parte. Așadar, valabilitatea consimțământului exprimat de minor trebuie stabilit în funcție de stadiul dezvoltării sale psihofizice, dar și de experiența de viață acumulată până la data exprimării

acordului sau alte elemente care pot să rezulte din manifestările minorului înainte sau după comiterea actului sexual.

Consimțământul, din perspectiva analizată, *reprezintă exprimarea acordului de voință în mod liber de către victimă cu privire la realizarea raportului sexual ori a actului sexual.*

Aprecierea valabilității consimțământului este atributul exclusiv al organului judiciar, fiind absolut necesar însă a se stabili *dacă victima minoră a înțeles sau nu semnificația actului sexual și a tuturor consecințelor pe care acesta le implică pentru persoana sa, evoluția ei fizică și emoțională.*

Aceasta întrucât dezvoltarea comportamentului sexual face parte din experiențele fiecărui copil, copiii manifestând comportamente sexuale încă de timpuriu, însă pasul spre o activitate sexuală propriu-zisă trebuie decis în mod liber și făcut astfel încât acesta să nu prejudicieze sau să pericliteze dezvoltarea fizică sau psihică a copilului implicat într-o astfel de activitate.

Ansamblul legislativ prezintă unele particularități în cazul procedurilor judiciare penale cu victime minore.

Potrivit ansamblului de norme juridice aplicabile în prezent, prin alinierea legislației interne la normele și recomandările internaționale, drepturile persoanei vătămate minore în procesul penal au cunoscut un progres în ultimii ani.

Pronunțarea unei soluții legale și temeinice care să corespundă nevoilor societății precum și îndeplinirii unei justiții de calitate implică efortul susținut al organelor judiciare de a așeza în echilibru drepturile inculpatului și pe cele ale persoanei vătămate minore, prin luarea în considerare a tuturor elementelor de fapt și de drept, prin aplecarea asupra tuturor detaliilor și particularităților unui caz, atât din punct de vedere juridic, cât și social, pentru determinarea corectă a motivelor și circumstanțelor care au determinat săvârșirea faptei de către inculpat cât și dimensiunea impactului pe care fapta antisocială l-a produs asupra victimei minore pe termen scurt, mediu și lung, respectiv în ce măsură fapta penală poate să influențeze dezvoltarea ulterioară a victimei minore sau interesele acesteia de orice natură, pe lângă suferința imediată, inerentă oricărui abuz la care este supusă o persoană.

Alinierea la reglementările internaționale și evoluția problematicii în plan intern au condus la adoptarea unui cadru legislativ care cuprinde o serie de măsuri necesare protejării victimelor infracțiunii, așa cum s-a întâmplat prin Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea informării, sprijinirii și protecției victimelor infracțiunilor, act normativ modificat prin O.U.G. nr. 24 din 3 aprilie 2019, aprobată prin Legea nr. 208 din 8 noiembrie 2019.

Acest act normativ a instituit o serie de servicii de sprijin și protecție gratuite victimelor infracțiunilor și membrilor familiei, cum sunt: posibilitatea informării privind drepturile victimei, consiliere psihologică, consiliere cu privire la riscurile de

victimizare secundară și repetată sau de intimidare și răzbunare, sprijin emoțional și social în scopul reintegrării sociale; informații și consiliere cu privire la rolul victimei în cadrul procedurilor penale, inclusiv pregătirea pentru participare la proces a victimelor infracțiunilor, categoriilor de victime menționate în cuprinsul art. 14 alin. (1) din lege, între care și persoanele asupra cărora a fost săvârșită una din infracțiunile prevăzute la art. 218-221 cod penal.

Totodată, potrivit art. 2 alin. (3)-(5) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, principiul interesului superior al copilului este impus inclusiv în legătură cu drepturile și obligațiile ce revin părinților copilului, altor reprezentanți legali ai săi, precum și oricăror persoane cărora acesta le-a fost plasat în mod legal. Principiul interesului superior al copilului va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești. Autoritățile publice și organismele private autorizate sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.

Implicarea părinților sau reprezentanților legali este edictată și de dispozițiile art. 41 din Codul civil potrivit cărora minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitatea de exercițiu restrânsă; potrivit art. 43 alin. 1 lit. a) al aceluiași act normativ, în afara altor cazuri prevăzute de lege, nu are capacitate de exercițiu minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani.

În cadrul procedurilor judiciare penale, obligațiile părinților sau ale reprezentanților legali în cazul victimelor minore sunt exprimate în dispozițiile art. 113 alin. (5) cod de procedură penală potrivit cărora la audiere persoana vătămată poate fi însoțită, la cererea sa, de către reprezentantul său legal și de către o altă persoană desemnată de către persoana vătămată, cu excepția cazului în care organul judiciar decide motivat în sens contrar.

Luând în considerare starea de vulnerabilitate a victimelor minore, prin art. 93 alin. (4) Cod de procedură penală, legiuitorul a instituit și asistența juridică obligatorie, atunci când persoana vătămată sau partea civilă este o persoană lipsită de capacitate de exercițiu ori cu capacitate de exercițiu restrânsă.

Diferența fundamentală care conduce la **încadrarea juridică a unei fapte ca viol și nu ca act sexual cu un minor** este, potrivit doctrinei și practicii parchetelor și instanțelor de judecată, constatarea îndeplinirii cel puțin a uneia dintre cerințele esențiale pentru realizarea elementului material al violului, respectiv **constrângerea victimei** (care poate îmbrăca 2 forme: constrângerea fizică și constrângerea morală), **punerea victimei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința** sau **profitarea de starea victimei de a fi în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința**.

Practica judiciară a demonstrat că activitatea de constrângere fizică este mai ușor de dovedit, în special în situațiile în care actele de violență lasă urme asupra corpului sau bunurilor victimei, în timp ce constrângerea morală sau cerința punerii victimei în imposibilitate de a se apăra ori de a-și exprima voința presupun administrarea unui probatoriu diferit, nuanțat, în care declarațiile persoanelor implicate trebuie de cele mai multe ori completate cu elemente extrinseci modului în care acestea au perceput și descris desfășurarea evenimentelor, motivațiile, mobilul sau scopul. O parte a doctrinei menționează *vârsta fragedă* a victimei ca o conjunctură în care victima este în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința, stare preexistentă și independentă de acțiunile făptuitorului în realizarea actului sexual, care însă, constituind a treia modalitate de realizare a elementului material al violului, ar justifica această încadrare juridică a faptei.

În sensul celor de mai sus, nu se poate face abstracție de consecințele abuzului sexual săvârșit de un major asupra unui minor din perspectivă psihologică și nici de procesul interior pe care orice copil îl parcurge într-o asemenea situație, respectiv tendința de a păstra secretul de rușine, fiind amenințat sau chiar ca efect al complicității cu agresorul; sentimentul de neajutorare față de dezechilibrul de forțe dintre cei doi; imposibilitatea de reacție (singurul care ar putea opri abuzul este chiar abuzatorul); dezvăluirea abuzului, prin exteriorizarea întâmplării sau prin izbucniri comportamentale, în prima ipoteză însă realizându-se sub forma testării reacției ascultătorilor, astfel încât o reacție de dezaprobare poate determina copilul să retracteze totul.

Acestea sunt doar câteva motive pentru care modul de audiere a minorului, locul, tehnica folosită, cunoștințele specifice psihologiei copilului, cadrul în care se realizează, calitatea și numărul persoanelor prezente precum și perspectivele pe termen scurt și mediu ale copilului (de exemplu revenirea în comunitatea și mediul cu care este obișnuit sau, dimpotrivă, extragerea din mediul său și plasarea într-un centru instituționalizat) pot să influențeze calitatea declarațiilor sale, iar asigurarea condițiilor optime contribuie în mod pozitiv la obținerea unor declarații care să reflecte realitatea și să conducă la elucidarea corectă a oricărui caz și la stabilirea unei încadrări juridice corecte a faptei.

Verificările efectuate în prezenta lucrare relevă că, în cauzele având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore, aprecierea asupra valabilității consimțământului victimelor minore a fost realizată de către instanțe de la caz la caz, în fiecare dosar în parte, de regulă nu prin raportare exclusiv la vârsta acestora, ci în funcție de datele concrete ale speței, prin coroborarea tuturor probelor administrate în cauză.

Administrarea și aprecierea probelor de către instanțe în analiza valabilității consimțământului persoanei vătămate minore s-a raportat la următoarele mijloace de probă: de regulă, declarația persoanei vătămate și declarația inculpatului, fiind

analizată uneori și credibilitatea acestora; pe lângă declarațiile părților, instanțele au avut în vedere și declarațiile martorilor, care, în acest tip de cauze, în principiu, relatează aspecte conexe activității infracționale; în unele cazuri, au fost administrate și rapoarte de expertiză sau de constatare, de regulă medico-legale (pentru relevarea existenței unor leziuni ca dovadă a constrângerii fizice exercitate asupra victimei), iar, uneori, și rapoarte de evaluare psihologică sau rapoarte de expertiză psihiatrică a persoanei vătămate (pentru relevarea existenței discernământului, a valabilității consimțământului sau a credibilității persoanei vătămate); în unele cazuri au fost valorificate în cadrul probatorului înregistrările audio-video, fotografiile sau postările pe rețelele de socializare.

În cauzele analizate se constată că în calificarea faptei a prezentat relevanță **modul în care s-a apreciat cu privire la existența sau inexistența consimțământului persoanei vătămate, prin raportare la vârsta acesteia.**

În unele cazuri, situația persoanelor vătămate în vârstă de 11-12 ani a condus la calificarea faptei ca act sexual cu un minor, instanțele apreciind în aceste situații că din probele administrate (declarație persoană vătămată care a confirmat că și-a dat acordul, declarații de martori care au confirmat că a existat acordul minorului sau că minorul nu a fost constrâns de inculpat) rezultă că a existat un consimțământ exprimat de persoana vătămată minoră.

În alte cazuri, aceeași vârstă a condus la calificarea faptei ca viol, în aceste situații instanțele apreciind, pe baza unei expertize psihiatrice că, din cauza vârstei avute la data consumării actelor sexuale, persoana vătămată nu era suficient de dezvoltată psiho-moral, nu era capabilă să înțeleagă consecințele unor astfel de acțiuni și nu avea capacitatea de a exprima un consimțământ valabil în acest sens.

Au fost întâlnite și situații în care, în condițiile în care raportul de evaluare psihologică a concluzionat că minorul nu avea vârsta care să permită exprimarea unui consimțământ valabil, din probatoriul administrat rezultând existența unei experiențe sexuale anterioare a victimei minore sau alte circumstanțe de natură a duce la concluzia reprezentării de către minor a actului/raportului sexual și a urmărilor consimțământului său.

Din verificările efectuate în prezenta lucrare, a rezultat că în aprecierea valabilității consimțământului victimelor minore, **vârsta** acestora a reprezentat un criteriu de apreciere care s-a impus a fi coroborat cu probele administrate în cauză, **fără a fi însă determinant pentru soluția adoptată.**

Astfel, din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele nu au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **vârsta persoanei vătămate** – reținută ca o împrejurare care o împiedica pe aceasta să își exprime voința sau un consimțământ valabil în raport cu orice tip de acte de natură sexuală, întrucât gradul de dezvoltare psihologică inerent vârstei a împiedicat-o să conștientizeze pe deplin însemnătatea actului sexual în sine.

Astfel cum rezultă din evaluarea practicii judiciare analizate, se constată că, de regulă, vârsta persoanei vătămate nu a reprezentat un criteriu la care instanța să se raporteze exclusiv pentru determinarea valabilității consimțământului victimelor minore, ci a fost avut în vedere în coroborare cu alte probe.

- **declarația persoanei vătămate** - victima minoră a susținut lipsa consimțământului său;

- **constituția fizică a persoanei vătămate**, disproporționată cu cea a inculpatului sau numărul inculpaților și care explică lipsa reacțiilor de împotrivire a victimei

- **conduita persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei**: s-a avut în vedere schimbarea în comportamentul și atitudinea persoanei vătămate ulterior săvârșirii faptei

- **conduita persoanei vătămate anterior săvârșirii faptei și conduita anterioară a inculpatului**, avute în vedere de către instanțe în analiza credibilității declarațiilor acestora;

- raportul de **evaluare psihologică/expertiză psihiatrică a persoanei vătămate**: care relevă indicii de traumă psiho-emoțională, simptome specifice de depresie, ideeații suicidare, sindrom de stres posttraumatic,

- **constrângerea morală a victimei de către inculpat/calitatea inculpatului**

S-a reținut că inculpatul a profitat de ascendentul său moral asupra victimei, fiind: tatăl persoanei vătămate; rudă a persoanei vătămate; concubinul mamei persoanei vătămate; profesor, meditator, antrenor sportiv, medic curant; o altă calitate specifică (polițist, agent de pază, vecin, colocatar).

În alte cazuri, au fost avute în vedere diferite circumstanțe specifice săvârșirii faptei, precum: constituția inculpatului, faptul că acesta era cunoscut cu antecedente penale pentru același gen de infracțiuni, agresivitatea lui, diverse alte condiții de timp/loc care determină "înghețarea victimei", împotrivirea acesteia.

- **declarații martori** – de regulă, prin raportare la specificul acestor infracțiuni, relatează aspect conexe săvârșirii faptei, precum: martori cărora persoana vătămată le-a relatat faptele; martori care observă persoana vătămată imediat după săvârșirea faptei și constată leziunile fizice sau starea de șoc /emoțională degradată; martori cărora însuși inculpatul îi recunoaște săvârșirea faptei;

Au existat și situații în care martorii au surprins și uneori, chiar au intervenit și au stopat activitatea infracțională.

- **raportul de constatare criminalistică de evaluare a comportamentului simulat al inculpatului**, care a evidențiat modificări specifice comportamentului simulat al inculpatului; acesta a fost avut în vedere coroborat și cu alte probe

- **declarația de recunoaștere a inculpatului**
- **înregistrări ambientale ale convorbirilor telefonice ale inculpatului sau mesajele – text ale acestuia** - cu persoana vătămată /mama/reprezentant legal/martor, prin care recunoaște fapta/din care rezultă lipsa consimțământului persoanei vătămate;
- **înregistrările raportului/actului sexual al persoanei vătămate și utilizarea acestora** în șantajul emoțional-social de divulgare publică, pentru a o determina să accepte întreținerea altor raporturi/acte sexuale

Din analiza efectuată prin sondaj, rezultă că, de regulă, **instanțele au reținut valabilitatea consimțământului victimelor minore**, având în vedere drept criteriile de apreciere aspecte precum:

- **declarația persoanei vătămate**, care a arătat că a consimțit raportul sexual;
- **conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului**; în unele cauze, a fost avută în vedere conviețuirea persoanei vătămate și a inculpatului, deseori cu acordul părinților minorei, urmată uneori de nașterea unui copil
- **declarații martori** - martori cărora persoana vătămată le-a relatat despre relația sa cu inculpatul, arătând că raporturile sexuale au fost liber consimțite;
- **relațiile anterioare sau ulterioare dintre părți** – în unele cazuri a fost avută în vedere relația sentimentală, sentimentele de afecțiune declarate de părți; continuarea relației părților;
- **etnia persoanei vătămate/inculpatului** - s-a reținut vârsta scăzută de la care, prin tradiție, minorii se "căsătoresc" în anumite etnii;
- raport de **evaluare psihologică/psihiatrică a persoanei vătămate**, care nu a pus în evidență prezenta unei traume psihice a persoanei vătămate

În aprecierea valabilității consimțământului victimei minore în efectuarea raportului/actului sexual, instanțele au avut în vedere și absența sau prezența unor dovezi ale constrângerii fizice ale victimei.

- **În ipoteza în care au fost constatate leziuni traumatice ale persoanei vătămate, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că: de regulă, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol; au fost identificate și situații în care inculpatul a fost achitat; astfel, instanțele au aplicat principiul *in dubio pro reo*, reținând că probele administrate în cauză nu au dovedit, dincolo de orice îndoială rezonabilă, existența constrângerii victimei în consumarea raportului sexual. În asemenea cazuri, de regulă, s-a apreciat că leziunile suferite de aceasta sunt ușoare sau nespecifice, fără a exista certitudinea că au fost provocate de către inculpat pentru a-i înfrânge victimei voința cu ocazia întreținerii raporturilor sexuale.

- **În ipoteza absenței unor leziuni traumatice, ca dovezi ale constrângerii fizice ale victimei**, din verificările efectuate prin sondaj, rezultă că: **în unele cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un**

minor - în acest sens, în unele cazuri instanțele au avut în vedere lipsa unor leziuni fizice ale victimei, coroborată cu alte probe (precum declarația persoanei vătămate, care afirmă existența consimțământului său ori existența conviețuirii părților); **în alte cazuri, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de viol** - în aceste cazuri, de regulă, declarația persoanei vătămate, care neagă consimțământul său, a fost coroborată cu alte probe administrate în cauză, după cum s-a expus în conținutul raportului în analiza practicii.

Totodată, verificările efectuate de membrii echipei de control au condus la concluzia că, în anumite cazuri, **audierea repetată a persoanei vătămate** minore și la diferite intervale de timp de la data declanșării procedurilor judiciare poate crea dubii cu privire la veridicitatea aspectelor reclamate, având în vedere că declarațiile ulterioare pot să se deosebească, uneori esențial, de prima declarație, de la afirmarea existenței abuzului și descrierea acestuia până la revenirea totală asupra declarațiilor inițiale, cu prezentarea unei cu totul alte situații de fapt.

Chiar și în situația în care în cursul judecății **persoana vătămată a revenit asupra declarațiilor anterioare**, susținând consimțământul său în raportul sexual sau negând raportul sexual, de regulă, instanțele s-au raportat la primele declarații ale victimelor minore, apreciind că declarațiile de retractare ulterioare au fost date pe fondul influenței inculpatului sau chiar a familiei victimei.

Exemplificativ, menționăm următoarele situații: - minora a revenit asupra acuzațiilor și a declarat că nu a fost violată de tatăl său, întrucât, în timpul privării de libertate, tatăl său a trimis din arest scrisori în care o ruga să îl salveze, să își retragă declarațiile, promițându-i că se va comporta foarte bine pe viitor; - persoana vătămată a revenit asupra declarațiilor anterioare în baza înțelegerii dintre aceasta și inculpat, în încercarea de a-și salva tatăl aflat sub rigorile legii; - minora, într-o declarație ulterioară, a arătat că a fost rugată de mama ei să nu îl denunțe pe inculpat organelor de poliție, motiv pentru care a negat afirmațiile din ziua precedentă; - instanța a reținut că la nivelul familiei a existat o reală conivență în sensul schimbării declarațiilor și disculpării inculpatului, aceștia apreciind că, astfel, va exista înțelegere în casă.

Hotărârile judecătorești analizate relevă **dificultăți în aprecierea valabilității consimțământului victimei minore prin raportare la situația de fapt care poate rezulta din probele administrate**, la forța probatorie pe care fiecare dintre acestea o primește în ansamblul cauzei, situațiile de fapt relevate având consecințe asupra încadrării juridice a faptei și a procesului de individualizare a sancțiunii aplicate.

Hotărârile judecătorești analizate relevă existența unor situații de fapt care ridică dificultăți în aprecierea valabilității consimțământului victimei minore, prin raportare la forța probatorie pe care fiecare probă a primit-o în ansamblul cauzei, de natură să producă consecințe asupra încadrării juridice a faptei și a procesului de individualizare a sancțiunii aplicate.

Complexitatea situațiilor de fapt care rezultă din săvârșirea acestor categorii de infracțiuni are la bază aspecte de ordin economic, social, cultural, educațional sau familial, cu care se confruntă părțile vătămate, ceea ce e de natură să creeze dificultăți inclusiv în modul de apreciere a probatoriului.

Astfel, **condițiile materiale** precare în care trăiesc părțile vătămate duc la o vulnerabilizare a acestora în fața inculpaților, care profită deseori de această situație și le oferă diverse avantaje materiale (sume de bani, o locuință, posibilitatea de a se juca pe calculator, de a se plimba cu bicicleta, mâncare, haine sau doar promisiuni cu privire la acordarea acestor lucruri) în schimbul acceptării unor acte/raporturi sexuale. Astfel, minorii sunt determinați, în schimbul unor mici avantaje materiale, a iluziei unei vieți un pic mai bune, să accepte solicitarea inculpaților de a avea acte/raporturi sexuale. Uneori, chiar minorii contactează în cunoștință de cauză inculpații, ulterior întreținerii primului act/raport sexual, în scopul de a beneficia în continuare de avantajele oferite în contextul întreținerii unui nou act /raport sexual.

Considerente asemănătoare se regăsesc și în cazul în care **persoanele vătămate sunt copii instituționalizați**. Astfel, au fost identificate situații în care persoanele vătămate, minori instituționalizați, acceptă întreținerea unor acte/raporturi sexuale cu inculpații care profită de situația lor socială, prin oferirea unor avantaje materiale și aparența afecțiunii. Uneori, inculpații se duceau în apropierea centrelor sau în alte locuri frecventate de copii, pentru a atrage victime minore cu care să întrețină acte/raporturi sexuale.

Aspectele expuse sunt de natură să ridice problema analizării acestor fapte ca reprezentând o constrângere morală, fapt ce ar avea consecințe și asupra încadrării juridice a faptei (viol sau act sexual cu un minor).

În anumite cauze, **calitatea specifică a inculpatului** a avut potential de a realiza o constrângere morală asupra victimei.

Astfel, au existat cauze în care s-a reținut că inculpatul a profitat de ascendentul său moral asupra victimei, fiind: tatăl/mama persoanei vătămate; asistent maternal; rudă a persoanei vătămate; concubinul mamei persoanei vătămate; profesor, meditator, antrenor sportiv, medic curant; o altă calitate specifică (polițist, agent de pază, vecin, colocatar).

În alte cauze, aceleași calități nu au pus în discuție existența constrângerii morale.

În unele cazuri, dificultățile instrumentării procedurii judiciare au fost determinate de **implicarea emoțională**, afectivă a persoanei vătămate, **minorul manifestând atașament față de agresor**.

În asemenea cazuri, faptele au fost calificate, de regulă, în infracțiunea de act sexual cu un minor.

Sușinerile persoanelor vătămate au necesitat însă efectuarea analizei privind aparentul atașament care este deseori, în esență, o manifestare a revoltei față de neglijența parentală, astfel că în dorința de a atrage atenția, cad victimă agresorilor sexuali, pe care ajung să îi aprecieze ca fiind un factor de echilibru al existenței lor.

În unele cauze, s-a reținut astfel că, deși raportul sexual a fost unul consimțit de către minoră, a survenit totuși în urma unui abuz emoțional exercitat de către inculpat; acesta cunoscând starea de vulnerabilitate a victimei, s-a apropiat de aceasta și creându-i sistematic un sentiment de confort, de protecție, a abuzat-o fizic, în condițiile în care, având în vedere vârsta, minora este incapabilă să-și reprezinte corectitudinea relațiilor sociale.

La vârsta de 12-14 copii trebuie să fie angrenați în activități școlare, să învețe de la adulți responsabili care sunt activitățile potrivite vârste, să învețe diferența dintre bine și rău, iar încălcarea acestor premise de normalitate dezvăluie gravitatea faptelor. În acest context, s-a pus în discuție interzicerea permiterii inculpatului să stea în continuare în proximitatea victimei, cu atât mai mult cu cât acesta perseverează în activitatea infracțională, dovedind incapacitate mentală de a înțelege gravitatea faptei săvârșite.

În urma verificărilor efectuate s-a constatat și că în multe cazuri **victimele provin din familii dezorganizate**, fiind lipsite de ocrotirea părintească (unul sau ambii părinți sunt plecați în străinătate, sunt în detenție ca urmare a săvârșirii unor infracțiuni sau nu se implică în educația și îngrijirea minorilor), fapt care creează un cadru ce permite inculpaților să abuzeze de influența lor.

În aceste situații se regăsesc, de regulă, inculpați maturi, care au ajuns conjunctural să aibă în îngrijire părțile vătămate, cum sunt concubinii mamei, soții mamelor, unchii sau alte rude ale minorilor, chiar și vecini considerați de încredere.

Acești inculpați (o parte dintre ei chiar au locuit cu părțile vătămate) au ajuns să întrețină acte/raporturi sexuale cu minorii abuzând de poziția de autoritate pe care au avut-o asupra acestora, profitând de vulnerabilitatea minorilor și de lipsa existenței unei persoane care în mod real să-i protejeze și la care să apeleze.

Inculpații au profitat de nevoia minorilor de a avea o familie, de lipsa autorității părintești, de poziția de vulnerabilitate față de ei, prin prisma faptului că se aflau sub autoritatea lor.

De asemenea, în același tip de situații s-a putut constata și faptul că minorii acceptă întreținerea actului/raportului sexual sau nu îl reclamă de îndată din cauza existenței unei stări de temere că rămân singuri, neprotejați, fără locuință, fără niciun sprijin financiar. Aceste gânduri le sunt induse persoanelor vătămate în mod direct de către inculpați sau sunt determinate de starea de neajutorare în care se află, privați de îngrijirea și ocrotirea părinților.

Uneori, contribuie la acest context conduita generală a inculpatului, care este violent din fire, frecvent în stare de ebrietate, amenințările acestuia că va da minorii

afară din casă sau că îi va priva de strictul necesar traiului, fapte care se petrec în viața de zi cu zi și care, aparent, nu au legătură cu actul/raportul sexual, dar induc minorului o stare de temere care îl determină să accepte actul/raportul sexual, pentru ca viața sa să nu devină și mai grea.

În acest context, instanțele au fost confruntate cu necesitatea stabilirii unei încadrări juridice a faptei (act sexual cu un minor sau viol), în condițiile în care se pune în discuție existența unei eventuale constrângeri morale a persoanei vătămate, determinată de obligarea acesteia de a alege între a accepta un act/raport sexual ori a rămâne singur fără ocrotirea unui adult, fără resursele materiale necesare traiului zilnic.

Un alt factor care ridică dificultăți în practică la încadrarea juridică a faptei o reprezintă **educația precară a persoanei vătămate**.

Nu rare sunt situațiile în care persoana vătămată nu conștientizează situația în care se află, respectiv abuzul care se săvârșește asupra ei, astfel încât sesizarea făcută împotriva făptuitorului are loc cu întârziere, de multe ori ca urmare a sesizării formulate de terțe persoane (vecini, rude îndepărtate care iau cunoștință întâmplător de săvârșirea abuzului). Această conjunctură determină administrarea dificilă a unui probatoriu relevant (expertize efectuate cu întârziere, care nu mai pot duce la constatarea existenței unor leziuni traumatice, declarații de martori posibil denaturate, declarații contradictorii ale persoanelor vătămate și ale martorilor).

De asemenea, lipsa de reacție a persoanei vătămate care nu își exprimă fără echivoc opoziția, nu conștientizează în mod corect abuzul la care este supusă, nu știe cum să reacționeze la conduita inculpatului sau ce să facă pentru a stopa abuzul, impresia că ceea ce se întâmplă este normal, conduc la acceptarea pentru o perioadă de timp a întretinerii mai multor acte/raporturi sexuale.

Aceste împrejurări determină îngreunarea administrării probatoriului cu consecința creării de dificultăți în ceea ce privește încadrarea juridică a faptelor.

În aceeași linie, un efect negativ îl poate produce și mediul în care minorii trăiesc; persoanele vătămate sunt copii pentru care violența fizică și amenințările fac parte din cotidian, acest lucru creând confuzie asupra reprezentării faptului că actul sexual a avut la bază violența fizică sau psihică, perpetuată și în plângerea penală formulată (în sensul că prin aceasta nu s-a invocat lipsa consimțământului), cu repercursiuni și asupra încadrării juridice a faptelor.

Menționarea cu întârziere a existenței unor acte de violență asupra persoanelor vătămate face dificilă sau uneori imposibilă administrarea probatoriului, și, prin urmare, o eventuală încadrare și condamnare a inculpatului pentru săvârșirea infracțiunii de viol.

Consecințele unei educații precare se regăsesc și în ceea ce privește conduita inculpatului, care consideră firească amenințarea sub diverse moduri sau chiar

lovirea persoanei vătămate, în scopul de a o determina să întrețină acte/raporturi sexuale, apreciind că această conduită nu reprezintă o constrângere fizică sau psihică asupra persoanei vătămate, ci doar un mod natural de a se comporta.

Tot din aceeași perspectivă trebuie privite și declarațiile martorilor care, la rândul lor, au o abordare permisivă cu privire la folosirea violenței fizice sau verbale și la impactul real pe care această conduită o produce asupra persoanelor vătămate minore.

În acest context, cu ocazia audierilor este esențială identificarea intențiilor, a manifestărilor de voință reale ale persoanelor vătămate și ale inculpaților, pentru determinarea corespunzătoare a încadrării juridice a faptei săvârșite.

În acest sens, s-au putut constata situații în care existența întreținerii unor acte/raporturi sexuale, precum și a unor acte de violență fizică sau amenințări au fost încadrate în mod diferit. Astfel, fapte asemănătoare au fost încadrate diferit, respectiv: infracțiunea de viol; infracțiunile de act sexual și loviri; infracțiunile de act sexual și șantaj; sau numai infracțiunea de act sexual cu un minor.

Alte situații sesizate în practică au fost cele în care victima și inculpatul s-au cunoscut și au dezvoltat o relație prin **utilizarea rețelelor de socializare**.

Astfel, au existat cazuri în care persoanele vătămate minore (uneori nedeclarând vârsta reală, ci o vârstă mai mare) interacționează cu diverse persoane (străine sau puțin cunoscute) prin intermediul rețelelor de socializare (de regulă facebook).

Relația bazată pe o interacțiune prin intermediul rețelelor de socializare a evoluat și a fost apoi urmată de întâlnirile directe între cei doi.

În unele cazuri, din perspectiva persoanei vătămate minore aceste întâlniri urmau să aibă loc în scopul dezvoltării unei relații firești, de prietenie; în acest context, actul sexual a avut loc uneori prin constrângere; în alte cazuri, persoana vătămată a consimțit relațiile sexuale.

În alte cazuri, pe parcursul acestui tip de relație inculpatul major convinge persoana vătămată să îi transmită fotografii sau înregistrări cu caracter sexual sau să se lase filmată în timpul întreținerii de raporturi/acte sexuale. Aceste înregistrări sunt folosite ulterior de inculpați, în scopul constrângerii persoanei vătămate, în momentul în care aceasta refuză să continue relația.

În acest context, situația specifică este de natură să pună în discuție existența unei eventuale constrângeri morale, cu consecințe asupra încadrării juridice.

O altă categorie de situații de fapt specifice o reprezintă realitatea socială privind existența, în **tradiția etniei rome**, a obiceiului "căsătoriei" copiilor de la vârste fragede.

Din această perspectivă, au fost identificate situații în care persoanele vătămate, cu vârste cuprinse, de regulă, între 11 și 13 ani și inculpații, de regulă

majori, conviețuiesc ca adevărate familii, fără a fi căsătoriți civil (nefiind îndeplinită condiția legală de vârstă), cu acceptul și înțelegerea prealabilă a familiilor acestora.

De regulă, în aceste situații, instituțiile statului sunt sesizate de unitățile spitalicești în care persoana vătămată a fost internată pentru a naște sau cu ocazia identificării faptului că minora este însărcinată.

Atât persoana vătămată cât și inculpatul, precum și familiile acestora, aleg să încalce legea penală pentru a respecta tradiția etniei din care provin.

Persoana vătămată acceptă această stare de fapt constând în întemeierea unei familii de la o vârstă începând cu 10-11 ani, fiind crescută și educată în această mentalitate. De regulă, relațiile încep cu acordul familiilor persoanei vătămate și inculpatului, iar actul/raportul sexual are loc în mod firesc, fără a exista constrângeri fizice sau psihice din partea inculpatului.

În aceste situații, în condițiile în care inculpatul este condamnat definitiv pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor, în contextul în care această infracțiune are loc, astfel cum reiese din întregul probatoriu administrat, cu acordul familiilor persoanelor vătămate și inculpaților, ar putea fi pusă și problema calificării faptelor săvârșite de părinții adulți, cei care legal au dreptul și obligația protejării copiilor lor, care sunt victimele infracțiunii de act sexual cu un minor, însă verificările efectuate nu au relevat conturarea unei practici în acest sens. În cauzele în discuție, părinții sau alți membri ai familiei părților au calitatea de martori, depozițiile acestora fiind avute în vedere la încadarea juridică a faptei în infracțiunea de act sexual cu un minor.

De asemenea, verificările au evidențiat lipsa unui probatoriu aplicat cu privire la existența sau inexistența unei eventuale constrângeri asupra persoanei vătămate și în ce măsură a existat un acord valabil pentru conviețuirea alături de inculpat și întreținerea de acte/raporturi sexuale cu acesta.

Chestiunea în discuție surprinde problematica măsurii în care tradiția unei etnii poate eluda dispozițiile legii, cu consecințe asupra interesului superior al minorului, care trebuie să prevaleze în orice situație, inclusiv în cazul unor cutume sau obiceiuri.

Din punct de vedere al soluțiilor pronunțate de instanțele de judecată **sub aspectul individualizării modului de executare a pedepsei aplicate**, au fost identificate unele soluții cu impact social.

Astfel, au fost identificate situații în care părțile vătămate minore (cu vârste între 12-14 ani) conviețuiesc cu inculpații (vârste cuprinse între 18 și 30 de ani) și întrețin acte sexuale în urma cărora persoanele vătămate rămân însărcinate și dau naștere unor copii. În aceste situații, de regulă, sesizarea organelor judiciare este realizată de către unitățile spitalicești care constată sarcina sau unde are loc nașterea, iar, urmare a procedurii judiciare desfășurate, inculpații sunt condamnați pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor.

Situațiile de fapt constatate în cadrul hotărârilor judecătorești au conturat frecvente împrejurări în care inculpații sunt întreținătorii persoanelor vătămate, asigurând condițiile de trai, deseori minimale, iar în condițiile în care intervine și nașterea unui copil, dificultățile sociale și materiale sunt acutizate.

În acest context, instanța este pusă în situația de a analiza oportunitatea aplicării unei pedepse cu executarea în regim privativ de libertate, persoanele vătămate putând astfel ajunge într-o stare de vulnerabilitate suplimentară, fără întreținere, locuință, susținere în creșterea copilului nou născut.

Aprecierea circumstanțelor și a modului de aplicare a pedepsei revine exclusiv instanței de judecată, care este liberă să analizeze și să dispună cu privire la pedeapsa aplicată și modul de executare a acesteia.

Nu este însă lipsit de relevanță faptul că se poate constata într-un cadru general, mai larg, că pentru același tip de faptă, unii inculpați sunt condamnați la pedeapsa închisorii cu executare în regim de detenție, iar alții sunt condamnați la pedeapsa cu închisoarea, dar beneficiază de suspendarea executării pedepsei, situație care poate, eventual, crea aparența unui tratament diferențiat.

Nașterea unui copil în urma unei relații stabile între inculpatul major și persoana vătămată minoră este apreciată în unele cazuri ca o circumstanță de natură a justifica individualizarea pedepsei aplicate în modalitatea suspendării executării pedepsei aplicate pentru săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor. În egală măsură, instanțele pot să aibă în vedere și faptul că, desi în anumite comunități, pe fondul lipsei de educație, astfel de comportamente pot fi frecvente, nu pot însă conduce la concluzia că fapta săvârșită în aceste condiții ar fi mai puțin grave.

31

Situațiile de natura celor expuse anterior, neexhaustiv, care relevă dificultățile apărute în practică în gestionarea în ansamblu a cauzelor în discuție, nu doar sub aspectul probatorului și a încadrării juridice, necesită o pregătire profesională continuă, aplicată, și nu în ultimul rând, interdisciplinară, în care să fie implicate mai multe autorități, precum, Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, instanțele și parchetele, Uniunea Națională a Barourilor din România, Institutul Național de Pregătire și Perfecționare a Avocaților, Direcțiile generale de asistență socială și protecție a copilului.

Totodată, aspectele rezultate din verificările efectuate relevă că o gestionare corespunzătoare și eficientă a acestor tipuri de cauze presupune **implicarea, în egală măsură, a tuturor instituțiilor și autorităților publice** cu atribuții în asigurarea exercitării efective a drepturilor conferite de lege victimelor minore, nu doar organelor judiciare, întrucât de modul în care fiecare dintre acești actori își îndeplinește atribuțiile depinde asigurarea unui sprijin eficient și a unei protecții adecvate a victimei.

În acest sens, instanțele au evidențiat existența unor dificultăți practice în materializarea drepturilor reglementate legislativ.

Exemplificativ, menționăm situația în care accesul copiilor și reprezentanților legali la programele de consiliere psihologică este limitat, instanțele comunicând existența unor inconveniente pentru accesarea acestora, cum sunt, de exemplu, distanțele și costul de transport al victimei pînă la centrul care oferă aceste servicii.

Totodată, o corectă informare a populației ar putea juca un rol în limitarea abuzurilor asupra copiilor, fiind benefică o schimbare de percepție a modului în care comunitatea se raportează la acest tip de infracțiuni, în condițiile în care s-a constatat că, uneori, săvârșirea unui act sexual cu un minor nu este privită ca o infracțiune.

Astfel cum se procedează la campanii de conștientizare a populației în diverse domenii (precum cele privind sănătatea publică - de exemplu, necesitatea de a face mișcare sau de a consuma apă zilnic sau faptul că fumatul dăunează grav sănătății), apreciem că ar fi utilă și informarea populației cu privire la faptul că întreținerea unui act sexual cu un minor constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoarea, chiar și în condițiile în care se prezumă că legea este cunoscută de toți cetățenii. De asemenea, o campanie de informare și conștientizare a populației, inclusiv a minorilor, în scopul protecției copiilor, cu privire la drepturile acestora și a modului de reacție în situația unui abuz, ar putea, în opinia noastră, să contribuie la limitarea fenomenului infracțional.

Totodată, având în vedere dispozițiile Legii nr. 211/2004, potrivit cărora autoritățile publice cu atribuții în domeniul protecției victimelor infracțiunilor, în cooperare cu organizațiile neguvernamentale organizează campanii publice de informare în acest domeniu și constatând că problemele analizate în cadrul prezentului raport au produs un puternic impact în societate, în condițiile în care au rezultat situații frecvente în care activitatea infracțională se grefează pe lipsa unei informări suficiente, apreciem că poate fi analizată oportunitatea implicării, sub coordonarea și în limitele stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii, a organelor judiciare, Institutului Național al Magistraturii, Școlii Naționale de Grefieri în susținerea unor campanii publice de informare în domeniul protecției victimelor infracțiunilor.

În aceste condiții, apreciem utilă analiza oportunității inițierii/desfășurării unor întâlniri interinstituționale cu factorii decizionali implicați, potrivit Legii nr. 211/2004 și 272/2004, în acordarea măsurilor de informare, sprijin și protecție a persoanelor vătămate minore, victime ale unor infracțiuni.

3. Metodologii de lucru

Astfel cum s-a expus în precedent, în afara Codului de procedură penală și a celorlalte legi în materie și care oferă la nivel național cadrul general de lucru

raportat la infracțiunile contra libertății și integrității sexuale comise asupra minorilor, au fost identificate **Ghidul metodologic privind audierea minorilor victime ale violenței**, adoptat în luna aprilie 2017 în cadrul unui proiect co-finanțat printr-un grant din partea Elveției, prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă, în parteneriat cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Dolj, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Cluj, Fundația Terre des hommes în România Tdh, Fundația Internațională pentru Copil și Familie ... și Asociația Femeilor Împotriva Violenței - ARTEMIS, **Ghidul de audiere a copilului în proceduri judiciare** adoptat sub egida Institutului Național al Magistraturii cu sprijinul ONG Alternative Sociale, fiind elaborat de un colectiv de autori și publicat la Editura Hamangiu, 2009, precum și **Ghidul de bune practici privind efectuarea urmăririi penale în cauzele având ca obiect infracțiuni prevăzute de art. 218 - 223 Cod penal comise asupra minorilor**, aprobat prin Ordinul nr. .../...-.../... al prim-procurorului Parchetului de pe lângă Tribunalul București.

Totodată, s-a identificat **Protocolul privind educația juridică în școli**, încheiat în anul 2017, între Ministerul Justiției, Ministerul Educației, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție și Ministerul Public.

La încheierea acestui protocol s-a avut în vedere că minorii nu au cunoștințe sau dețin minime cunoștințe juridice, inclusiv în ce privește infracțiunile privind libertatea și integritatea sexuală, cu consecințe nu numai în săvârșirea de acțiuni infracționale privind viața sexuală, dar și a producerii unor avorturi intenționate sau spontane și a nașterii de copii de către minore cu vârste din ce în ce mai fragede.

Analiza efectuată în cadrul controlului atât la nivelul parchetelor, cât și a instanțelor de judecată a evidențiat, astfel, necesitatea elaborării unei metodologii unitare de lucru care să se constituie într-un instrument util în cercetarea cauzelor având ca obiect infracțiuni la viața sexuală cu victime minore. În aceeași idee, apare ca oportună continuarea conlucrării Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, Ministerului Public și Înaltei Curți de Casație și Justiție cu Ministerul Educației, în scopul promovării educației juridice și în materia care formează obiectul controlului.

31

VII. PROPUNERI

1. Modificarea dispozițiilor Codului de procedură penală, respectiv art. 111 alin. (6) Cod procedură penală, în sensul ca măsurile privind desfășurarea audierilor în incinte concepute sau adaptate acestui scop și, respectiv, prin

intermediul sau în prezența unui psiholog sau a altui specialist în consilierea victimelor să dobândească forță obligatorie.

2. Reglementarea legală a obligativității efectuării unei evaluări psihologice a persoanei vătămate minore în cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale.

3. Reglementarea legală a obligativității desfășurării procedurii cu victime minore în cauzele având ca obiect infracțiuni contra libertății și integrității sexuale, în fața instanței, în ședință nepublică.

4. Eliminarea necorelării legislative între dispozițiile art. 93 alin. (4) și art. 281 alin. (1) lit. f) Cod procedură penală, în sensul reglementării sancțiunii nulității absolute și în cazul în care persoana vătămată este audiată în absența unui avocat.

5. Dezvoltarea și aplicarea la nivel național a unei metodologii obligatorii de audiere a victimelor minore ale infracțiunilor, în special a victimelor infracțiunilor de abuz sexual, adoptate în urma consultării tuturor factorilor în materie.

6. Analiza necesității desfășurării unor activități de formare profesională continuă (centralizată și la nivel descentralizat), interdisciplinară, cu implicarea mai multor autorități, precum Institutul Național al Magistraturii, Școala Națională de Grefieri, instanțele și parchetele, Uniunea Națională a Barourilor din România, Institutul Național de Pregătire și Perfecționare a Avocaților, Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului.

7. Analiza oportunității implicării, sub coordonarea și în limitele stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii, a organelor judiciare, Institutului Național al Magistraturii, Școlii Naționale de Grefieri în susținerea unor campanii publice de informare în domeniul protecției victimelor infracțiunilor.

8. Analiza oportunității inițierii/desfășurării unor întâlniri interinstituționale cu factorii decizionali implicați, potrivit Legii nr. 211/2004 și 272/2004, în acordarea măsurilor de informare, sprijin și protecție a persoanelor vătămate minore, victime ale unor infracțiuni.

9. Evaluarea necesității conlucrării Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, Ministerului Public și Înaltei Curți de Casație și Justiție cu Ministerul Educației, în scopul promovării educației juridice și în materia care formează obiectul controlului.

10. Analiza oportunității elaborării unei Strategii naționale privind minorii, în care să fie cooptate toate instituțiile cu atribuții în domeniu, urmărindu-se, pe de o parte, informarea, educarea și conștientizarea de către societate a fenomenului, iar, pe de altă parte, crearea unor echipe multidisciplinare și interinstituționale de intervenție în cazul unor astfel de situații.

Prezentul raport se publică în temeiul art. 76 alin. (4) din Normele pentru efectuarea lucrărilor de inspecție, aprobate prin Ordinul Inspectorului șef nr. 51 din 14 iunie 2021.

Raportul a fost aprobat prin Hotărârea Plenunului Cosiliului Superior al Magistraturii nr. 127 din 27.07.2021 , conform ordinii de zi soluționate, publicată pe site-ul web al Consiliului Superior al Magistraturii la adresa www.csm1909.ro secțiunea „Hotărâri ale Plenunului Cosiliului Superior al Magistraturii.